

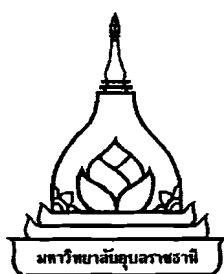
แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิชชุภา วงศ์พาณิชย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

พ.ศ. 2556

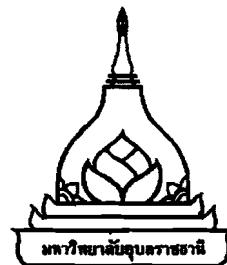
ติดต่อที่เป็นของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

**APPROACH OF THE RUBBER MANAGEMENT MODEL DEVELOPMENT
OF THE RUBBER RELPANTING AID FUND
IN AREA LOWER NORTH EASTERN REGION**

WITCHUDA WONGPANIT

**THE THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF PUBLIC ADMINISTRATION
MAJOR IN PUBLIC ADMINISTRATION
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
UBON RATCHATHANI UNIVERSITY
YEAR 2013
COPYRIGHT OF UBON RATCHATHANI UNIVERSITY**

ในรั้วมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
บริษัทฯ รัฐประศาสนศาสตรคุณถือปฏิบัติ
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์

เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของกองทุนส่งเสริมฯ
การทำสวนยางเบตันที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ผู้จัด นางสาววิชุดา วงศ์พาณิชย์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร. อรุณ พลียงจินดาภาวน)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธิ์ มนูกุลวิจิตร)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนพร ราษฎร์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ รัชกุล)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ รัชกุล)

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร. อุทิศ อินทร์ประสิทธิ์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ปีการศึกษา 2556

กิตติกรรมประกาศ

คุณภูนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความร่วมมือ ความอนุเคราะห์และได้รับความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายฝ่าย หลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาได้รับการแสดงกิตติกรรมประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาการในด้านต่างๆ ให้ผู้ศึกษาได้มีความรู้และความเข้าใจในการทำคุณภูนิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อรทัย เสียงจินดาถาวร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนพรธรรมานี ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องดังๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำคุณภูนิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุกติ มุกดาวิจิตร ประธานกรรมการสอบคุณภูนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ รัชกุล เป็นอย่างสูงที่รับเป็นกรรมการสอบคุณภูนิพนธ์ ซึ่งจากคำแนะนำและความคิดเห็นของท่านทำให้คุณภูนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ และมีคุณค่ายิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาขอถือโอกาสหนึ่งแสดงความขอบคุณผู้บริหารของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การท่าสوانยางและเกย์ครกรผู้ป่วยทางพาราทึ้ง ๕ จังหวัด ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้อนุเคราะห์สละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลและการหาคุณภาพของเครื่องมือให้คุณภูนิพนธ์ฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือ และมีประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปใช้ในการบริการจัดการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอกราบบูชาพระคุณบิดา márดา อันเป็นที่รักยิ่ง ซึ่งบุคคลทั้งสองได้มอบความรัก ความห่วงใยเป็นกำลังใจ ตลอดจน จากเด็กชายกฤติเดชและเด็กชายจิราภิ วงศ์พานิชย์ ที่เป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้ศึกษา จนผู้ศึกษาสำเร็จการศึกษาในที่สุด นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้ใต้รัชกาลท่านที่มีส่วนทำให้คุณภูนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

(นางสาววิชชุตา วงศ์พาณิชย์)

ผู้เขียน

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ชา
สารบัญภาพ	ภ
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 กำหนดในการวิจัย	4
1.4 สมมติฐานในการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตในการศึกษา	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 สถานภาพของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับแผนวิสาหกิจ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2555-2559)	26
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย	36
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณูปการรัฐ	39
2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	56
2.6 แนวคิด SEPA ระบบประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ	69
2.7 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผล	79
2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ	83
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	90
2.10 ครอบแนวคิดของการวิจัย	94

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	96
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	98
3.3 การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย	100
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	102
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	103
4 ผลการวิจัย	
4.1 ผลการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ	108
4.2 ผลการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ	127
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	182
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	188
5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	193
5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา	195
5.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	196
เอกสารอ้างอิง	198
ภาคผนวก	
ก แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้บริหาร	205
ข แบบสอบถามตามเกณฑ์กรุงสูงลูกยางพารา	212
ประวัติผู้วิจัย	226

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ข้อมูลพื้นที่การปลูกยางพาราภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3
2.1 ขั้นตอนการพิจารณาให้การลงทะเบียน	22
3.1 การจำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	97
4.1 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ	128
4.2 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถาม จำแนกตาม ภูมิลำเนา	128
4.3 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถาม จำแนกตาม อายุ	129
4.4 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถาม จำแนกตาม ระดับการศึกษา	130
4.5 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถาม จำแนกตาม รายได้ต่อเดือน	130
4.6 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทสมาชิก ของเกษตรกร	131
4.7 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะ การถือครองที่ดิน	131
4.8 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถามจำแนกตามเนื้อที่ในการ ปลูกยางพารา	132
4.9 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถามจำแนกตามก่อนทำสวนยาง เกษตรกรประกอบอาชีพ	133
4.10 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถามจำแนกตามแรงงานใช้ ที่ทำให้เกษตรกรปลูกยางพารา	133
4.11 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถามจำแนกตามปีที่เกษตรกร เริ่มปลูกยางพารา	134
4.12 จำนวนร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของรูปแบบการบริหาร จัดการตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเชพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	135
4.13 ผลการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพารา ของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง	136
4.14 ผลการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพารา ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	139

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.15 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของเศรษฐกิจที่มีต่อการบริหารจัดการยางพารา ด้านการพัฒนาระบบคลาดยางพารา	147
4.16 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของเศรษฐกิจที่มีต่อการบริหารจัดการยางพารา ด้านการพัฒนาระบบคลาดยางพารา	152
4.17 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของเศรษฐกิจที่มีต่อการบริหารจัดการยางพารา ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร	156
4.18 ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการ ยางพารา	161
4.19 ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อคุณภาพการให้บริการ	162
4.20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาพรวมจำแนกตามภูมิลำเนา	163
4.21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนา	163
4.22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการพัฒนาระบบคลาดยางพาราในภาพรวมจำแนกตามภูมิลำเนา	164
4.23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนา	164
4.24 การเปรียบเทียบความแตกต่าง ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรในภาพรวมจำแนกตามภูมิลำเนา เป็นรายคู่	165
4.25 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่าง ด้านการพัฒนาระบบคลาดยางพาราในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนา เป็นรายคู่	166
4.26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาพรวมจำแนกตามการศึกษาของเกษตรกร	167

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในภาพรวม จำแนกตามการศึกษาของเกษตรกร	167
4.28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราในภาพรวม จำแนกตามการศึกษาของเกษตรกร	168
4.29 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวม จำแนกตามการศึกษาของเกษตรกร	168
4.30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาพรวม จำแนกตามรายได้ของเกษตรกร	169
4.31 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในภาพรวม จำแนกตามรายได้ของเกษตรกร	169
4.32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราในภาพรวม จำแนกตามรายได้ของเกษตรกร	170
4.33 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวม จำแนกตามรายได้ของเกษตรกร	170
4.34 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร ที่มีต่อการบริหารจัดการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำแนกตามประเภทสมนาเชิงของเกษตรกร	171
4.35 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร ที่มีต่อการบริหารจัดการ ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร จำแนกตามประเภทสมนาเชิงของเกษตรกร	172

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.36 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร ที่มีต่อการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา จำแนกตามประเภท สมาชิกของเกษตรกร	172
4.37 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร ที่มีต่อการบริหารจัดการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร จำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกร	173
4.38 ผลการศึกษาความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ ยางพารา	174
4.39 กรอบแนวทางการพัฒนากองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่กา ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	177

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ขั้นตอนการลงทะเบียนการปลูกแทน	24
2.2 ขั้นตอนการให้บริการเกยตต์กรที่พื้นการลงทะเบียน	25
2.3 แสดงกระบวนการหน้าที่ของการบริหารจัดการ	63
2.4 แสดงกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรององค์กรโดยอาศัยหน้าที่ทั้ง 4 ประการ	66
2.5 แสดงระบบการบริหารโดยรวม	66
2.6 วงจรความสำเร็จในงานบริการ	71
2.7 ปัจจัยกำหนดคุณภาพการบริการ	87
2.8 ไม่เดลการรับรู้คุณภาพ	89
2.9 แสดงความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดของการวิจัย	94
3.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	105
3.3 ไม่เดลกรอบการศึกษาแนวทางการพัฒนาฐานแบบการบริหารจัดการยางพารา ของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	107

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมฯ
การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โดย : วิชชุดา วงศ์พานิชย์

ชื่อปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขา : รัฐประศาสนศาสตร์

ประธานกรรมการที่ปรึกษา : ดร.อรทัย เลิยงจินดาภา

ศักยภาพสำคัญ : แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการ กองทุนส่งเสริมฯการทำสวนยาง

การศึกษารังนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) รูปแบบการบริหารจัดการยางพารา 2) สภาพปัจจัยการบริหารจัดการยางพาราในปัจจุบัน 3) การประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจ และ 4) แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราที่เหมาะสมและสอดคล้องด้วยความต้องการของเกษตรกร ทั้งนี้ศึกษาของกองทุนส่งเสริมฯการทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบบูรณาการ

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารของสำนักงานกองทุนส่งเสริมฯการทำสวนยาง (สกย.) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ และเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุนาณ One-Way ANOVA

ผลการศึกษา พบร่วมกับรูปแบบการบริหารจัดการของกองทุนส่งเสริมฯการทำสวนยาง มี 4 ค้าน ได้แก่ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 2) การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร 3) การพัฒนาระบบตลาดยางพารา และ 4) การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร ส่วนสภาพปัจจัยการบริหารจัดการ พบร่วมกับบทบาทหน้าที่มีความซ้ำซ้อนกัน หากการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนส่งเสริมฯการทำสวนยาง (สกย.) ไม่เพียงพอคือความต้องการของเกษตรกร ตลอดจนเกษตรกรไม่มีความรู้เรื่องการปลูกยางที่มีคุณภาพ รวมถึงการแปรรูปยางพาราเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตยางพารา และการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายยางให้กับพ่อค้า

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการตามภารกิจ และคุณภาพการให้บริการโดยรวม พบร่วมกับ อยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางการพัฒนา ควรสร้าง

โรงงานแปรรูปยางพาราเบื้องต้นจากน้ำยางเป็นยางแผ่นดิบ และแผ่นร่มควันให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เร่งรัดพัฒนาครุย่างโดยพัฒนาสมาชิก กลุ่มเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถสูง มีลักษณะเป็นวิทยากรช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการถ่ายทอด ความรู้เกี่ยวกับการจัดการยาง เกษตรรวมกลุ่มค่วยตนเองเพื่อจำหน่ายยางให้กับพ่อค้าโอดตรง โดยสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ช่วยดำเนินการติดต่อประสานงานกับพ่อค้า และเร่งรัดพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการสวนยาง นอกจากนี้จากการปลูกยางและบำรุงรักษาสวนให้มีความรู้ด้านตลาดยางเพิ่มขึ้น

ABSTRACT

TITLE : APPROACH OF THE RUBBER MANAGEMENT MODEL
DEVELOPMENT OF THE RUBBER REPLANTING AID FUND
IN AREA LOWER NORTH EASTERN REGION

BY : WITCHUDA WONGPANIT

DEGREE : DOCTOR OF PUBLIC ADMINISTRATION

MAJOR : PUBLIC ADMINISTRATION

CHAIR : ORATHAI LIENGJINDATHAWORN, D.P.A.

KEYWORDS : MODEL DEVELOPMENT/ RUBBER PLANTING ADMINISTRATION/
OFFICE OF RUBBER REPLANTING AID FUND

This study aimed at investigating 1) administration model in rubber tree management, 2) current situation of rubber tree administration, 3) evaluation of agriculturists' satisfactory towards rubber tree administration and 4) path for development of rubber tree administration that suitable for agriculturists' needs.

Subjects included the chairpersons of Office of the Rubber Replanting Aid Fund for qualitative aspect and agriculturists planting rubber tree for quantitative aspect. Statistics used for analysis included frequency, percentage, average and standard of deviation and inferential statistics, One-Way ANOVA.

The result stated that administrative model of the Office of the Rubber Replanting Aid Fund consisted of four aspects 1) increasing effectiveness of production, 2) establishing stability for agriculturists and agriculturists' institutions, 3) improving the system of rubber market and 4) increasing the effectiveness of organization administration.

For the administration problems, found that the role responsibility overlapped, it skill got the lack of cooperation between the related officer units and the officers of the Office of the Rubber Replanting Aid Fund were not enough for the requirement of agriculturists, including the lack of knowledge of agriculturists for planting the qualitative rubber tree, the transmutation of rubber for adding the rubber value and grouping for selling with merchants.

Agriculturists' opinions represented that satisfaction of administration according to mission and overall service quality ranked that highest. Developmental path should include primary processing factory to process rubber liquid into raw rubber sheet and rubber smoked sheet, the factory should cover all areas to cope with raising needs from agriculturists. Increasing the number of rubber experts from highly skilled agriculturists assisting officer in transferring knowledge about rubber management, agriculturists can form group by themselves to trade directly with merchants, together with assistance of the Office of the Rubber Replanting Aid Fund in connecting with merchants and enhancing officers' knowledge and skills in dealing with rubber tree management and rubber market apart from planting and preserving rubber tree.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปืนห่า

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของโลกชนิดหนึ่ง ซึ่งมีประวัติความเป็นมาอันยาวนานนับตั้งแต่ชาวพื้นเมืองในอเมริกากลางและอเมริกาใต้เรียกต้นไม้ที่ให้ยางว่า คาอุทชูค (Caoutchouc) ศูนย์กลางของการซื้อขายยางก็อยู่ที่เมืองท่าชื่อ พารา (Para) บนฝั่งแม่น้ำอเมซอน ประเทศบราซิล จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ยางพาราการผลิตยางในโลกสมัยก่อนปี พ.ศ.2443 ส่วนมากจะเป็นยางที่ปลูกในประเทศแทนอเมริกาใต้คือ บราซิล โคลัมเบียและปานามาเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นยังมียางที่ได้จากการสั่ง แล้วลอกก็มีความต้องการใช้ยางเป็นจำนวนมากในปี พ.ศ.2398 จึงมีความสนใจในการปลูกยางมากขึ้นและพยายามที่จะนำยางมาปลูกในเอเชียคืบไปเป็นครั้งแรก

ต้นยางพาราเข้ามาปลูกในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2444 พระยาธนภูมิประดิษฐ์มหิศร กักดี เริ่มนับพันธุ์ยางพารามาปลูกในประเทศไทยเรียกได้ว่าเป็น “บิดาแห่งยาง” เป็นผู้ที่นำต้นยางพารามาปลูกที่อำเภอเก冈ตัง จังหวัดตรังเป็นครั้งแรกต่อมารายภูรีได้นำเข้ามาปลูกเป็นสวนยางมากขึ้นและได้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางไปในจังหวัดภาคใต้รวม 14 จังหวัดตั้งแต่ชุมพรลงไปถึงจังหวัดที่ติดชายแดนประเทศไทยเดชชัยในปี 2451 หลวงราชไนตรี (ปุณ ปุณศรี) ได้นำยางไปปลูกที่จังหวัดจันทบุรีซึ่งได้มีการขยายการปลูกยางพาราในภูมิภาคนี้อย่างต่อเนื่องจนกระทั่งมีการปลูกกันทั่วไปใน 3 จังหวัด ภาคตะวันออก คือ จันทบุรี ระยอง และตราดและกล่าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออกต่อนำก็มีผู้พยายามนำพันธุ์ยางไปปลูกทั้งในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และแต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเหมือนกับที่ปลูกของภาคใต้และภาคตะวันออก(องค์กรการยาง, 2554) กิจกรรมการปลูกแทนเกิดขึ้นเนื่องจากยางพื้นเมืองที่ให้ผลผลิตต่ำทำให้ชาวสวนยางมีรายได้น้อยโดยเฉพาะในช่วงที่ยางมีราคาตกต่ำ วิธีการแก้ไขคือการปลูกแทนยางพื้นเมืองเหล่านี้ด้วยยางพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงในปี 2503 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติองทุนส่งเสริมการดำเนินการปลูกแทนก้าวหน้าด้วยดี เป็นที่พอใจของชาวสวนยางในภาคใต้ ทำให้ผู้ผลิตยางหลายประเทศได้ร่วมการปลูกแทนยางเก่าด้วยยางพันธุ์ดีเพื่อเพิ่มผลผลิตยางเช่น มาเลเซียและศรีลังกา ได้ออกกฎหมายส่งเสริมการปลูกยางจากความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมยางทำให้ได้รับความช่วยเหลือจากการ

อาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติและมีผู้เชี่ยวชาญทางพาราสาขات่างๆ มาช่วยงานรากฐานการวิจัยและพัฒนาร่วมกับนักวิจัยของไทยในระยะเริ่มแรก มีการวิจัยทางด้านต่างๆ เช่นด้านพันธุ์ยางโรคและศัตรุยางด้านดินและปุ๋ย การคูแลรักษาสวนยางการกำจัดพืชการปลูกพืชคลุม การปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ชาวสวนยางส่วนด้านอุดสาหกรรมยางและเศรษฐกิจยางได้ทำการพัฒนาภาระงานโดยเน้นการพัฒนาสวนยางขนาดเล็กเช่น การกรีดยางหน้าสูง การใช้ยาเร่งน้ำยาง การส่งเสริมการแปลงเพาะและขยายพันธุ์ยางของภาคเอกชนการรวมกลุ่มขายยางและการปรับปรุงคุณภาพยางและการใช้ประโยชน์ไม้ยางพารามีการอุดหนุนการสารยางพาราเพื่อเผยแพร่ความรู้ไปสู่ชาวสวนยางและผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งจัดหลักสูตรการฝึกอบรมและการจัดสัมมนายางเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้เพร่หลายยิ่งขึ้น (เสาวนีย์ ก่อวุฒิกุลรังสี, 2547) ในปี 2521 กรมวิชาการเกษตรและกรมประชาสงเคราะห์ได้ริบบิ่นงานทดลองปลูกสร้างสวนยางพาราตามหลักวิชาการปลูกสร้างสวนยางแผนใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทดลองปลูกในจังหวัดหนองคาย จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ซึ่งเป็น试验พืชที่สำคัญมาก ผลผลิตยางในขณะนั้นเริ่มเปิดครึ่ด ได้แล้วอยู่ในเกล็ดดีไม่แตกต่างจากผลผลิตในภาคใต้ และภาคตะวันออกด้วยเหตุนี้จึงเริ่มนิการวิจัยและพัฒนาการปลูกยางในเขตแห่งแล้งและถือเป็นการเริ่มขยายเขตปลูกยางพาราสู่เขตใหม่ของประเทศไทยอย่างจริงจัง การวิจัยและพัฒนายางเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญทำให้การปลูกแทนในพื้นที่ปลูกยางเดิมและการปลูกใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบความสำเร็จมากขึ้น กระทั่งติดต่อรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2532 มอบหมายให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ขยายพื้นที่ปลูกยางพาราไปบังพันที่ใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามศักยภาพพื้นที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนิน “โครงการให้การสนับสนุนการปลูกยางพันธุ์ดีในพื้นที่ใหม่” เกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบันได้รับการส่งเสริมแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสมาชิกสร้างนิคมคนองค์กรประชารัฐ กลุ่มเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และกลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตร จากผลการปลูกแทนส่งผลให้ผลผลิตยางพาราร่วมทั้งประเทศสูงขึ้น

ยางพาราประภากลายคับ ผลิตภัณฑ์ยาง และไม้ยางพารา สามารถทำรายได้การส่งออก เป็นอันดับสองของประเทศไทย ยางพาราจึงถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย และมีการส่งออกยางธรรมชาติประมาณ 2.4 ล้านตัน มีมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ 124,000 ล้านบาท โดยเฉพาะยางพาราจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในเขตจังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดศรีสะเกษ จัดเป็นยางพาราคุณภาพดีไม่ต่างจากแหล่งผลิตเดิมในเขตภาคใต้และภาคตะวันออก พื้นที่ที่เหมาะสมแก่การปลูกยางทั่วประเทศมีทั้งหมด 55.1 ล้านไร่ แต่พื้นที่ปลูกจริงมีประมาณ 12.4 ล้านไร่เท่านั้น (วิชิต สุวรรณปรีชา, 2553) และจากการรายงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางที่ได้ทำการ

สำรวจพื้นที่การปลูกยางพาราในประเทศไทย พบว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่การปลูกยางพาราต่อไร่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลพื้นที่การปลูกยางพาราภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยาง, 2553)

จังหวัด	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
1. กาฬสินธุ์	32,480	50,772	137,398
2. ขอนแก่น	18,587	32,089	38,507
3. ชัยภูมิ	18,415	26,163	31,431
4. นครพนม	82,324	105,876	140,517
5. นครราชสีมา	12,126	16,962	25,833
6. บุรีรัมย์	137,632	174,720	178,331
7. มหาสารคาม	2,774	3,234	3,881
8. นุกคหาร	67,757	91,895	110,000
9. ชลบุรี	32,629	43,180	49,657
10. ร้อยเอ็ด	17,131	21,441	24,657
11. เลย	195,925	241,513	382,497
12. ศรีสะเกษ	105,965	157,229	176,096
13. สกลนคร	62,160	93,240	171,665
14. สุรินทร์	64,452	84,978	90,686
15. หนองคาย	425,216	531,520	637,824
16. หนองบัวลำภู	30,969	53,930	94,288
17. อำนาจเจริญ	23,197	35,358	42,418
18. อุตรธานี	101,986	219,270	295,000
19. อุบลราชธานี	107,898	159,846	168,523
รวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,539,623	2,143,216	2,799,209

พื้นที่ : ไร่

และการศึกษาของฝ่ายวิจัยและแผน สำนักงานส่งเคราะห์กองทุนสวนยาง (2552) ศึกษาสวนยางพื้นการส่งเคราะห์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้ทำการสำรวจความเป็นอยู่ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า เกษตรกรเข้าของสวนยางพาราพื้นการ

สังเคราะห์ประสบปัญหาและอุปสรรคในการทำสวนยาง hely ค้านชั่งเกณฑ์กรต้องการความช่วยเหลือจากสำนักงานกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางในการให้คำแนะนำ เช่น การบำรุงรักษาสวนยางพาราและกระบวนการกรีดผลผลิตที่ได้รับการจำหน่ายขายปลผลผลิตออกจนราษฎร์จากผลผลิตของเกษตรกร

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาฐานรูปแบบการจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงใต้ตอนล่าง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางที่ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมฯ ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงใต้ตอนล่าง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

1.2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบัน

1.2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

1.2.4 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาฐานรูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

1.3 คำถามในการวิจัย

แนวทางการพัฒนาฐานรูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

1.4 สมมติฐานในการวิจัย

เกณฑ์กรที่มีภูมิลำเนา การศึกษา รายได้ และประเภทสมาชิกของเกณฑ์กรที่แตกต่าง กันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อนล่างที่แตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตในการศึกษา

1.5.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วัยรุ่นได้กำหนดไว้ 2 กลุ่ม ด้วยกันคือ

1.5.1.1 กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อนล่าง เป็นผู้บริหารของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง จำนวน 5 สาขา ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร และบุรีรัมย์ จำนวน 10 คน

1.5.1.2 กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความพึงพอใจของเกณฑ์กรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อนล่าง ประกอบด้วยเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อนล่างจำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร และบุรีรัมย์ ประชากรทั้งหมด 38,361 ราย

1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อนล่าง ได้แก่

1.5.2.1 การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการยางพารา และศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการยางพารา ประกอบด้วยการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 2) การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตร 3) การพัฒนาระบบตลาดยางพารา และ 4) การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร

1.5.2.2 การประเมินความพึงพอใจของเกณฑ์กรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจากเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อนล่างในปัจจุบัน และการประเมินความพึงพอใจคุณภาพในการให้บริการทั้ง 4 ด้าน

1.5.2.3 ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของเกษตรกรจำแนกตามภูมิลำเนา การศึกษา รายได้ และประเภทสมาชิกของเกษตรกร ส่วนข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ เชิงลึกของผู้บริหารและจากความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ผู้วัยชายนำข้อมูลไปกำหนดเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาแนวทางการพัฒnarooแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ศึกษาเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 5 จังหวัด คือ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร และบุรีรัมย์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ทราบถึงรูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

1.6.2 ทราบถึงสภาพปัจจัยการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางแก้ไข ได้อย่างถูกต้อง

1.6.3 ทราบถึงระดับประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒnarooแบบการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการของเกษตรกรและเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหารจัดการยางพารา

1.6.4 สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (กสย.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมกับนโยบายของหน่วยงาน เป็นไปตามบริบททางสังคม วัฒนธรรม และความต้องการในพื้นที่ต่อไป

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะหรือศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition) ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.7.1 แนวทางการพัฒนารูปแบบ หมายถึง การดำเนินการศึกษาการจัดการที่มีรูปแบบ และวิธีที่เหมาะสมกับลักษณะของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางซึ่งเป็นเครื่องมือในการหาความรู้ความเข้าใจจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยในการจัดระบบความคิดในเรื่องนั้นให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นและเป็นระเบียบให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยการศึกษาระบบนี้เป็นการศึกษาแนวทางรูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

1.7.2 การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง 4 ด้าน ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตร การพัฒนาระบบตลาดยางพาราและการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร

1.7.3 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต หมายถึง การเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ โดยเร่งรัดให้มีการปลูกยางพันธุ์คุณภาพหรือไม้ขันตันที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ทุกแห่งสวนยางเก่าที่ให้ผลผลิตไม่คุ้มค่า ส่งเสริมปลูกสร้างสวนยางเพิ่มในพื้นที่ที่เหมาะสม เก็บเกี่ยวผลผลิตจากสวนยางพาราอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของตลาด เกษตรกรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้อย่างจริงจังและทั่วถึง เป็นการลดต้นทุนการผลิต สามารถเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร รวมถึงส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนยางในแนวทางที่เกื้อกูลกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

1.7.4 การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตร หมายถึง การสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวของเกษตรกรชาวสวนยางขนาดเล็ก เพื่อเป็นสถาบันเกษตรกรและมีการดำเนินการที่มีมาตรฐานต่อเนื่อง เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายสถาบันเกษตรกรเพื่อให้เจรจาต่อรองด่างๆ สนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและดำเนินการส่งเสริมและพัฒนา สร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพสวนยาง และที่เกี่ยวข้องกับอาชีพยางพาราเพิ่มขึ้น

1.7.5 การพัฒนาระบบตลาดยางพารา หมายถึง การจัดให้มีตลาดประมูลยางระดับท้องถิ่น เพื่อรับรองรับผลผลิตยางพาราครองคลุมทุกพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกยาง เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ในราคาน้ำเสียที่เป็นธรรม ในระดับราคาสูงกว่าต้นทุนการผลิตของเกษตรกร พัฒนาเครือข่ายและระบบตลาดยางพาราให้เกษตรกร สามารถขายผลผลิตยางได้ในราคากลางๆ เนื่องจากใน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและวิเคราะห์สถานการณ์เร่งด่วน เพื่อให้เกษตรกรได้รับข่าวสารที่

เกี่ยวข้องหรือผลกระทบกับราคาก่อสร้างที่ต้องจ่าย ทันเวลา และทั่วถึง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

1.7.6 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร หมายถึง ประสิทธิภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ ให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และเป็นองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมภายใต้หลักจริยธรรมและการกำกับที่ดี ควบคู่ไปกับการใส่ใจสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถที่เป็นประโยชน์ต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความรอบรู้ทันต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงการจัดการความเสี่ยง เร่งรัดการปรับปรุงโครงสร้าง จัดให้มีระบบการคัดสรรวุฒิภารให้สอดคล้องและเหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบ สร้างเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกร่วมกับคุณธรรม จริยธรรม และสร้างวินัยแก่บุคลากร ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่ง ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สะดวกรวดเร็วและทั่วถึง สร้างมาตรฐานมิตรในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ให้บริการที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการ

1.7.7 การประเมินความพึงพอใจ หมายถึง การศึกษาและการวัดระดับทัศนคติความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจทั้ง 4 ด้าน และคุณภาพการให้บริการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

1.7.8 กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางยัง หมายถึง เป็นองค์กรรัฐวิสาหกิจประเภทส่งเสริมที่ไม่追逐ผลกำไร สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 (ปรับปรุง พ.ศ. 2505 พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2530) เพื่อดำเนินกิจการให้การสนับสนุนการทำสวนยาง และการสงเคราะห์ปลูกแทนด้วยไม้ยืนต้นชนิดอื่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ

1.7.9 เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หมายถึง จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 5 จังหวัดได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดยโสธร และจังหวัดบุรีรัมย์

1.7.10 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจ สั่งการในการบริหารงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดยโสธร และจังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมการทำการทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนเนื้อหาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวความคิดในการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 สถานภาพของสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำการทำสวนยางพารา (สกย.)

- 2.1.1 ความเป็นมา
- 2.1.2 บทบาท การกิจและวัตถุประสงค์
- 2.1.3 นโยบายการดำเนินงาน
- 2.1.4 แผนพัฒนาเกษตรกรรม
- 2.1.5 โครงสร้างการบริหารงาน
- 2.1.6 กระบวนการให้บริการ
- 2.1.7 การจ่ายเงินส่งเสริมการทำการ (CESS)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับแผนวิสาหกิจ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555-2559)

- 2.2.1 วิสัยทัศน์
- 2.2.2 พันธกิจ
- 2.2.3 วัตถุประสงค์
- 2.2.4 เป้าหมาย
- 2.2.5 ยุทธศาสตร์

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย

- 2.3.1 เหตุผลและความจำเป็นของพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย
- 2.3.2 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณูปโภคภาครัฐ

- 2.4.1 การกิจหลักของภาครัฐ
- 2.4.2 เครื่องมือของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ
- 2.4.3 การบริการสาธารณะของภาครัฐ
- 2.4.4 รูปแบบในการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะในประเทศไทย

2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

2.5.1 นิยามความหมายของการบริหารจัดการ

2.5.2 กระบวนการการบริหารจัดการ

2.5.3 ภาวะผู้นำในการบริหาร

2.6 แนวคิด SEPA ระบบประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ

2.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

2.6.2 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของรัฐ

2.6.3 ภาพรวมของระบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล

2.7.1 ความหมายของการประเมินผล

2.7.2 การวางแผนการประเมินผล

2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ

2.8.1 ความหมายของการบริการ

2.8.2 คุณภาพการบริการ

2.8.3 การรับรู้บริการที่มีคุณภาพของผู้มารับบริการ

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.10 กรอบแนวคิดของการวิจัย

2.1 สถานภาพของสำนักงานกองทุนส่งเสริมฯ ที่ทำการทำสวนยางพารา (สกย.)

การศึกษาสถานภาพของสำนักงานกองทุนส่งเสริมฯ ที่ทำการทำสวนยางพารา (สกย.) ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาเอกสารทางวิชาการและข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ภารกิจและวัตถุประสงค์ นโยบายการดำเนินงาน แผนพัฒนาเกษตรกร โครงสร้างการบริหารงาน กระบวนการให้บริการ และการจ่ายเงินส่งเสริมฯ ของสำนักงานกองทุนส่งเสริมฯ ที่ทำการทำสวนยางพารา (สกย.) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ความเป็นมาของสำนักงานกองทุนส่งเสริมฯ ที่ทำการทำสวนยาง (สกย.)

“กองทุนส่งเสริมฯ ที่ทำการทำสวนยาง” จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริมฯ ที่ทำการทำสวนยาง เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2503 และต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติกองทุนการทำสวนยาง 3 ครั้ง พ.ศ. 2505 พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2530 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการปลูกแทนที่ยางเก่าที่ให้ผลผลิตน้อย ด้วยยางพันธุ์ดีหรือไม้ยืนต้นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และยังเปิดโอกาสให้

เกณฑ์กรที่ไม่เคยมีส่วนยางมาก่อน ได้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพการทำสวนยาง ซึ่งเป็นอาชีพที่มั่นคงยั่งยืน

กองทุนคังกัล่าว บริหารงานโดยคณะกรรมการส่งเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ข้ออยู่ในกลุ่มเสริมสร้างเสถียรภาพสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีผู้อำนวยการเป็นผู้บัญชาติ สำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง นอกจากนี้ สกย. มีภารกิจที่ต้องดำเนินการตามนโยบาย ของรัฐบาล ได้แก่ การจัดตลาดประมูลยางระดับท้องถิ่น การสร้างโรงผลิตยางแผ่น ผึ่งแห้ง/ ร่มควัน เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพผลผลิตยางให้ได้มาตรฐาน เป็นการยกระดับรายได้ของเกษตรกร ชาวสวนยาง โดยใช้จ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และสกย. มีแนวทางดำเนินงานตามแผน วิสาหกิจฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2550 – 2554) ดังนี้ 1) สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 2) พัฒนา เกษตรกร และสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง 3) พัฒนาระบบทตลาดยางพาราระดับท้องถิ่น 4) สนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางมีส่วนร่วมในการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน 5) พัฒนาระบบ การจัดการในองค์กรและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามแผนวิสาหกิจฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555 – 2559) ซึ่งรายละเอียดผู้วัยจะนำเสนอในลำดับต่อไป

ในปี พ.ศ. 2553 สำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง(สกย.) มีพื้นที่ให้ การส่งเคราะห์ซึ่งอยู่ในความดูแลของ สกย. ประมาณ 3,572,438 ไร่ ซึ่งการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วยสวนกำลังให้การส่งเคราะห์ ใน การส่งเคราะห์ไปปลูกทดแทน การติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานในโครงการปลูกยางในพื้นที่แห่งใหม่ และในโครงการปลูกยางเพื่อ ยกระดับรายได้และความมั่นคงให้กับเกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ รวมทั้งการดำเนินงานที่ สำคัญของ สกย. อีกสิ่งหนึ่ง คือ การจัดการตลาดประมูลยางพารา เพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางได้มี สถานที่แลกเปลี่ยนซื้อขายผลผลิตยางพารา ได้ในราคาน้ำที่เป็นธรรม ซึ่งในปี พ.ศ. 2553 สกย. มีตลาด ประมูลยางท้องถิ่นของ สกย. ในการให้บริการประชาชนชาวสวนยางจำนวน 82 ตลาด รวมทั้ง สกย. ยังเป็นหน่วยงานที่ให้ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการปลูกยางให้กับชาวยาง ทั้งใน ค้านการใช้ยางพันธุ์ วิธีการบำรุงรักษาสวนยาง รวมทั้งการปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มรายได้ในการทำ สวน

ภารกิจพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล นอกเหนือจากพระราชบัญญัติกองทุน ส่งเคราะห์การทำสวนยางแล้ว รัฐบาลยังมอบนโยบายให้ สกย. ช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางให้ รวมตัวจัดตั้งสหกรณ์กองทุนสวนยาง โดยจัดสรรงบประมาณ สร้างโรงผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/ร่มควัน ให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อแปรรูปผลผลิตเป็นยางแผ่นร่มควัน หรืออบแห้ง สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่ รวมตัวกันไม่มากพอที่จะจัดตั้งสหกรณ์ รัฐก็ให้ สกย. จัดสร้างโรงเรือนผลิตยางแผ่นดินคุณภาพดีให้

นอกจากนั้นรัฐยังมอบหมายให้ สกบ. จัดติดปะมูลยางระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกณฑ์และพ่อค้า
แม่ซื้อขายผลผลิต ที่ได้คุณภาพมาตรฐาน และราคาที่เป็นธรรม

สรุปได้ว่า กองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง บริหารงานโดยสำนักงานกองทุน
ส่งเคราะห์การทำสวนยาง หรือ สกบ. ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ภายใต้พระราชบัญญัติกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 มีภารกิจในการให้การ
ส่งเคราะห์เกษตรกรชาวสวนยางและปฏิบัติงานตามภารกิจของรัฐบาลที่มอบหมาย สำหรับบทบาท
ภารกิจ และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งของสำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง ผู้วิจัย
ดำเนินการศึกษาเป็นลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

**2.1.2 บทบาท ภารกิจและวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาภารกิจหลัก ภารกิจพิเศษ
วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง แหล่งรายได้ของสำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง
มีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง, 2554)**

2.1.2.1 ภารกิจหลักสำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง (สกบ.) เป็น
รัฐวิสาหกิจประเภทส่งเสริมที่ไม่แสวงหากำไร สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตั้งขึ้นตาม
พระราชบัญญัติกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขในปี
พ.ศ. 2505 พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2530 รวม 3 ครั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจการให้การ
ส่งเคราะห์การทำสวนยาง และการส่งเคราะห์ปลูกแทนด้วยไม้ยืนต้นชนิดอื่นที่มีความสำคัญทาง
เศรษฐกิจ

2.1.2.2 ภารกิจพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล นอกเหนือจาก
พระราชบัญญัติกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยางแล้ว รัฐบาลยังมอบนโยบายให้สำนักงานกองทุน
ส่งเคราะห์การทำสวนยาง (สกบ.) ช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางให้รวมตัว จัดตั้งสหกรณ์กองทุน
สวนยาง โดยจัดสรรงบประมาณสร้างโรงผลิตยางแผ่นผึ่งแห้ง/รมควัน ให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อ
แปรรูปผลผลิตเป็นยางแผ่นรมควัน หรืออบแห้ง สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่รวมตัวกันไม่มากพอที่จะ
จัดตั้งสหกรณ์ รัฐก็ให้สำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง (สกบ.) จัดสร้างโรงเรือนผลิตยาง
แผ่นดิบคุณภาพดีให้ นอกจากนั้นรัฐยังมอบหมายให้สำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง
(สกบ.) จัดติดปะมูลยางระดับท้องถิ่นเพื่อให้เกษตรกรและพ่อค้าซื้อขายผลผลิตที่ได้คุณภาพ
มาตรฐาน และราคาที่เป็นธรรม

2.1.2.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง

1) ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกยางพันธุ์ดีหรือไม้มียืนต้นทดแทนยางเก่า
และส่งเสริมให้เกษตรกรที่ไม่มียางมาก่อน ได้ปลูกสร้างสวนยางพันธุ์ดีโดยให้ทุนส่งเคราะห์รวมทั้ง
ดำเนินนำทางวิชาการ เพื่อให้มีผลผลิต และรายได้เพิ่มขึ้น

2) พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้เป็นที่ยอมรับของตลาด โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

3) พัฒนาระบบ และกลไกตลาดให้เกยตกรชาร์วสวนยางได้รับความเป็นธรรม ในด้านราคา

4) จัดตั้ง และพัฒนาองค์เกยตกรชาร์วสวนยางให้เข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนา และอำนวยต่อรองที่สูงขึ้น

2.1.2.4 แหล่งรายได้

เงินทุนที่นำมาใช้ในการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ได้มาจากการทำสวนยาง ได้แก่

1) เงินสงเคราะห์ หรือเงินเช斯 (CESS)

เก็บจากผู้สั่งออกใบอนุญาตราชอาณาจักรในอัตราที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยการอนุมัติของคณะกรรมการรัฐมนตรี ปัจจุบันจัดเก็บ สูงสุดไม่เกินกiloกรัมละ 5 บาท (มาตรฐาน 5) เงินสงเคราะห์ที่เก็บได้แต่ละปีไม่เกินร้อยละ 5 ให้สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตรนำไปคืนค่าวิจัยงานยาง ไม่เกินร้อยละ 10 เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพารา (สกย.) และไม่น้อยกวาร้อยละ 85 ส่งคืนกลับสู่เกษตรกรที่ขอทุนสงเคราะห์ปลูกแทน ในรูปของการซื้อยาหรือทางด้านวิชาการ และปัจจัยการผลิต เงินสงเคราะห์นี้จะจ่ายเพื่อการอื่นไม่ได้ (มาตรฐาน 18)

2) เงินงบประมาณแผ่นดิน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

- เงินสมทบเพื่อการสงเคราะห์ ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (มาตรฐาน 4 ทวี) และตามที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการรัฐมนตรีเป็นรายปี ภายใต้แผนวิสาหกิจ ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพารา (สกย.)

- เงินสมทบเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานการสงเคราะห์

สรุปได้ว่า บทบาทการกิจ วัตถุประสงค์การจัดตั้งของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) เพื่อดำเนินกิจการให้การสงเคราะห์การทำสวนยาง และช่วยเหลือเกษตรกรชาร์วสวนยางให้รวมตัว จัดตั้งสหกรณ์กองทุนสวนยาง โดยรัฐจัดสรรงบประมาณสร้างโรงผลิตยางแผ่นผึ้งแห้ง/รมควัน ให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มผลผลิตในการแปรรูปยางพารา รวมถึงจัดตลาดประมูลยางระดับท้องถิ่นเพื่อให้เกษตรกรและพ่อค้ามีรายผลผลิตที่ได้คุณภาพมาตรฐานในราคาน้ำที่เป็นธรรม ซึ่งงบประมาณในการดำเนินงานมาจากแหล่งเงินทุน 2 แหล่ง คือ ได้จากเงินสงเคราะห์ หรือเรียกว่า CESS เป็นรายได้ที่เก็บจากผู้สั่งออกใบอนุญาตราชอาณาจักรและเงินงบประมาณแผ่นดิน

2.1.3 นโยบายการดำเนินงาน

สำนักงานกองทุนสร้างครรภ์การทำสวนยางได้กำหนดนโยบายการดำเนินงานภายใต้แผนวิสาหกิจเพื่อใช้ในการพัฒนา เกษตรกรชาวสวนยางแบบยั่งยืน 3 ด้าน คือ

2.1.3.1 ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

1) ปลูกแทนสวนยางเก่าในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิต โดยคำนึงถึงตลาดรองรับและส่งเสริมให้ปลูกยางพันธุ์ดีในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้มีพื้นที่ใกล้เคียงกับการปลูกไม้ยืนต้นชนิดอื่นแทนสวนยางเก่า

2) ส่งเสริมให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ดีนยางโตได้มาตรฐานสามารถเปิดครึ่งได้เร็วขึ้น ด้วยการลดต้นทุนการผลิตลดลง และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

3) พัฒนาตลาดประมูลยางระดับห้องถูนให้เป็นสถานที่ซื้อยางทุกประเภทที่เกษตรกรชาวสวนยางผลิตได้ ภายใต้การประมูลซื้อขายกันอย่างเสรี

4) ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางขนาดเล็ก ปรับโครงสร้างการผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การเกษตรทฤษฎีใหม่ การเกษตรสมมพาน เพื่อเพิ่มรายได้ และลดการเสี่ยงจากการปลูกยางเพียงอย่างเดียว โดยสำนักงานกองทุนสร้างครรภ์การทำสวนยาง (สกย.) เป็นผู้สนับสนุนปัจจัยการผลิต

2.1.3.2 ด้านสังคม ประกอบด้วย

1) เพิ่มศักยภาพของชุมชนโดยสนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางรวมตัวเป็นกลุ่มพัฒนาสวนยางสร้างครรภ์ สร้างอาชีวศึกษา ให้กับเยาวชน ตลอดจนสร้างอาชีวศึกษาในชุมชน ให้กับชุมชนท้องถิ่นเพื่อผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาด มีอำนาจต่อรองจากการรวมกลุ่มกันขายผลผลิต และทำธุรกิจด้านกิจการยางร่วมกัน ระหว่างสหกรณ์กองทุนสวนยาง ชุมชนสหกรณ์ และภาคเอกชน

2) อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาไปสู่การเกษตรแบบยั่งยืน โดยการปลูกพืชคลุมลดการใช้สารเคมี และปรับปรุงการใช้ปุ๋ยเคมี

2.1.3.3 ด้านบริหารและจัดการ ประกอบด้วย

1) พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โดยการนำระบบบริหารที่เป็นสากลมาใช้เพื่อให้มีการลดต้นทุนการดำเนินงาน และเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร โดยทั่วไป

2) ปรับระบบรายได้ เพื่อให้องค์กรลดการพึ่งพาจากงบประมาณ เพิ่มศักยภาพของบุคลากร โดยการฝึกอบรม ให้มีความรู้ความสามารถและทัศนคติที่ดี เพื่อรับนิรัติกรรมใหม่ๆ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น

3) ติดตามประเมินผล จัดระบบการติดตามผลการปฏิบัติงาน และระบบประเมินผลการปฏิบัติงานให้สามารถใช้ในการบริหาร และติดตามความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานได้ทุกโครงการ

สรุปได้ว่า นโยบายการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) เพื่อพัฒนาเกษตรกรชาวสวนยางแบบยั่งยืน มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมการปลูกแทนและให้น้ำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเพิ่มผลผลิต พัฒนาตลาดประมูลยางระดับท้องถิ่น และส่งเสริมให้ปรับโครงสร้างการผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านสังคม สนับสนุนการรวมตัวเป็นกลุ่มเพื่อให้กลุ่มนี้สามารถต่อรองในการขายผลผลิต และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาไปสู่การเกษตรแบบยั่งยืน และ 3) ด้านบริหารและจัดการ ผู้นำเน้นพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร ให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดระบบติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน จากนโยบายดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง นำไปกำหนดเป็นแผนในการพัฒนาเกษตรกร ได้ดังนี้

2.1.4 แผนพัฒนาเกษตรกรของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.)

ภายใต้แนวโน้มนโยบายการพัฒนาเกษตรกรชาวสวนยางแบบยั่งยืน สกย. ได้จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรชาวสวนยาง โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1.4.1 เพิ่มรายได้ให้เกษตรกรชาวสวนยาง และสร้างทางเลือกใหม่ให้เกษตรกรในการประกอบอาชีพการทำสวนยาง

2.1.4.2 พัฒนาประสิทธิภาพเศรษฐกิจยาง และกลไกตลาดให้แข็งแกร่งขึ้น

2.1.4.3 เพิ่มศักยภาพขององค์กรเกษตรกร และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับยางพาราให้เข้มแข็งเพิ่มพานิชย์ได้

2.1.4.4 ปรับโครงสร้างการผลิตยางพาราในภาพรวม โดยคงพื้นที่ปลูกยางพารา 12 ล้านไร่ และปรับโครงสร้างการผลิตของเกษตรกรชาวสวนยางขนาดเล็ก เพื่อลดความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพการทำสวนยางเพียงอย่างเดียว

2.1.4.5 อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยเน้น การเพิ่มประสิทธิภาพของทรัพยากร และลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีในการผลิต

2.1.4.6 ปรับปรุงบทบาทการบริหาร และการจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และให้มีรายได้สามารถเลี้ยงตัวเอง

สรุปได้ว่า แผนพัฒนาเกษตรกรชาวสวนยาง ผู้นำเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร เพิ่มศักยภาพขององค์กรเกษตรกรให้เพิ่มพานิชย์ได้ ลดต้นทุนในการผลิต และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีในการผลิต จากการศึกษาเชิงนโยบายผู้วิจัยได้ศึกษาระบวนการในระดับปฏิบัติการ

2.1.5 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.)

การบริหารงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง แบ่งเป็น

2 ระดับ คือ

2.1.5.1 ระดับนโยบาย มีหน้าที่กำหนดนโยบาย คุ้มครอง ติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่กำหนด ได้แก่ คณะกรรมการสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.)

2.1.5.2 ระดับปฏิบัติ แบ่งได้ 2 ส่วนคือ

1) ส่วนกลาง มีหน้าที่ในการบริหารกำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานและงานด้านอำนวยการ เพื่อให้ปฏิบัติงานในพื้นที่เกิดประสิทธิภาพ สำนักงานกลาง ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครฯ ประกอบด้วยส่วนงานระดับฝ่ายจำนวน 12 ส่วนงาน ดังนี้

- สำนักผู้ตรวจราชการ
- สำนักผู้อำนวยการ
- สำนักตรวจสอบภายใน
- ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ฝ่ายวิจัยและแผน
- ฝ่ายส่งเสริมการสงเคราะห์
- ฝ่ายพัฒนาสวนสงเคราะห์
- ฝ่ายการเงินและบัญชี
- ฝ่ายทรัพยากรบุคคล
- ฝ่ายพัสดุ
- ฝ่ายฝึกอบรม
- ฝ่ายกฎหมาย

2) ส่วนภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดและอำเภอ มีหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิผล อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัด 45 แห่ง สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางอำเภอ 51 แห่ง ศูนย์ปฏิบัติการสงเคราะห์สวนยางจังหวัด 12 แห่ง และศูนย์เรียนรู้ยางพารา 3 แห่ง โดยแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

- สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัด มีหน้าที่และความรับผิดชอบ

(1) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้การสงเคราะห์การทำสวนยางในพื้นที่
ความรับผิดชอบ

- (2) รับผิดชอบในการส่งเสริมการเกย์ตրสวนยาง
  - (3) ดำเนินการจัดทำแผนงานประจำปี/โครงการต่าง ๆ และแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ของสำนักงานฯ จังหวัด
  - (4) ให้คำแนะนำ ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาการผลิตแก่เกษตรกรสวนยาง
  - (5) ส่งเสริมอาชีพเสริมแก่เกษตรกรสวนยาง
  - (6) ให้คำปรึกษา แนะนำ ควบคุม กำกับ ตรวจสอบ วิเคราะห์ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดเกี่ยวกับการส่งเสริม การปลูกสวนยาง การพัฒนาการผลิตการตลาด และ โรงงานในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามเป้าหมาย และแผนงานที่กำหนดไว้
  - (7) ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน งบประมาณและพัสดุของสำนักงานฯ จังหวัด ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำควบคุมกำกับตรวจสอบวิเคราะห์ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานดังกล่าวของหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด
- สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางข้าว跟 มีหน้าที่และ
ความรับผิดชอบ
- (1) ดำเนินการให้การส่งเคราะห์การทำสวนยางในพื้นที่ความรับผิดชอบ
  - (2) ให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการเกี่ยวกับการปลูกยาง
  - (3) รับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณาการให้การส่งเคราะห์
  - (4) ดำเนินการจัดกลุ่มตรวจสอบและตรวจสอบสวนสงเคราะห์ตาม
ระเบียบที่กำหนด
  - (5) จัดตั้งพื้นฟูและดำเนินการกลุ่มพัฒนาเจ้าของสวนสงเคราะห์ให้สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองเป็นสถาบันเกษตรกร และพัฒนาเข้าสู่ระบบสหกรณ์ กองทุน
สงเคราะห์การทำสวนยาง
  - (6) ดำเนินการส่งเสริมน้ำรายได้เสริม
  - (7) รับผิดชอบการดำเนินงานตลาดประมูลยางพาราระดับท้องถิ่น
  - (8) ดำเนินการส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพการผลิต
  - (9) รับผิดชอบบริหารการจัดการ โรงอบ/รมยาง และ โรงเรือนผลิต
ยางแห่นคุณภาพดี

- (10) รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน บัญชี พัสดุและวัสดุที่เกี่ยวกับการ
สังเคราะห์
- (11) ดำเนินการเก็บเงินสังเคราะห์ของสำนักงานฯ ��ากอ (กรณีมี
ค่าんส่งยางออก)
- ศูนย์ปฏิบัติการสังเคราะห์สวนยางจังหวัด มีหน้าที่และความ
รับผิดชอบ
- (1) รับคำขอการให้การสังเคราะห์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ/รับสมัคร
ผู้เข้าร่วมโครงการ
- (2) รับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณาการให้การสังเคราะห์
- (3) ดำเนินการจัดกลุ่มตรวจสอบและตรวจสอบส่วนสังเคราะห์ตาม
ระเบียบที่กำหนด
- (4) ดำเนินการส่งเสริมการมีรายได้เสริม
- (5) จัดตั้งฟื้นฟูและดำเนินการกลุ่มพัฒนาเจ้าของสวนสังเคราะห์ให้
สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองเป็นสถาบันเกษตรกร และพัฒนาเข้าสู่ระบบสหกรณ์ กองทุนฯ
สวนยาง
- (6) ดำเนินการส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพการผลิต
- (7) ให้คำแนะนำทางวิชาการ เป็นวิทยากร ให้คำปรึกษาหารือเป็น
แหล่งวิชาการเกษตร เทคนิคการดำเนินการเกษตร เพยแพร่ความรู้ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ จัด
นิทรรศการ
- (8) ดำเนินการเกี่ยวกับตลาดประมูลยางพาราและค้าห้องถิน
- (9) จัดฝึกอบรมเกษตรกรและพนักงานของสำนักงานฯ จังหวัด
- (10) สนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานด้านสถาบันเกษตรกร
- (11) ผลิตเอกสารเพื่อการสอน งานเผยแพร่ งานโฆษณา
ประชาสัมพันธ์
- (12) ดำเนินการโฆษณาและประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงาน
- (13) รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน บัญชี พัสดุและวัสดุที่เกี่ยวกับการ
สังเคราะห์
- (14) ดำเนินการเก็บเงินสังเคราะห์ของศูนย์ปฏิบัติการฯ จังหวัด
(กรณีมีค่าんส่งยางออก)
- (15) ควบคุมและจัดการระบบข้อมูลทุกระบบ

- ศูนย์เรียนรู้ฯ ยางพารา มีหน้าที่และความรับผิดชอบ
  - (1) กำหนดแผนการใช้พื้นที่ฯ ยางและไม้เย็นตัน
  - (2) กำหนดแผนการผลิตพื้นที่ฯ ยางและวัสดุปลูก
  - (3) ศึกษาทดสอบเพื่อพัฒนาพื้นที่ฯ ยางและไม้เย็นตัน
  - (4) ดำเนินการผลิตและ/หรือจ่ายพื้นที่ฯ ยาง ไม้เย็นตันและวัสดุปลูก
  - (5) ดำเนินการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรและบุคคลทั่วไป เช่น จัดหลักสูตรอบรม จัดให้มีแปลงสาธิตเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น
  - (6) ให้บริการการใช้สถานที่ในการประชุมสัมมนาแก่หน่วยงานภายนอก

สรุปได้ว่า โครงสร้างการบริหารงานของ สกย. มี 2 ระดับ คือ ระดับนโยบาย ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมการดำเนินการ ทำสวนยาง (สกย.) มีหน้าที่กำหนดนโยบาย และระดับปฏิบัติ มีหน้าที่กำกับติดตามการปฏิบัติงาน แบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกลาง มีหน้าที่กำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานหน่วยงานในพื้นที่ และส่วนภูมิภาค มีหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอกระบวนการให้บริการของสำนักงานกองทุนส่งเสริมการดำเนินการ (สกย.) ในลำดับต่อไป ดังนี้

2.1.6 กระบวนการให้บริการ

สำนักงานกองทุนส่งเสริมการดำเนินการ (สกย.) ส่งเสริมสนับสนุนให้เกณฑ์มาตรฐานยางปลูกแทนสวนยางเก่าด้วยยางพื้นที่ดีและไม้เย็นตันที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 จนถึงปัจจุบันมีการดำเนินงาน ดังนี้

2.1.6.1 งานด้านการส่งเสริม

สำนักงานกองทุนส่งเสริมการดำเนินการ (สกย.) มีภารกิจงานด้านการส่งเสริมการให้บริการเกณฑ์มาตรฐานยางพื้นที่ดี 2 ระยะ คือ

1) การให้บริการเกณฑ์มาตรฐานยางพื้นที่ดี

สกย. มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มผลผลิต และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร โดยการให้ทุนส่งเสริมการดำเนินการ 2 ระยะ คือ การส่งเสริมการดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 – 2551 สกย. ได้ให้การส่งเสริมการดำเนินการ ไปแล้ว 1,214,541 ราย เนื้อที่ 10,837,323 ไร่ นอกจากนี้ยังได้ติดตามให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่สวนยางยังอยู่ในระหว่างการรับการส่งเสริม จำนวนเนื้อที่ 1,767,217 ไร่

หลักเกณฑ์การรับการลงทะเบียนเพื่อปลูกแทน

(1) จะต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 2 ไร่ แต่ละไร่มีต้นยางปลูกกระจัด
กระจาย ไม่น้อยกว่า 10 ต้น และโดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่าไร่ละ 25 ต้น และต้นยางที่มีอยู่นั้นต้องเป็น⁵⁰
ต้นยางอายุกว่า 25 ปีขึ้นไป หรือต้นยางทรุดโทรมเสียหาย หรือต้นยางที่ได้ผลน้อย

กรณีมีเนื้อที่น้อยกว่า 2 ไร่ และเป็นส่วนสุดท้ายของแปลงที่เคย
ได้รับการลงทะเบียนปลูกแทนด้วยยางมาแล้ว หากขอรับการลงทะเบียนปลูกแทนด้วยยางก็อยู่ใน
หลักเกณฑ์ ได้รับการลงทะเบียนเพื่อปลูกแทนได้

- ต้นยางทรุดโทรมเสียหายเนื่องจากเปลือกริดเสียหายต้องมี
ลักษณะ ดังนี้

(1) ต้นยางต้องมีอายุเกิน 15 ปี

(2) เปลือกของต้นยางที่ใช้ในการริดต้องเสียหายเกินร้อยละ

50
(3) ต้นยางตามข้อ (2) จะต้องมีจำนวนเกินร้อยละ 50 ของ
จำนวนต้นยางปลูกทั้งหมด

- ต้นยางทรุดโทรมเสียหาย เนื่องจากไฟไหม้ต้องมีลักษณะ
ดังนี้

(1) ต้นยางในสวนจะต้องเปิดริดแล้วมีขนาดเส้นรอบต้น
ไม่น้อยกว่า 50 ซม. โดยวัด ณ จุดสูงจากพื้นดิน 75 ซม. สำหรับต้นยางที่ปลูกค้ำยเมล็ดหรือกล้า
และ 150 ซม. สำหรับต้นยางติดตา

(2) จำนวนต้นยางตามข้อ (1) จะต้องมีไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
ของจำนวนต้นยางปลูกทั้งหมด และเปิดริดมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

(3) ไฟไหม้มาแล้วจนถึงวันยืนคำขอลงทะเบียนไม่เกิน 1 ปี

- ต้นยางทรุดโทรมเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติ มีหลักเกณฑ์การ
พิจารณา ดังนี้

(1) ต้นยางที่ได้รับความเสียหายต้องเปิดริดแล้วไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 70 และเสียหายจนเสียสภาพสวน

(2) ประสบภัยมาแล้วไม่เกิน 6 เดือน นับจนถึงวันยืนคำขอ
ลงทะเบียน

- ต้นยางได้ผลน้อย ต้องมีลักษณะดังนี้

(1) ต้นยางต้องมีอายุเกิน 15 ปี เปิดริดมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

(2) ต้องเป็นสวนยางที่ได้รับการคูแล ปราบวัชพืช และใส่ปุ๋ย เป็นอย่างดีแล้ว ก็ยังให้ผลน้อยอยู่

(3) จะต้องไม่เป็นที่คินห่วงห้ามของทางราชการ หรืออยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตอุทยานแห่งชาติ หรือป่าที่คณะรัฐมนตรีมีติกำหนดไว้ให้เป็นป่าถาวรอันเป็นสมบัติของชาติ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากหน่วยราชการผู้รับผิดชอบให้เป็นผู้มีสิทธิ์ทำกินหรือได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นการชั่วคราวเพื่อการทำสวนยาง

(4) การขอรับการลงเคราะห์ ด้วยการสร้างสวนยางพันธุ์ดินที่คินแปลงใหม่ตามมาตรา 21 จะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังนี้

- เป็นเจ้าของสวนยาง ซึ่งมีสวนยางแปลงเดียวหรือหลายแปลงรวมกันมีเนื้อที่ไม่เกิน 15 ไร่ (ทั้งของตนเองและคู่สมรส) ไม่ว่าจะเป็นสวนยางอ่อนหรือสวนยางแก่ และจะต้องมีที่คินแปลงใหม่ ซึ่งมีเนื้อที่ติดต่อเป็นผืนเดียวกันตั้งแต่ 15 ไร่ขึ้นไป (จะเป็นของตนเองหรือคู่สมรสก็ได้)

- ที่คินสวนยางแปลงเดิม และที่คินแปลงใหม่จะติดต่อเป็นผืนเดียวกันก็ได้หรือที่คินสวนยางแปลงเดิมอยู่แห่งหนึ่ง ที่คินแปลงใหม่อยู่อีกแห่งหนึ่งก็ได้ แต่ต้องอยู่ในเขตจังหวัดเดียวกัน

- ที่คินสวนยางแปลงเดิมส่วนที่จะได้รับการลงเคราะห์จะต้องเข้าหลักเกณฑ์ตามข้อ 1 และ 2 ที่คินแปลงใหม่จะต้องเข้าหลักเกณฑ์ตามข้อ 2 และต้องสร้างสวนยางพันธุ์ดินตั้งแต่ 15 ไร่ขึ้นไป

- การขอรับการลงเคราะห์ตามมาตรา 21 นั้น จะต้องทำคำรับรองของผู้รับการลงเคราะห์ตามมาตรา 21 ตามแบบที่สำนักงานกองทุนส่งเสริมการลงทุนกำหนดให้สำนักงานกองทุนส่งเสริมการลงทุนดำเนินการทำสวนยางกำหนดไว้

คุณสมบัติผู้ขอรับการลงเคราะห์เพื่อปลูกแทน

(1) เป็นบุคคลสัญชาติไทย หรือนิติบุคคล ที่จดทะเบียนตามกฎหมายไทย

(2) เป็นเจ้าของสวนยางมีที่คินเป็นของตนเอง หรือเป็นที่คินที่รัฐจัดสรรให้ หรือที่คินที่เข่ารัฐและมีหลักฐานแสดงการครอบครองหรือแสดงกรรมสิทธิ์ หรือเอกสารสิทธิ์ หรือสัญญาเข่าหรือ หนังสือรับรองว่าไม่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ หรือเขตห่วงห้ามของทางราชการ ซึ่งทางราชการออกให้มีกระบวนการรับขั้นตอนในการพิจารณาให้การลงเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ขั้นตอนการพิจารณาให้การลงทะเบียน

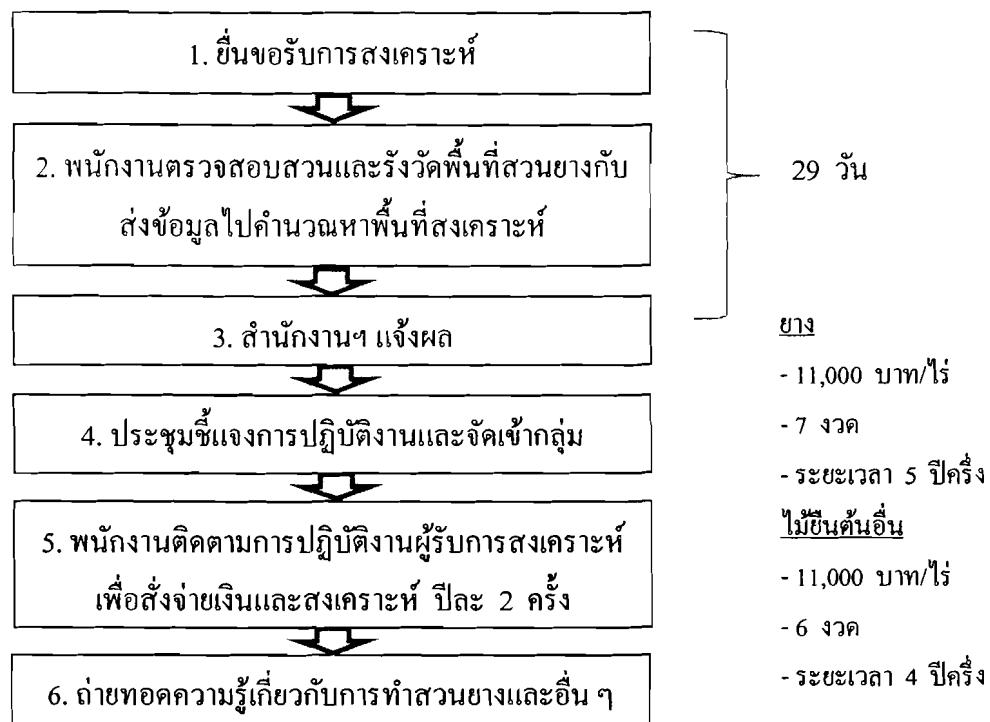
กระบวนการ	ระยะเวลา (วัน)
1. การยื่นคำร้อง ตรวจสอบ ดำเนินการ 1.1 ยื่นคำร้อง ณ ศกบ. จังหวัด/ศกย. อำเภอ 1.2 พนักงานตรวจสอบเอกสารดำเนินการรับคำขอ 1 วัน 1.3 ออกบัตรับคำขอและนัดประชุมรังวัด 1.4 รวบรวม ศกย. 1 นำส่งแผนกธุรการทุกวัน	1 วัน
2. พิจารณา ประชุมชี้แจงและนัดสำรวจรังวัด 2.1 พนักงานธุรการรวบรวม ศกย. 1 บันทึกข้อมูล 2.2 ลงเลขรับคำขอใน ศกย. 1 2.3 รวบรวม ศกย. 1 ส่งให้แผนกลงทะเบียนพิจารณาการลงทะเบียน 2.4 ถอน ศกย. 1 ให้ พสຍ. ไปสำรวจรังวัด 2.5 พสຍ. จัดทำแผนการสำรวจรังวัด 2.6 อนุมัติแผนการสำรวจรังวัด 2.7 จัดทำหนังสือและนัดประชุมชี้แจงรายละเอียด 2.8 ประชุมชี้แจงสำรวจรังวัดและนัดสำรวจรังวัด	
3. สำรวจรังวัด ทำแผนที่ 3.1 ปฏิบัติการสำรวจรังวัดและทำแผนที่สังเขป 3.2 จัดทำรายงาน ศกย. 2 และแผนที่ 3.3 รวบรวม ศกย. 1 และศกย. 2 และแผนที่ส่งแผนกธุรการอำเภอ	14 วัน
4. บันทึกข้อมูล 4.1 บันทึกข้อมูลแผนที่พร้อมคำนวนเนื้อที่ 4.2 บันทึกข้อมูล ศกย. 2 4.3 รวบรวม ศกย. 2 และแผนที่ส่งแผนกลงทะเบียน	1 วัน
5. การพิจารณาของแผนกลงทะเบียน แผนกลงทะเบียนพิจารณาอนุมัติงบลงเนื้อที่ในแผนที่สังเขป แล้วเสนอหัวหน้า ศกย. อำเภอเพื่อลงนาม	1 วัน
6. การอนุมัติ ศกย. อำเภอ ลงนามอนุมัติใน ศกย. 2	1 วัน

ตารางที่ 2.1 ขั้นตอนการพิจารณาให้การส่งเคราะห์ (สำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวน, 2553)
(ต่อ)

กระบวนการ	ระยะเวลา (วัน)
7. แจ้งการอนุมัติ 7.1 จัดทำสัญญารับการส่งเคราะห์ 7.2 จัดทำหนังสือเตรียมตัว 7.3 จัดทำหนังสือประจำตัวผู้รับการส่งเคราะห์ 7.4 รวบรวมเอกสารใส่ซอง 7.5 จัดทำหนังสือแจ้งผลอนุมัติ	4 วัน
รวม	29 วัน

ขั้นตอนการส่งเคราะห์การปลูกแทน

วัตถุประสงค์ : ช่วยเหลือเกษตรกรในการปลูกแทนยางเก่าด้วยยางพันธุ์ดีหรือไม่ยืนต้นอื่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการจัดบริการอย่างอื่นซึ่งผู้วิจัยนำเสนอด้วยแผนภาพได้ดังนี้

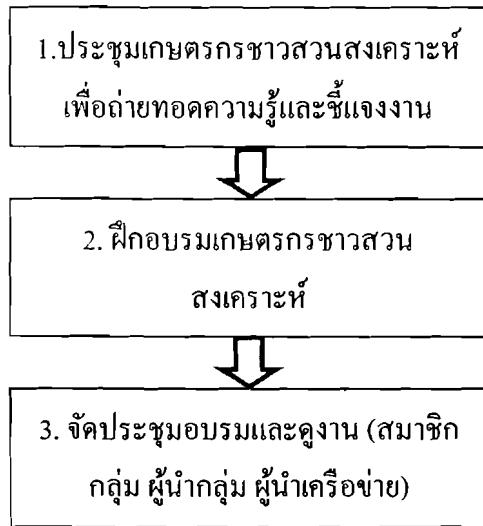
ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการสังเคราะห์การปลูกแทน

2) การให้บริการเกษตรที่พื้นการสังเคราะห์

ในการให้บริการเกษตรกรที่พื้นการสังเคราะห์แล้ว สำนักงานกองทุนสังเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) จะมุ่งเน้นการฝึกอบรมเกษตรกรตั้งแต่การกรีดยาง การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การดำเนินธุรกิจค้ายาง โดยจัดทำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความรู้แก่เกษตรกรให้สามารถพัฒนาตนเอง และพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน เช่น กิจกรรมพัฒนาการผลิตประกอบอาชีพเสริม และผลิตภัณฑ์ยางและไม้ยาง เป็นต้น

ขั้นตอนการให้บริการเกษตรกรที่พื้นการสังเคราะห์

เป็นกระบวนการในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรหลังจากที่เกษตรกรพื้นการสังเคราะห์ และต้องคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการกรีดแล้วให้มีคุณภาพ อาทิเช่น การกรีดยาง อาชีพเสริมการผสมปุ๋ย การปรับปรุงคุณภาพยาง การดูแลบำรุงรักษายาง ฯลฯ โดยมีกระบวนการผู้วิจัยนำเสนอคัวขั้นแพนกว่าได้ดังนี้

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนการให้บริการเกณฑ์พื้นที่สำรวจ

2.1.1.7 การจ่ายเงินสงเคราะห์ (CESS)

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำส่วนยางพารา (สกย.) มีเงินรายได้หลักจากผู้ส่งออกยางนอกราชอาณาจักรที่จะต้องจ่ายเงินสงเคราะห์ (CESS) ในอัตรายังคงประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราเงินสงเคราะห์ที่ผู้ส่งยางออกนอกราชอาณาจักร ต้องชำระเงินสงเคราะห์ ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำส่วนยาง พ.ศ. 2503 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำส่วนยาง (ฉบับ 4) พ.ศ. 2530 มีหลักเกณฑ์การจ่ายเงินสงเคราะห์

1) ยางแผ่นร่มกวันต้องชำระเงินสงเคราะห์ในอัตรา ดังนี้

- ราคายางไม่เกินกิโลกรัมละ 40 บาท ชำระเงินสงเคราะห์ในอัตรา กิโลกรัมละ 90 สตางค์

- ราคายางเกินกิโลกรัมละ 40 บาท แต่ไม่เกินกิโลกรัมละ 60 บาท

ชำระเงินสงเคราะห์ในอัตรา กิโลกรัมละ 1.40 บาท

- ราคายางเกินกิโลกรัมละ 60 บาท แต่ไม่เกินกิโลกรัมละ 80 บาท

ชำระเงินสงเคราะห์ในอัตรา กิโลกรัมละ 2.00 บาท

- ราคายางเกินกิโลกรัมละ 80 บาท แต่ไม่เกินกิโลกรัมละ 100 บาท

ชำระเงินสงเคราะห์ในอัตรา กิโลกรัมละ 3.00 บาท

- ราคายางเกินกิโลกรัมละ 100 บาท ชำระเงินสังเคราะห์ในอัตรา กิโลกรัมละ 5.00 บาท

2) นำยางสดให้ถือเสมอเป็นยางแผ่นร่มครัว โดยให้ลดนำหนักลง ร้อยละ 65 หน้าของนำหนักนำยางสด

3) นำยางขันให้ถือเสมอเป็นยางแผ่นร่มครัว โดยให้ลดนำหนักลง ร้อยละ 20 ของนำหนักนำยางขัน หรือนำยางขันผสมสารเคมี

4) ยางผสมสารเคมี (Compound Rubber หรือ Rubber Masterbatch) ให้ถือเสมอเป็นยางแผ่นร่มครัว โดยให้คำนวณนำหนักยางตามสัดส่วนของปริมาณเนื้อยางธรรมชาติ ที่ระบุในใบรับรองที่ออกโดยสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร

5) ยางอื่น เช่น ยางแท่ง ยางเครป ยางก้อน เศษยาง เป็นต้น ต้องเสียเงินสังเคราะห์ในอัตราเดียวกับยางแผ่นร่มครัวสังเคราะห์ ที่เก็บได้แต่ละปี ถือเป็นรายได้หลัก ร้อยละ 80 ของรายได้ทั้งหมด แต่ทั้งนี้รายได้จากเงินสังเคราะห์นั้นมีข้อจำกัดในการใช้จ่าย ได้แก่ ไม่เกินร้อยละ 5 ของเงินสังเคราะห์ จะต้องส่งให้สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร นำไปค้นคว้าวิจัยงานยาง ไม่เกินร้อยละ 10 เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารของสำนักงานกองทุนสangเคราะห์ การทำสวนยาง (สกย.) และไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 ส่วนคืน กลับสู่เกษตรกรที่ขอทุนสangเคราะห์ปลูกแทน ในรูปของการช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และปัจจัยการผลิต

สรุปได้ว่า ด้านกระบวนการให้บริการของสำนักงานกองทุนสangเคราะห์ การทำสวนยาง (สกย.) มีการดำเนินงานด้านการสangเคราะห์ในการบริการเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา 2 ระยะ คือ การให้บริการเกษตรกรระหว่างการทำสวนยาง เป็นการเพิ่มผลผลิต และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร โดยการให้ทุนสangเคราะห์ปลูกแทนยางเก่าด้วยยางพันธุ์ดีหรือไม้ยืนต้นชนิดอื่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ มีการพิจารณาผู้รับการสangเคราะห์เพื่อปลูกแทนตามขั้นตอนของสกย. และการให้บริการเกษตรกรที่พันการสangเคราะห์ เน้นการฝึกอบรมให้เกษตรกร โดยจัดทำหลักสูตร เพื่อส่งเสริมความรู้แก่เกษตรกรให้สามารถพัฒนาตนเองและพึ่งตนเอง ได้อย่างยั่งยืน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับแผนวิสาหกิจ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555-2559)

สำนักงานกองทุนสangเคราะห์การทำสวนยางพารา (สกย.) เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทไม่ส่งเสริมแสวงหากำไร สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสangเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2503 และต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขรวม 3 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2505 พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2530 วัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางเก่าในการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีหรือไม้ยืนต้นชนิดอื่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ

และส่งเสริมเกณฑ์กรที่ไม่เคยมีรายงานมาก่อนในการประกอบอาชีพการทำสวนยางโดยมุ่งในพื้นที่ที่เหมาะสม บริหารงานโดยคณะกรรมการสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) มีผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง รายได้หลักในการดำเนินงานมาจากเงินสงเคราะห์ (CESS) ที่เก็บจากผู้ส่งยางออกนอกราชอาณาจักร และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อดำเนินการสงเคราะห์แก่เจ้าของสวนยางที่ปลูกแทน ปลูกยางใหม่ บริหารจัดการตามภารกิจของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) และดำเนินกิจกรรมอื่นที่รัฐบาลมอบหมาย

การดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพารา (สกย.) นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันมีแผนวิสาหกิจรวมทั้งสิ้น 5 ฉบับ สำหรับแผนวิสาหกิจฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555-2559) จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางการดำเนินงานสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ในช่วงปีงบประมาณพ.ศ. 2555-2559 โดยยึดความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่11 (พ.ศ.2555–2559) และยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา พ.ศ. 2552-2556 ทั้งนี้โดยให้อยู่ในขอบเขตภารกิจที่พระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503 และต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขรวม 3 ครั้ง ในปี พ.ศ.2505 พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2530 ซึ่งในแผนวิสาหกิจฉบับที่ 6 ได้ดำเนินการวิเคราะห์ประเมินทิศทางสถานการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ไว้แล้ว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงแนวคิดและทิศทางในการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ภายใต้แผนวิสาหกิจฉบับนี้ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

จากการประเมินสถานการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ภายใต้ ความเสี่ยง จุดอ่อน จุดแข็ง ข้อจำกัด และโอกาส ในการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ตามแนวทางในการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ยังคงยึดแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 โดยยึด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างความสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) สอดคล้องกับแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน สำหรับช่วงแผนวิสาหกิจฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555- 2559) ดังนี้

2.2.1 วิสัยทัศน์

“มุ่งพัฒนายางพาราครบทวงจร นำสังคมชาวสวนยางไปสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืน”

พัฒนายางพาราจากการผลิต เริ่มตั้งแต่การปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิต การแปรรูป ไม่ว่าจะเป็นการแปรรูปเบื้องต้น จนถึงการผลิตภัณฑ์ยาง สุคٹ้ายการตลาด โดยเริ่มจากตัวเกณฑ์กรมีความรู้สึกครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชน และสังคมชาวสวนยางเข้มแข็ง

จากการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ได้กำหนดค่านิยมขององค์กรที่จะใช้เป็นบรรทัดฐานสำหรับพนักงาน ได้นำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวหน้าบรรลุสู่เป้าหมายขององค์กร ดังนี้

O : Outcome	มุ่งผลสำเร็จของการทำงาน
R : Responsibility	ความรับผิดชอบ
R : Relationship	สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน
A : Active Teamwork	การทำงานเป็นทีม
F : Faith	เชื่อสัตย์สุจริต

2.2.2 พันธกิจ

เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด ได้กำหนดพันธกิจ 5 ประการ ดังนี้

2.2.2.1 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตของเกษตรกรเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อ หน่วยพื้นที่ลดต้นทุนการผลิต และปลูกยางเพิ่มในพื้นที่ที่เหมาะสม

2.2.2.2 ส่งเสริมการดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและสร้าง ความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกร

2.2.2.3 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตลาดยางพารา และขยายตลาด ยางพาราระดับท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ปลูกยาง บนพื้นฐานความร่วมมือของเกษตรกร

2.2.2.4 ส่งเสริมการปลูกสร้างสวนยางใหม่มาตรฐาน เกือกุลระบบนิเวศและ สิ่งแวดล้อม

2.2.2.5 พัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ บริหารจัดการ

2.2.3 วัตถุประสงค์

2.2.3.1 เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตยางพารา และพัฒนาระบบตลาด เพิ่ม รายได้และลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกร

2.2.3.2 เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และสถาบันการ เกษตรกรมีการดำเนินการที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

2.2.3.3 เพื่อให้การใช้ทรัพยากรอย่างประสิทธิภาพ คุ้มค่า และพื้นที่ทรัพยากรให้ มีความเหมาะสมต่อการผลิต โดยเกษตรกร สถาบันเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2.2.3.4 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร บุคลากรสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ สอดรับกับการเปลี่ยนแปลง ให้ปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และเป็นองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมภายใต้หลักธรรมาภิบาล

2.2.4 เป้าหมาย

2.2.4.1 เพิ่มผลผลิตโดยการให้ส่งเคราะห์ปัญหางานโดยใช้พันธุ์ยางที่ได้ผลผลิตสูงกว่าต้นยางเก่า และใช้เทคโนโลยีเหมาะสมเพื่อให้สวนยางคระห์ตังแต่รุ่นปี 2545 สามารถให้ผลผลิตได้ภายใน 6 ปี และส่งเสริมให้มีการปลูกยางเพิ่มนิพัทธิ์เหมาะสม

2.2.4.2 ลดต้นทุนการผลิตโดยการส่งเสริมให้เกษตรชาวสวนยาง ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีความรู้สามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการดูแลรักษาสวน และเก็บเกี่ยวผลผลิต รวมทั้งร่วมกันในการบริหารจัดการผลผลิต และการจำหน่ายผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.4.3 สร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร โดยส่งเสริมให้มีการรวมตัวเพื่อดำเนินกิจกรรมและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในเรื่องการผลิต การปรับปรุง การตลาด อาชีพเสริม และอื่นๆ ตามความเหมาะสม และพัฒนาไปสู่การเป็นสถาบันเกษตรกรที่เป็นนิเวศน์

2.2.4.4 ดำเนินการตลาดปัจจุบันอย่างระดับห้องถัง ครอบคลุมพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกยางพารา และตลาด ได้รับการยอมรับจากผู้ใช้บริการ ราคาก็จะเป็นราคากลางของราคainตลาดห้องถัง

2.2.4.5 ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการองค์กร ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล และเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมการทำงาน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง รวมถึงเสริมสร้างศักยภาพในการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ

2.2.5 ยุทธศาสตร์

เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายของพันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ในช่วงแผนวิชาชีวะบันทึก 6 (พ.ศ. 2555- 2559) ได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานไว้ 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

2.2.5.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ ร่างรัคให้มีการปลูกยางพันธุ์ดีหรือไม่ยืนต้นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ทดแทนสวนยางเก่าที่ให้ผลผลิตไม่คุ้มค่า ส่งเสริมปลูกสร้างสวนยางเพิ่มนิพัทธิ์ที่เหมาะสม เก็บเกี่ยวผลผลิตที่เหมาะสม ไปใช้อย่างจริงจังและทั่วถึง เป็นการลดต้นทุนการผลิต สามารถเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร รวมถึงส่งเสริมให้เกษตรและสถาบันเกษตรกรรมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนยางในแนวทางที่เกี่ยวกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

1) เป้าประสงค์

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่ และปัจจัยทางพาราเพิ่มในพื้นที่ที่เหมาะสม

- เพื่อให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต รวมถึงการดำเนินการในเรื่องของผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของตลาด

- เพื่อเพิ่มรายได้และเก็บผลประโยชน์อย่างคุ้มค่าจากสวนยางพารา

- เพื่อให้เกษตรกรและสถาบันการเกษตรฯ เห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนยางในแนวทางที่เกือบถูกกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

2) ตัวชี้วัด

- ให้ทุนลงเคราะห์ในการคิดต้นยางเก่าแล้วปัจจุบันยางพันธุ์ดี หรือไม่ยืนต้นชนิดอื่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ จำนวน 1.275 ล้านไร่ ให้การลงเคราะห์ปัจจุบันยางพาราในพื้นที่แห่งใหม่ตามพระราชบัญญัติกองทุนลงเคราะห์การทำสวนยาง มาตรา 21 ทวีจำนวน 0.6 ล้านไร่

- สวนปัจจุบันในช่วงแผนวิสาหกิจฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555- 2559)

ปัจจุบันด้วยยางพันธุ์ดีตามคำแนะนำของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร ที่ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์ RRIM 600 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่เป้าหมายการปัจจุบัน

- เกษตรกรใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สวนลงเคราะห์ ปัจจุบันตั้งแต่รุ่นปีปัจจุบัน 2555 เป็นต้นไป สามารถให้ผลผลิตได้ภายใน 6 ปี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

- ปรับระบบการให้การลงเคราะห์ ในแนวทางส่งเสริมระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม โดยการปัจจุบันพืชลุมคิน และพืชแซม เพื่อเป็นการลดการใช้สารเคมี และให้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 100 ของสวนปัจจุบันในแต่ละรุ่นปี รวมทั้งสนับสนุนการปลูกพืชร่วมยาง

3) แนวทางการพัฒนา

- เร่งรัดปรับปรุงสวนยางเก่าที่ทรุดโทรมเสียหาย หรือผลผลิตน้อย โดยให้ทุนลงเคราะห์ในการปัจจุบันด้วยยางพันธุ์ดี หรือไม่ยืนต้นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ รวมถึงปรับอัตราการให้การลงเคราะห์ให้เหมาะสม

- ส่งเสริมการปัจจุบันสร้างยางของเกษตรกร โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

- พัฒนาการผลิตยางของเกษตรกร โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางปรับเปลี่ยนวิธีการทำสวนยาง เพื่อการอนุรักษ์ดิน และสนับสนุนการปลูกพืชร่วมยาง
- พัฒนาคุณภาพผลผลิตยางของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ให้ปรับเปลี่ยนตัวคัววิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม
- พัฒนาระบบและกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของเกษตรกร
- ปรับเปลี่ยนการใช้เทคโนโลยีการผลิต ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของภูมิภาค
- สร้างฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยางพารา และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเพิ่มผลผลิต

2.2.5.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

สนับสนุนให้เกิดการรวมตัวของเกษตรกรชาวสวนยางขนาดเล็ก เพื่อเป็นสถาบันเกษตรกรและมีการดำเนินการที่มีมาตรฐานต่อเนื่อง เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายสถาบันเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด รวมทั้งสร้างอำนาจในการเจรจาต่อรอง และให้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและดำเนินการส่งเสริมพัฒนาร่วมถึงสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพการทำสวนยาง และที่เกี่ยวข้องกับอาชีพยางพาราเพิ่มขึ้น

1) เป้าประสงค์

- เพื่อให้เกิดการรวมตัวของเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกร และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายสถาบันเกษตรกร ให้สามารถพึ่งพาซึ่งกันและกันทั้งในด้านการผลิต แปรรูป และการตลาด รวมทั้งสร้างอำนาจในการเจรจาต่อรอง

- เพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และสถาบันเกษตรกรมีการดำเนินการที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

- เพื่อให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง และดำเนินการในการส่งเสริมและพัฒนา

- เพื่อให้มีผู้นำเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น

2) ตัวชี้วัด

- มีแผนในการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- มีเครือข่ายสถาบันเกษตรกรระดับอำเภอ จังหวัด และระดับประเทศครอบคลุมพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกยาง มีกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรที่มีการดำเนินการต่อเนื่อง จำนวน 11,143 กลุ่ม และมีฐานข้อมูลกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

- มีเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาเป็นครุย่าง สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรรายอื่น และช่วยเหลือการดำเนินงานของ สกย. จำนวน 12,000 คน

- มีแผนในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ ประกอบด้วย ศูนย์เรียนรู้ ค้านยางพารา จำนวน 3 แห่ง โรงงานต้นแบบผลิตภัณฑ์ยางพารา จำนวน 4 แห่ง และหมู่บ้านเคลื่อนพระเกียรติ จำนวน 51 แห่ง

3) แนวทางพัฒนา

- พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็ง

- ส่งเสริม พัฒนา กลุ่มเกษตรกร และสถาบันการเกษตร ให้มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด

- ฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี การบำรุงรักษาการกรีดยาง การเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลผลิต

- เสริมรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยาง

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ เข้าสู่ชีพการทำสวนยางและอาชีพเกี่ยวข้องกับยางพารา โดยปลูกฝังและสร้างแรงจูงใจให้รักอาชีพการทำสวนยาง

2.2.5.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบตลาดยางพารา

จัดให้มีตลาดประมูลยางระดับห้องถีน เพื่อรับรองผลผลิตยางพารา ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกยาง เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ในราคานี้ เป็นธรรม ในระดับราคาสูงกว่าต้นทุนการผลิตของเกษตรกร พัฒนาเครือข่ายและระบบตลาดยางพาราให้เกษตรกรทั่วประเทศสามารถขายผลผลิตยางได้ในราคากลางๆ เคียงกัน สร้างกลไกในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารและวิเคราะห์สถานการณ์เร่งด่วน เพื่อให้เกษตรกร ได้รับข่าวสารที่เกี่ยวข้องหรือผลกระทบ กับราคา อย่างรวดเร็ว ทันเวลา และทั่วถึง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

1) เป้าประสงค์

- เพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางขายผลผลิตยางพาราได้ในราคานี้ เป็นธรรม โดยระดับราคาสูงกว่าต้นทุนการผลิตของเกษตรกร

- เพื่อให้มีตลาดประมูลยางพาราระดับห้องถีน ไว้วรองรับผลผลิต ยางพาราครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ส่งเสริมการปลูกยาง

- เพื่อให้ราคตลาดประมูลย่างพารา率为ดับท้องถิ่นของ สกย. เป็นราคา
อ้างอิงของการซื้อขายย่างในตลาดท้องถิ่น

- เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง หรือมีผลกระทบกับราคা
รวมเร็ว ทันเวลา และทั่วถึง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจ

2) ตัวชี้วัด

- ดำเนินการตลาดย่างพารา率为ดับท้องถิ่น ครอบคลุมพื้นที่ที่ส่งเสริม
ให้ปููกายาง จำนวน 108 ตลาด และมีผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการตลาดไม่ต่ำกว่า¹
ระดับดี

- ราคากล่องขายในตลาดย่างพารา率为ดับท้องถิ่นของ สกย. สูงกว่าราคา
ซื้อขายย่างในตลาดท้องถิ่น และสามารถใช้เป็นราคาอ้างอิง

- เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องได้รับบริการข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับ
ตลาดย่างอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

3) แนวทางพัฒนา

- สนับสนุนการพัฒนาระบบตลาดย่างพารา
- พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด
- ส่งเสริมให้สถานีเกษตรกรใช้กลไกเรื่องการซื้อขายในตลาด
สินค้าเกษตรล่วงหน้ามาประกันราคาเสี่ยง

2.2.5.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร
เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร บุคลากรสามารถ
ปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ ลดความไม่สงบ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เพื่อให้
การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และเป็นองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมภายใต้หลัก
ธรรมาภิบาล โดยการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถที่เป็นประโยชน์ต่อหน้าที่ความ
รับผิดชอบ มีความรอบรู้ทันต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงการจัดการความเสี่ยง เร่งรัดการปรับปรุง
โครงสร้าง จัดให้มีระบบการคัดสรรบุคลากรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบ
ส่งเสริมการปููกฝังจิตสำนึกร่วมกับค่านิยมองค์กร คุณธรรม จริยธรรม และสร้างวินัยแก่บุคลากร ปรับปรุง
กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่ง ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน พัฒนาระบบข้อมูล
สารสนเทศให้ใช้ประโยชน์เต็มศักยภาพและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สะดวกรวดเร็วและ
ทั่วถึง สร้างภาพนิมิตในการคูแลเกษตรกร เพื่อช่วยลดต้นทุนในการบริหารจัดการ

1) เป้าประสงค์

- พัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ สร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ที่มีดุลยภาพ สมรรถนะ พลางงานและคุณธรรม โดยเฉพาะในเรื่องการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น การปลูกจิตสำนึกที่ดี

- พัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการดำเนินงานให้เป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน โปร่งใส มั่นใจ และตรวจสอบได้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มนโยบายการบริหารจัดการ ข้ามเมืองที่ดี

- ปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่ง ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

- พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้อง สะดวกและรวดเร็วต่อการใช้ เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) ตัวชี้วัด

- ปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลังให้เหมาะสมและเป็นปัจจุบัน และสร้างแรงจูงใจให้พนักงานมีความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ทำให้มีข้อทักษะที่เกี่ยวกับโครงสร้างและอัตรากำลังไม่เกินร้อยละ 12 ของจำนวนส่วนงานทั้งหมด มีจำนวนผู้สำเร็จการแต่งตั้งเป็นหัวหน้าแผนกหรือเทียบเท่าไม่เกินร้อยละ 5 จากบัญชีผู้สอบคัดเลือกได้

- มีการส่งเสริมค่านิยมระบบคุณธรรม จริยธรรม และวินัย ทำให้อัตราการกระทำการผิดวินัยลดลงเมื่อเทียบกับปีงบประมาณที่ผ่านมาอย่างละ 5%

- มีการนำระบบสมรรถนะ (Competency) มาใช้ในการสรรหาบรรจุแต่งตั้งพนักงาน

- มีการเพิ่มพูนสมรรถนะและพัฒนาบุคลากร โดยให้ทุนศึกษาต่อ ส่งอบรมภายนอก จัดฝึกอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน

- มีระบบสารสนเทศเพียงพอรองรับการกิจกรรมยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน

- ผลการประเมินของ ศกย. ตามระบบการประเมินผลการดำเนินงาน รัฐวิสาหกิจหัวข้อการบริหารจัดการองค์กร ตั้งแต่ปี 2556 ได้คะแนนประเมินสูงกว่าระดับ 4

3) แนวทางพัฒนา

- ปรับปรุงโครงสร้าง อัตรากำลัง และจัดให้มีระบบการคัดสรรบุคลากรให้สอดคล้องเหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบ มีความต่อเนื่องในการถ่ายโอนความรู้ และสร้างแรงจูงใจให้พนักงานที่มีความรู้ความสามารถเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น

- ส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกรักนิยมองค์กร คุณธรรม จริยธรรม และสร้างวินัยแก่บุคลากร

- พัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากร ให้มีความรอบรู้ ทันต่อการบริหาร การเปลี่ยนแปลงการจัดการความเสี่ยงและควบคุมภัยใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน รวมทั้งสนับสนุนการให้ทุนการศึกษา ในสาขาที่มีความจำเป็นและขาดแคลน

- กำหนดเส้นทางในการพัฒนาบุคลากรที่เป็นระบบอย่างชัดเจน โดยระบุว่าบุคลากรในแต่ละตำแหน่ง แต่ละวิชาชีพ จะต้องหรือควรจะได้รับการพัฒนาและฝึกอบรม เรื่องอะไรบ้าง และแต่ละเรื่องควรจะได้รับการฝึกอบรมเมื่อไหร่ (Training Roadmap)

- มีระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสุภาพแวดล้อมในการทำงาน

- พัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยง ควบคุมภัยใน และตรวจสอบภัยในให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และการบริหารจัดการองค์กรตามระบบ

- พัฒนาประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ให้มีบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ให้แก่องค์กร และมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างองค์กรกับบุคลภายนอก

- ปรับปรุง พ.ร.บ.กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กฎหมายเบี้ยบชัยบัง และทำสั่ง ให้เหมาะสมกับแนวทางการใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ปัจจุบัน

- พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ใช้ประโยชน์เต็มศักยภาพ และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว รวมทั้งสนับสนุนการบริหารความเสี่ยง ควบคุมภัยใน และตรวจสอบภัยใน

- แสวงหาพันธมิตรในการคูแลเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

สรุปได้ว่า แผนวิสาหกิจฉบับที่ 6 ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกบ.) ได้ดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร และสถาบันการเกษตรกร การพัฒนาระบบตลาดยางพารา และการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร จากสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงจากภายนอกเป็นปัจจัยที่ประเทศไทยต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินงานการบริหารจัดการยางพารา เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงผู้วัยจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาสถานการณ์การบริหารจัดการยางของไทยในปัจจุบัน พนักงานราษฎรชาวพาราตต่างๆ ให้รัฐบาลต้องเร่งไข้แก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของรัฐบาล โดยให้คณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทยที่มีองค์ประกอบของด้านเกษตรกรรมสิทธิ์นำเสนอนโยบายเรื่องราคายาง การกำหนดเสถียรภาพราคายาง และเพื่อให้มีการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพใน 3 หน่วยงานหลักให้มีเอกภาพ คือ กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง องค์การสวนยาง และสถาบันวิจัย โดยเฉพาะเรื่องตลาดกลางราคายาง การกิจเหล่านี้ต้องบูรณาการรวมอยู่ในพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้บริหารจัดการได้อย่างมีเอกภาพ ซึ่งผู้วัยรุ่นสาระสำคัญได้ดังนี้

2.3.1 เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย

โดยที่ยางพาราและผลผลิตจากยางพารามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยและประเทศโลกเป็นอย่างมาก การปฏิรูประบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับยาง รวมตลอดถึงการวิจัยและการพัฒนา การรักษาเสถียรภาพระดับราคายาง การดำเนินธุรกิจและการจัดสรรประโยชน์อย่างเป็นธรรมและยั่งยืนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรชาวสวนยางและผู้ประกอบกิจการยางจำเป็นต้องจัดให้มีองค์กรกลางรับผิดชอบดูแลการบริหารจัดการเกี่ยวกับการยางของประเทศไทยทั้งระบบอย่างครบวงจร มีเอกภาพสามารถดำเนินการไปได้อย่างเป็นอิสระและคล่องตัว สามารถใช้ยางและผลิตผลจากยางให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สมควรจัดตั้งการยางแห่งประเทศไทยขึ้นเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาการเกี่ยวกับการยางของประเทศไทย

2.3.2 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย

สำหรับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย มีดังต่อไปนี้
(คณะกรรมการธุรกิจการเกษตรและสหกรณ์, 2555)

2.3.2.1 กำหนดบทนิยามคำว่า “ต้นยาง” ให้หมายความว่าต้นยางพาราและหมายความรวมถึงต้นยางชนิดอื่นซึ่งคณะกรรมการประกาศกำหนด และนิยามคำว่า “ไม้ยาง” ให้หมายความว่าต้นยาง ไม้ยางท่อนจากต้นยาง และหมายความรวมถึงไม้บรรลูปจากต้นยางเป็นต้น (มาตรา 4)

2.3.2.2 กำหนดให้จัดตั้งองค์กรชื่อ “การยางแห่งประเทศไทย” เรียกโดยชื่อว่า “กยท.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Rubber Authority of Thailand” เรียกโดยชื่อว่า “RAT” และให้มีตราครุฑ์ของหมายของ “กยท.” โดยให้ กยท. มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1) เป็นองค์กรกลางรับผิดชอบดูแลการบริหารจัดการยางพาราของประเทศไทยระบบอย่างครบวงจร บริหารจัดการเกี่ยวกับการเงินกองทุนพัฒนายางพารา ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพารา

2) จัดให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนา และเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับยางพารา

3) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือเกษตรชาวสวนยางและผู้ประกอบกิจการยาง ทั้งในด้านวิชาการ การเงิน การผลิต การปรับปรุง การอุตสาหกรรม การตลาดและการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

4) ดำเนินการให้ระดับราคายางพารามีเสถียรภาพ

5) ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปลูกแทนและการปลูกใหม่ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ทุนของ กยท. ประกอบด้วย เงินและทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาตามมาตรา 63 เมื่อได้หักหนี้สินออกแล้ว เงินที่ได้จากการประเมินแผ่นดินให้เป็นทุนหรือเพื่อดำเนินงาน และเงินหรือทรัพย์สินที่มีอุทธิให้และรายได้ของ กยท. ได้มาจากรายได้จากทรัพย์สินของ กยท. เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นคราวๆ เพื่อดำเนินกิจการหรือขยายกิจกรรมตามความเหมาะสม เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ และคอกพอของเงินหรือทรัพย์สินของ กยท.

2.3.2.3 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทยประกอบด้วย

1) ประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงทางด้านการเกษตร วิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรม หรือการบริหาร

2) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ และปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากเกษตรกรชาวสวนยางจำนวนหนึ่งคน ผู้ประกอบกิจการยางจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้านการเกษตร วิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรม การบริหาร คำนวณ หรือค้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการของ กยท. อีกจำนวนสามคน ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องเป็นบุคคลซึ่งมิใช่ข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำหรือ

ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐรวมอยู่ด้วย ให้ผู้ว่าการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้ว่าการ แต่งตั้งพนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

2.3.2.4 กำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และวิธีการได้มาของผู้ว่าการการยาง แห่งประเทศไทย ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงาน รัฐวิสาหกิจ

2.3.2.5 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งใน กยท. เรียกว่า “กองทุนพัฒนา ยางพารา” มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนายางพาราซึ่ง กองทุนประกอบด้วย เงินกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางที่โอนมาตามมาตรา 61 เงินที่ได้รับจาก การจัดเก็บตามมาตรา 40 ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการ ดำเนินการ และดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

2.3.2.6 เจ้าของสวนยางผู้ได้รับการลงทะเบียนที่ไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืน กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งของคณะกรรมการหรือพนักงานซึ่งสั่งการตาม พระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ระงับการลงทะเบียนได้

2.3.2.7 กำหนดให้จัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีสั่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่ง ร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสืบไปบัญชีทุกปี

2.3.2.8 กำหนดให้การดำเนินกิจการของ กยท. ที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจาก รัฐมนตรีก่อนมีดังต่อไปนี้

- 1) เพิ่มหรือลดทุน
- 2) ภูมิหรือให้ภูมิเงินเป็นจำนวนเกินห้าสิบล้านบาท
- 3) จำนวนของสังหาริมทรัพย์อันมีราคาเกินห้าล้านบาท
- 4) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
- 5) จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชน์จำกัด
- 6) การกำหนดอัตราเงินลงทุน
- 7) เข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่นหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด หรือบริษัท มหาชน์จำกัดเกินร้อยละห้าสิบ

2.3.2.9 บทกำหนดโทษที่หลักเดียวไม่เสียค่าธรรมเนียมตามมาตรา 40 หรือเพื่อ เสียค่าธรรมเนียมน้อยกว่าที่ควรเสีย และผู้ที่ขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกแก่กรรมการ พนักงาน หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการในการปฏิบัติตามมาตรา 44 หรือไม่ปฏิบัติตาม หนังสือเรียกตามมาตรา 44 (2) หรือ (3) ในกรณีกระทำการใดก็เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการผู้จัดการ

ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นต้องรับผิดสำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย

2.3.2.10 บทเฉพาะกาล

ภายใต้บทเฉพาะกาลนี้กำหนดให้โอนบรรดาภิการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน หนี้สิน การะผูกัน และงบประมาณ รวมทั้งพนักงานและลูกจ้างของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางและองค์กรสวนยางไปเป็นของการยางแห่งประเทศไทยให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทยเป็นการชั่วคราวภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชนูญต้นนี้มีผลใช้บังคับให้โอนกิจการ อำนาจ หน้าที่ ทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ การะผูกพันและงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของสถาบันวิจัยยาง กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง สำนักวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลผลิต การเกษตรศูนย์วิจัยยาง สำนักตลาดกลางยางพาราและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการยางอื่นๆ ไปเป็นของการยางแห่งประเทศไทย

สรุปได้ว่าพระราชนูญต้นนี้ได้จัดตั้งองค์กรขึ้นมาใหม่ โดยให้ชื่อว่า การยางแห่งประเทศไทย รับผิดชอบคุณและการบริหารจัดการยางพาราของประเทศไทยทั้งระบบอย่างครบวงจร จะเห็นว่าแนวทางในการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง (สกย.) คือ ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางและผู้ประกอบกิจการยาง ทั้งในด้านวิชาการ การเงิน การผลิต การแปรรูป การอุดหนุน การตลาดและการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น ส่วนงานด้านการวิจัย เป็นภารกิจของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งต้องมุ่งเน้นการดำเนินงานควบคู่กันไป

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะของภาครัฐ

ในการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินภารกิจของภาครัฐ เพื่อความเข้าใจและนำไปสู่แนวคิดในการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อและประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อการอธิบายในลำดับต่อไป คือ ภารกิจหลักของภาครัฐ เครื่องมือในการดำเนินภารกิจของภาครัฐ การบริการสาธารณะของภาครัฐ และประเภทของการบริการสาธารณะรายละเอียดดังนี้

2.4.1 ภารกิจหลักของภาครัฐ (basic function of government)

Lane & Ersson (2005: 31) กล่าวว่า รัฐโดยหน่วยงานของภาครัฐ (agencies) จะมีภารกิจหลักในการจัดสรรบริการสาธารณะ และภารกิจในการควบคุม กำกับดูแล

Hughes (1994: 104 – 107) กล่าวว่า เป้าหมายของการบริการสาธารณะที่มุ่งเน้นไปที่การสร้างประโยชน์สาธารณะ ตอบสนองความต้องการของประชาชน และเพื่อการพัฒนา

ประเทศให้มีความมั่นคง มีเสถียรภาพทั้งในด้านคุณภาพชีวิตประชาชน และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การกิจกรรมของรัฐในการให้บริการสาธารณะมี 7 ประการ คือ

2.4.1.1 การกิจที่ทำหน้าที่ในการจัดโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย (providing economic infrastructure) เกี่ยวกับนโยบายทางด้านภาษี ระบบภาษีสุดการของประเทศไทย ระบบการจัดสิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ทางปัญญาของประเทศไทย

2.4.1.2 การกิจที่ทำหน้าที่เพื่อทะนุบำรุง ส่งเสริมด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่าง ๆ เช่น สินค้า บริการที่ให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง (provision of various collective goods and service) เช่น การไฟฟ้า คมนาคม สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ภารกิจด้านความมั่นคงของรัฐ การป้องกันประเทศไทย และการป้องกันสาธารณภัย

2.4.1.3 การกิจด้านความยุติธรรมในสังคมและการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในกลุ่มสังคม (the resolution and adjustment of group conflict) ได้แก่ การกิจด้านศาล ด้านความยุติธรรมในสังคมและประเทศไทย

2.4.1.4 การกิจที่ทำหน้าที่คุ้มครองและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านธุรกิจการแข่งขันที่ให้โอกาสอยู่เบื้องหลังเพื่อเป็นธรรม (the maintenance of competition) รัฐจะมีการควบคุมธุรกิจทางด้านต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยเอกชน การออกกฎหมายที่การดำเนินธุรกิจต่าง ๆ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับการจ้างแรงงานที่เป็นธรรมด้วย

2.4.1.5 การกิจที่ทำหน้าที่ในการทำนุบำรุงรักษาทรัพยากรของประเทศไทย (protection of natural resource) รัฐจะมีการออกกฎหมายควบคุมการรักษาทรัพยากรของประเทศไทย การป้องกันไม่ให้ทำลายทรัพยากร และการไม่สร้างผลกระทบให้เกิดกับสิ่งแวดล้อม

2.4.1.6 การกิจที่ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือบุคคลในสังคมให้สามารถเข้าถึงการบริการสาธารณะที่รัฐจัดบริการให้ (provision of minimum access by individuals to the goods and service of the economy) ได้แก่ การแก้ไขปัญหาความยากจน การว่างงาน การแก้ไขปัญหาสุขภาพเป็นต้น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคม

2.4.1.7 การกิจของรัฐในการรักษาเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย (stabilization of the economy) คือ การทำหน้าที่ของรัฐในการรักษาเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจ ทั้งนโยบายทางด้านการเงิน การคลัง ด้านงบประมาณของประเทศไทย รวมถึงนโยบายด้านค่าจ้างแรงงาน และการควบคุมราคาสินค้าภายในประเทศ

2.4.2 เครื่องมือของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ (instrument of government)

Hughes (1994: 108 – 110) ได้กล่าวว่า การกิจสำคัญของรัฐที่ต้องจัดทำมี 7 การกิจหลัก ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

และเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทย รัฐจะต้องดำเนินการจัดทำหรือกำกับดูแลให้มีการจัดทำบริการสาธารณสุขได้พอดีตามความมุ่งหมายของการก่อตั้งบริการสาธารณสุขขึ้นมา ในการจัดทำบริการสาธารณสุนั้น รัฐมีเครื่องมือในการจัดทำบริการสาธารณสุขที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

2.4.2.1 **รัฐจัดสรรงทรัพยากร งบประมาณ** ในการจัดทำบริการสาธารณสุขให้แก่ประชาชนโดยตรง (provision) เป็นภารกิจที่จัดทำเพื่อบำรุง ส่งเสริม การมีคุณภาพชีวิตและความพากย์ของประชาชน ด้านความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิตที่ดี การสาธารณสุข การศึกษา การกระจายรายได้เครื่องมือของรัฐเครื่องมือนี้จะรวมถึงการที่รัฐทำหน้าที่ดูแลนโยบายทางด้านการคลังของประเทศไทยในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนด้วย

2.4.2.2 **รัฐให้การช่วยเหลือสนับสนุน (subsidy)** รัฐให้การสนับสนุนช่วยเหลือ เกษตรกรหรือการอุดหนุนภารกิจในประเทศ เช่น การสนับสนุนที่ดินให้กับเกษตรกรที่ยากจน การที่รัฐมีนโยบายในการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น

2.4.2.3 **รัฐใช้วิธีการผลิตและให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง (production)** รัฐเป็นผู้ผลิตและบริการด้านสาธารณสุขโดยตรง เช่น ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร เป็นต้น

2.4.2.4 **รัฐใช้เครื่องมือในการทำหน้าที่ดูแลและรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในสังคม (regulation)** เช่น การควบคุม กำกับดูแลธุรกิจการค้าต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยเอกชนให้อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย

สรุปได้ว่า ในการดำเนินภารกิจของภาครัฐเพื่อสนับสนุนประโยชน์และความต้องการให้แก่ประชาชนโดยรวม รัฐต้องมีเครื่องมือในการจัดทำบริการสาธารณสุขทั้งในเรื่องการจัดสรรงทรัพยากร การให้การช่วยเหลือ สนับสนุน และควบคุม กำกับดูแล

2.4.3 การบริการสาธารณสุขของภาครัฐ

เพื่อความเข้าใจในแนวคิดการจัดทำบริการสาธารณสุขของรัฐอย่างครอบคลุม ผู้จัดทำหัวข้อและประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อการอธิบายในลำดับต่อไป คือ ความหมายของบริการสาธารณสุข ประเภทของบริการสาธารณสุข หลักเกณฑ์สำคัญของบริการสาธารณสุข และรูปแบบในการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณสุขในประเทศไทย

2.4.3.1 **ความหมายของบริการสาธารณสุข** มีนักวิชาการหลายคนให้ความหมายไว้ โดยในช่วงแรกของการศึกษาทฤษฎีว่าด้วยการบริการสาธารณสุขนั้น Dugit (อ้างอิงจาก นันทวัฒน์ บรรณานันท์, 2547: 31) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าบริการสาธารณสุขว่า บริการสาธารณสุขเป็นองค์ประกอบหนึ่งของรัฐ ซึ่งก็คือกิจกรรมทุกประเภทที่จัดทำดำเนินการ และควบคุมโดยฝ่าย

ปกครองจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ คำจำกัดความนี้สะท้อนให้เห็นความมีอยู่ของบริการสาธารณะคุ้มครองรักษา และความสัมพันธ์ของรัฐกับประชาชน โดยผ่านทางบริการสาธารณะ

McKevitt(1998:1) กล่าวว่า บริการสาธารณะเป็นการกิจของภาครัฐใน การจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน เป็นการดำเนินงานเพื่อปกป้องความสงบเรียบร้อยและ ส่งเสริมบำรุงฐานะ ความเป็นอยู่ที่พำนุกของประชาชน เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของ ประชาชนทั้งในเรื่องความเป็นอยู่ สุขภาพ การศึกษา ความปลอดภัย และสวัสดิการสังคม

จากความหมายดังกล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของบริการสาธารณะที่มุ่งเน้นไปที่การสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม และตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้น จึงเป็นความรับผิดชอบของบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐที่จะใช้กระบวนการบริหาร รวมทั้ง ออกแบบโครงสร้างองค์การให้เหมาะสมกับประเภทของบริการสาธารณะ เพื่อที่จะทำให้ประชาชน ได้รับประโยชน์สูงสุด

2.4.3.2 ประเภทของบริการสาธารณะ การทบทวนถึงแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนิน การกิจและเครื่องมือในการดำเนินการกิจของภาครัฐ และจากความหมายของบริการสาธารณะ ข้างต้น สามารถนำมาสู่การจัดแบ่งประเภทของบริการสาธารณะ ได้เป็น 2 ประเภท คือ บริการสาธารณะทางการปกครอง และบริการสาธารณะทางอุดสาหกรรมพาณิชย์ มีรายละเอียดดังนี้ (นันทวัฒน์ บรรนานันท์, 2547: 34-36)

1) บริการสาธารณะทางการปกครอง ได้แก่ กิจกรรมที่โดยสภาพเดียว เป็นงานในหน้าที่ของฝ่ายปกครองที่จะต้องจัดทำเพื่อความต้องการของประชาชน กิจกรรมเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองและความปลอดภัยและความสงบสุขของประชาชนซึ่งเป็นบริการสาธารณะที่ฝ่ายปกครองต้องอาศัย “อำนาจพิเศษ” ตามกฎหมายกำหนดในการจัดทำ

บริการสาธารณะทางการปกครองส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่รัฐจัดทำ ให้ประชาชน โดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทน นอกเหนือนี้ เนื้อหาของบริการสาธารณะทางการปกครอง จะเป็นเรื่องที่เป็นหน้าที่เฉพาะของฝ่ายปกครองที่ต้องอาศัยเทคนิคพิเศษในการจัดทำ รวมทั้งอำนาจพิเศษของฝ่ายปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะด้วย ดังนั้นบริการสาธารณะประเภทนี้ ฝ่ายปกครองจึงไม่สามารถมอบให้อย่างก่อการอื่นหรือเอกสารเข้ามามาดำเนินงานแทนได้

บริการสาธารณะทางการปกครองจะได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การรักษาความสงบภายใน การป้องกันประเทศ และการคลัง ซึ่งแต่เดิมนั้นบริการสาธารณะทุก ประเภทจัดว่าเป็นบริการสาธารณะทางการปกครองทั้งสิ้น แต่ต่อมาเมื่อกิจกรรมเหล่านี้มีมากขึ้นและ มีรูปแบบและวิธีการในการจัดทำที่แตกต่างกันออกจึงเกิดประเภทใหม่ ๆ ของบริการสาธารณะ ขึ้นมาอีก

2) บริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม คือ บริการสาธารณะที่คล้ายคลึงกับวิสาหกิจเอกชนหรือหน่วยทางธุรกิจของภาคเอกชน ทั้งในด้านวัตถุแห่งบริการเหล่านี้มาของเงินทุน และวิธีปฏิบัติงาน

เมื่อกล่าวถึงรัฐวิสาหกิจ (government enterprise) ในการบริหารภาครัฐจะมีความหมายถึงการเป็นหน่วยทางธุรกิจภายใต้การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จึงเหมือนภาคเอกชน ทั้งนี้เพื่อการให้การบริการสาธารณะแก่ประชาชนผู้รับบริการและในขณะเดียวกันคุณลักษณะที่สำคัญของรัฐวิสาหกิจ Christensen & Laegreid (2003 : 121) กล่าวไว้ว่าเป็นหน่วยงานของรัฐและมีสถานะเป็นองค์กรอิสระ (autonomy) อิสระภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อการบรรลุเป้าหมายทั้งในด้านการบริหารภาครัฐ เพื่อผลประโยชน์สาธารณะ และเพื่อผลประโยชน์ทางด้านการค้า ซึ่งก็คือเพื่อกำไรด้วยเช่นกัน

ในการระบุลักษณะบริการสาธารณะในประเทศไทยให้ดูเจนี้น อาจพิจารณาจากข้อแตกต่างระหว่างบริการสาธารณะทางการปักครองกับบริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม ซึ่งมีอยู่ 3 ประการ คือ

ประการแรก บริการสาธารณะทางการปักครองจะมีวัตถุแห่งการบริการ คือ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในประเทศแต่เพียงอย่างเดียว ส่วนบริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมนั้นมีวัตถุประสงค์แห่งบริการทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อมองรัฐวิสาหกิจเอกชน คือ เน้นทางด้านการผลิต การจำหน่าย การให้บริการ และมีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้รับดังเช่นกิจการของเอกชน

ประการที่สอง วิธีปฏิบัติงาน บริการสาธารณะทางการปักครองจะมีวิธีปฏิบัติงานที่รัฐสร้างขึ้นมาเป็นแบบเดียวกัน มีระบบบังคับบัญชาชี้ใช้กับผู้ปฏิบัติงานทุกคน ในขณะที่บริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมจะมีวิธีปฏิบัติงานที่สร้างขึ้นมาเอง แตกต่างไปจากบริการสาธารณะทางการปักครอง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน

ประการที่สาม แหล่งที่มาของเงินทุน บริการสาธารณะทางการปักครองจะมีแหล่งที่มาของเงินทุนจากรัฐบาลแต่เพียงอย่างเดียว โดยรัฐจะเป็นผู้รับผิดชอบเงินทุนทั้งหมดที่นำมาใช้จ่ายในการดำเนินการ ส่วนบริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมแหล่งรายได้ส่วนใหญ่จะมาจากค่าตอบแทนจากการบริการผู้ใช้บริการ

2.4.3.3 หลักเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะ องค์กรมหาชนมีแนวความคิดจากการจัดทำบริการสาธารณะของฝรั่งเศส จึงต้องมีการทบทวนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะตามหลักกฎหมายของบริการสาธารณะ โดยทั่วไปแล้ว

บริการสาธารณสุขจะเป็นประเภทใด หรือจัดทำโดยผู้ใด ย่อมจะต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณสุขทั้งสิ้น ซึ่งหลักเกณฑ์นี้ ประกอบด้วย 3 ประการคือ หลักว่าด้วยความเสมอภาค หลักว่าด้วยความต่อเนื่องและหลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังนี้ (Guglielmi, 1994 : 39 – 41)

1) หลักว่าด้วยความเสมอภาค การที่รัฐเข้ามายัดหานักบริการสาธารณสุขนั้น มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใด โดยเฉพาะแต่เป็นการจัดทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนทุกคน กิจการใดที่รัฐจัดทำเพื่อบุคคลใดโดยจะไม่มีลักษณะเป็นบริการสาธารณสุข ประชาชน ทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติหรือได้รับผลประโยชน์จากบริการสาธารณสุขอย่างเสมอภาคกัน

- ผู้ใช้บริการสาธารณสุข การเลือกปฏิบัติในระหว่างผู้ใช้บริการ สาธารณสุข อันทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการได้รับผลประโยชน์จากบริการสาธารณสุขไม่สามารถทำได้

ผู้ใช้บริการสาธารณสุขทางปักรองอยู่ภายใต้กฎหมายและระเบียบของฝ่ายปกครอง ซึ่งจะทำให้ในบางครั้งผู้ใช้บริการจะถูกสั่งหรือบังคับฝ่ายเดียวอันทำให้เกิดความไม่เสมอภาคได้

ส่วนผู้ใช้บริการสาธารณสุขที่มีลักษณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมอยู่ในสถานะของคู่สัญญาตามกฎหมายเอกชน ซึ่งมีข้อยกเว้นในบางกรณีที่ผู้ใช้บริการจะต้องยอมรับ หากมีการซื้นราคาก่อให้บริการ ซึ่งเป็นการคัดสินใจฝ่ายเดียวของผู้ให้บริการที่มีผลกระทบโดยตรงต่อผู้ใช้บริการ

- การเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐ บุคคลทุกคนมีความเสมอภาคกันในการเข้าทำงานกับหน่วยงานของรัฐ การเลือกปฏิบัติไม่รับเข้าทำงานด้วยเหตุผลใดเหตุผลหนึ่งนอกจากเหตุที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถดังที่เป็นคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครจะทำมิได้ หากหลักดังกล่าวมีผลทำให้ผลเมืองทุกคนมีความเสมอภาคกันในการเข้าทำงานกับหน่วยงานของรัฐ ความแตกต่างทางด้านศาสนา และความคิดทางการเมืองหรือเพศจะไม่สามารถเป็นเหตุให้รัฐสร้างเงื่อนไขที่จะไม่รับเข้าทำงานหรือปฏิเสธไม่ให้เข้าทำงานได้ คงมีเพียงความรู้ความสามารถเท่านั้นที่รัฐสามารถสร้างเป็นเงื่อนไขในการรับเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐได้

2) หลักว่าด้วยความต่อเนื่อง การบริการสาธารณสุขเป็นกิจการที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งแก่การดำรงชีวิตของประชาชน ประชาชนทุกคนมีความต้องการการบริการสาธารณสุขตลอดเวลา หากบริการสาธารณสุขขาดช่วงก็คงไปไม่ถ้วนเหตุใด ๆ ประชาชนผู้ใช้บริการย่อมได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ดังนั้น บริการสาธารณสุขจะต้องมีความต่อเนื่องในการจัดทำ หลักว่า

ด้วยความต่อเนื่องของบริการสาธารณสุขเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากหลักที่ว่าด้วยความต่อเนื่องของรัฐและได้รับความสำคัญจนเป็นหลักกฎหมายทั่วไปในปัจจุบัน นอกจากนี้หลักดังกล่าวยังได้รับการยอมรับจากศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยความต่อเนื่องของบริการสาธารณสุข มีลักษณะเป็นหลักตามรัฐธรรมนูญ หลักการที่สำคัญของหลักว่าด้วยความต่อเนื่องของบริการสาธารณสุข คือ นิติบุคคลผู้มีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณสุขจะต้องดำเนินการจัดทำบริการสาธารณสุขอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องตลอดเวลา หากมีกรณีที่เกิดการหยุดชะงักจะต้องมีการรับผิดชอบ และในกรณีเกิดการหยุดชะงักขององค์การปกครองท้องถิ่นหรือองค์กรมหาชนอิสระ องค์กรทำหน้าที่กำกับดูแล (tutelle) จะต้องเข้าดำเนินการเพื่อเป็นหลักประกันการต่อเนื่องของบริการสาธารณสุข(นันทวัฒน์ บรรمانันท์, 2547 : 48)

ลักษณะความต่อเนื่องดังกล่าวมานี้ไม่มีมาตรฐานที่แน่นอนตายตัว สำหรับบริการสาธารณสุขประเภทที่ต้องจัดทำอย่างถาวร เช่น การรักษาพยาบาล การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในและภายนอกประเทศ ความต่อเนื่องนี้จะหมายถึงการจัดทำบริการสาธารณสุขประเภทนั้น ๆ ตลอดเวลา ในขณะที่บริการสาธารณสุขบางประเภทไม่จำเป็นต้องจัดทำอย่างถาวรแต่ต้องจัดทำอย่างสม่ำเสมอ ก็อาจจัดโดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขบางประการ เช่น การศึกษาสามารถกำหนดคืนเวลาในการให้การศึกษา รวมทั้งการหยุดพักร้อนประจำปีได้อีกด้วย นอกจากนี้ความต่อเนื่องยังขึ้นอยู่กับบุคคลสมัยและสภาพแวดล้อมด้วย

หลักการบริการสาธารณสุขว่าด้วยความต่อเนื่องนี้ มิได้ใช้บังคับเฉพาะแต่ฝ่ายปกครองเท่านั้น แต่ยังมีผลรวมไปถึงเอกชนผู้รับมอบอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณสุขแทนรัฐ ไม่ว่าจะโดยกฎหมายหรือในรูปของสัญญา แต่ถึงแม้รัฐจะมอบให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณสุขอย่างแทน แต่รัฐยังต้องมีส่วนรับผิดชอบในเรื่องความต่อเนื่องของกิจกรรมที่มอบให้เอกชนไปจัดทำโดยเอกชนคู่สัญญากับฝ่ายปกครองต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข 3 ประการ คือ (ชาญชัย แสงศักดิ์, 2549 : 10 – 11)

(1) การเปลี่ยนแปลงสัญญาซึ่งให้อำนาจฝ่ายปกครองที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อสัญญาได้แต่เพียงฝ่ายเดียว โดยต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการของบริการสาธารณสุข

(2) การลงโทษกรณีเกิดความผิดร้ายแรงที่ขัดขวางการดำเนินงานของบริการสาธารณสุข ซึ่งฝ่ายปกครองผู้รับผิดชอบจะต้องแก้ไขด้วยการเข้าไปทำการแทนคู่สัญญาฝ่ายเอกชน หรือยึดลับมาทำเองเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของบริการสาธารณสุข

(3) หลักว่าด้วยความต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยเหตุที่ไม่สามารถคาดหมายล่วงหน้าได้ เมื่อเกิดเหตุการณ์บางอย่างขึ้น มีผลทำให้คู่สัญญาฝ่ายเอกชนไม่

สามารถดำเนินการตามสัญญาต่อไปได้ตามปกติ ฝ่ายปกครองจะต้องเข้าไปรับภาระบางส่วนร่วมกับเอกชนคู่สัญญา เพื่อไม่ให้บริการสาธารณะต้องหยุดชะงักลง

(4) หลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การจัดทำบริการสาธารณะที่ดีจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความจำเป็นเพื่อที่จะรักษาประโยชน์สาธารณะ การดำเนินการบริการสาธารณะต้องคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงเนื่องจากความจำเป็นในการรักษาประโยชน์สาธารณะอยู่เสมอ และต้องปรับปรุงให้เข้ากับวิวัฒนาการของความต้องการส่วนรวมของประชาชน สิทธิและประโยชน์ที่บุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องกับบริการสาธารณะไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้บริการสาธารณะทางปัจจุบัน หรือผู้ใช้บริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม ได้รับการบริการสาธารณะไม่เป็นสิ่งที่จะขัดขวางไม่ให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเมื่อมีความจำเป็นต้องทำ เพื่อประโยชน์สาธารณะ

สรุป ในการจัดทำบริการสาธารณะนี้ ฝ่ายปกครองจะต้องคำนึงถึง หลักเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะ 3 ประการ คือ หลักว่าด้วยความเสมอภาค หลักว่าด้วยความต่อเนื่องและหลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

2.4.4 รูปแบบในการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะในประเทศไทย

บริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ บริการสาธารณะที่โดยสภาพแล้วเป็นสิ่งมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชนซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐ การจัดทำบริการสาธารณะ โดยรัฐยังสามารถเลือกรูปแบบในการดำเนินการ ได้ 3 รูปแบบ คือ การจัดทำบริการสาธารณะในรูปแบบราชการ การจัดทำบริการสาธารณะในรูปแบบรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ดังนี้ (ชาญชัย แสรวงศักดิ์, 2549 : 84 – 90)

2.4.4.1 การจัดทำบริการสาธารณะในระบบราชการ องค์กรของรัฐประเภทแรก ที่ถูกจัดให้มีขึ้นเพื่อรับผิดชอบการกิจพื้นฐานของรัฐ ก็คือส่วนราชการ เมื่อกล่าวถึงส่วนราชการจะทบทวนถึงความหมายของส่วนราชการ ดังนี้

ความหมายของส่วนราชการ คำว่า “ส่วนราชการ” หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีระบบการทำงานที่เป็นแบบแผน มีการจัดระดับชั้นการบังคับบัญชา กันตามความชำนาญเพื่อความเหมาะสม มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานอย่างแจ้งชัด มีระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงาน โดยมีวินัยควบคุมความประพฤติของข้าราชการ มีระบบการจัดเก็บเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบ มีการจัดระบบการเลือกสรรบุคคลเข้าทำงาน โดยยึดถือหลักความสามารถเป็นระบบที่ยึดถือหลักการตามตัวบทกฎหมาย แต่ละหน่วยงานมีหน้าที่และขอบเขตของการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ฯลฯ

สรุปได้ว่า งานราชการ ได้แก่ กิจการที่กระทรวง ทบวง กรม และ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นขั้นต้น เช่น งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามพระราชบัญญัติกำหนดให้ดำเนินการในกิจการนั้น ๆ

การจัดหลักที่ส่วนราชการจัดทำนั้น ได้แก่ บริการสาธารณสุข ซึ่งบริการสาธารณสุขที่จัดทำโดยองค์การในระบบราชการมีลักษณะพิเศษต่างจากกิจการที่ดำเนินการโดยเอกชน คือ ทุกอย่างต้องเป็นไปตามกฎหมายนับแต่การก่อตั้ง การจัดระเบียบการดำเนินการ เช่น การจัดตั้งกระทรวงต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ หรือการออกกฎระเบียบใดๆ ต้องอาศัยพระราชกฤษฎีกา การดำเนินการบริการสาธารณสุขโดยส่วนราชการนี้ไม่อาจนำหลักกฎหมายเอกชน เช่น กฎหมายเพื่อมาใช้บังคับ ได้เสมอไป

ปัจจุบันนี้ในประเทศไทยมีการแบ่งการจัดทำบริการสาธารณสุขโดยระบบราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ

(1) การจัดทำบริการสาธารณสุขส่วนกลาง คือ บริการสาธารณสุขที่ฝ่ายปกครองจัดทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนทั้งประเทศ เช่น การรักษาความสงบภายใน การป้องกันประเทศไทย การส่งเสริมการศึกษาและการประกอบอาชีพ การป้องกันสาธารณภัย หรือ เกี่ยวกับการบริการสาธารณสุข ในด้านให้ความสะดวกสบาย และการอนามัย ได้แก่ การคมนาคม การคลปะทะนан การประมง การสาธารณสุข การศึกษา การคลัง เป็นต้น องค์การที่ดำเนินการจัดทำอยู่ในส่วนกลาง คือ กระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการที่เรียกชื่อย่ออยู่อื่นที่มีฐานะเป็นกรม

(2) การจัดทำบริการสาธารณสุขส่วนภูมิภาค คือ บริการสาธารณสุขที่ฝ่ายปกครองจัดทำตามเขตการปกครองต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยมีเจ้าหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ไปประจำจังหวัด และยังอัญญาติเด็นบังคับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในจังหวัดก็ใช้งบประมาณแผ่นดินของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ นั้น

ส่วนราชการที่จัดทำบริการสาธารณสุขส่วนภูมิภาคนั้น ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 51 ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคออกเป็นจังหวัดและอำเภอ นอกจากนี้ ในมาตรา 68 ยังได้บัญญัติว่า การจัดการปกครองอำเภอออกจากที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องที่ ดังนั้นกฎหมายที่จัดระเบียบราชการบริหารส่วนภูมิภาคปัจจุบัน จึงมีทั้งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นกฎหมายจัดระเบียบราชการ

บริหาร โดยส่วนรวมกับพระราชนักุณฑลักษณะปกครองห้องที่ พ.ศ. 2457 กับฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาภูมายทั้งสองฉบับนี้ประกอบกันแล้ว ราชการบริหารส่วนภูมิภาคของประเทศไทย ในปัจจุบันแบ่งออกได้เป็น ๕ ส่วน คือ จังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

(3) การจัดทำบริการสาธารณสุขท้องถิ่น คือ บริการสาธารณสุข บางอย่างที่รัฐมอบหมายให้องค์การแห่งราชการบริหารส่วนห้องถิ่นจัดทำเอง เพื่อสนับสนุนความต้องการส่วนรวมของประชาชนเฉพาะในเขตห้องถิ่นนั้น โดยมีเจ้าหน้าที่ขององค์การแห่งราชการบริหารส่วนห้องถิ่นนั้นเป็นผู้ดำเนินการ มีงบประมาณทรัพย์สินบางส่วนของตนเอง มีอำนาจดำเนินกิจการได้โดยอิสระ ราชการบริหารส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมดูแลเท่านั้น

ส่วนราชการที่จัดทำบริการสาธารณสุขส่วนห้องถิ่น คือ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทชา

ราชการบริหารทั้งสามส่วนนี้ จะต้องมีความสัมพันธ์กันเพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณสุขในเขตต่าง ๆ ของประเทศไทยได้ประสานกันและดำเนินไปโดยไม่ขัดแย้งต่อกัน หน่วยงานที่จัดทำบริการสาธารณสุขทั้งสามส่วนต้องร่วมมือประสานงานกัน การที่แบ่งงานออกไปทำในเขตต่าง ๆ นั้นก็เพื่อสนับสนุนความต้องการส่วนรวมของประชาชนในแต่ละห้องที่ให้ใกล้ชิดและทั่วถึงยิ่งขึ้น

2.4.4.2 การจัดทำบริการสาธารณสุขในรูปแบบรัฐวิสาหกิจ สำหรับประเทศไทย องค์การในภาครูปแบบที่สองที่เกิดขึ้นภายใต้รัฐแล้วหลังจากที่ได้มีการจัดตั้งส่วนราชการต่าง ๆ ขึ้นมาแล้วเป็นระยะเวลานานก็คือ รัฐวิสาหกิจ (public enterprise) หรือวิสาหกิจมหาชน (สุรพลนิติไกรพจน์, 2541 : 9)

บริการสาธารณสุขที่จัดทำในรูปแบบรัฐวิสาหกิจนี้ เป็นการกิจในทางอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งรัฐจำเป็นต้องเข้ามารับผิดชอบในการดำเนินการเพื่อรับรองรับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของการผลิตในระบบอุตสาหกรรมและการค้า และการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจภายหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งการกิจเหล่านี้ ได้แก่ การจัดหาแหล่งวัสดุคุณภาพ พลังงานที่เพียงพอต่ออุตสาหกรรม รวมไปถึงการจัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมและการค้า โดยที่สภาพการดำเนินกิจการดังกล่าวมีลักษณะของการตกลงคู่ข้อความสมควรใจในการที่จะเข้าซื้อขาย หรือรับบริการที่รัฐจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกันกับที่เอกชนปฏิบัติต่อกันในทางอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งแตกต่างไปจากบริการสาธารณสุขที่ส่วนราชการเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งรัฐจะใช้อำนาจรัฐบังคับฝ่ายเดียวกับเอกชน ดังนั้น รัฐจึงได้จัดระบบองค์กรภาครัฐอีกรูปแบบหนึ่งขึ้น คือ “รัฐวิสาหกิจ” เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำกิจในทางอุตสาหกรรมและการค้าเหล่านี้เป็นการเฉพาะ แยกต่างหากจากส่วนราชการที่มี

อยู่่กงเดิม โดยรัฐวิสาหกิจจะมีการบริหารงานที่เป็นอิสระมีการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่น และมีความคล่องตัวในการตัดสินใจในเชิงพาณิชย์ภายใต้การกำกับตรวจสอบจากองค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือวิสาหกิจมหาชน จึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของรัฐในการประกอบการกิจ (บริการสาธารณะ) ในทางเศรษฐกิจเนื่องจากการกิจของรัฐ ได้ขยายเพิ่มเติมมากขึ้นนอกเหนือจากการกิจคั้งคิม (สุรพล นิติไกรพจน์, 2541 : 9 – 11)

รัฐบาลได้จัดตั้งองค์การเรียกว่า “วิสาหกิจ” ขึ้นมาเพื่อให้บริการสาธารณะปโภคที่สำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ตัวอย่างที่สำคัญ คือ ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ท่าเรือ ถนนบิน และรถไฟ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สุนีย์บริการวิชาการ เศรษฐศาสตร์, 2543 : 1)

คำว่า “รัฐ” หรือ “ปกครอง” นั้นหมายถึง “การที่รัฐเป็นเจ้าของหรือสามารถครอบงำการอำนวยการในกิจการของวิสาหกิจได้วิสาหกิจหนึ่ง ทำให้วิสาหกิจนั้นเป็นวิสาหกิจมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งการครอบงำเช่นี้ขาดของรัฐนี้อาจมาจาก การที่รัฐมีทุนหรือหุ้น ในวิสาหกิจนั้นทั้งหมดหรือเป็นส่วนห้างมาก” (ชาญชัย แสงวงศ์กัด, 2549 : 108)

ฉะนั้น ข้อความคิดทางกฎหมายของรัฐวิสาหกิจจึงหมายถึง องค์การที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งดำเนินกิจกรรมในทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม เพื่อผลิตสินค้าและบริการออกจำหน่าย และอยู่่ภายใต้อำนาจครอบงำเช่นขาดของรัฐ

จากข้อความคิดทางกฎหมายของรัฐวิสาหกิจดังกล่าววนั้น สามารถแยกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ได้ ดังนี้

- (1) องค์การของรัฐประเภทนี้มีฐานะเป็นนิติบุคคล
- (2) การกิจที่องค์การของรัฐประเภทที่สองนี้รับผิดชอบดำเนินการ ได้แก่ การกิจในทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรม เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อขายแลกเปลี่ยน
- (3) ดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์มหาชนหรือประโยชน์สาธารณะ

(4) โดยที่รัฐเป็นผู้ก่อตั้งองค์การที่ทำการกิจในลักษณะเช่นนี้ขึ้นมาในเบื้องแรก โดยใช้เงินลงทุนจากภาษีอากรของประชาชนในการก่อตั้ง ดังนั้น องค์การเหล่านี้จึงจะต้องอยู่่ภายใต้ระบบการควบคุมตรวจสอบในลักษณะที่เรียกว่า “การกำกับดูแล” (tutelle) จากองค์การของรัฐเสมอ ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันมิให้เกิดความรั่วไหลและการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ในปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ มี 3 ฉบับ คือ

(4.1) พระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.

(4.2) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และแก้ไขเพิ่มเติม

(4.3) พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518

รัฐวิสาหกิจตามความหมายของกฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าว ได้แก่ องค์การ 7 ประเภท ดังต่อไปนี้

ประเภทที่ 1 องค์การของรัฐบาล

ประเภทที่ 2 กิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น

ประเภทที่ 3 หน่วยงานธุรกิจที่รัฐหรือรัฐบาลเป็นเจ้าของ

ประเภทที่ 4 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการมีทุนรวมอยู่

ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

ประเภทที่ 5 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ และหรือรัฐวิสาหกิจในประเภทที่ 1 และ/หรือ 2 และ/หรือ 3 และ/หรือ 4 มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

ประเภทที่ 6 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ และ/หรือรัฐวิสาหกิจในประเภทที่ 1 และ/หรือ 2 และ/หรือ 3 และ/หรือ 4 และ/หรือ 5 มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

ประเภทที่ 7 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ และ/หรือรัฐวิสาหกิจในประเภทที่ 1 และ/หรือ 2 และ/หรือ 3 และ/หรือ 4 และ/หรือ 5 และ/หรือ 6 มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(5) ประเภทของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบดังนี้

(5.1) รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งเป็นองค์การของรัฐบาล (public corporation) องค์การของรัฐบาลหรือกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการ ตามกฎหมายไทย แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภทหนึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ อีกประเภทหนึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ

(5.2) รัฐวิสาหกิจที่อยู่ในรูปแบบหน่วยงานธุรกิจที่รัฐ (หรือรัฐบาล) เป็นเจ้าของลักษณะสำคัญของรัฐวิสาหกิจประเภทนี้ คือ

- การได้รับงบประมาณประจำปีจากรัฐบาลและรายรับทั้งสิ้น ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง งบประมาณดังกล่าวถือเป็นหน่วยหนึ่งของกฏหมายงบประมาณประจำปีที่ต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐสภา แต่แยกจากงบประมาณของหน่วยราชการอื่น

- ถูกควบคุมด้านงบประมาณ ระบบบัญชี และการตรวจสอบบัญชี
- เจ้าหน้าที่เป็นข้าราชการพลเรือนอยู่ภายใต้กฏหมาย

ข้าราชการพลเรือน

- มีโครงสร้างการบริหารเหมือนกับทบวงการเมือง และอยู่ใต้การบังคับบัญชาของรัฐมนตรีเจ้าสังกัด

(5.3) รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการในรูปของบริษัทจำกัด (limited liability company) หรือบริษัทผสม (mixed economy enterprise) ลักษณะทางกฏหมายของบริษัทที่รัฐเป็นเจ้าของทั้งหมดหรือบริษัทผสม โดยรัฐเป็นเจ้าของหุ้นทุนของบริษัทโดยตรง และบริษัทมีวัตถุประสงค์ สิทธิ หน้าที่ และหนี้เช่นเดียวกับบริษัทเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(6) ลักษณะโดยทั่วไปของการจัดทำบริการสาธารณูปแบบ
รัฐวิสาหกิจ

(6.1) หลักเกณฑ์การจัดตั้ง คือ

- จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติออกเทศ รัฐวิสาหกิจประเภทนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการสำคัญ ๆ และมีขอบเขตกว้างขวาง โดยมีทุนดำเนินการทั้งสิ้นเป็นของรัฐ ได้แก่ รัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภค รัฐวิสาหกิจประเภทนี้รวมถึง รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยประกาศคณะปฏิวัติด้วย เช่น การทางพิเศษแห่งประเทศไทย การเคหะแห่งชาติ เป็นต้น

- จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติในปี พ.ศ. 2496 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐ พ.ศ. 2496 ขึ้น และกำหนดว่ากิจการใดมีลักษณะตามที่พระราชบัญญัติกำหนดให้ตราเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งได้

- จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รัฐวิสาหกิจประเภทนี้ รัฐต้องดำเนินการจดทะเบียนที่กรมทะเบียนการค้าภายใน รูปริษัทจำกัด

- จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ รัฐวิสาหกิจประเภทกิจการธนาคารนี้ รัฐดำเนินการอยู่ ๕ แห่ง คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารอาคารสงเคราะห์

- รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการรัฐมนตรี รัฐวิสาหกิจ ประภากนีรัฐบาลจัดตั้งขึ้น โดยกำหนดทุนหมุนเวียน เพื่อการดำเนินงานเป็นเงินจำนวนหนึ่ง และให้รัฐวิสาหกิจนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงเจ้าสังกัด เนื่องจากคณะกรรมการรัฐมนตรีไม่ถือว่า เป็นกฎหมาย รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามนั้นจึงไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

(6.2) อำนาจหน้าที่ โดยทั่วไปรัฐวิสาหกิจจะจัดกิจกรรมทาง ดูดสาหกรรมและพาณิชยกรรม มีความเป็นอิสระ เช่น นิติบุคคลหนึ่ง ๆ โดยจะมีอำนาจหน้าที่ตาม กฏหมายที่จัดตั้งนั้น ๆ แต่รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการประเภทสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ซึ่ง เป็นกิจการที่สำคัญจะมีอำนาจฝ่ายการปกครองสันบสนุนอยู่ ดังนั้นจึงมีอำนาจหรือสิทธิพิเศษเพื่อ กระทำการบางอย่างตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งได้

(7) ความสัมพันธ์ของรัฐวิสาหกิจกับส่วนกลาง เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ ในเรื่องวิธีการกระจายอำนาจปกครองแล้วจะเห็นว่า รัฐวิสาหกิจเป็นองค์การที่จัดตั้งตามหลักการ กระจายอำนาจ โดยเป็นไปตามวิธีการกระจายอำนาจตามกิจการ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่าย บริหาร ซึ่งหมายถึงรัฐหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งรัฐวิสาหกิจนั้นขึ้นมา และการ กำกับดูแลนี้ หมายถึง การควบคุมภายนอกองค์การ ซึ่งเป็นกรณีที่นิติบุคคลมหาชนซึ่งควบคุมนิติ บุคคลมหาชนอีกหน่วยหนึ่ง จะนั้น รัฐวิสาหกิจที่ตกลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจึงหมายถึงเฉพาะ รัฐวิสาหกิจประเภทองค์การของรัฐบาลเท่านั้น เพราะมีสภาพเป็นนิติบุคคลและจัดตั้งขึ้นโดย พระราชนูญยติหรือพระราชนูญภูมิคุณแล้วแต่กรณี

ความเป็นอิสระ (autonomy) และการกำกับดูแล (tutelle) เป็นสิ่งที่ ควบคู่กันเสมอ ซึ่งความเป็นอิสระนี้จะอุกมาในรูปของความเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน กล่าวคือ มีตัวตนแยกต่างหากจากรัฐ มีอิสระทางด้านการคลัง ด้วยการมีงบประมาณของตนเอง

การกำกับดูแลที่ฝ่ายบริหารกระทำต่อรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นองค์การ กระจายอำนาจอาจกำกับดูแลการดำเนินงาน โดยให้ฝ่ายบริหารมีคำสั่งให้องค์การกระ�行อำนาจ ปฏิบัติตามคำสั่งได้ในบางกรณีตามอำนาจที่ระบุไว้ในกฎหมาย อำนาจฝ่ายบริหารในการกำกับดูแล รัฐวิสาหกิจประเภทองค์การของรัฐบาลตามกฎหมายได้ดังนี้

(7.1) อำนาจในการกำหนดนโยบายทั่วไป (general direction)

(7.2) อำนาจในการแต่งตั้งถอนคณะกรรมการบริหารและผู้บริหาร

ระดับสูง

(7.3) อำนาจในการอนุมัติ (approves) การกระทำบางอย่างของ รัฐวิสาหกิจ

(7.4) การควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของ
รัฐวิสาหกิจ

(7.5) การควบคุมด้านการเงิน

(8) ข้อจำกัดในการจัดทำบริการสาธารณะในระบบราชการและระบบ
รัฐวิสาหกิจ

(8.1) ข้อบกพร่ององค์กรจัดทำบริการสาธารณะในระบบราชการ

- ส่วนราชการ ไม่อาจดำเนินการบริการสาธารณะทาง
อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมอย่างมีประสิทธิภาพได้

- ข้อเสียของการจัดรูปองค์การแบบส่วนราชการ การจัดรูป
องค์การแบบส่วนราชการทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่คล่องตัว เนื่องจากมีขั้นตอนการ
ปฏิบัติงานซับซ้อน

โดยเหตุนี้ประเทศไทยฯ จึงได้ทำการพัฒนาหน่วยงานทาง
เทคนิคของรัฐเข้ามา เพื่อรับผิดชอบดำเนินการด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม โดยแยกต่างหาก
จากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่พัฒนาขึ้นนี้เรียกว่า รัฐวิสาหกิจ หรือที่บางท่านเรียกว่า
วิสาหกิจมหาชน (public enterprise) นั่นเอง

(8.2) ข้อบกพร่องของการจัดทำบริการสาธารณะในรูปแบบของ
รัฐวิสาหกิจ

- ข้อบกพร่องในด้านการทำกับดูแล โดยเหตุที่การจัดทำ
บริการสาธารณะให้กับประชาชนนั้นต้องใช้เงินและทรัพย์สินเป็นจำนวนมากที่จะจัดทำให้สามารถ
ตอบสนองความต้องการของประชาชน และบรรลุเป้าหมายของการจัดทำบริการสาธารณะ รัฐบาล
จำเป็นที่จะต้องเข้าควบคุมการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจในการจัดทำบริการสาธารณะ รวมตลอด
ถึงการควบคุมในเรื่องงบประมาณ

- ปัญหาสำคัญของรัฐวิสาหกิจคือความสมดุลระหว่างความ
เป็นอิสระ (autonomy) เพื่อให้ดำเนินการไปได้คล่องตัวประการหนึ่ง กับการควบคุม (control)
จากรัฐบาลอีกประการหนึ่งหากรัฐควบคุมรัฐวิสาหกิจมากเกินไปจนขาดความเป็นอิสระ ก็จะทำให้
รัฐวิสาหกิจดำเนินงานไปอย่างขาดประสิทธิภาพ ล่าช้า เมื่อันกับทบทวน การเมืองหรือส่วน
ราชการทั่วไป และขัดกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่ว่าเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการ
ดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจ แต่รัฐหรือรัฐบาลก็มีความจำเป็นที่จะต้องมาควบคุมกำกับการ
ดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจเนื่องจาก

(1) รัฐมน้ำที่ที่จะต้องจัดทำบริการสาธารณสุข เพื่อสนองความต้องการของประชาชนหรือเพื่อเป็นการปรับปรุงสวัสดิการของประชาชน

(2) รัฐวิสาหกิจเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐบาล รัฐบาลจึงมีสิทธิเข้าไปควบคุมให้รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ดำเนินงานอย่างภายในขอบเขตนโยบายตามที่รัฐบาลกำหนด

เงินทุนของรัฐวิสาหกิจที่ใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะ ส่วนหนึ่งมาจากเงินงบประมาณแผ่นดิน

รัฐวิสาหกิจต้องดำเนินธุรกิจได้ไม่ใช่บริการอย่างเดียว รัฐวิสาหกิจเป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำบริการสาธารณะในทางอุดสาหกรรมและพาณิชยกรรม ตั้งนี้ การดำเนินงานจึงต้องดำเนินธุรกิจได้เป็นเป้าหมายหลัก โดยกิจกรรมที่จัดทำนั้นจะต้องมีค่าตอบแทนที่เหมาะสมจากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของตนจนพอเพียงที่จะดำเนินธุรกิจได้

(3) หน่วยงานของรัฐที่มิใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ นอกเหนือจากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะแล้ว ยังได้มีการจัดตั้งองค์กรของรัฐอีกประเภทหนึ่งขึ้นมา โดยการตรากฎหมายจัดตั้งองค์กรเหล่านี้ขึ้นมาเป็นการเฉพาะราย องค์กรการเหล่านี้ไม่ได้เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ มีฐานะเป็นองค์กรของรัฐ ประเภทพิเศษที่มีความเป็นอิสระ มีโครงสร้างและระบบการทำงานเป็นของตนเอง มีบางหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำบริการสาธารณะ

หน่วยงานของรัฐที่มิใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ หน่วยงานต่อไปนี้ (ชาญชัย แสงวงศ์กิตติ, 2542 : 136 – 137)

(1) ธนาคารแห่งประเทศไทย จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485

(2) คุรุสภา จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติครุ พ.ศ. 2488

(3) องค์การส่งเสริมหัตถกรรมฝากร่องรอย จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ องค์การส่งเสริมหัตถกรรมฝากร่องรอย พ.ศ. 2491 (ซึ่งปัจจุบันได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การส่งเสริมหัตถกรรมฝากร่องรอย พ.ศ. 2510 ที่ใช้บังคับแทน)

(4) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติจัดทำเบี้ยนทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2491

(5) องค์การสวนสัตว์ จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติจัดตั้ง องค์การสวนสัตว์ พ.ศ. 2496

(6) ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา จัดตั้งโดยพระราชกำหนดจัดสรรทุนสำรองเงินตราเกินจำนวนหนัตตรที่ออกใช้ พ.ศ. 2498

(7) กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503

(8) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดตั้งโดยประกาศคณะกรรมการประวัติ ฉบับที่ 42 พ.ศ. 2515

(9) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

(10) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

(11) การกีฬาแห่งประเทศไทย จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2528

(12) กองทุนเพื่อการพื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน จัดตั้งโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 และ พ.ศ. 2528

(13) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2534

(14) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

(15) องค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน จัดตั้งโดยพระราชกำหนดการปฏิรูปการเงิน พ.ศ. 2540

(16) สถาบันการบินพลเรือน จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติสถาบันการบินพลเรือน พ.ศ. 2535

(17) องค์การสวนพฤกษศาสตร์ จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ จัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ พ.ศ. 2535

(18) องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ จัดตั้งองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ พ.ศ. 2538

หน่วยงานของรัฐที่มิใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเหล่านี้มีฐานะเป็นนิติบุคคลถูกจัดตั้งขึ้นเฉพาะกรณีเป็นราย ๆ ตามความจำเป็นและความต้องการของ

สถานการณ์ในขณะจัดตั้ง ส่วนใหญ่แล้วจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐในการดำเนินงาน มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายจัดตั้ง

2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

2.5.1 นิยามความหมายของการบริหารจัดการ

Adam Smith (1776; ข้างอิงจาก ทองดี ชีวพฤกษ์, 2551 : 10) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษในยุคคลาสสิก ได้เสนอแนวคิดในเรื่องหลักการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) ที่ว่าควรแบ่งงานที่มีอยู่ไปยังส่วนต่างๆ ของหน่วยงานจนถึงหน่วยเล็กที่สุดของการปฏิบัติงานซึ่งทำโดยคนงานเพียงหนึ่งคน คนงานแต่ละคนจะได้ปฏิบัติงานเพียงหนึ่งอย่างหรือสองอย่าง ซึ่งเมื่อปฏิบัติงานไปนานเข้าก็จะเกิดความชำนาญ ความชำนาญจะนำไปสู่การเพิ่มปริมาณผลผลิตรวม การเพิ่มผลผลิตย่อมจะทำให้บุคคลในชุมชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยนำสินค้าและการบริการที่ตนผลิตได้ไปแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการอื่นที่ตนมิได้ผลิตได้มากขึ้นต่อมาเมื่อได้มีการปฏิวัติอุตสาหกรรม ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 องค์การมีขนาดใหญ่ขึ้นจากการผลิตเปลี่ยนจากสภาพจากที่ทำกันในครัวเรือนมาเป็นโรงงาน มีการใช้เครื่องจักรกลมาแทนแรงงานคน และในตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 สภาพขององค์การธุรกิจในรูปบริษัทจึงเกิดขึ้นแต่ความก้าวหน้าทางวิชาการการบริหารจัดการยังไม่เจริญเท่าที่ควรและขังแยกจากการกันไม่มีการศึกษาความเกี่ยวกันเป็นศาสตร์ผสม จนกระทั่งเมื่อมีการนำการศึกษาร่วมกัน ทฤษฎีการบริหารจัดการเชิงวิทยาศาสตร์จึงได้เกิดขึ้น

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545 : 18-19) ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ไว้ และดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ เป็นอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

จะเห็นได้ว่า การบริหาร เป็นศาสตร์และศิลป์ในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลลัพธ์ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานตามลำดับตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

ส่วนการจัดการ เป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งบุคคลจะทำงานร่วมกันในกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและจะเน้นการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ และเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมหรือการศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อมั่นได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปในแนวทางที่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่ในอันที่จะสร้าง และรักษาไว้ซึ่งอำนาจหน้าที่จากการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความพยายามร่วมกันของกลุ่มนบุคคล

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ เป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่บริหารของหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยอาศัยภาวะผู้นำที่จะเพิ่มสมรรถภาพ ความสามารถ และรวมน้ำใจของบุคลากรในองค์กรให้สามารถทำงานเป็นทีมมีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้และพัฒนา ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องและเป็นกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมถึง การบริหารจัดการ แสดงให้เห็นจากกลุ่มของบุคคลที่มาร่วมกันทำงานด้วย โครงการสร้างและการประสานงานเป็นหลักการซักเจนแน่ชัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่กำหนดเป้าหมายไว้ซึ่งต้องใช้ทรัพยากรจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุคิบ (Material) เครื่องจักร (Machine) วิธีการ (Method) และการบริหาร (Management) หรือที่นิยมเรียกว่า 6M's ความหมายของการบริหารจัดการนั้นสามารถจำกัดออกมายังความเข้าใจได้ โดย คำว่า "Management" อาจแปลว่าการจัดการหรือการบริหารหรือการบริหารจัดการที่ได้ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545: 25-26) สรุปความหมายของคำว่า "การบริหารจัดการ" และ "การจัดการ" ได้ดังนี้

คำว่า "การบริหาร" (Administration) จะใช้ในการบริหารระดับสูง โดยเน้นที่การกำหนดนโยบายที่สำคัญและการกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูงเป็นคำนิยมใช้ในการบริหารธุรกิจ (Public Administration) หรือใช้ในหน่วยงานราชการและคำว่า "ผู้บริหาร" (Administrator) จะหมายถึงผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์กรของรัฐ หรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไร (Schermerhorn, 1996 : G-2) การบริหาร คือกลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/Directing) หรือการอำนวยและควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร (6 M's) เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยชุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

คำว่า "การจัดการ" (Management) จะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย (แผนที่วางแผนไว้) ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ (Business management) ส่วนคำว่า "ผู้จัดการ" (Manager) จะหมายถึงบุคคลในองค์กรซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบต่อ กิจกรรมในการบริหารทรัพยากร และกิจการงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์กร การบริหารจัดการ (Management) หมายถึงชุดของหน้าที่ต่างๆ (A set of functions) ที่กำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) หมายถึง การใช้ทรัพยากรได้อย่างเหลือเวลาและคุ้มค่า (Cost-effective) การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิผล (Effective) นั้นหมายถึงการตัดสินใจได้อย่าง

ถูกต้อง (Right decision) และมีการปฏิบัติการสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ดังนั้นผลสำเร็จของการบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่กันในอีกแนวทางนึงอาจกล่าวได้ว่าการบริหารจัดการ หมายถึงกระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกันโดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่นๆ หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำว่า “การบริหาร” (Administration) และ “การจัดการ” (Management) มีความหมายแตกต่างกันเล็กน้อยโดยการบริหารจะสนใจและสัมพันธ์กับการทำงานคนโดยบายไปลงมือปฏิบัตินักวิชาการบางท่าน ให้ความเห็นว่าการบริหารใช้ในภาคธุรกิจ ส่วนการจัดการใช้ในภาคเอกชนอย่างไรก็ได้ ในทำนองหรือหนังสือส่วนใหญ่ทั้ง 2 คำนี้มีความหมายไม่แตกต่างกันสามารถใช้แทนกันได้และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป สุรัสวดี ราชกุลชัย (2543 : 3) กล่าวว่า จากความหมายต่างๆ ข้างต้น การบริหารจัดการจึงเป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกันซึ่งผู้บริหารต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรประเด็นสำคัญของการบริการจัดการ (Management) มีดังนี้

- (1) การบริหารจัดการสามารถประยุกต์ใช้กับองค์กรใดองค์กรหนึ่งได้
- (2) เป้าหมายของผู้บริหารทุกคนคือ การสร้างกำไร
- (3) การบริหารจัดการเกี่ยวข้องกับการเพิ่มผลผลิต (Productivity) โดยมุ่งสู่ประสิทธิภาพ (Efficiency) (วิธีการใช้ทรัพยากรโดยประหยัดที่สุด) และประสิทธิผล (Effectiveness) (บรรลุเป้าหมายคือประโยชน์สูงสุด)
- (4) การบริหารจัดการสามารถนำมาใช้สำหรับผู้บริหารในทุกระดับชั้นขององค์กร มีผู้ให้ข้อมูลและความหมายหลากหลายของคำว่า “การบริหารจัดการ” อาจหมายถึงกระบวนการที่ผู้บริหารดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรหรืออาจหมายถึงกลุ่มความรู้ ความเข้าใจอันลึกซึ้งในเรื่องวิธีการบริหารจัดการ คำว่า “การบริหารจัดการ” ยังหมายถึงกลุ่มนักคิดที่นำพาและชี้แนวทางแก่องค์การ

Certo, Samuel C. (1996; ข้างต้นจาก สุรัสวดี ราชกุลชัย, 2543 : 15) ได้ทำการเปรียบเทียบคำนิยามทั้งหลายของการบริหารจัดการแล้วสรุปว่าการบริหารจัดการมีลักษณะพิเศษ 3 ประการ ได้แก่

- (1) การบริหารจัดการ เป็นกระบวนการหนึ่งหรือหลายๆ กระบวนการของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกันอย่างต่อเนื่อง
- (2) การบริหารจัดการรวมถึงและเน้นการบรรลุเป้าหมายขององค์การ

(3) การบริหารจัดการสามารถมุ่งสู่เป้าหมายเหล่านี้ได้โดยการทำงานร่วมกัน และโดยการทำงานผ่านบุคลากรและทรัพยากรอื่นๆ ขององค์กร

จากความหมายนี้จะเห็นว่าการบริหารจัดการ เป็นสิ่งที่ผู้เป็นผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน จะต้องกระทำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้หากหลีกเลี่ยงหรือละเลยหน้าที่ในการบริหารจัดการนี้จะทำให้งานที่เด่นชัดในฝ่ายต่างๆ ดำเนินการไปนั้นจะขาดประสิทธิภาพและไม่เกิดผลสำเร็จขึ้นมา ดังนั้น โดยสรุปแล้วการบริหารจัดการ จึงเป็นเรื่องของกระบวนการทำงานของนักบริหาร เพื่อให้งานต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยอาศัยการทำงานร่วมกันกับบุคลากรอื่นๆ

การจัดการ (Management) เป็นกระบวนการของการวางแผน การอำนวยการและการควบคุมเพื่อให้งานนี้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

ประการแรก คือ การวางแผน การตั้งนโยบายของกลุ่ม วางแผนวัตถุประสงค์และโครงการสำหรับอนาคต

ประการที่สอง คือการจัดการ หมายความว่าการรับผิดชอบเฉพาะอย่างให้กับแผนกต่างๆ และระดับต่างๆ ทั้งที่มีผู้ทำงาน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม ได้แก่ การควบคุมงานนั้น คือ การนำทางและเป็นผู้ชี้แนะทางให้เกิดความสะดวกในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน และโดยการควบคุมนี้ผู้จัดการสามารถ พนวานได้มีการทำอะไรบ้างเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์และการมอบหมายงาน การบริหาร หมายถึงใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรบริหาร (administrative resource) มาประกอบกันขึ้นให้เป็นไปตามกระบวนการทางการบริหาร (process of administration) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคล (Group) ตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันจะนั้นคำว่าการบริหารนี้จึงใช้สำหรับแสดงให้เห็นลักษณะการบริหารงานแต่ละประเภทได้เสมอแล้วแต่กรณีไป แต่ถ้าเป็นการทำงานโดยบุคคลคนเดียวเรียกว่า เป็นการทำงานตามธรรมชาติเท่านั้น (ชน กัญจนประกร, 2549 : 13)

จากความหมายของการบริหารดังกล่าวมาแล้วจะเห็นว่าการบริการมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ คือ (สมพงษ์เกณฑ์สิน, 2546 : 14)

- (1) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
- (2) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญที่
- (3) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรทางการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- (4) การบริหารมีลักษณะการดำเนินงานเป็นกระบวนการ
- (5) การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มนบุคคล

(6) การบริหารมีลักษณะเป็นการร่วมมือกันดำเนินงานอย่างมีเหตุผล ในสังคมหนึ่ง ๆ มนุษย์ยอมมีพฤติกรรมร่วมกันในอันที่จะกระทำการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสมาชิกในสังคมมากที่สุด มีการแบ่งงานกันทำช่วยเหลือเกื้อกูลการปรับปรุงการบริหารของกลุ่มให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเป็นระเบียบมากขึ้นทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการและข้อเรียกร้องต่าง ๆ ของประชาชน พยายามหานครวิธี (means) ที่จะเป็นเครื่องมือในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดการบริหารว่ามีความสำคัญ ดังนี้

(1) การบริหารนั้นได้เจริญเติบโตควบคู่มา กับการดำรงชีพของมนุษย์ และเป็นสิ่งช่วยให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก

(2) จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นผลทำให้องค์การต่าง ๆ ต้องขยายงานด้านการบริหารงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

(3) การบริหารเป็นเครื่องมือบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าทางวิชาการ (Technology) ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมทำให้การบริหารเกิดการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

(4) การบริหารเป็นมรรควิธีที่สำคัญในอันที่จะนำสังคมและโลกไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

(5) การบริหารจะช่วยให้ทราบถึงแนวโน้มทั้งในด้านความเจริญและความเสื่อมของสังคมในอนาคต

(6) การบริหารมีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มนบุคคลในสังคม ฉะนั้น ความสำเร็จของการบริหารจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมทางการเมือง (political socio-cultural factors environment) อยู่เป็นอันมาก

(7) การบริหารมีลักษณะต้องใช้วินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องมือ ซึ่งนักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ และการวินิจฉัยสั่งการนี้เองที่เป็นเครื่องมือแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและความเจริญเติบโตการบริหาร

(8) ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือสำนักงานย่อมมีส่วนเกี่ยวพันกับการบริหารเสมอต้นนี้ การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีพอย่างฉลาด

(9) การบริหารกับการเมืองเป็นสิ่งควบคู่ที่แยกกันไม่ออก ฉะนั้นการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงสภาพทางการเมืองด้วย

จึงกล่าวได้ว่าการบริหาร คือการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการนำอาชีวพยากร การบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.5.1.1 ปัจจัยในการบริหาร

โดยทั่วไปการบริหารงานจะต้องมีปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ หรือเรียกว่าทรัพยากรการบริหาร (administration resources) คือ คน (man) เงิน (money) วัสดุอุปกรณ์ (material) และการจัดการ (management) หรือเรียกสั้นว่า 4 M ปัจจัยทั้ง 4 ประการนับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐาน ทั้งนี้ เพราะว่าการบริหารทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ตาม จำเป็นต้องอาศัยเงิน วัสดุ และการจัดการองค์การเป็นองค์ประกอบที่ขาดเสียไม่ได้

แต่ปัจจุบัน ได้มีพิจารณาขยายขอบเขตของปัจจัยการบริการกว้างขวาง ออกไปอีก เช่น Greenwood (1995; อ้างอิงจาก มัชวะ พ สุวรรณเรือง, 2536 : 52) ได้เสนอความเห็น ว่าปัจจัยในการบริหาร ไม่ได้มีเพียง 4 อย่างเท่านั้น แต่อย่างน้อยควรมี 7 อย่าง คือ คนเงิน พัสดุ อุปกรณ์ อำนาจหน้าที่ เวลา กำลังใจในการทำงานและความสะดวกต่าง ๆ

ดังนั้นการบริหารงานใด ๆ ก็ตาม การที่จะได้ผลงานออกมานา (output) นี้ จำเป็น จะต้องมีปัจจัย 3 อย่าง ที่ใส่เข้าไปในงานก่อน (input) คือ คน เงิน และวัสดุ และมีกระบวนการในการจัดการให้ input factors ต่าง ๆ ผสมกันก็เป็นอย่างดี ผลงานจะออกมาดีมี

2.5.1.2 ความสำคัญและการหน้าที่ของการบริหารจัดการ

องค์การทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นองค์การที่หวังผลกำไรหรือไม่หวังผลกำไร ขัดตั้งขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายบางอย่าง ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าผู้บริหารในทุกระดับมีอิทธิพลต่อองค์การสมัยใหม่เหล่านี้ในทุกแห่งมุ่ง โดยที่การบริหารจัดการของเหล่าผู้บริหารเป็นปัจจัย กำหนดประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์การ โดยตรงจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจในภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของงานด้านการบริหารจัดการทั้งต่อตนเองต่อกลุ่ม ต่อสังคมและต่อประโยชน์ที่เกี่ยวเนื่องกัน

ผู้บริหารทุกองค์การต่างเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบย่อย 2 ระบบคือ (ธงชัย สันติวงศ์, 2541 : 35)

(1) ระบบงาน ซึ่งคือทรัพยากรที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ ทรัพย์สินเงินทุน เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์

(2) ระบบคน คือมนุษย์หรือทรัพยากรบุคคล ที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยใช้ ทรัพยากรต่างๆ หรือสิ่งของเพื่อที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จให้กับองค์การ

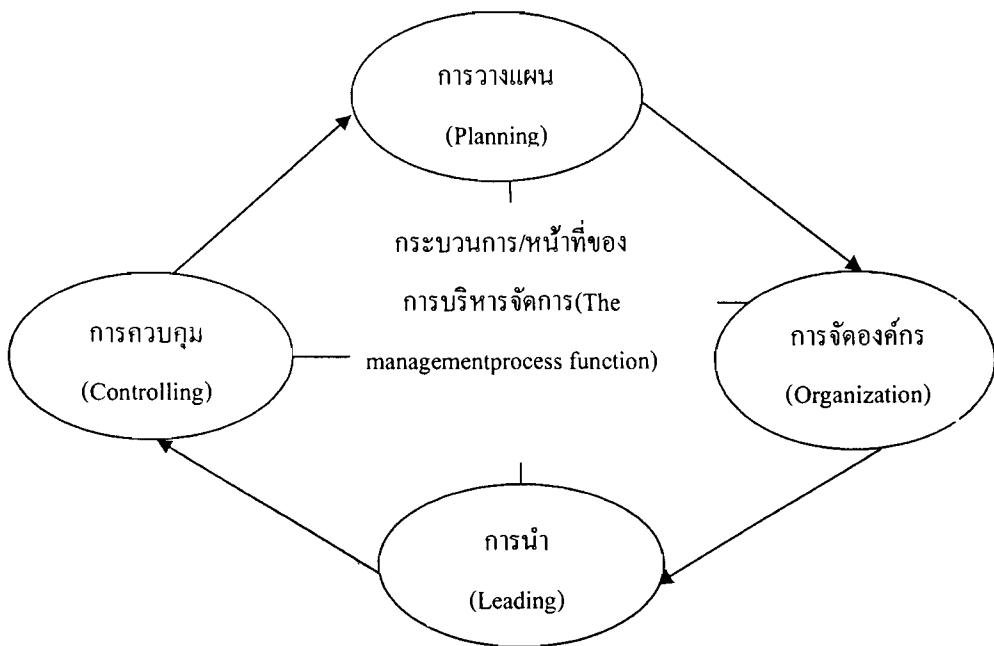
ดังนั้นการบริหารจัดการจึงเกี่ยวข้องกับการ “บริหารงาน” และ “บริหารคน” ออยู่ต่อกันเวลา ผู้บริหารจึงต้องทำหน้าที่จัดการเรื่องระบบงานด้านต่างๆและวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดระบบการผลิต การให้บริการหรือการดำเนินงานด้านต่างๆ ทุกด้านเป็นไปด้วยดี พร้อมๆ กันกับการที่ต้องจัดการเรื่องคน หรือบุคลากรซึ่งจะเป็นผู้เข้าไปรับมอบหมายและปฏิบัติงานตาม หน้าที่หรือตำแหน่งงานต่างๆที่กำหนดไว้เพื่อให้ทุกคนมุ่งมานะ ทุ่มเทกำลังความสามารถทั้งกายและใจให้เกิดผลงานที่ดี และประสานกันกับการทำงานของบุคคลฝ่ายอื่นๆอย่างดีด้วย อาจสรุปได้ว่า ผู้บริหารทำหน้าที่ จัดให้การทำงานของส่องระบบนี้คือระบบงานและระบบคนให้สามารถประสาน ทำงานร่วมกันไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5.2 กระบวนการการบริหารจัดการ (Management Process)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545 : 8) ได้กล่าวถึง กระบวนการการบริหาร จัดการ (Management Process) หมายถึง กระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรซึ่ง กระบวนการการบริหารจัดการนี้สามารถแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวเนื่องกันได้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ สอดคล้องและต่อเนื่อง

การบริหารจัดการเป็นการกำหนดทิศทางของหน่วยงาน กลุ่มงานหรือการ ดำเนินงานในหน้าที่ต่างๆให้ใช้ทรัพยากรห้างทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) ครอบคลุมถึงการใช้ทรัพยากรได้อย่าง เนี๊ยมวุฒิดาด เหมาะสมและคุ้มค่า (Cost-effective) ส่วนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิผล (Effective) นั้นหมายถึงการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (Right decision) และมีการปฏิบัติการสำเร็จ ตามแผนที่กำหนดไว้ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าบทบาทสำคัญของผู้บริหารคือการนำพาองค์กรไปให้ ถึงเป้าหมายและบรรลุผลสำเร็จได้โดยส่วนรวมเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กรผู้บริหารมี หน้าที่รวบรวมและจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่ กันโดยใช้กระบวนการบริหารจัดการที่ดี

กระบวนการบริหารจัดการเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการ ประมวล ผลักดันและกำกับให้ปัจจัยต่างๆที่เป็นทรัพยากรการจัดการประเภทต่างๆสามารถดำเนิน ไปได้โดยมีประสิทธิภาพ จนบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการการเข้าใจถึงกระบวนการบริหารจัดการ และการฝึกฝนให้มีทักษะสูงขึ้นจะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ซึ่งผู้วัยรุ่นนำเสนอ คุ้มค่าโดยใช้กระบวนการบริหารจัดการที่ดี

ภาพที่ 2.3 แสดงกระบวนการ หน้าที่ของการบริหารจัดการ (Function of management) หรือ
กระบวนการของการบริหารจัดการ (Management Process)
(ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545 : 22)

จากภาพที่ 2.3 กระบวนการหน้าที่ของหารบริหารจัดการ หรือกระบวนการของ
การบริหารจัดการ มีองค์ประกอบดังนี้

2.5.2.1 การวางแผน (Planning) เป็นสิ่งที่องค์กรต้องการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การวางแผนเป็นสะพานเชื่อมระหว่างเหตุการณ์ปัจจุบันและอนาคตซึ่งทำได้โดยการให้บรรลุเป้าหมายผลลัพธ์ที่ต้องการการวางแผนจึงต้องอาศัยการกำหนดกลยุทธ์ที่ประสิทธิภาพแม้ว่าพื้นฐานของการจัดการโดยทั่วไปเป็นงานของผู้บริหารการวางแผนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปฏิบัติตามกลยุทธ์ให้ประสบความสำเร็จและการประเมินกลยุทธ์ เพราะว่า การจัดการองค์กร การยุ่งใจ การจัดบุคคลเข้าทำงาน และกิจกรรมควบคุมชี้นำการวางแผนกระบวนการวางแผนจะต้องประกอบด้วยผู้บริหารและพนักงานภายในองค์กร

การวางแผนจะช่วยให้องค์กรกำหนดข้อตกลงจากโอกาสภายนอกและทำให้เกิดผลกระทบจากอุปสรรคภายนอกต่ำสุด โดยต้องมองเหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบันเพื่อคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การวางแผน ประกอบด้วย การพัฒนาภารกิจ (Mission) การคาดคะเนเหตุการณ์ปัจจุบันเหตุการณ์อนาคต และแนวโน้ม การกำหนดวัตถุประสงค์และการเลือกกลยุทธ์ที่ใช้การวางแผนจะช่วยให้ธุรกิจปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงของตลาดและสามารถกำหนดเป้าหมายได้การบริหารเชิงกลยุทธ์นี้ต้องการให้องค์กรติดตามในลักษณะเชิงรุก (Proactive)

มากกว่าที่จะเป็นเชิงรับ (Reactive) องค์กรที่ประสบความสำเร็จจะต้องควบคุมอนาคตขององค์กรมากกว่าที่จะรอรับผลจากอิทธิพลสภาพแวดล้อมภายนอกและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นการตัดสินใจ (Decision Making) ถือเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการปรับตัวเป็นสิ่งจำเป็น เพราะว่ามีการเปลี่ยนแปลงของตลาด เศรษฐกิจและคู่แข่งขันทั่วโลกจึงเริ่มต้นของความสำเร็จที่คือของธุรกิจคือการวางแผนที่เหมาะสม เนื่องผลได้จริงเป็นอย่างไร ไม่ประสิทธิผล และทรงประสิทธิภาพ

2.5.2.2 การจัดการองค์กร (Organizing) จุดมุ่งหมายของการจัดการองค์กรคือการใช้ความพยายามทุกกรณีโดยการกำหนดงานและความสำคัญของอำนาจหน้าที่ การจัดการองค์กรหมายถึงการพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องการทำและผู้ที่จะทำรายงานมีตัวอย่างในประวัติศาสตร์ของธุรกิจที่มีการจัดองค์กรที่ดีสามารถประสบความสำเร็จในการแข่งขันและสามารถเอาชนะคู่แข่งขันได้ธุรกิจที่มีการจัดองค์กรที่ดีสามารถลงให้ผู้บริหารและพนักงานให้มองเห็นความสำคัญของความสำเร็จขององค์กร การกำหนดลักษณะเฉพาะของงาน (Work Specialization) โดยการแบ่งงานประกอบด้วยงานที่กำหนดด้วยมาเป็นแผนก การจัดแผนก และการมอบอำนาจหน้าที่ (Delegating Authority) การแยกงานออกเป็นงานย่อยตามการพัฒนารายละเอียดของงาน (Job Description) และคุณสมบัติของงาน (Job Specification) เครื่องมือเหล่านี้มีความชัดเจนสำหรับผู้บริหารและพนักงานซึ่งต้องการทราบลักษณะของงาน

การกำหนดแผนกในโครงสร้างขององค์กร (Organization Structure) ขนาดของการควบคุม (Span of Control) และสายการบังคับบัญชา (Chain of Command) การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ต้องการการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้าง เพราะตำแหน่งใหม่ๆที่สร้างขึ้นหรือลดลงหรือรวมกันโครงสร้างองค์กรจะต้องระบุถึงวิธีการใช้ทรัพยากรและวิธีการซึ่งวัดถูประ升ค์มีการกำหนดขึ้นในธุรกิจการสนับสนุนทรัพยากรและกำหนดวัตถุประสงค์ตามสภาพทางภูมิศาสตร์ จะแตกต่างจากโครงสร้างด้านผลิตภัณฑ์หรือลูกค้า รูปแบบทั่วไปของการจัดแผนกคือ ตามหน้าที่ (Functional) ตามฝ่าย (Divisional) ตามหน่วยธุรกิจเชิงกลยุทธ์ (Strategic business unit) และด้านแม่ทัพริกซ์ (Matrix)

2.5.2.3 การนำหรือการสั่งการ (Leading/Directing) เป็นการใช้อิทธิพลเพื่อชูใจ พนักงานให้ปฏิบัติงานและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ระบุไว้หรือเป็นกระบวนการจัดการให้สามารถในองค์กรทำงานร่วมกันได้ด้วยวิธีการต่างๆ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่ซับซ้อนและเข้าใจถ่องแท้ได้ยากการนำหรือการสั่งการจึงต้องใช้ความสามารถหลายเรื่องควบคู่กันไป อาทิภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การจูงใจ การติดต่อสื่อสารในองค์กรและการทำงานเป็นทีม เป็นด้านหน้าที่ในการนำหรือสั่งการนี้มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าหน้าที่อื่น เพราะผู้บริหารต้องแสดงบทบาทของผู้สั่งการอย่างมีคุณภาพ ถ้าไม่ เช่นนั้นแผนงานที่วางไว้ต้องลอกจนทรัพยากรที่จัดเตรียมไว้อาจ

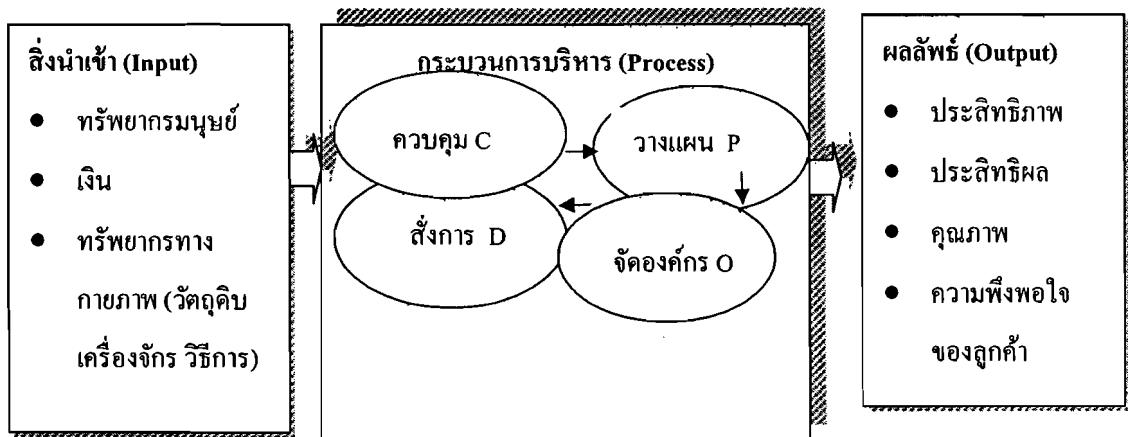
ไม่เกิดประสิทธิผลถ้าผู้บริหารดำเนินกิจกรรมด้านการสั่งการไม่คีพอ ดังนั้นการสั่งการจึงเป็นเรื่องของความรู้ความชำนาญ ประสบการณ์และความสามารถที่จะซักจูงให้พนักงานร่วมกันปฏิบัติงานไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้องค์กรประสบความสำเร็จตามต้องการ

2.5.2.4 การควบคุม (Controlling) การใช้ทรัพยากรต่างๆ ขององค์กรถือว่าเป็นกระบวนการตรวจสอบ หรือติดตามผลและประเมินการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ ของพนักงาน เพื่อรักษาให้องค์กรดำเนินไปในทิศทางสู่เป้าหมายอย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กร ในเวลาที่กำหนดไว้ องค์กรหรือธุรกิจที่ประสบความล้มเหลวอาจเกิดจากขาดการควบคุมหรือมีการควบคุมที่ไร้ประสิทธิภาพและหลายแห่งเกิดจากความไม่ได้ใจในเรื่องของการควบคุม ละเลยเพิกเฉย หรือในทางกลับกันคือมีการควบคุมมากจนเกิดความผิดพลาดขององค์กรเองการควบคุมจึงเป็นหน้าที่หลักทางการบริหารที่มีความสำคัญตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการทางการบริหาร

การควบคุมเป็นการตรวจตราและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายและดำเนินการปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจว่าจะบรรลุผลลัพธ์ตามต้องการ นอกจากนี้การควบคุมยังเป็นกระบวนการรวมและแสดงถึงข้อมูลย้อนกลับเรื่องของผลการดำเนินงานในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติและการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอีกด้วยอาจกล่าวถึงบทบาทสำคัญของการควบคุมได้ว่าอยู่ที่คำ 4 คำ ได้แก่ มาตรฐาน (Standard) การวัดผล (Measurement) การเปรียบเทียบ (Comparison) และการปฏิบัติ (Take Action) โดยการควบคุมจะครอบคลุมดูแลพื้นที่ 4 พื้นที่ใหญ่ๆ ของการบริหาร (Stephen P. Robbins, 1997 :391) กล่าวคือ พฤติกรรมบุคคลในองค์กรการเงินการปฏิบัติการและข้อมูลข่าวสารทรัพยากรประกอบด้วยมนุษย์ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเงินตลอดจนทรัพยากรข้อมูลขององค์กร ซึ่งผู้บริหารจะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ในกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรโดยอาศัยหน้าที่ทั้ง 4 ประการ ผู้วิจัยนำเสนอด้วยแผนภาพ ได้ดังนี้

ภาพที่ 2.4 กระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรโดยอาศัยหน้าที่ทั้ง 4 ประการ
(ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545 : 19)

ภาพที่ 2.5 ระบบการบริหารโดยรวม (ปรับปรุงจาก ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545 : 18)

จากภาพที่ 2.5 อธิบายได้ว่าผู้บริหารทำหน้าที่บริหารจัดการงานและคน ซึ่งจัดเป็น “สิ่งนำเข้า” (Input) โดยผ่าน “กระบวนการ” (Process) ในกิจกรรม การวางแผน การจัดองค์การ การนำสั่งการและการควบคุม ให้สามารถประสานทำงานร่วมกันไป เพื่อให้ได้ “ผลลัพธ์” (Output) ซึ่งก็คือการบรรลุถึงเป้าหมายผลสำเร็จต่างๆ ทั้งทางด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผลคุณภาพ และความพึงพอใจของลูกค้า เป็นต้น

สรุปได้ว่ากระบวนการบริหารจัดการที่ประกอบด้วยหน้าที่หลัก 4 ประการนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญของผู้บริหารเพื่อต้องปฏิบัติ โดยที่กระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้านนี้จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตลอดเวลาซึ่งผู้บริหารจะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ในกระบวนการบริหารจัดการทั้งหมดของการ โดยอาศัยหน้าที่ทั้ง 4 ประการนี้และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการได้พัฒนาองค์ความรู้จากทฤษฎีองค์การมาปรับใช้ตั้งแต่แนวทางการจัดการแบบดั้งเดิมที่มุ่งเน้นการค้นหาประสิทธิภาพ หลักการบริหารที่เป็นสถาล แลมนุ่งหาโครงสร้างองค์การที่สมบูรณ์ที่สุดไปสู่ทางการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ที่เน้นการปฏิบัติงานที่มีเป้าหมายความสำเร็จในผลลัพธ์ มีความยืดหยุ่น มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนตามตัวชี้วัดผลงานทั้งในระดับองค์การและระดับปัจเจกบุคคล กลไกของรัฐเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ ให้กับภาคเอกชน ตามที่ได้เสนอแนะโดยผู้เชี่ยวชาญ ให้ความสำคัญกับความต้องการของประชาชนผู้รับบริการสาธารณะจากรัฐ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการบริหารซึ่งเป็นบุคคลที่ขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย มีรายละเอียดดังนี้

2.5.3 ภาวะผู้นำในการบริหาร

DuBrin (1998; อ้างอิงจาก รังสรรค ประเสริฐศรี, 2544 : 12) กล่าวถึงผู้นำ (Leader) ว่าเป็นบุคคลที่ทำให้องค์การเจริญก้าวหน้าและบรรลุผลสำเร็จโดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา หรือเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดความมั่นคงและช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

วิภาดา คุปตานนท์ (2544 : 237) กล่าวว่า ผู้นำ (Leader) หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการที่จะทำให้องค์การดำเนินไปอย่างก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมาย โดยการใช้อิทธิพลเหนือทัศคติและการกระทำการของผู้อื่น

Nelson and Quick (1997 : 346) ให้ความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership) ว่า หมายถึง กระบวนการในการแนะนำและนำทางพฤติกรรมของคนในสภาพการทำงาน Gibson, Ivancevich and Donnelly (1997 : 272) มองภาวะผู้นำ (Leadership) ในเชิงปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกันของสมาชิกในกลุ่ม โดยมีผู้นำเป็นตัวแทนในการเปลี่ยนแปลง เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นๆ ในกลุ่ม ภาวะผู้นำจึงเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มด้วย

ผู้นำอาจจะเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ซึ่งเราอาจจะรับรู้เกี่ยวกับผู้นำที่ไม่เป็นทางการอยู่เสมอ เนื่องจากบุคคลนั้นมีลักษณะเด่นเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้สมาชิกแสดงพฤติกรรมที่มีน้ำหนักและเป็นเอกภาพ โดยเขาจะใช้ภาวะผู้นำใน

การปฏิบัติการและอำนวยการ โดยใช้กระบวนการติดต่อสัมพันธ์กัน เพื่อมุ่งบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม (มัลลิกา ตันสอน, 2544 : 47)

ภาวะผู้นำมีบทบาทที่แบ่งออกว่างๆ ออกเป็น 4 ประการ (พรพิพิช อัยยมานันด์, 2547 : 68) ได้แก่

(1) การกำหนดแนวทางหลัก (Path finding) ผู้นำควรเริ่มต้นด้วยการกำหนด เป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจน บทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้นำสร้างแผนงานแม่แบบ (blueprint of action) ที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการก่อจ่องใจลงมือปฏิบัติตามแผน นอกจากนั้น ไม่เพียงแต่ต้อง รู้ถึงวิธีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเท่านั้น แต่ผู้นำต้องได้รับการสนับสนุนและความมุ่งมั่นจาก พนักงานในการบรรลุถึงเป้าหมายด้วย ผู้นำต้องมีความสามารถนำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้าง พันธกิจ (Mission) วิสัยทัศน์ (Vision) และสื่อสารอย่างชัดเจนถึงความแตกต่างและผลประโยชน์ที่ พนักงานจะได้รับจากความสำเร็จในอนาคต อีกทั้งยังสามารถทำให้พนักงานมีแรงจูงใจและรู้สึก ตื่นเต้นกับทิศทางใหม่นี้ด้วย

(2) การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผล (Aligning) การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผลหรือการทำให้องค์การดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คือการลงมือสร้างแผน หลักที่กำหนดขึ้นในขั้นตอนที่หนึ่ง ทุกระดับขั้นขององค์การควรมีการดำเนินการ ไปในทิศทาง เดียวกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน ในฐานะผู้นำต้องเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน ขั้นตอนการ ทำงาน และโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์การที่ได้วางไว้แล้ว

(3) การมอน darmaj (Empowering) หากผู้นำมีการมอน darmaj ให้แก่พนักงาน อย่างจริงจังจะทำให้บรรยาศาสในการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารระหว่าง บุคคลและระหว่างกลุ่มเกิดประสิทธิผลและเกิดผลลัพธ์ใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ ซึ่งมาจากการที่สมาชิก ของกลุ่มหรือพนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นและศักยภาพของตน ได้อย่างอิสระ โดยผู้นำต้อง สร้างสภาพที่จะกระตุ้นการสร้างเสริมและปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษ เฉพาะตัว ความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน วิธีการนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้ดีขึ้นในองค์การ

(4) การสร้างตัวแบบ (Modeling) หัวใจของการเป็นผู้นำคือต้องสร้างความ น่าเชื่อถือ เพราะ ไม่เพียงแต่รู้ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรเท่านั้น แต่ผู้นำยังต้องมีคุณสมบัติของ ผู้นำที่คิดด้วย กล่าวคือ ต้องเข้าใจถึงความสำคัญของคุณลักษณะ (Characteristics) กับความรู้ความสามารถ (Competence) เพราะ ไม่ว่าบุคคลจะมีความสามารถเพียงใดก็ไม่สามารถจะ เป็นผู้นำที่แท้จริงได้ หากปราศจากซึ่งคุณลักษณะที่เหมาะสม

ทฤษฎีภาวะผู้นำ เมื่อเกิดการตระหนักร่วมกันว่า ภาวะผู้นำเป็นเรื่องสำคัญต่อการบริหาร องค์การและการแข่งขันทางธุรกิจมาก นักวิชาการในหลายอุดมศึกษาเชิงภาวะผู้นำ กันเป็นจำนวนมาก จนก่อให้เกิดเป็นแนวคิดและทฤษฎีที่คิดและมองในมุมที่แตกต่างกันมาก many ซึ่ง สามารถจัดกลุ่มแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เป็น 3 กลุ่ม คือ

- (1) แนวคิดผู้นำเชิงคุณลักษณะ (Trait Approach)
- (2) แนวคิดผู้นำเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach)
- (3) แนวคิดผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational Approach)

สรุปได้ว่า จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการ และพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพ เช่น แนวคิดผู้นำเชิงคุณลักษณะ (Trait Approach) แนวคิดนี้ได้มุ่งอธิบายบุคลิกลักษณะของผู้นำ โดยเชื่อว่าผู้นำจะมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป นักวิชาการกลุ่มแนวคิดนี้จึงมุ่งศึกษาคุณสมบัติที่แตกต่างดังกล่าว จากการศึกษาผู้นำที่มีความโดดเด่นหลายๆ คน สามารถแบ่งคุณสมบัติที่ค้นพบได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ลักษณะทางกายภาพ 2) ลักษณะทางความสามารถ เช่น ความเฉลียวฉลาด ความรู้ ความสามารถในการพูดในที่สาธารณะ เป็นต้น 3) ลักษณะบุคลิกภาพ เช่น การควบคุมอารมณ์และการแสดงออกทางอารมณ์ เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ กระบวนการบริหารจัดการและภาวะผู้นำในการบริหารซึ่งเป็นกรอบแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการและการประเมินผลการบริหารจัดการ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ดังนี้

2.6 แนวคิด SEPA ระบบประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ

เนื่องจากในขั้นตอนที่ 3 ของการศึกษาเพื่อประเมินความคิดเห็นความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ แนวคิด SEPA ระบบประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ และแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพในการให้บริการ มีรายละเอียดดังนี้

2.6.1 ความหมายของความพึงพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 775) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ หมายถึง พอยใจหมายถึง พอยใจ ชอบใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่และความพึงพอใจจะส่งผลต่อข้อวัญญในการปฏิบัติงานอย่างไรก็ได้ความพึงพอใจ

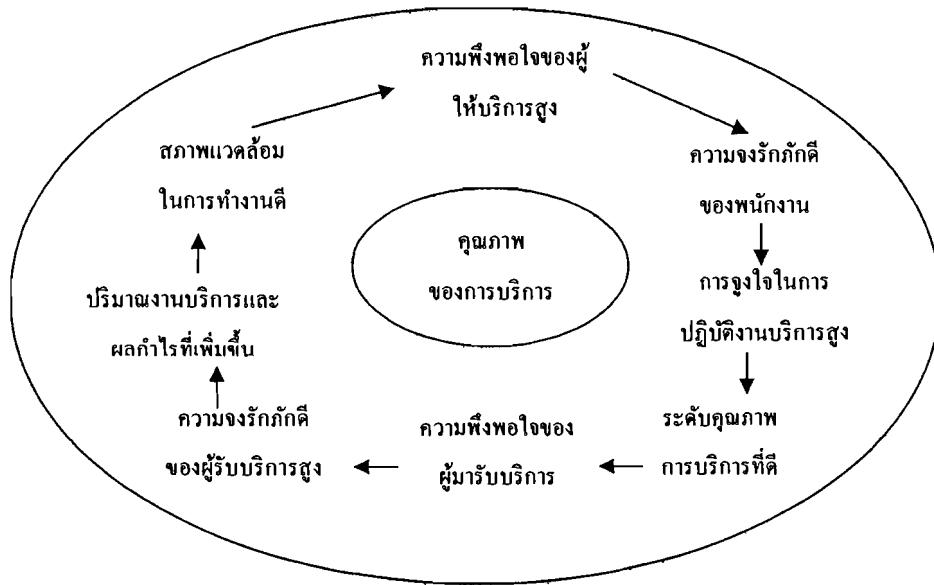
ของแต่ละบุคคล ไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอ ตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมบุคคลจึงมีโอกาสที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรตลอดไป ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้

ในการให้บริการจะเป็นการให้ความสำคัญกับผู้มารับบริการและการคืนหาความต้องการเพื่อกำหนดการบริการที่ตรงความต้องการของผู้มารับบริการเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จ เป้าหมายสูงสุดของการบริการ คือ การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า เพื่อให้ผู้มารับบริการประทับใจและกลับมาใช้บริการอีกต่อๆ ไป

Oliver (1980 : 460) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ความพึงพอใจของผู้บริโภค หมายถึง การแสดงออกที่เกิดจากการประเมินประสบการณ์การซื้อและการใช้สินค้าและบริการ ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดความสุข

ความพึงพอใจของผู้มารับบริการ (Customer Satisfaction) เป็นระดับความรู้สึกของผู้มารับบริการที่มีผลจากการเปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์จากคุณสมบัติผลิตภัณฑ์หรือการทำงานของผลิตภัณฑ์กับการคาดหวังของผู้มารับบริการ (Kotler, 1994)

นอกจากนี้ Fecikova (2004) ได้นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความพึงพอใจของผู้มารับบริการที่เป็นผลมาจากการพึงพอใจของผู้ให้บริการ เมื่อผู้ให้บริการมีความพึงพอใจจะก่อให้เกิดแรงจูงใจโดยตรงต่อการปฏิบัติงานบริการอย่างมีคุณภาพ ทำให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกพึงพอใจตั้งที่แสดงใน “วงจรความพึงพอใจในงานบริการ” ผู้วิจัยนำเสนอด้วยแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2.6 วงจรความสำเร็จในงานบริการ (Fecikova, 2004 : 59)

จากการศึกษาการสร้างความพึงพอใจของผู้มารับบริการที่เป็นผลมาจากการพึงพอใจของผู้ให้บริการ ซึ่งมีผลต่อแรงจูงใจในการให้บริการและรับบริการเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow (1954; อ้างอิงจากศิริวรรณ เศรีรัตน์, 2545 : 110) ในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ Maslow กล่าวว่า ความปรารถนาของมนุษย์นั้นติดตัวมาแต่กำเนิดและความปรารถนาเหล่านี้จะเรียงลำดับขั้นของความปรารถนาตั้งแต่ขั้นแรกไปสู่ความปรารถนาขั้นสูงขึ้นไปเป็นลำดับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (The Need – Hierarchy Conception of Human Motivation) Maslow เรียกลำดับความต้องการของมนุษย์จากขั้นต้นไปสู่ความต้องการขั้นต่อไปไว้เป็นลำดับดังนี้

- (1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs)
- (2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs)
- (3) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and love needs)
- (4) ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Esteem needs)
- (5) ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-actualization needs)

สรุปได้ว่า การเรียงลำดับขั้นความต้องการที่อยู่ในขั้นต่ำสุด คือ มนุษย์จะต้องได้รับความพึงพอใจเสียก่อนจึงจะสามารถผ่านพ้นไปสู่ความต้องการที่อยู่ในขั้นสูงขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับความพึงพอใจในการให้บริการเมื่อมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานบริการสูงก็จะนำไปสู่คุณภาพการบริการที่ดีได้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของรัฐ

2.6.2 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของรัฐ

รัฐวิสาหกิจ หมายถึง องค์กรของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ รวมทั้งบริษัทจำกัด และห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจมีหุ้นอยู่ด้วย กินกว่าร้อยละ 50 นับเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจและสังคมมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 เป็นต้นมา

ในตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลได้มุ่งมั่นในการปรับปรุงให้รัฐวิสาหกิจมีสมรรถภาพสูงขึ้นและขยายกิจกรรมของรัฐวิสาหกิจให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้พยายามปรับปรุงการดำเนินงาน รวมทั้งการบริหารงาน เพื่อให้การลงทุนเกิดคุณประโยชน์แก่ประเทศอย่างแท้จริง จนถึงปี พ.ศ. 2538 คณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบให้นำระบบประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจมาใช้ เพื่อติดตามและกำกับดูแลประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ โดยมีการเรื่องโยงเข้ากับระบบแรงจูงใจของพนักงานและคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ และในการบริหารจัดการระบบประเมินผลได้กำหนดให้มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการประเมินผล

คณะกรรมการประเมินผลได้พิจารณาปรับปรุงระบบประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ เช่น ในปี พ.ศ. 2547 ได้มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลในหัวข้อการบริหารจัดการองค์กรขึ้น เพื่อผลักดันให้รัฐวิสาหกิจพัฒนาระบบการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ให้ทัดเทียมกับมาตรฐานการบริหารจัดการองค์กรระดับสากล โดยคัดเลือกกระบวนการหลัก 6 หัวข้อ ซึ่งมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการองค์กร มาเป็นหัวข้อพิจารณาประเมินผล อันประกอบด้วยบทบาทของคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน การบริหารจัดการสารสนเทศ และการบริหารทรัพยากรบุคคล ในปี พ.ศ. 2550 คณะกรรมการประเมินผลฯ ได้เห็นชอบให้มีการปรับปรุงระบบประเมินผลฯ โดยมุ่งเน้นให้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพของการรัฐวิสาหกิจ การประคับประหับการบริหารจัดการของรัฐวิสาหกิจให้เข้าสู่มาตรฐานสากล อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันของประเทศไทย โดยได้เห็นชอบให้มีการประชุดรูปแบบระบบการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) และเกณฑ์การประเมินรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) เข้ากับระบบประเมินผลฯ ปัจจุบัน โดยคณะกรรมการประเมินผลฯ ได้มีมติให้ได้ใช้ชื่อระบบประเมินผลฯ ซึ่งได้ปรับปรุงใหม่นี้ว่า ระบบประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise Performance Appraisal: SEPA) นอกจากนั้นคณะกรรมการประเมินผลฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการคุณภาพและการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจเพื่อทำหน้าที่พิจารณาแนวทางการนำระบบ

SEPA นาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจอย่างเป็นทางการระบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

สำหรับระบบ SEPA นี้ เป็นระบบการประเมินที่ได้เชื่อมโยงมุมมองของการพัฒนาประเทศในบริบทของรัฐวิสาหกิจเข้าไว้ในระบบ SEPA จึงนับเป็นระบบการประเมินตนเองของรัฐวิสาหกิจ และการให้ข้อมูลป้อนกลับ รวมทั้งสนับสนุนการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของรัฐวิสาหกิจ โดยระบบ SEPA มีคุณลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากเกณฑ์ประเมินทั่วๆ ไป คือ เป็นเกณฑ์ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ สามารถใช้ร่วมกับเครื่องมือการจัดการทั่วไปและสามารถปรับใช้กับทุกรัฐวิสาหกิจรวมทั้งเป็นเกณฑ์ที่สนับสนุนมุมมองในเชิงระบบ (Systemic Thinking) เพื่อให้เป้าประสงค์ของรัฐวิสาหกิจสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันทั้งองค์กร รวมทั้งสนับสนุนการประเมินที่มุ่งเน้นเป้าประสงค์ขององค์กรอีกด้วย ที่สำคัญคือ ระบบ SEPA ยังเป็นกรอบการบริหารจัดการที่บูรณาการส่วนประกอบสำคัญต่างๆ อันได้แก่ ค่านิยมหลักของเกณฑ์ (SEPA Core Values) บริบทของรัฐวิสาหกิจ (Organizational Profile) เกณฑ์การประเมินทั้งเจ็ด (7 Criteria) ที่ประกอบด้วยคำตามต่างๆ ซึ่งเน้นที่กระบวนการและผลการดำเนินการ แนวทางการให้คะแนน สำหรับกระบวนการดำเนินงานและผลลัพธ์ การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ความเป็นเหตุเป็นผล ตลอดจนการเชื่อมโยงของหมวดต่างๆ ของเกณฑ์

2.6.2.1 โครงสร้างของเกณฑ์การประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ (SEPA Framework) กรอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศบริบทของรัฐวิสาหกิจ : สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ และความท้าทาย 1) การนำองค์กรรัฐวิสาหกิจ 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) การมุ่งเน้นลูกค้า ผู้รับบริการตลาด 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การจัดการกระบวนการ 7) ผลสัมฤทธิ์

2.6.2.2 ค่านิยมหลักของเกณฑ์ (SEPA Core Values) ประกอบด้วย การมุ่งเน้นความสมดุลย์ การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเรียนรู้ขององค์กรและของบุคลากร การเห็นคุณค่าของพนักงานและคุณค่า ความสามารถในการปรับตัว การมุ่งเน้นบทบาทของรัฐวิสาหกิจในอนาคต การจัดการเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการ โดยใช้ข้อมูลจริงการแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ การพัฒนาประเทศชาติและสังคมการมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์

การมีมุมมองเชิงระบบหัวใจของระบบ SEPA อยู่ที่บริบทของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งหมายถึง วิธีการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความสัมพันธ์ที่สำคัญ ในการดำเนินงานตลอดจนความท้าทาย และความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งครอบคลุมระบบการบริหารจัดการของรัฐวิสาหกิจโดยรวม ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ทั้ง 7 หมวด ซึ่งระบุลักษณะของการ

ดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่รัฐวิสาหกิจบรรลุ ได้แก่ การนำองค์กรรัฐวิสาหกิจ (หมวด 1) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (หมวด 2) การมุ่งเน้นลูกค้า ผู้รับบริการ และตลาด (หมวด 3) การมุ่งเน้นบุคลากร (หมวด 5) การจัดการกระบวนการ (หมวด 6) และผลสัมฤทธิ์ (หมวด 7) โดยการดำเนินงานทุกอย่างมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ ซึ่งประกอบด้วยผลลัพธ์ด้านผลิตภัณฑ์ บริการ ลูกค้าและตลาด การเงิน การดำเนินงานภายใน รวมถึงด้านบุคลากร การกำกับคุณภาพที่ดี และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคม ซึ่งระบบทั้งหมดอยู่บนพื้นฐานของการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (หมวด 4) ซึ่งสนับสนุนให้รัฐวิสาหกิจมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล และปรับปรุงผลการดำเนินงาน และความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้ระบบที่ใช้ข้อมูลจริง และองค์ความรู้ เป็นแรงผลักดัน

สำหรับรัฐวิสาหกิจที่จะนำเอาระบบ SEPA ไปใช้ในองค์กรนั้น จะเริ่มด้วยการประเมินตนเองในแต่ละหมวด ซึ่งจะช่วยให้รัฐวิสาหกิจทราบจุดเด่น (Strength) และโอกาสในการปรับปรุง (Opportunity for Improvement) ตามความสามารถและความต้องการพัฒนาของกระบวนการ และผลการดำเนินการที่กำหนดไว้ในแนวทางการให้คะแนน รวมทั้งจัดทำเอกสารการประเมินตนเอง ซึ่งเอกสารนี้จะเป็นเอกสารสำคัญที่คณะกรรมการจะใช้ในการประเมินรัฐวิสาหกิจแห่งนั้นอย่างเป็นทางการต่อไป ดังนั้น การประเมินจึงช่วยนำไปสู่การปรับปรุงผลการดำเนินการในทุกด้าน รวมทั้งเป็นเครื่องมือการจัดการที่มีประโยชน์มากกว่าการทบทวนผลการดำเนินการทั่วไป และสามารถปรับใช้กับกลุ่มธุรกิจระบบการจัดการ และรัฐวิสาหกิจหลายประเภทได้อย่างลงตัว ศกร. มีความมุ่งหวังว่าระบบ SEPA จะเป็นกลไกสำคัญกลไกหนึ่งในการสนับสนุนรัฐวิสาหกิจไทยในการยกระดับความสามารถในการดำเนินงานสู่ระดับสากล สร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า และผู้รับบริการต่าง ๆ ตลอดจนมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย และไตร่ขอขอบคุณคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจ คณะกรรมการคุณภาพรัฐวิสาหกิจ รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ของ ศกร. ทุกท่านตลอดจนสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ที่ได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาระบบ SEPA จนประสบผลสำเร็จด้วยดี ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจากหน่วยงาน ซึ่งเป็นทั้งความรู้สึกที่มีต่อการรับรู้สถานภาพการให้บริการที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับทัศนคติ (ทัศนคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงสภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคล หรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เป็นต้น) ความรู้สึกในทางบวกทำให้เกิดความสุข ซึ่งแตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือเป็นความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้น ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและมีผลต่อนุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ระบบความพึงพอใจ ประกอบด้วยความรู้สึก

ทางบวก ความสุขที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนดังกล่าวและความรู้สึกทางลบ โดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อระบบความพึงพอใจ มีความรู้สึกเป็นบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ ความพึงพอใจสามารถแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกทางบวกแบบต่าง ๆ ได้ และความรู้สึกทางบวกนี้ยังเป็นตัวช่วยให้เกิดความพึงพอใจเพิ่มขึ้น ส่วนบริการสาธารณะ เป็นบริการที่รู้จักขึ้นเพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพของประชาชน เพื่อให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคม โดยกระจายไปกับประชาชนอย่างเสมอภาค ทั่วถึง และยุติธรรม ปัจจัยสำคัญทางการบริการจึงอยู่ที่ 1) ด้านบริการ 2) แหล่งที่ให้บริการ 3) ช่องทางการให้บริการ 4) ผู้รับบริการ ซึ่งเกี่ยวกับการนำเสนอของบริการที่มีคุณภาพ (Service Delivery Quality)

บริการสาธารณะที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ รวมทั้งตอบสนองความต้องการและคาดหวังนั้น ได้แก่

- (1) การให้บริการอย่างเสมอภาค เป็นธรรม
- (2) การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา มีขั้นตอนน้อย
- (3) การให้บริการอย่างเพียงพอ และหลากหลาย
- (4) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (รวมทั้งบริการหลังการขาย)
- (5) การให้บริการอย่างทันสมัยและก้าวหน้า
- (6) บริการที่อำนวยความสะดวก
- (7) บริการที่ถูกต้อง ไม่ผิดพลาด
- (8) บริการที่เจ้าหน้าที่มีจิตบริการ ซื่อสัตย์สุจริต เต็มใจให้บริการ

2.6.3 ภาพรวมของระบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ

2.6.3.1 จุดประสงค์

ระบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจเป็นแนวทางสำคัญในการประเมินตนเองของรัฐวิสาหกิจและการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่รัฐวิสาหกิจ ยิ่งกว่านั้นยังมีบทบาทสำคัญในการประเมิน progression ของการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันดังต่อไปนี้

- 1) ช่วยในการปรับปรุงวิธีการดำเนินการ ขีดความสามารถ และผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ
- 2) ช่วยกระตุ้นให้มีการสื่อสารและแบ่งปันข้อมูลวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ
- 3) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและเพื่อโอกาสในการเรียนรู้ ระบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจจัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้รัฐวิสาหกิจใช้แนวทางที่บูรณาการการบริหารจัดการ ซึ่งสนับสนุน

ในเรื่องการส่งมอบคุณค่าที่ดีขึ้นเสมอให้แก่ลูกค้า และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะส่งผลต่อความยั่งยืนของรัฐวิสาหกิจ การปรับปรุงประสิทธิผลและขีดความสามารถของรัฐวิสาหกิจโดยรวม การเรียนรู้ของรัฐวิสาหกิจและของหนังงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดี

2.6.3.2 คุณลักษณะ

เป็นระบบที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์(Results)ระบบนี้มุ่งเน้นผลการดำเนินงานที่สำคัญในระดับองค์กร ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ผลลัพธ์ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ
- 2) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า
- 3) ผลลัพธ์ด้านการเงินและตลาด
- 4) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร
- 5) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ รวมถึงการวัดผลการดำเนินงานที่สำคัญ
- 6) ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร รวมถึงการกำกับดูแลที่ดินและความรับผิดชอบต่อประเทศไทยและสังคม

ระบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ การใช้ตัววัดในมุมมองต่าง ๆ เหล่านี้รวมกัน จะช่วยให้กลยุทธ์ของรัฐวิสาหกิจมีความสมดุล นั่นคือ “ไม่เน้นอ้างไปด้านใดด้านหนึ่งเกินไประหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ วัตถุประสงค์ หรือ เป้าประสงค์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เป็นระบบที่สามารถใช้ร่วมกับเครื่องมือการจัดการทั่วไปและสามารถปรับใช้กับทุกรัฐวิสาหกิจ ระบบฯ ประกอบด้วยข้อกำหนดที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ อย่างไรก็ตาม ระบบฯ ไม่ได้บังคับว่า

(1) รัฐวิสาหกิจควรมีโครงสร้างอย่างไร

(2) รัฐวิสาหกิจควรหรือไม่ควรที่จะมีหน่วยงานด้านวางแผน ด้านจรรยาบรรณ ด้านคุณภาพ หรือหน้าที่อื่น ๆ

(3) รัฐวิสาหกิจควรบริหารหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยวิธีเดียวกันปัจจัยเหล่านี้แตกต่างกันไปตามรัฐวิสาหกิจและสามารถปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการ และกลยุทธ์ที่ผันแปร การที่ระบบฯ ไม่ได้กำหนดวิธีการไว้

(4) จุดมุ่งเน้นอยู่ที่ผลลัพธ์ ไม่ใช่วิธีปฏิบัติ เครื่องมือ หรือโครงสร้างองค์กร รัฐวิสาหกิจควรมีการพัฒนาและแสดงให้เห็นว่ามีแนวทางที่สร้างสรรค์ ปรับใช้ได้ และมีความยืดหยุ่น เพื่อให้บรรลุตามข้อกำหนด การที่ระบบฯ ไม่ได้กำหนดวิธีการไว้นี้มีจุดมุ่งหมาย

เพื่อเสริมสร้างให้รัฐวิสาหกิจทำการปรับปรุงทั้งอย่างเป็นค่อยไปและอย่างก้าวกระโดด รวมทั้ง การเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นฐานด้านวัตกรรม

(5) การเลือกใช้เครื่องมือ เทคนิค ระบบ และโครงสร้างองค์กรชั้นอยู่ กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ประเภทและขนาดของธุรกิจ ความสัมพันธ์ระดับรัฐวิสาหกิจ ระดับการ พัฒนาของรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งข้อความสามารถและความสำนึกรับผิดชอบของบุคลากร

(6) การมุ่งเน้นข้อกำหนดแทนที่จะเน้นวิธีปฏิบัติจะช่วยเสริมสร้างความ เข้าใจ การสื่อสาร การแบ่งปันข้อมูล ความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน และการบูรณาการ ในขณะเดียวกันสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมและแนวทางปฏิบัติหลากหลาย

ระบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจสนับสนุนนุ่มนองในเชิงระบบ (Systemic Thinking) เพื่อให้เป้าประสงค์ของรัฐวิสาหกิจ สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันทั้งองค์กรนุ่มนองในเชิงระบบที่มุ่งเน้นให้เป้าประสงค์สอดคล้อง ไปในแนวทางเดียวกัน เป็นรากฐานของระบบการประเมินฯ ที่บูรณาการระหว่างค่านิยมหลักของ ระบบฯ (SEPA Core Values) บริบทของรัฐวิสาหกิจ เกณฑ์การประเมินฯ แนวทางการให้ คะแนนการมุ่งเน้นผลลัพธ์ ความเป็นเหตุและผล และการเขื่อมโยงของหมวดต่างๆ ของระบบฯ ความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันของระบบฯ เกิดจากตัววัดที่ได้มาจากการบูรณาการและกล ยุทธ์ของรัฐวิสาหกิจที่มีการเรื่องโยงและเสริมซึ่งกันและกัน ตัววัดเหล่านี้เชื่อมโยงโดยตรงกับคุณค่า ของลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งผลดำเนินการโดยรวม ดังนั้น การใช้ตัววัดเหล่านี้จึงเป็น สิ่งที่ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดควิบต์ โดยละเอียด หรือการตัดสินใจแบบรวมศูนย์ หรือการจัดการกระบวนการที่ซับซ้อนเกินไป ตัววัด เหล่านี้จึงเป็นทั้งเครื่องมือในการสื่อสาร และเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดให้นำไปหมายของผล การดำเนินการเพื่อนำไปปฏิบัติอย่างสอดคล้องกันทั่วทั้งรัฐวิสาหกิจ ความสอดคล้องดังกล่าวนี้ทำ ให้มั่นใจว่าจุดประสงค์ขององค์กรนั้นไปในแนวทางเดียวกัน ขณะเดียวกันก็สนับสนุนให้รัฐวิสาหกิจ มี ความคล่องตัว มีนวัตกรรม และมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ ในการทำให้เป้าประสงค์ สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน จะต้องมีการเชื่อมโยงระหว่างหัวข้อต่างๆ ในระบบฯ อยู่ ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกลยุทธ์และเป้าประสงค์มีการเปลี่ยนแปลง วงจรการเรียนรู้จาก การปฏิบัติเกิดขึ้น โดยอาศัยข้อมูลป้อนกลับระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ วงจรการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน

(1) การวางแผน ซึ่งรวมถึงการออกแบบกระบวนการ การเลือกตัววัด และการถ่ายทอดเพื่อนำข้อกำหนดไปปฏิบัติ

(2) การปฏิบัติตามแผน

(3) การตรวจประเมินความก้าวหน้าและการได้มาซึ่งความรู้ใหม่ โดยพิจารณาผลลัพธ์ที่ได้ทั้งจากภายในและภายนอกรัฐวิสาหกิจ

(4) การปรับแผนโดยอาศัยผลของการประเมิน การเรียนรู้ ปัจจัยนำเข้าใหม่ ๆ ข้อกำหนดใหม่ ๆ และโอกาสในการสร้างนวัตกรรม

สรุปได้ว่า ระบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ เป็นระบบที่สนับสนุนการประเมินที่มุ่งเน้นเป้าประสงค์ เกณฑ์ฯ และแนวทางการให้คะแนน ประกอบด้วยวิธีการประเมินซึ่งแยกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) คำถามต่าง ๆ ซึ่งเน้นที่ผลการดำเนินการ 2) แนวทางการให้คะแนนอธิบายถึงมิติต่างๆ ของการประเมิน ได้แก่ กระบวนการ และผลลัพธ์ รวมถึงปัจจัยที่สำคัญต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินในแต่ละ มิติ ดังนี้ การประเมินจึงช่วยให้ รัฐวิสาหกิจทราบขาดเด่น และโอกาสในการปรับปรุงตามคำถาม และตามระดับการพัฒนาของกระบวนการและผลการดำเนินการที่กำหนดไว้ในแนวทางการให้คะแนน ด้วยเหตุนี้ การประเมินจึงนำไปสู่การปรับปรุงผลการดำเนินการในทุกด้านตามที่ได้อธิบายไว้ในข้อ 1 (เกณฑ์มุ่งเน้นผลลัพธ์) การประเมินจึงเป็นเครื่องมือการจัดการที่มีประโยชน์มากกว่า การทบทวนผลการดำเนินการทั่วไป และสามารถปรับใช้กับกลุ่มที่ ระบบการจัดการ และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ความแตกต่างระหว่างเกณฑ์ SEPA และเกณฑ์ TQA เกณฑ์การประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ ได้รับการพัฒนาต่อจากเกณฑ์ร่างวัดคุณภาพแห่งชาติหรือ TQA โดยมีจุดมุ่งหมายเน้นสำคัญสามประการ คือ

(1) มีความสอดคล้องกับลักษณะของรัฐวิสาหกิจที่มีการกิจการจัดตั้งที่หลากหลาย และแตกต่างจากการค้าประเพณีฯ ลิงแม้ว่าอาจจะดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกันก็ตาม

(2) มุ่งแสดงบทบาทของรัฐวิสาหกิจที่เป็นองค์กรของรัฐในการพัฒนาประเทศชาติในด้านเศรษฐกิจและสังคม นอกเหนือจากการส่งมอบผลิตภัณฑ์ หรือส่งมอบบริการที่เป็นรัฐพาณิชย์

(3) สนับสนุนการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของรัฐวิสาหกิจ ณ ระดับต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยต่างหาก ไม่ใช่แค่ในประเทศเดียว กัน อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความแตกต่างกันดังกล่าว ยังมีความเหมือนกันทุกประการ ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่รัฐวิสาหกิจที่นำเสนอระบบฯ นี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กร

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล

2.7.1 ความหมายของการประเมินผล

การประเมินผล (Evaluation) นักวิชาการด้านการประเมินผลได้ให้ความหมายของคำว่าการประเมินผลโครงการ ดังนี้

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2547 : 2) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการศึกษาตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และข้อตอนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไร และบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ มีผลกระทบในเชิงมุ่งต่าง ๆ อย่างไรที่เกิดขึ้นจากโครงการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2547 : 91) กล่าวว่า การติดตามผล และประเมินผล โครงการ หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์สภาพที่เป็นปัญหาอุปสรรค ความก้าวหน้าหรือความสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ตลอดจนผลผลกระทบที่สืบเนื่องจากการปฏิบัติโครงการทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับนำมาเป็นข้อมูลข้อนอกลับในการใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่พึงเกิดขึ้นจากการปฏิบัติโครงการและใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการบริหารของผู้บังคับบัญชา ในการตัดสินใจที่จะดำเนินโครงการในระยะต่อไปหรือเปิดโครงการใหม่ที่มีผลเกี่ยวนেื่องกับโครงการที่ปฏิบัติในปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2548 : 515) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการศึกษาวิเคราะห์อย่างถ่องแท้เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กิจกรรมต่าง ๆ และผลลัพธิของแผนงานโครงการ เปรียบเทียบกับบรรทัดฐาน หรือสิ่งที่กำหนดไว้ว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลซึ่งบรรทัดฐาน หรือสิ่งที่กำหนดอาจจะเป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย มาตรการ หรืองบประมาณเป็นต้น

สุภาพร พิศาลนุตร (2547 : 223) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการและพิจารณาปัจจัยที่ทราบถึงจุดเด่น หรือ จุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น เพื่อดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินโครงการนั้นเสีย

การประเมินผลโครงการ (project Evaluation) หมายถึง การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ อันจะนำไปสู่การตัดสินใจ (Decision Based) ทางการบริหารหรือการวินิจฉัยคุณค่า (Value Based) ของโครงการที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ จากการที่มีผู้ให้ความหมายของคำว่าการประเมินผลโครงการหลาย ๆ ท่านคังนั้นผู้เขียนมีความเห็นว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึงกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับโครงการโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ การวางแผน การดำเนินการ และ

ผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการกำหนดคุณค่าหรือข้อดีของโครงการที่กำหนดไว้ว่าสามารถประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่ ปัจจัยสำคัญที่ผู้ประเมินผลโครงการควรให้ความสำคัญและจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบมีอยู่ด้วยกันหลายประการ ปัจจัยดังกล่าว (สุชาติ ประสิทธิรุสินธุ์, 2547 : 6-7) ดังนี้

(1) ขอบเขตของโครงการ เป็นการพิจารณาถึงความครอบคลุมพื้นที่ เช่น ประเทศ จังหวัด ชุมชน เป็นต้น ดังนั้นผู้ประเมินผลโครงการจะต้องให้ความสำคัญ และประเมินผลให้เกิดความครอบคลุมกับพื้นที่ที่ต้องพิจารณา และเป็นความรับผิดชอบจากการดำเนินโครงการ

(2) ขนาดของโครงการ เป็นการพิจารณาถึงจำนวนของผู้ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการซึ่งผู้ประเมินผลโครงการจะต้องพิจารณาถึงจำนวนคน การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการอย่างทั่วถึง ตลอดจนพิจารณาถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบอีกด้วย

(3) ระยะเวลาของโครงการ เป็นการพิจารณาถึงระยะเวลาที่มีการดำเนินโครงการ ตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดกิจกรรม ซึ่งผู้ประเมินผลโครงการจะต้องพิจารณาและกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผล โครงการอย่างเหมาะสมสมจังจะทำให้การประเมินผลเกิดประสิทธิภาพตามมา

(4) ความชัดเจนและความเฉพาะของปัจจัยนำเข้า เป็นการพิจารณาถึงปัจจัยที่นำเข้าสู่การดำเนินโครงการอย่างเพื่อที่ทำให้ผู้ประเมินผลโครงการสามารถประเมินผลได้อย่างชัดเจน ในด้านปัจจัยนำเข้าที่ใช้ไปในการดำเนินโครงการ เช่น บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ เป็นต้น

(5) ความสลับซับซ้อนของเป้าหมาย เป็นการพิจารณาถึงลักษณะของเป้าหมายที่มีความสลับซับซ้อนซึ่งผู้ประเมินผลโครงการจะต้องวิเคราะห์ และพิจารณาถึงความสลับซับซ้อนของเป้าหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีเป้าหมายย่อยๆ และมีความต้องการการบรรลุต่างกัน

(6) ช่วงเวลาของเป้าหมาย เป็นการพิจารณาถึงช่วงเวลาที่เป้าหมายทั้งในระยะสั้น ปานกลาง หรือระยะยาวที่สามารถบรรลุผลเกิดขึ้น จะทำให้ผู้ประเมินผลโครงการสามารถกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมการประเมินผลในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ ได้อย่างรอบคุณ

(7) ความคิดริเริ่นใหม่ๆ เป็นการพิจารณาถึงโครงการที่เกิดขึ้นใหม่หรือเป็นโครงการเดิมที่เคยดำเนินการมาแล้ว ซึ่งผู้ประเมินผลโครงการจะต้องพิจารณาเพื่อการกำหนดแนวทางการประเมินอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะถ้าเป็นโครงการใหม่ที่ต้องมีการตั้งเกณฑ์การประเมิน ให้ญี่นั้นเองจากการประเมินผล โครงการต้องพิจารณา และกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินอย่างชัดเจนซึ่งปัญหาที่สำคัญในการประเมินผล ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการอาจมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการประเมินผลที่แตกต่างกันออกไป

2.7.2 การวางแผนการประเมินผล

การวางแผนการประเมินผล ระบบการประเมินผลโครงการป้อนข้อมูลกลับเพื่อทำให้เกิดการควบคุมการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด ถ้าโครงการไม่มีระบบการประเมินผลที่เป็นระบบแล้ว การดำเนินโครงการอาจจะไม่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ดังนั้นระบบการประเมินผลจึงต้องมีวางแผนเป็นอย่างดี ข้อมูลที่ได้รับจะต้องมีความน่าเชื่อถือ เครื่องมือในการประเมินต้องสามารถวัดผลการปฏิบัติงานได้ และการตัดสินคุณค่าของโครงการได้ไม่ควรใช้ความรู้สึกในการประเมินผล ข้อสรุปของการประเมินจึงจำเป็นที่จะต้องมีความถูกต้องเป็นต้น ดังนั้นระบบการประเมินผลจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินโครงการเป็นอย่างยิ่ง สำหรับแหล่งสำคัญของข้อมูลจะได้จากการป้อนกลับจากการประเมินผลโครงการ สำหรับการประเมินผลโครงการจะเริ่มต้นโดยผู้ประเมินจะต้องทำการศึกษาข้อมูลในประเด็นต่างๆ เช่น ความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการวิธีการดำเนินงานผู้สนับสนุนโครงการ ลักษณะของผู้ปฏิบัติ เป็นต้น หลังจากทราบข้อมูลดังกล่าวแล้วผู้ประเมินจะต้องตัดสินใจว่าจะทำการประเมินผลหรือไม่ ถ้าจะทำการประเมินก็จะตัดสินใจว่าจะทำการประเมินอย่างחרหรือเมื่อใด เป็นต้นสำหรับกระบวนการวางแผนเพื่อการประเมินผลโครงการมีขั้นตอนที่สำคัญ 6 ขั้นตอน (มหุรี อุนุมานราชาน, 2548 : 263-271) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมินผล เช่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ และจำนวนของผู้รับบริการ เป็นต้น จะต้องระบุให้ชัดเจน ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ ผู้รับบริการผู้สนับสนุนโครงการ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ประเมินควรทราบภูมิหลัง ความสนใจทัศนคติ ชื่อเสียงของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้มากที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของโครงการและลักษณะของการประเมิน เช่น มหาวิทยาลัยจะประเมินจากผู้รับบริการ ได้แก่ นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ เป็นต้น รวมทั้งขึ้นอยู่กับการประเมินว่าจะมุ่งเน้นเป้าหมายหรือครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบผลกระทบจากการอย่างไร สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ผู้ปฏิบัติงานในโครงการก็ต้องมามีส่วนร่วมด้วยแต่ขั้นตอนการวางแผนประเมินผล นอกจากนี้ผู้ประเมินควรทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโครงการกับผู้ปฏิบัติงานในโครงการ เพื่อจะได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมือด้านต่างๆ ขณะทำงานการวางแผนประเมินผลอีกด้วย

ขั้นตอนที่ 2 จัดการประชุมเบื้องต้น ก่อนที่จะตัดสินใจทำการประเมินและกำหนดรายละเอียดของโครงสร้างการประเมินผล ผู้ประเมินความจัดการเป็นประเภทใด ต้องการผลการประเมินด้านใด

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความสามารถที่จะรับการประเมิน เป็นการวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของโครงการว่า มีความพร้อมที่จะรับการประเมินหรือไม่

หลังจากผู้ประเมินได้ทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับที่มา และความสำคัญของโครงการวัตถุประสงค์และทรัพยากรของโครงการ เพื่อทำการตัดสินใจว่าจะทำการประเมินหรือไม่ โครงการที่สามารถประเมินได้ควรจะเป็นโครงการที่มีความสัมพันธ์ตามหลักเหตุผล ระหว่างสิ่งที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นจากการการดำเนินงานในอนาคต นอกจากราชการต้องได้รับการจัดสรร เพื่อทำการประเมินอย่างเพียงพอ และผู้สนับสนุนโครงการต้องให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับการประเมินเมื่อโครงการได้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ผู้ประเมินที่มีประสบการณ์ในการประเมินผลโครงการหลายๆ สาขา จะคุ้มเคยกับการทำทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ส่วนผู้ประเมินที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจะพัฒนาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเฉพาะที่จะช่วยพัฒนาทฤษฎีในด้านนั้นๆ ได้ ส่วนผู้ประเมินที่ขาดประสบการณ์ในการประเมินเฉพาะด้าน อาจต้องใช้เวลาศึกษาเนื้อหาของเรื่องนั้นระเบียบวิธีวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและศูนย์ข้อมูลต่างๆ ก่อนที่จะเสนอรูปแบบการประเมินและสร้างเครื่องมือในการประเมินผล ในการทำทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้ประเมินความสนใจประเด็นสำคัญ เช่น เคยมีการประเมินผลโครงการแบบนี้หรือไม่และทำการประเมินรูปแบบใด เครื่องมือหรือมาตรฐานตัววัด ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินผลหรือไม่ เครื่องมือคังกล่าวมีความเชื่อมั่นและมีความเที่ยงตรงเพียงใด ใช้สติปрабากษาและเหมาะสมกับการวิเคราะห์หรือไม่ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดระยะเวลาเบียบวิธีวิจัย หลังจากทำทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วผู้ประเมินก็พร้อมที่จะตัดสินใจเกลือกระเบียบวิธีวิจัย ได้แก่ กลยุทธ์และการออกแบบระเบียบวิธีวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง การเลือกวิธีการวัด การเก็บรวบรวมข้อมูล การเลือกใช้สติปрабากษาและภาระงานผลฉบับสมบูรณ์ ตามลำดับ ในด้านกลยุทธ์การประเมินผล ถูกกำหนดโดยประเภทการประเมิน เช่น การประเมินผลด้านประสิทธิผล ผู้ประเมินสามารถทำการประเมินมากกว่า 1 ประเภทนอกจากนี้การออกแบบการประเมินผลจะถูกกำหนดด้วยตัวแปรต่างๆ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอโครงร่างผลการประเมินที่เป็นลายลักษณ์ หลังจากได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ แล้ว ผู้ประเมินต้องเตรียมตัวทำร่างผลการประเมินที่เป็นลายลักษณ์ หรือเอกสารรายงานผลสำหรับนำเสนอต่อผู้บริหารโครงการ และผู้บริหารระดับสูง โครงร่างนี้ควรได้รับความเห็นชอบร่วมกับระหว่างผู้ประเมิน และผู้ปฏิบัติ ในประเด็นเกี่ยวกับลักษณะ และประเภทของการประเมินผล วัตถุประสงค์ของการประเมินผล มาตรวัดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความพร้อมที่จะให้ทำการประเมินผล เป็นต้น

สรุปได้ว่า การประเมินผลโครงการจะมีผู้ที่เกี่ยวข้องจากหลายฝ่าย ดังนั้นผู้ประเมินต้องระบุให้ชัดเจนว่าต้องมีการผลการประเมินแบบใดเพื่อผู้ใดบ้าง เช่น ผู้ปฏิบัติต้องการทราบผลสำเร็จจากการดำเนินงาน ผู้บริหารโครงการต้องการทราบว่า ผลที่เกิดจากโครงการต่อ向往ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ดังนั้นผู้ประเมินผลโครงการต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการจาก การประเมินผล คือ การวิเคราะห์ เหตุผลที่ต้องทำการประเมินผล การให้ข้อสรุปสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ประกอบการวางแผนการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติ เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ประเมินจะต้องกำหนดควันส่งมอบผลการประเมินหลังจากทำการประเมินผลทุกขั้นตอนแล้ว แต่ผู้ประเมินควรพิจารณาถึงสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อการกำหนดควันส่งมอบรายงานผลการประเมินด้วย เช่น ความล่าช้าในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลที่มีอยู่ขาดความเที่ยงตรงหรือความน่าเชื่อถือ เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้ประเมินควรจะกำหนดควันส่งมอบรายงานการประเมินผลโครงการไว้และเพื่อเวลาไว้ด้วยการศึกษาการประเมินผล นำไปสู่การพัฒนาการให้บริการขององค์กร ผู้จัดให้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ ดังนี้

2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ

2.8.1 ความหมายของการบริการ

การบริการ (Service) หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการใดๆ ที่กลุ่มนักคลาสนิ่งสามารถนำเสนอให้กลุ่มนักคลาสนิ่ง การบริการไม่สามารถจับต้องได้ และไม่สามารถแสดงความเป็นเจ้าของและการบริการต้องทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ

การบริการมีลักษณะเฉพาะด้านที่มีความแตกต่างจากสินค้า 4 ประการ ผู้บริหาร ธุรกิจบริการต้องมีความเข้าใจความแตกต่างดังกล่าว Kotler (1994) กล่าวว่า เพราะมีความสำคัญต่อ การออกแบบโปรแกรมทางการตลาดให้รอบรับกับลักษณะเฉพาะด้านของการบริการ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

(1) การบริการมีความหลากหลายในตัวเอง (Variability) ระดับคุณภาพการบริการเปลี่ยนแปลงตามผู้ให้บริการ เวลา หรือสถานที่ ทำให้คุณภาพการบริการที่มีความสม่ำเสมอเกิดขึ้นได้ยาก สิ่งที่ผู้ให้บริการส่งมอบอาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้รับ เนื่องจากการรับรู้หรือความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน

(2) การบริการไม่สามารถแบ่งแยกได้ (Inseparability) การผลิตและการบริโภค งานบริการต้องเกิดขึ้นพร้อมกัน ไม่สามารถผลิตเพื่อจัดเก็บไว้รอการจำหน่ายได้เหมือนสินค้า นอกจากนี้ผู้มารับบริการจะต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการให้บริการ ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

(3) ไม่สามารถเก็บรักษาการบริการไว้ได้ (Perish ability) ผู้ประกอบการธุรกิจบริการไม่สามารถเก็บรักษางานบริการเพื่อนำมาใช้ภายหลังได้ ส่งผลต่อช่วงเวลาที่มีลูกค้าจำนวนน้อย หรือไม่มีลูกค้า ธุรกิจงานบริการจึงเติบโตยากในภาระงานเป็นอย่างมาก

(4) การบริการไม่มีตัวตน (Intangibility) กล่าวคือ การบริการเป็นนามธรรม ไม่มีตัวตนไม่สามารถจับต้องหรือสัมผัสได้ ได้ แต่จะแสดงผลลัพธ์ออกมาในรูปของผลงานที่เกิดขึ้นภายหลังการรับบริการ แต่การประเมินผลการวัดคุณภาพการบริการจะต้องกำหนดจากองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ให้บริการ เครื่องมือ วัสดุที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร สัญลักษณ์ต่างๆ เป็นต้น

John D.Millett (1954; อ้างอิงจากวิภา กิตเจริญ, 2548 : 19) กล่าวว่า เป้าหมายสำคัญของการบริการ คือ การสร้างความพึงพอใจในการให้บริการแก่ประชาชน โดยมีหลักหรือแนวทาง ดังนี้

(1) การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) หมายถึง ความยุติธรรมในการบริหารงาน โดยมีฐานคติที่ว่าทุกคนเท่าเทียมกันประชาชนทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ในมุมมองของกฎหมาย ไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการให้บริการประชาชนจะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลที่ใช้มาตรการให้บริการเดียวกัน

(2) การให้บริการที่ตรงเวลา (Timely Service) ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐจะไม่มีประสิทธิผลโดยถ้าไม่ตรงเวลาซึ่งจะสร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชน

(3) การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) หมายถึง การให้บริการต้องมีลักษณะมีจำนวนการให้บริการ และสถานที่บริการอย่างเหมาะสม (The Right Quantity at the Right Geographical Location) มิลล์เลทเห็นว่าความเสมอภาคหรือการตรงเวลาจะไม่มีความหมายเลย ถ้ามีจำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอและสถานที่ตั้งที่ตั้งที่ให้บริการสร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการ

(4) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) หมายถึงการให้บริการที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยมีค่าโดยสารของสาธารณชนเป็นหลัก ไม่ใช่ขึ้นอยู่ของหน่วยงานที่ให้บริการว่าจะให้หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้

(5) การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) หมายถึง การบริการที่มีการปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงานกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเพิ่มประสิทธิภาพหรือความสามารถที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรที่ได้

John D.Millett (1954; อ้างอิงจากวิภา เกิดเจริญ, 2548 : 19) กล่าวว่า เป้าหมายสำคัญของการบริการ คือ การสร้างความพึงพอใจในการให้บริการแก่ประชาชน โดยมีหลักหรือแนวทาง ดังนี้

(1) การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) หมายถึง ความยุติธรรมในการบริหารงาน โดยมีฐานคติที่ว่าทุกคนเท่าเทียมกันประชาชนทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในมุมมองของกฎหมาย ไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการให้บริการประชาชนจะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลที่ใช้มาตรการให้บริการเดียวกัน

(2) การให้บริการที่ตรงเวลา (Timely Service) ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐจะไม่มีประสิทธิผลโดยถ้าไม่ตรงเวลาซึ่งจะสร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชน

(3) การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) หมายถึง การให้บริการต้องมีลักษณะมีจำนวนการให้บริการ และสถานที่บริการอย่างเหมาะสม (The Right Quantity at the Right Geographical Location) มีลักษณะเห็นว่าความเสมอภาคหรือการตรงเวลาจะไม่มีความหมายเลย ถ้าไม่จำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอและสถานที่ตั้งที่ให้บริการสร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการ

(4) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) หมายถึงการให้บริการที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดประโภช์ของสาธารณะเป็นหลัก ไม่ใช้ข้อความพ้อใจของหน่วยงานที่ให้บริการว่าจะให้หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้

(5) การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) หมายถึง การบริการที่มีการปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงานกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเพิ่มประสิทธิภาพหรือความสามารถที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้น โดยใช้ทรัพยากรที่เดิม

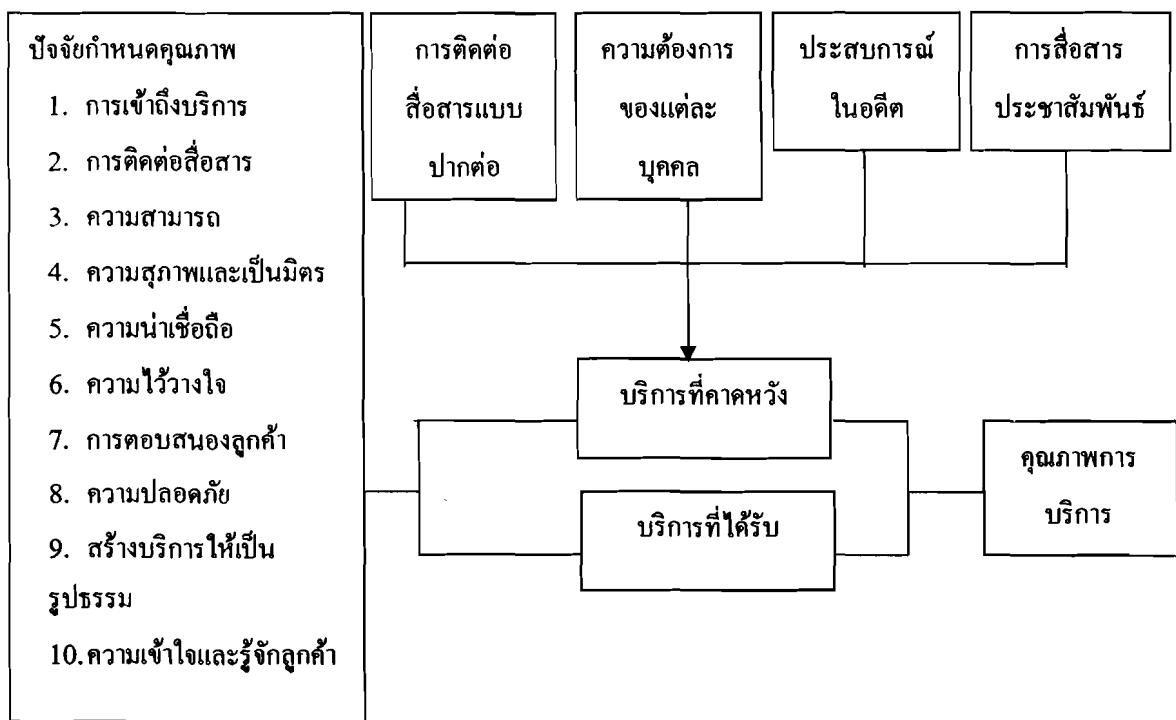
สรุปได้ว่า ความหมายของการให้บริการ หมายถึง กระบวนการการดำเนินกิจกรรมหรือปฏิบัติการใดๆ ใน การอำนวยความสะดวกในสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความพึงพอใจในการให้บริการแก่ประชาชน

2.8.2 คุณภาพการบริการ

Rust and Oliver (1994) ได้กล่าวว่า คุณภาพการบริการ เป็นลักษณะของแนวคิดที่มีการมองถึงความเข้าใจว่าลูกค้าคิดอย่างไรต่อคุณภาพของการบริการซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของการบริหารองค์กรให้เกิดประสิทธิผล โดยมีแนวคิดในการทำความเข้าใจที่สัมพันธ์กันอยู่ 3 แนวความคิดประกอบด้วย ความพึงพอใจของลูกค้า คุณภาพบริการ และคุณค่าของลูกค้า

Parasuraman, Zeithaml and Berry (1985) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของงานบริการพบว่า ในการประเมินคุณภาพการของบริการ ไว้ดังนี้

- (1) การเข้าถึงบริการ (Access) บริการที่ให้กับลูกค้าต้องอำนวยสะดวกในด้านเวลาและสถานที่ที่ให้แก่ลูกค้า ด้านเวลาคือไม่ให้ลูกค้าต้องรอนาน ทำเลที่ตั้งเหมาะสมเพื่อแสดงถึงความสามารถในการเข้าถึงลูกค้า
- (2) การติดต่อสื่อสาร (Communication) มีการอธิบายอย่างถูกต้อง โดยใช้ภาษาที่ลูกค้าเข้าใจง่าย
- (3) ความสามารถ (Competence) บุคลากรที่ให้บริการต้องมีความสามารถและมีความรู้ความสามารถ
- (4) ความสุภาพเป็นมิตร (Courtesy) บุคลากรต้องมีมนุษยสัมพันธ์ความเป็นกันเองและวิจารณญาณ
- (5) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) บริการที่ให้กับลูกค้า ต้องมีความสม่ำเสมอและถูกต้อง
- (6) ความไว้วางใจ (Reliability) บริการที่ให้กับลูกค้าต้องมีความสม่ำเสมอและถูกต้อง
- (7) การตอบสนองลูกค้า (Responsiveness) พนักงานต้องให้บริการและแก้ปัญหาแก่ลูกค้าอย่างรวดเร็วตามที่ลูกค้าต้องการ
- (8) ความปลอดภัย (Security) บริการที่ให้ต้องปราศจากอันตราย ความเสี่ยงและปัญหาต่างๆ
- (9) สร้างบริการให้เป็นรูปธรรม (Tangible) บริการที่ลูกค้าจะได้รับทำให้เขาสามารถคาดคะเนถึงคุณภาพบริการดังกล่าวได้
- (10) การเข้าใจและรู้จักลูกค้า (Understanding/ Knowing Customer) พนักงานต้องพยายามเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้า และให้ความสนใจตอบสนองความต้องการดังกล่าวซึ่งผู้วัยนำเสนอด้วยแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2.7 ปัจจัยกำหนดคุณภาพการบริการ (Parasurman , Zeithaml& Berry, 1985 : 41-50)

ต่อมาในการวิจัยในปี 1988 Parasuraman, Zeithaml and Berry จึงปรับแก้ที่ในการ

ประเมินคุณภาพการของบริการใหม่ให้เหลือเกณฑ์อย่างกว้างไว้ 5 เกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) สร้างบริการให้เป็นรูปธรรม (Tangibles) ลักษณะที่ปรากฏให้เห็น หรือสิ่งที่จับจองได้ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ อาคารสถานที่ บุคคล

(2) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ความสามารถที่จะแสดงผลงานและให้บริการที่สัญญาไว้อย่างคุณภาพและถูกต้องแม่นยำ

(3) การตอบสนองอย่างรวดเร็ว (Responsiveness) ความเต็มใจที่จะช่วยเหลือและสามารถให้บริการผู้ใช้หรือลูกค้าอย่างทันท่วงที

(4) ความมั่นใจ (Assurance) ได้จากการรวมปัจจัยทางด้านความสามารถ (Competence) ความสุขภาพ (Courtesy) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) และความปลอดภัย (Security)

(5) การคุ้มครอง (Empathy) ได้มาจากกระบวนการปัจจัยทางด้านความสะท้อน (Access) การติดต่อสื่อสาร (Communication) และความเข้าใจลูกค้า (Understanding Customers)

ปัจจัยกำหนดคุณภาพการบริการใน SERVQUAL ทั้ง 5 ปัจจัย เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ผู้บริโภคใช้ในการกำหนดความรับรู้ต่อคุณภาพการบริการ โดยความรับรู้ของผู้บริโภคต่อคุณภาพการบริการเป็นผลมาจากการและทิศทางของช่องว่างระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ต่อการบริการ (Parasuraman, Zeithaml & Berry, 1988) เมื่อคาดหวังของผู้บริโภคต่อคุณภาพการบริการนีค่ามากกว่าความรับรู้จากการบริการที่ได้รับจริง ($ES > PS$) ผู้บริโภคจะไม่พอใจการบริการที่ได้รับและความไม่พอใจจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อความต่างของระดับความคาดหวังและความรับรู้สูงขึ้นหากความคาดหวังของผู้บริโภคต่อคุณภาพการบริการมีค่าเท่าความรับรู้จากการบริการที่ได้รับจริง ($ES = PS$) ผู้บริโภคจะรู้สึกพอใจต่อการบริการ และหากความรับรู้จากการบริการที่ได้รับจริงมีค่านากกว่าความคาดหวังของผู้บริโภคต่อการบริการ ($ES > PS$) ก็จะเป็นการบริการที่มีคุณภาพเหนือกว่าความพึงพอใจที่ผู้บริโภคคาดหวังและผู้บริโภคจะรู้สึกพอใจเพิ่มขึ้นเมื่อความต่างของระดับความคาดหวังและความรับรู้สูงขึ้น (Parasuraman, AeithamI& Berry, 1988)

สรุปได้ว่า คุณภาพของการบริการมีแนวคิด 3 แนวความคิดประกอบด้วย ความพึงพอใจของลูกค้า คุณภาพบริการ และคุณค่าของลูกค้า โดยมีปัจจัยพื้นฐาน ดังนี้ การสร้างบริการให้เป็นรูปธรรม ความน่าเชื่อถือ การตอบสนองอย่างรวดเร็ว ความน่าเชื่อถือ และการดูแลเอาใจใส่ เป็นการกำหนดคุณภาพการบริการที่ผู้บริโภคใช้ในการกำหนดความรับรู้ต่อคุณภาพการบริการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.8.3 การรับรู้บริการที่มีคุณภาพของผู้มารับบริการ

การรับรู้บริการที่มีคุณภาพ (Perceives Service) เป็นกระบวนการที่แต่ละบุคคลได้รับการเลือกสรร จัดระเบียบ และคีความหมายข้อมูลเพื่อที่จะสร้างภาพที่มีความหมาย หรือหมายถึงกระบวนการความเข้าใจ (การเปิดรับ) ของบุคคล

Gronroos (1990 : 41) ได้เสนอโมเดลการรับรู้คุณภาพ (Model of Perceived Quality) ดังแสดงในภาพที่ 2.8 กล่าวคือ คุณภาพการบริการที่ผู้ให้บริการมองให้กับผู้รับบริการ หรือคุณภาพที่ได้รับจากประสบการณ์อาจแบ่งได้เป็น 2 ส่วน (Two Basic Quality Dimensions) ได้แก่

- (1) ให้บริการอะไร (What-Functional Quality of the Process)
- (2) ให้บริการอย่างไร (How-Technical of the Outcome)

การที่ลูกค้าสามารถรับรู้ว่า คุณภาพการบริการดีหรือไม่นั้น เป็นผลมาจากการที่ลูกค้าคาดหวังไว้ (Expected Quality) ตรงกับประสบการณ์ที่ได้รับจากบริการ (Experiences Quality) เกิดเป็นภาพรวมของงานบริการที่มีคุณภาพ (Total Perceived Service Quality) ที่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้โดยอาศัยหลักการดังนี้ (Gronroos, 1990) คือ

(1) ความชำนาญในวิชาชีพและทักษะของผู้ให้บริการ (Professionalism and Skill) ผู้มารับบริการสามารถรับรู้จากการที่ผู้ให้บริการมีความรู้และทักษะในงานบริการ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีแบบแผนและเป็นระบบ

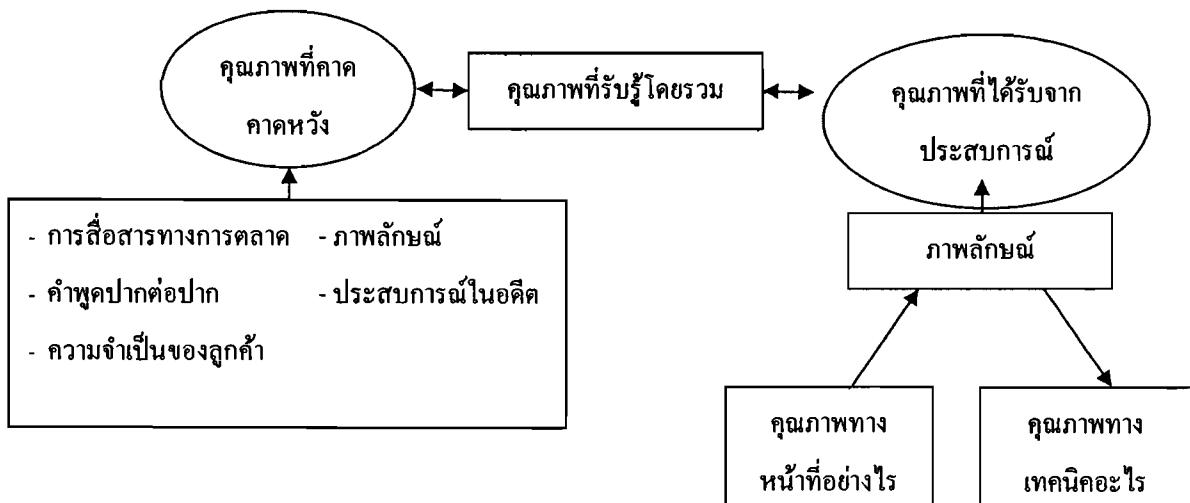
(2) ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ให้บริการ (Attitude and Behavior) ผู้มารับบริการจะเกิดความรู้สึกได้จากการที่ผู้ให้บริการใส่ใจที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเต็มใจ ด้วยเท่าที่เป็นมิตรและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที

(3) ความสะดวกและความยืดหยุ่นในการเข้าใช้บริการ (Accessiblity and Flexibility) ผู้มารับบริการจะตัดสินใจสถานที่ตั้งสำนักงาน เวลาที่ให้บริการ และระบบการบริการที่จัดเตรียมไว้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มารับการอย่างเต็มที่

(4) ความไว้วางใจและความเชื่อถือได้ (Reliability and Trustworthiness) ผู้มารับบริการสามารถรับรู้ได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หลังจากที่ผู้ให้บริการปฏิบัติตามที่ได้ตกลงกันไว้

(5) การแก้ไขสถานการณ์ให้กลับสู่ภาวะปกติ (Recover) ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดไว้ล่วงหน้าหรือเหตุการณ์ที่ผิดไปจากปกติ ผู้ให้บริการสามารถแก้ไขสถานการณ์นั้น ๆ ได้รวดเร็วสามารถถอนภัยสถานการณ์ให้กลับคืนสู่สภาพปกติด้วยวิธีการที่เหมาะสม

(6) ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ (Reputation and Credibility) ผู้มารับบริการจะเชื่อถือในชื่อเสียงของผู้ให้บริการจากการที่ผู้ให้บริการดำเนินกิจการอย่างเหมาะสมและมีจริงธรรมโดยตลอด

ภาพที่ 2.8 โมเดลการรับรู้คุณภาพ (A Model of Perceived Quality) (Gronroos, 1990;

อ้างอิงจากธีรกิติ นวัตตน ณ อยุธยา, 2547: 85)

สรุปได้ว่า การรับรู้บริการที่มีคุณภาพ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้รับการเดือกดู จัดระเบียบ และดีความหมายข้อมูลเพื่อที่จะสร้างภาพที่มีความหมาย หรือหมายถึงกระบวนการความเข้าใจ (การเปิดรับ) ของบุคคล และการรับรู้คุณภาพการบริการ โดยรวมไม่เพียงเกิดจากการปฏิบัติ แต่เกิดจากการบริการที่คาดหวังของผู้รับบริการ ได้รับการได้รับการตอบสนองด้วย โดยคุณภาพที่คาดหวังเกิดจากการสื่อสารทางการตลาด ภาพลักษณ์ คำพูดปากต่อปาก ประสบการณ์ในอดีตและความจำเป็นของลูกค้าซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการ การประเมินผลโครงการในการให้บริการ และงานวิจัยที่ศึกษาความเป็นอยู่ของเกย์ตระกรและคุณภาพชีวิตของเกย์ตระกรชาวสวนยางในลำดับต่อไป

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พนวม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกให้ความสำคัญเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการ และการประเมินผลโครงการที่เกี่ยวข้อง กลุ่มนี้ที่สองให้ความสำคัญเกี่ยวกับ การศึกษาความเป็นอยู่ของเกย์ตระกรและคุณภาพชีวิตของเกย์ตระกรชาวสวนยาง มีรายละเอียดดังนี้

2.9.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการ และการประเมินผลโครงการที่เกี่ยวข้อง งานกลุ่มนี้เน้นศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายสู่การปฏิบัติและการประเมินผลโครงการที่เกี่ยวข้องได้แก่

พูลศักดิ์ อินทร์โภชา (2552) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการสงเคราะห์ปัลกูแทน ของเกย์ตระกรชาวสวนยาง (ตาม พ.ร.บ.กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. 2503) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการสงเคราะห์ปัลกูแทนของเกย์ตระกรชาวสวนยาง อย่างเป็นระบบและนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนงานโครงการที่จะส่งผลและเอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมอาชีพการทำสวนยางแก่เกย์ตระกรชาวสวนยาง แยกประเด็นผลการศึกษา ได้ดังนี้ 1) ประเด็นความชัดเจนในการกำหนดโครงการ พนว่า การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติขอรับการสงเคราะห์ โครงการสงเคราะห์ปัลกูแทนมีความชัดเจนมากและโครงการสงเคราะห์ปัลกูแทนมีความสำคัญต่อเกย์ตระกรชาวสวนยางเป็นอย่างมากแต่โครงการสงเคราะห์ปัลกูแทนยังมีข้อจำกัดในเรื่องหลักฐานที่دينของเกย์ตระกร 2) ประเด็นความชัดเจนในการนำนโยบายของโครงการสงเคราะห์ปัลกูแทนไปปฏิบัติ พนว่า เกย์ตระกรเข้าร่วมโครงการและได้รับการอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการสงเคราะห์ปัลกูแทนจำนวนมาก ทำให้เกิดการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายของคนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงและ 3) ประเด็นความชัดเจนในการดำเนินงานตามโครงการสงเคราะห์ปัลกูแทน

พบว่า เกษตรกร ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์ในการยื่นขอรับการสงเคราะห์และเข้าใจกระบวนการในการยื่นขอรับการสงเคราะห์จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางอยู่ในระดับมาก ส่วนมากสาเหตุที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการสงเคราะห์ปลูกแทน เพราะได้เปลี่ยนเงินและวัสดุการปลูก

สอดคล้องกับกอบชัย ชีวิญญา (2550) “ได้ทำการศึกษา เรื่อง“การประเมินผลโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพารา ในมรรคที่ 1 : ศึกษารณิจหวัดนราธิวาสฯ 2550 วัตถุประสงค์ในการศึกษามีดังนี้ 1) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าและกระบวนการโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพาราใหม่ ระยะที่ 1 (ปี 2547-2549) และ 2) เพื่อประเมินปัจจัยนำออกของโครงการ

สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) การได้รับข้อมูลข่าวสาร รายละเอียดของโครงการ พบว่า คู่มือและแนวทางในการปฏิบัติหนี้มีชัดเจนคือ เข้าใจง่าย การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สำนักงาน ยังไม่มีความพร้อม แต่ได้ทำการแก้ไขโดยการหยิบยกมาจากสำนักงานจังหวัดใกล้เคียง ด้านประสิทธิภาพและความชำนาญของเจ้าหน้าที่ พบว่า พนักงานมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี 2) ด้านกระบวนการ (Process) การวางแผนโครงการ พบว่า ได้มีการวางแผนแนวทางการทำงานล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ส่วนการจัดโครงสร้างการบริหารและการปฏิบัติงานของโครงการ พบว่า จำนวนหน่วยงานมีความเหมาะสมแต่บทบาทหน้าที่ในแต่ละหน่วยงานไม่ชัดเจน การบริหารจัดการกิจกรรมของโครงการและด้านการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ พบว่า เกษตรกรเป็นผู้กำหนดหัวข้อหรือปัญหา แล้วให้สำนักงานกองทุนเป็นผู้จัดหลักสูตรการฝึกอบรมและ 3) ด้านปัจจัยนำออก (Output) ผลการประเมินการสร้างงานในพื้นที่อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และความพึงพอใจของเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 พบว่า ค้านเจ้าหน้าที่ จะได้รับความพึงพอใจสูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ส่วนค้านที่ได้รับความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ค้านเงินกู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42

กล่าวได้ว่า การศึกษากลุ่มนี้ เน้นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการ และการประเมินผลโครงการที่เกี่ยวข้อง โดยต้องใช้ทรัพยากรจากสิ่งแวดล้อม 6 M ซึ่งประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัตถุคิบ (Material) เครื่องจักร (Machine) วิธีการ (Method) และการบริหาร (Management)

2.9.2 การศึกษาความเป็นอยู่ของเกษตรกรและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง เมื่อเข้าร่วมโครงการสงเคราะห์และพัฒนาสงเคราะห์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ฝ่ายวิจัยและแผน สำนักงานสังเคราะห์กองทุนสวัสดิภาพ (2552) การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาสวนยางพื้นการสังเคราะห์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” คณะกรรมการดำเนินการสำรวจความเป็นอยู่ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือภายใต้โครงการปลูกยางพาราในที่แห่งใหม่ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อทราบถึงสภาพการบ่มรงรักษางานสวนยางพาราระบบการเก็บผลผลิตที่ได้รับการกำหนดน้ำยำผลผลิตตลอดจนรายได้จากผลผลิตของเกษตรกรพร้อมทั้งจะได้ทราบว่าเกษตรกรเจ้าของสวนยางพาราพื้นสังเคราะห์มีปัญหาหรืออุปสรรคในการทำสวนยางอย่างไรและมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงนโยบายต่อไปจากผลการดำเนินงานศึกษาวิจัยพื้นที่สวนยางพื้นสังเคราะห์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรเจ้าของสวนยางที่พื้นสังเคราะห์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบบหลายขั้นตอน (Multi stage Sampling) ด้วยการแบ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกเป็น 2 ภูมิภาคจำนวน 19 จังหวัดแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่จังหวัดหนองคายเลยและอุดรธานีและจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่จังหวัดบุรีรัมย์อุบลราชธานีและศรีสะเกษกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการสุ่มคัดเลือกโดยให้มีความน่าเชื่อถือและมีจำนวนตามที่ได้จากการคำนวณสูตร Taro Yamane จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 รายโดยแยกเป็นจังหวัดอำเภอและเกษตรกรตัวอย่างของการศึกษาเป็นสามชิกกลุ่มพัฒนาสวนสังเคราะห์โดยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างได้ 102 รายคิดเป็นร้อยละ 102.0 ผลการศึกษา พบว่า 1) ข้อมูลค้านความเสียหายของสวนยางจากโรคและศัตรูยางพนว่าส่วนใหญ่จะประสบปัญหารอยโรคยางเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการคัดพนว่า เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการคัดพนว่า เนื่องจากขาดแคลนความรู้ทางวิชาการและขาดแคลนทักษะในการคัดพนว่า 3) ผลผลิตที่ได้รับการกำหนดน้ำยำผลผลิตของเกษตรกรเป็นยางแผ่น คิบร่องลงมาเป็นยางก้อนถวาย (Cup Lump) และ จีบยางในการขายผลผลิตเกษตรกรจะรวมกลุ่มกันขาย 4) เกษตรกรต้องการให้สภาก. ช่วยเหลือพนว่าเกษตรกรเจ้าของสวนยางพาราพื้นการสังเคราะห์ประสบปัญหาและอุปสรรคในการทำสวนยางหลายด้านต้องการให้รัฐเข้ามาร่วมช่วยเหลือ

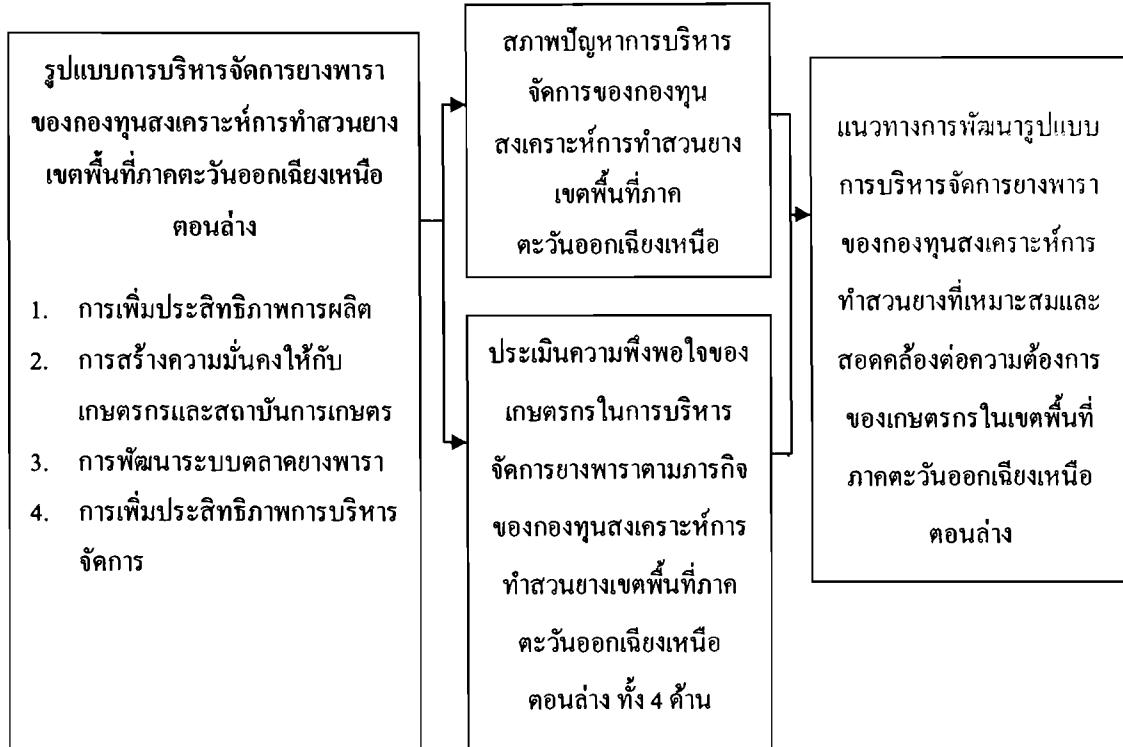
ส่วนข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อ สภาก. มีดังนี้ ต้องการให้สภาก. เป็นตัวเชื่อมหรือตัวกลางเพื่อเป็นกระบวนการเดียงถึงหน่วยงานภาครัฐให้เข้ามาร่วมเหลือลดความเดือดร้อนของเกษตรกรชาวสวนยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลำดับดังนี้ 1) ให้จัดทำป้ายที่มีคุณภาพและราคาถูกมาจำหน่ายหรือจัดทำแหล่งจำหน่ายป้ายราคากลูกหรือผ่อนชำระได้รวมทั้งแนะนำวิธีการผสมปู๋ใช้เองหรือหาหัวเชื้อปู๋ราคากลูกมาจำหน่าย 2) ทางบประมาณในการจัดทำป้ายให้กับเกษตรกรเจ้าของสวน 3) ถ่ายทอดวิชาการเรื่องปู๋คอกปู๋หมัก 4) ให้ความรู้เรื่องโรคและศัตรูยางพร้อมทั้งวิธีแก้ไขเรื่องเปลือกยางแห้งหน้ำยางตายน้ำยางไม่ออกรและ การบ่มรงหน้ำยาง 5) ให้ความรู้ทางวิชาการเรื่อง

การใช้ยาปราบวัวพืช 6) การอบรมครึดยางอย่างถูกวิธี 7) ส่งเสริมการปลูกใหม่ 8) จัดการเรื่องตลาดในกลุ่ม 9) ทุนเกี่ยวกับการซื้อเครื่องซั่งยางขนาดใหญ่และ 10) อยากให้สังเคราะห์ยางที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

สอดคล้องกับภารกิจบัญเจริญ และคณะ (2552) “ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเพื่อทราบถึงคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางที่เข้าร่วมโครงการสังเคราะห์ปลูกยางพาราทั้งในพื้นที่ปลูกยางเดิมในภาคใต้และพื้นที่ปลูกยางใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อทราบถึงคุณภาพชีวิตของเกษตรกรทั้งสองภูมิภาคว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรตั้งแต่ข้อมูลภูมิหลังประดิษฐ์ต่างๆ ทั้ง 8 มิติพบว่า 1) มิติค้านชีวิตครอบครัว เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อชีวิตในครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง 2) มิติค้านชีวิตการทำงาน เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในชีวิตการทำงานอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง 3) มิติค้านชีวิตในสังคมเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในชีวิตในสังคมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูงเกือบทุกประเด็น 4) มิติค้านชีวิตสุขภาพ เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในชีวิตสุขภาพของตนอยู่ในเกณฑ์ปานกลางเท่านั้น 5) มิติค้านทรัพย์สิน เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในทรัพย์สินอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูงเกือบทุกประเด็น 6) มิติค้านชีวิตตนเอง เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในชีวิตตนเองอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูงคั่งน้ำเมื่อสรุปในภาพรวมของความพึงพอใจในมิติค้านต่างๆ ทั้ง 8 มิติของเกษตรกรชาวสวนยางพบว่ามีความพึงพอใจทุกค้านอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น มีเพียงมิติเดียวคือค้านชีวิตในสังคมที่เกษตรกรมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับค่อนข้างสูงเนื่องการดำรงชีวิตในชุมชนชนบทยังคงมีความช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกันชีวิตในชนบทมีสังคมที่มีความสัมพันธ์ด้วยความกลมเกลียวเหนี่ยวแน่นว่าชีวิตในสังคมเมือง เมื่อสรุปในภาพรวมของความพึงพอใจในมิติค้านต่างๆ ทั้ง 8 มิติของเกษตรกรชาวสวนยางพบว่ามีความพึงพอใจทุกค้านอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น มีเพียงมิติเดียวคือค้านชีวิตในสังคมที่เกษตรกรมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับค่อนข้างสูงเนื่องการดำรงชีวิตในชุมชนชนบทยังคงมีความช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกันชีวิตในชนบทมีสังคมที่มีความสัมพันธ์ด้วยความกลมเกลียวเหนี่ยวแน่นว่าชีวิตในสังคมเมือง

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาทำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ได้ดังนี้

2.10 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 2.9 ความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดของการวิจัย

จากภาพที่ 2.6 จะเห็นว่ารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้ถูกกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการดำเนินงานภายใต้แผนวิสาหกิจเพื่อพัฒนาเกษตรชาวสวนยางแบบยั่งยืน 4 ด้าน คือ (1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (2) การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันการเกษตร (3) การพัฒนาระบบตลาดยางพาราและ (4) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และจากการอบรมการศึกษารูปแบบบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง นำไปเป็นกรอบการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ในปัจจุบัน และศึกษาการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรในการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพื่อหาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยแบบบูรณาการ (Integrated research) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาฐานรูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ผู้เขียนได้ทำการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาเอกสารทางวิชาการและข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการกิจกรรมบริหารจัดการของสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง (กสย.) และศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยรวมถึงพระราชบัญญัติเกี่ยวกับบริหารจัดการยางพารา ได้กรองแนวคิดในการวิจัยเชิงทฤษฎี

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ในปัจจุบันซึ่งเป็นผู้บริหารของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง จำนวน 5 สาขา ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร และบุรีรัมย์ เป็นการศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ตามกรอบเนื้อหาที่ต้องการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Standardized interview) ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ข้อเสนอแนะและแนวแก้ไขการบริหารจัดการของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง (กสย.)

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความพึงพอใจและเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างจำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร และบุรีรัมย์ ทั้งนี้ผู้เขียนได้ออกแบบวิธีการศึกษาวิจัย ตามลำดับดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ 2 กลุ่ม คือ

3.1.1 กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยผู้วิจัยกำหนดประชากรตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) จะมีประโยชน์มากในความต้องการสอบถามความเห็นของผู้รู้ หรือผู้มีประสบการณ์ในเรื่องการบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ซึ่งเป็นผู้บริหารของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จำนวน 5 สาขาได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร และบุรีรัมย์ สาขาละ 2 คน รวมทั้งหมด 10 คน

3.1.2 กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความพึงพอใจและเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง คือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างจำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ ยโสธร และบุรีรัมย์ ประชากรทั้งหมด 38,361 คน แยกเป็น อุบลราชธานี จำนวน 13,212 ศรีสะเกษ จำนวน 10,870 คน สุรินทร์ จำนวน 5,111 คน ยโสธร จำนวน 3,238 คน และบุรีรัมย์ จำนวน 5,930 คน และผู้วิจัยได้ใช้สูตรการคำนวณของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรโดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังสูตรของทาโร่ ยามานะ Taro Yamane (1973; จ้างอิงจาก สุจริตรา บุณยรัตน์, 2546 : 112) ดังนี้

$$\text{สูตร} \\ N \\ n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

$$\text{แทนค่า} \\ n = \frac{38,361}{1+38,361(0.05 \times 0.05)} = 395.87$$

จากการแทนค่าสูตรได้ขนาดของประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่างและขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (probability sampling) ออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

3.1.2.1 ผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีจำนวนมากและมีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ (Stratum) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนและครอบคลุม และสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่สามารถที่ทำการวิจัยกำหนดตัวอย่างดังตารางที่ 3.1 หน่วยของประชากรมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเป็นตัวแทนที่ดีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กำหนดตัวอย่างดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 การจำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
อุบลราชธานี	13,212	137
ศรีสะเกษ	10,870	110
สุรินทร์	5,111	50
ยโสธร	3,238	30
บุรีรัมย์	5,930	69
รวม	38,361	396

จากตารางที่ 3.1 สามารถสรุปได้ว่าประชากรจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 13,212 คน มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง 137 คน ศรีสะเกษ จำนวน 10,870 คน มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง 110 คน สุรินทร์ จำนวน 5,111 คน มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง 50 คน ยโสธร จำนวน 3,238 คน มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง 30 คน และบุรีรัมย์จำนวน 5,930 คน มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง 69 คน

3.1.2.2 เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random sampling) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะไม่แตกต่างกันมาก และเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิในขั้นตอนก่อนหน้านี้ จานวนจึงทำการเก็บข้อมูลตามจำนวนที่ได้จากการคำนวณของกลุ่มตัวอย่างแต่ละจังหวัด ให้ครบจำนวน 396 ตัวอย่าง โดยการเรียกประชุมและทำการซื้อขายในแต่ละจังหวัด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการศึกษาวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.2.1 แบบสอบถามเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Standardized interview) เป็นการศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งเป็นผู้บริหารของ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จำนวน 5 สาขาละ 2 คน ทั้งหมด 10 คน ซึ่งแบบ สัมภาษณ์นี้จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาการ บริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วยการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาเกษตรกร และสถาบันการเกษตร การพัฒนาระบบตลาดยางพารา และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร จัดการองค์กร ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) หรือเชิง พรรณนาเปิดกว้างให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบตามสะดวก

3.2.2 แบบสอบถามเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) สำหรับประเมิน ความ พึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของ กองทุนสงเคราะห์การทำสวนเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประเภทสมาชิก ลักษณะการถือครองที่ดิน เนื้อที่ที่ได้รับการ อนุมัติ การประกอบอาชีพก่อนทำสวนยาง แรงงานใช้ที่เกณฑ์การปลูกยางพารา และปีที่เกณฑ์การ ได้รับอนุมัติให้ปลูกยางพารา โดยลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และเป็น คำถามแบบปลายปิด (Close – ended Question) จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบต พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เป็นคำถามแบบปลายปิด (Close – ended Question) ลักษณะ คำถามเป็นคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมในการการบริหารจัดการตามภารกิจ ที่มีตัวเลือก 2 ตัวเลือก (Dichotomous) จำนวน 4 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการ โดยมีลักษณะเป็น แบบคำถามปลายเปิด (Open- ended Question) จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการ บริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

(Rating Scale) ตามรูปแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยระดับความคิดเห็นแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับมากที่สุด
  - 4 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับมาก
  - 3 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับปานกลาง
  - 2 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับน้อย
  - 1 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับน้อยที่สุด
- สำหรับการแปลผล ได้นำคะแนนค่าเฉลี่ยคำตอบของความคิดเห็นมาเทียบกับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชุม ศรีสะภาค, 2543 : 66-67) ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00	แสดงว่ามีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50	แสดงว่ามีค่าอยู่ในระดับมาก
ระดับค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50	แสดงว่ามีค่าอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50	แสดงว่ามีค่าอยู่ในระดับน้อย
ระดับค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50	แสดงว่ามีค่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็นการบริหารจัดการ 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต มีข้อคำถามจำนวน 54 ข้อ

ด้านที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร มีข้อคำถามจำนวน 31 ข้อ

ด้านที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา มีข้อคำถามจำนวน 26 ข้อ

ด้านที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร มีข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) หรือเชิงพรรณนา เปิดกว้างให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามสะดวก 4 ด้าน ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันการเกษตร การพัฒนาระบบตลาดยางพารา และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้ตามความรู้สึก จำนวน 4 ข้อ

3.3 การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาสำหรับการวิจัยไปทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ดังนี้

3.3.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) เมื่อผู้วิจัยสร้างเครื่องมือแบบสอบถามแล้วได้แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) และความเหมาะสมของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องในการประเมินความเกณฑ์การประเมินดังนี้

1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่ารายการคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่ารายการคำถามมีความสอดคล้องกับประเด็นการวิจัยหรือไม่

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่ารายการคำถามไม่มีความสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย

การแปลผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแบบสอบถามโดยอาศัยหลักการดังนี้

IOC ตั้งแต่ +0.05 ขึ้นไป แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ารายการข้อนั้นสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย

IOC ตั้งแต่ +0.05 ขึ้นไป แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ารายการข้อนั้นไม่สอดคล้องกับประเด็นการวิจัย

สูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) (พิสญ พองศรี, 2551 : 98)

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ คัดชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบถามกับจุดประสงค์

R คือ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นอกจากนั้นในรายการประเมินจะให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นรายข้อ เพื่อผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงเครื่องมือวิจัยต่อไป ซึ่งค่า IOC ที่รับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถึงจะนำไปใช้ได้ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2551 : 65)

ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าตั้งแต่ 0.943 คำนวนโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel และรายการคำ답นทุกรายการมีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนั้นข้อคำถามอื่นๆ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยว่าเหมาะสมสมดีแล้ว

3.3.2 การหาความเชื่อมั่น (reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแล้วจากการรายงานที่มีค่า IOC สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ไปทำการทดลอง (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างทดลองทั้งหมด 30 ชุด ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องต่างๆ วิธีการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นใช้สูตรหาค่าความเที่ยง โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟารอนบาก (Cronbach's alpha coefficient - α) (สุวิมล ติรakanันท์, 2550 : 112-113)

สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า
n	แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
$\sum S_i^2$	แทน ผลรวมค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_i^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแต่ละคน

โดยกำหนดเกณฑ์สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นต้องอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 จึงถือว่านำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ (ศิริชัย พงษ์ศิริ, 2551) พบว่าผลการประเมินความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารอนบาก (Cronbach's Alpha Coefficient) จากกลุ่มตัวอย่าง 30 ตัวอย่าง โดยการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Window Version 11.5) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8939 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.06 จึงสรุป

ได้ว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีความเชื่อมั่นสูง และมีคุณภาพที่นำไปใช้ในการวิจัยได้อย่างเหมาะสมต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่งด้วยกัน ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Standardized interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร และแบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อให้ทราบถึงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจ สภาพปัจจุบันอุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนส่งเสริมการทำสวนเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีรายชื่อดังนี้

3.4.1.1 สำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดอุบลราชธานี

นายทรงชัย หินลายเลิศ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดอุบลราชธานี (พอ.สกย.จ.อบ.)

นายสมฤทธิ์ กุญนาโรจน์ ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดอุบลราชธานี (พช.พอ.สกย.จ.)

3.4.1.2 สำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดศรีสะเกษ

นายชัยศรี โชครุ่งโรจน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดศรีสะเกษ (พอ.สกย.จ.ศก.)

นายศิลป์ชัย วิชูรย์พิศาลศิลป์ ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัด (พช.พอ.สกย.จ.)

3.4.1.3 สำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดสุรินทร์

นายสมชาติ เกษร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดสุรินทร์ (พอ.สกย.จ.สร.)

นายสมหมาย กล่อมจินดา ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัด (พช.พอ.สกย.จ.)

3.4.1.4 สำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดยโสธร

นายชัยณรงค์ สมสุข ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดยโสธร (พอ.สกย.จ.ยส.)

นายสุคุมน์ นุกูลรักษ์ ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัด (พช.พอ.สกย.จ.)

3.4.1.5 สำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดบุรีรัมย์

นายเดิสพล เติงประวัติ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัดบุรีรัมย์ (พอ.สกย.จ.บร.)

นายบันฑิต หน่อแคง ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางจังหวัด (พช.พอ.สกย.จ.)

3.4.2 ข้อมูลทุกด้าน (Secondary Data) โดยการศึกษาจากหนังสือ ตำรา บทความ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ วารสาร รายงานการวิจัย เพื่อนำทฤษฎีและแนวความคิดค่างๆ ศึกษาถึงรูปแบบการบริหารจัดการของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางเพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แล้วนำมาประเมินผลความคิดในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยให้มีครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.5.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research) เป็นการนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติอื่นๆ ที่ได้ทำการศึกษา และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้บริหารของสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง (สกย.) โดยตรง เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมทั้งกลั่นกรองเอาใจความที่สำคัญ เพื่อไปใช้ในการกล่าวอ้าง บรรยายความโดยคัดเลือกเอาถ้อยความที่กระซิ่งชัด และให้ความหมายตรง หรือใกล้เคียงประเด็นที่ต้องการมากที่สุด

3.5.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ผลของการสำรวจข้อมูลแบบสอบถาม (Questionnaires) สำหรับประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามการกิจของกองทุนส่งเสริมการทำสวนเพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

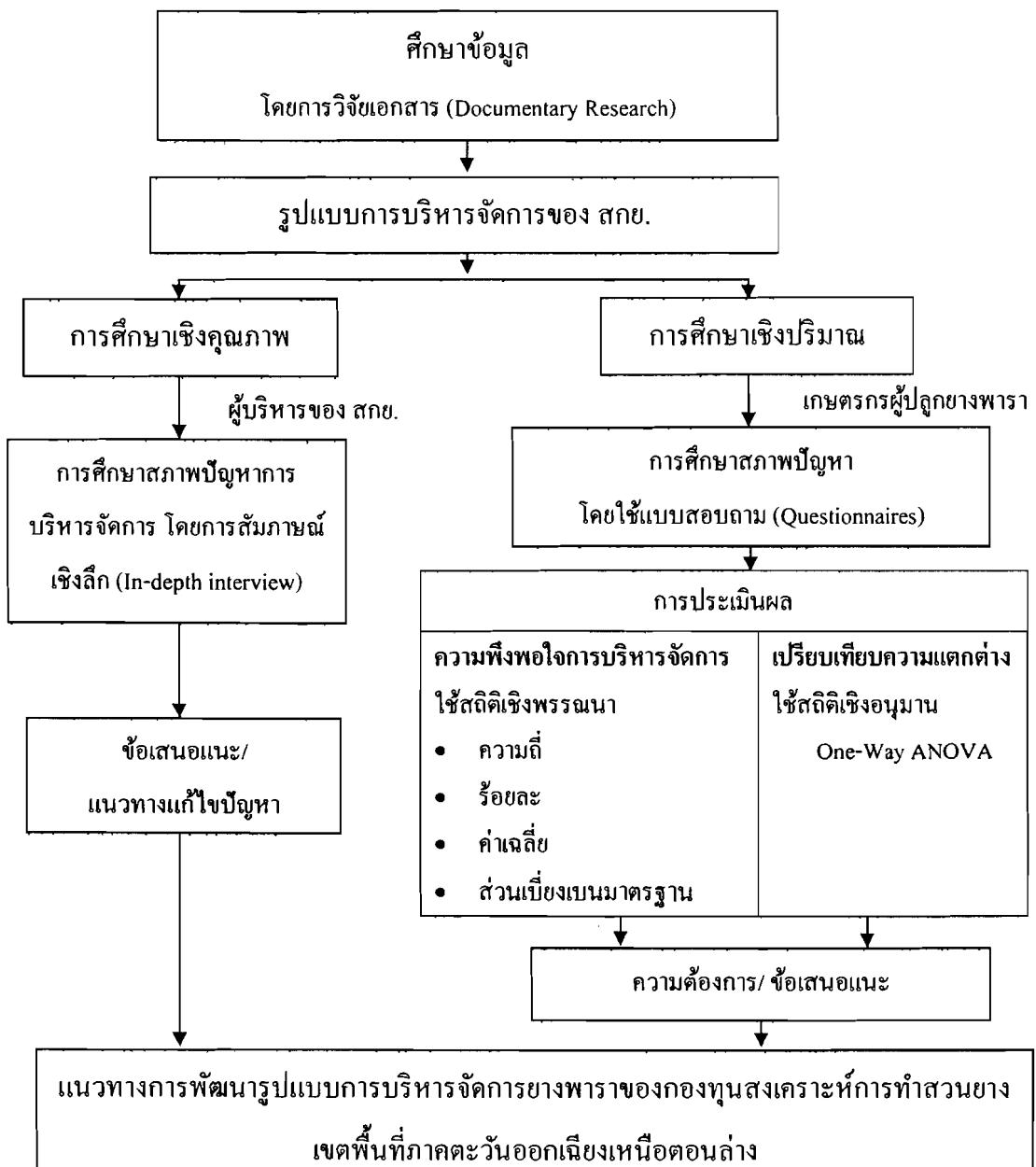
การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Window Version 11.5) ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

3.5.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของเกย์ตระผู้ป่วย ยางพารา โดยใช้แบบสอบถามในส่วนที่ 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปอภินามเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นการประเมินความพึงพอใจของ เกย์ตระต่อการบริหารจัดการยางพาราตามการกิจของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางเขตพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยใช้แบบสอบถามในส่วนที่ 2 มีลักษณะคำ답 เป็นคำ답แบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

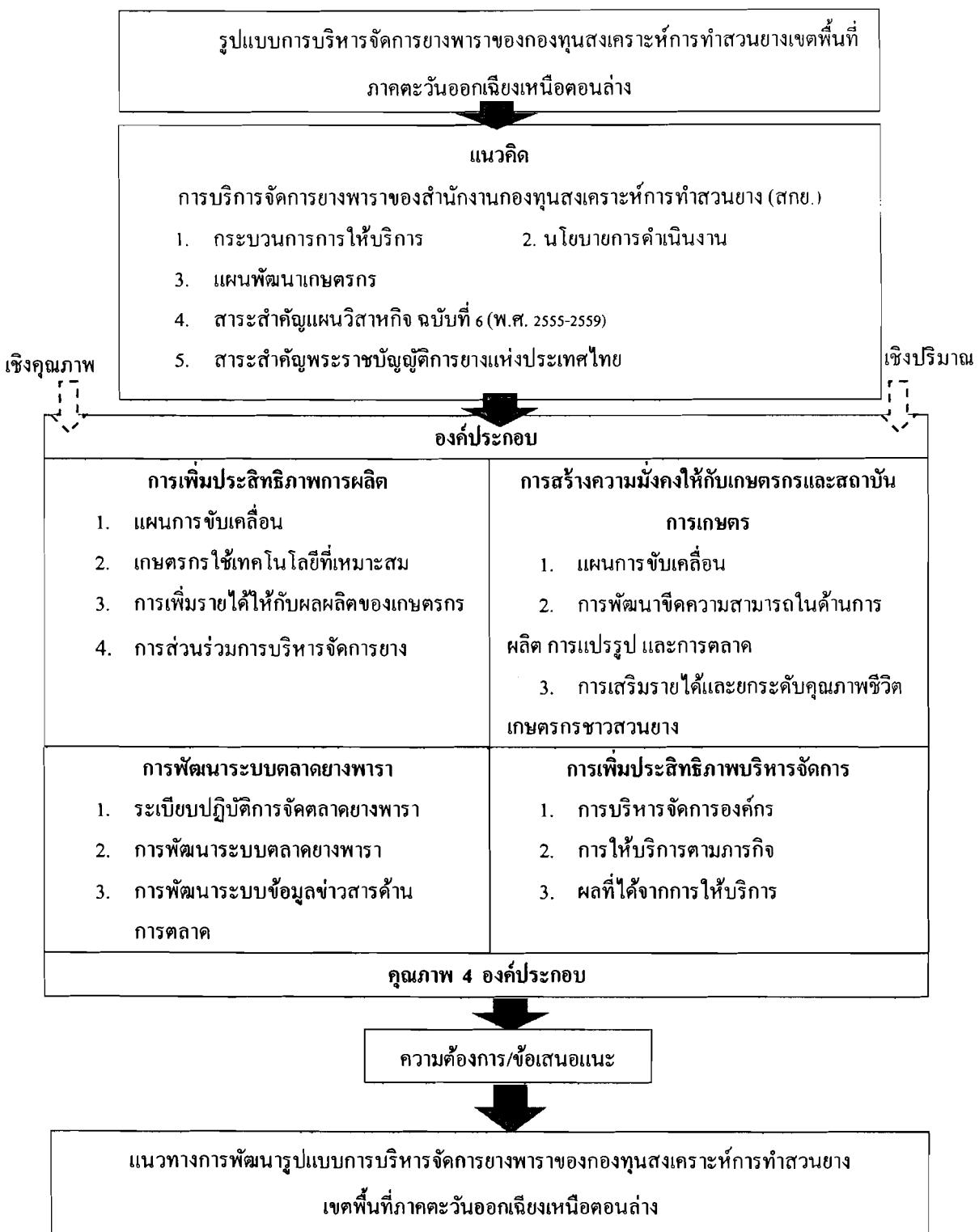
3.5.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็น การประเมินความพึงพอใจของเกย์ตระต่อการบริหารจัดการยางพาราตามการกิจของกองทุน ส่งเสริมฯ การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามภูมิล้ำนา การศึกษา รายได้ และประเภทสมาชิกของเกย์ตระผู้ต้องแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inductive Statistics) เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของเกย์ตระผู้ต้องแบบสอบถามว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน หรือไม่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variances) แบบจำแนกทางเดียว One-Way ANOVA เป็นวิธีการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีค่าอยู่มากกว่า 2 ค่าขึ้นไป เมื่อจากการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มประชากรที่แตกต่างกันในด้านพื้นที่และสถานภาพของ เกย์ตระผู้ต้องแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงศึกษาเปรียบเทียบประเด็นตามภูมิล้ำนา การศึกษา รายได้ และประเภทสมาชิกของเกย์ตระผู้ต้องแบบสอบถาม กับตัวแปรตาม (Dependent) โดยนำค่าเฉลี่ย ของภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจของเกย์ตระต่อการบริหารจัดการ ยางพาราตามการกิจของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่างทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การสร้างความมั่งคงให้กับเกย์ตระ และ สถาบันการเกษตร การพัฒนาระบบตลาดยางพารา และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ องค์กร นาเปรียบเทียบว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร จากนั้นนำผลการศึกษา มาสรุป เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปสร้างรูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมฯ การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างต่อไป

3.5.1.4 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเสนอข้อมูลความคิดเห็นที่สำคัญเกี่ยวกับความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยใช้แบบสอบถามในส่วนที่ 4 เป็นการเขียนเชิงพรรณนาเพื่อให้เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสมต่อไป ผู้วิจัยสรุปขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลแสดงความเห็นกฎิ ลังนี้

ภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

และผู้วิจัยนำผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง ตลอดจนปัญหา อุปสรรค รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มากำหนดกรอบดำเนินงานการศึกษาแนวทางการพัฒนาฐานะแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริม การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมีองค์ประกอบดังนี้

ภาพที่ 3.3 โมเดลกรอบการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนเชิงยั่งยืน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการยางพารา ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการยางพารา และขั้นตอนที่ 3 ประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาข้อมูลเป็นขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผลการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.1.1 ผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

4.1.2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบัน

4.1.3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

4.2 ผลการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ

4.2.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบและสภาพปัญหาอุปสรรคการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

4.2.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

4.2.3 ผลการศึกษาข้อมูลเบรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการตามภารกิจในการรวมจำแนกตามภูมิลำเนา การศึกษารายได้ และประเภทสมាជกของเกษตรกร

4.2.4 ผลการศึกษาความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

4.1 ผลการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.1.1 ผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบคพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างพบว่า การบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางปฏิบัติตามการกิจหลักและนโยบายของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้การสนับสนุนเงินทุนแก่เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอเนื้อหาสาระ ดังนี้

4.1.1.1 กระบวนการการให้บริการ

สำนักงานกองทุนส่งเสริมศรัทธาการทำสวนยาง (สกย.) เป็นองค์กรส่งเสริม
สนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางปลูกแทนสวนยางเก่าด้วยยางพันธุ์ดีและไม่มีขั้นต้นที่มี
ความสำคัญทางเศรษฐกิจนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบันมีการดำเนินงาน คั่งนี้ 1) งานการ
ส่งเสริม การให้บริการเกษตรกรระหว่างการส่งเสริม มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มผลผลิต และเพิ่ม
รายได้ให้กับเกษตรกร โดยการให้ทุนส่งเสริม เปลี่ยนยางเก่าด้วยยางพันธุ์ดี หรือไม่มีขั้นต้นชนิด
อื่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ 2) การถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร
ชาวสวนยางที่เข้าร่วมโครงการในจังหวัดต่างๆ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการปลูกสร้างสวนยางจนกระทั่ง
ต้นยางให้ผลผลิตได้ ตลอดจนพัฒนาผลผลิตยางที่ได้ให้มีคุณภาพที่ดี ตรงตามความต้องการของ
ตลาดเพื่อให้เกษตรกรสามารถทำอาชีพสวนยางได้อย่างเหมาะสมทั้งในด้านการลดต้นทุน การเพิ่ม
การผลิต การเพิ่มรายได้ การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และสามารถพัฒนาคนงาน ได้อย่างยั่งยืน โดยเน้น
การฝึกอบรมให้ความรู้ตามช่วงอายุต้นยาง และตามความต้องการของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่
เป็นหลัก 3) การจ่ายเงินสงเคราะห์ (CESS) ผู้ส่งออกยางนอกราชอาณาจักรจะต้องจ่ายเงินสงเคราะห์
ในอัตราของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราเงินสงเคราะห์ที่ผู้ส่งออกยาง
นอกราชอาณาจักรต้องชำระเงินสงเคราะห์ ตามพระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริมศรัทธาการทำสวนยาง
พ.ศ. 2503 ซึ่งแก้ไขเพิ่มโดยพระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริมศรัทธาการทำสวนยาง (ฉบับ 4) พ.ศ. 2530

4.1.1.2 นโยบายการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ภายใต้แผนวิสาหกิจ เพื่อใช้ในการพัฒนา เกษตรกรชาวสวนยางแบบบั้งบี้น 3 ด้านคือ 1) ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การปลูกแทนสวนยางเก่า ส่งเสริมให้เกษตรกรนำเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยไปใช้ พัฒนาตลาดประมูลยางระดับท้องถิ่น และส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางขนาดเล็ก ปรับโครงสร้างการผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านสังคม ประกอบด้วยการเพิ่มศักยภาพของชุมชน โดยสนับสนุน ให้เกษตรกรชาวสวนยางรวมกลุ่ม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาไปสู่การเกษตรแบบบั้งบี้น 3) ด้านบริหารและจัดการ ประกอบด้วยพัฒนาระบบบริหารจัดการ

ให้มีประสิทธิภาพ ปรับระบบรายได้เพื่อให้องค์กรลดการพึ่งพา และการติดตามประเมินผลสามารถใช้ในการบริหาร และติดตามความสำเร็จของผลการปฏิบัติงาน ได้ทุกโครงการ

4.1.1.3 แผนพัฒนาเกณฑ์กรรมมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มรายได้ให้เกณฑ์กรชาวสวนยาง พัฒนาประสิทธิภาพเศรษฐกิจยาง และกลไกตลาดให้แข็งขันตลาดโลก ได้เพิ่มศักยภาพขององค์กรเกณฑ์กรและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับยางพาราให้เข้มแข็ง ปรับโครงสร้างการผลิตยางพาราในภาพรวม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของทรัพยากร และ ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีในการผลิตและปรับปรุงบทบาทการบริหาร และการจัดการให้มีประสิทธิภาพมาก

4.1.1.4 สาระสำคัญแผนวิสาหกิจ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555-2559) การดำเนินงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพารา (สกย.) นับตั้งแต่ปีพ.ศ.2531 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันมีแผนวิสาหกิจรวมทั้งสิ้น 5 ฉบับ สำหรับแผนวิสาหกิจฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555 - 2559) ยึดแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างความสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติของแผนพัฒนาการเกณฑ์กรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555- 2559) ผู้วิจัยสรุปเนื้อหาสาระสำคัญแผนวิสาหกิจ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555- 2559) ได้ดังนี้ตามกรอบการดำเนินงานภายใต้แผนวิสาหกิจ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555- 2559) เป็นการพัฒนาโดยมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต เกษตรกรขายผลผลิต ได้ในราคาน้ำเงินที่เป็นธรรม โดยระดับราคาสูงกว่าต้นทุนการผลิตของเกษตรกร เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ได้รับการพัฒนามีความเข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดี รักษาความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร บุคลากรสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศภายในแผนวิสาหกิจฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555- 2559) ได้กำหนดกลยุทธ์ในการบริหารงาน ไว้ 4 ด้านคือ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 2) การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตร 3) การพัฒนาระบบตลาดยางพารา และ 4) การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบรูปแบบการบริหารจัดการยางพารา เพื่อใช้เป็นการศึกษาในลำดับต่อไป

4.1.1.5 สาระสำคัญพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทยให้พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้จัดตั้งองค์กรขึ้นเรียกว่า “การยางแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กยท.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Rubber Authority of Thailand” เรียกโดยย่อว่า “RAT” และให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งใน กยท. เรียกว่า “กองทุนพัฒนายางพารา” มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนายางพาราซึ่งกองทุนประกอบด้วย เงินกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางที่โอนมาตามมาตรา 61 เงินที่ได้รับจากการ

จัดเก็บตามมาตรา 40 ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ และคอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการฯ ยางแห่งประเทศไทยที่มีตัวแทนของเกษตรกรรมสิทธิ์นำเสนอนโยบายเรื่องราคายาง การกำหนด เสถียรภาพราคายาง และเพื่อให้มีการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพใน 3 หน่วยงานหลัก คือ กองทุน สงเคราะห์การทำสวนยาง องค์การสวนยาง และสถาบันวิจัยยาง โดยเฉพาะเรื่องตลาดกล่างราคายาง ซึ่งการกิจเหล่านี้ต้องบูรณาการรวมอยู่ในพระราชบัญญัติฉบับนี้เพื่อให้การบริหารจัดการมีเอกภาพ มากยิ่งขึ้น

4.1.2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Standardized interview) เป็นการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) ผู้บริหารของสำนักงาน กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ และคัดกรองเนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อความที่ ชัดเจนตรงตามกรอบในการศึกษา รายละเอียดของผลการศึกษามีดังนี้

4.1.2.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการด้านการเพิ่มการประสิทธิภาพการผลิต

1) การดำเนินงานของ สภย. ใน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วย พื้นที่ และปลูกยางพาราในพื้นที่ที่เหมาะสมจากการสัมภาษณ์ พบร่วมมือในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ให้เกษตรกรรับทราบถึงข้อมูลข่าวสาร จัดคู่มือที่ใช้สำหรับเกษตรกรนั้น ชื่อเอกสาร คือ “คู่มือ ยางพาราสำหรับเกษตรกรโครงการปลูกยางใหม่ 1 ล้านตัน” จัดพิมพ์โดยสถาบันยางกรมวิชาการ เกษตร เป็นเอกสารคู่มือของการปลูกยางพร้อมทั้งถ่ายทำเป็นวีดีทัศน์เกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ที่ปฏิบัติต่อต้น ยางอย่างละเอียดปีต่อปี นับตั้งแต่เริ่มต้นปลูกจนถึงการกรีดยางและการทำยางแผ่นชั้นดี ประกอบด้วยความเหมาะสมของพื้นที่ พันธุ์ยาง วิธีการปลูก การดูแลรักษางาน สุขลักษณะและความ สะอาด ศักยภาพของยางพารา การใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย การเสริมรายได้ในสวนยาง การกรีดยาง การแปรรูปยางและการบันทึกข้อมูลในการดำเนินงานต่างๆ ซึ่งทั้งหมดจะประกอบด้วย ภาพถ่ายที่ชัดเจนและมีคำอธิบายในแต่ละหัวข้อโดยละเอียด

สำหรับคู่มือแนวทางในการทำงานของเจ้าหน้าที่นั้น ชื่อเอกสาร “หลักปฏิบัติการปลูกยางโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรใน แหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1” พิมพ์โดยสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เป็นเอกสารที่ประกอบไปด้วยรายละเอียดที่แบ่งงานในการตรวจสอบ ออกเป็นงวดต่างๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด 7 งวด รายละเอียดดังนี้ งวดที่ 1 เป็นวิธีการเตรียมพื้นที่

ปลูกยาง วงศ์ที่ 2 เป็นวิธีการปลูกยางและบำรุงรักษามีระยะเวลาที่กำหนดคือเริ่มตั้งแต่ปลูกจนถึงยางอายุ 6 เดือน วงศ์ที่ 3 เป็นวิธีการคูแลรักษายางที่มีอายุ 6 เดือน ถึง ปีครึ่ง วงศ์ที่ 4 สำหรับยางที่มีอายุปีครึ่ง ถึง 2 ปี วงศ์ที่ 5 ยางอายุ 2 ปี ถึง 3 ปีครึ่ง วงศ์ที่ 6 ยางอายุ 3 ปีครึ่ง ถึง 4 ปีครึ่ง และวงศ์ที่ 7 เป็นการคูแลรักษายางตั้งแต่ 4 ปีครึ่ง ถึง 5 ปีครึ่ง หลังจากนั้นจะเป็นการคูแลรักษาสวนยางที่มีอายุ 5 ปีครึ่ง เป็นต้นไป

การกำหนดพื้นที่ปลูกยาง พบว่า จากการปฏิบัติงานการกำหนดพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกยาง เป็นไปตามข้อกำหนดของกรมวิชาการเกษตร

ขั้นตอนการพิจารณาสินเชื่อ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากพื้นที่มีความเหมาะสม ทำให้ผู้เข้ารับการการขอสินเชื่อมีจำนวนมาก และเกษตรกรบางรายไม่ได้รับการอนุมัติเพราะคุณสมบัติไม่ผ่าน ซึ่งสาเหตุหลัก คือ การค้างชำระหนี้ก่อนหน้าที่จะปลูกยาง ติดหนี้จากการทำเกษตร หรือติดหนี้จากการปลูกพืชอย่างอื่น ล้วนขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติการให้สินเชื่อ เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) โดยมีขั้นตอนที่จะต้องนำมาพิจารณาคือ ความมุ่งมั่น ความมุ่งมานะ เข้าถึงตัวเกษตรกรเป็นรายๆ ไป โดยการสอบถามคนข้างเคียงแล้ววิจัยพิจารณาความเหมาะสมมีเงื่อนไขในการปล่อยภัยพิจารณาการจำนำของที่ดินที่ตั้ง โครงการเป็นอันดับแรก และเกษตรกรที่ยื่นภัยต้องมีที่ดิน 5 ไร่ขึ้น สามารถการในการส่งใช้เงินภัยคืนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ให้ปลดปลอกเงินดันในช่วง 5 ปีแรก ที่ยางพารายังไม่ได้รับผลผลิต แต่ให้ชำระคอกเบี้ยทุกปี และเมื่อได้รับผลผลิตให้เริ่มชำระทั้งเงินดันและคอกเบี้ย

การพิจารณาผู้ให้การส่งเคราะห์ พบว่า การกำหนดให้เงื่อนไขคือเกษตรกรจะต้องมีสัญชาติไทย ยื่นใบสมัครพร้อมหลักฐานบัตรประชาชน หรือบัตรอื่นที่ทางการออกให้ใช้แทนบัตรประชาชน พร้อมสำเนาหลักฐานแสดงเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดินหรือสัญญาเช่าที่ดินที่ทางราชการเป็นผู้ออกให้ สำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเคราะห์ที่มีที่ดินนี้หลักฐานตั้งแต่ สปก. หรือสัญญาเช่าจากกรมป่าไม้ มีชื่อในโฉนด และจะทำการอนุมัติให้ภายใน 1 เดือนตั้งแต่วันรับสมัคร ซึ่งหากเป็นกรณี สปก. แต่ยังไม่ได้รับหลักฐานการครอบครองที่ดินให้ขอใบรับรองจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และนำไปรับรองคังกล่าวมายื่นสมัคร สำหรับการรับสมัคร ให้เกษตรกรนำหลักฐานดังกล่าวไปยื่นสมัครต่อเจ้าหน้าที่รับสมัคร ได้แก่ สำนักงานส่งเคราะห์การทำสวนยาง ศูนย์ปฏิบัติการส่งเคราะห์สวนยางจังหวัด กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ งานนั้นจะส่งข้อมูลไปให้คณะกรรมการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาอนุมัติ

กระบวนการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่เกษตรกร มีดังนี้

(1) รูปแบบการสื่อสาร วิธีการให้ความรู้ คำแนะนำ เจ้าหน้าที่ของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในพื้นที่จะเข้าไปตามพื้นที่ๆ มีการปลูกยาง แล้วจึงทำการคืนหนังค แนะนำผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่ม ก่อนและแจ้งให้ทราบว่าจะมีการประชุมฝึกอบรมก่อน 3-5 วัน เมื่อทราบวันเวลา ก็จะมีการประชุมกันที่ศาลาประชาคมหรือสำนักงานการทำสวนยางประจำของแต่ หมู่บ้าน และเมื่อถึงวันนัดหมายก็จะทำการแนะนำตัวแก่ชาวบ้านว่ามาจากหน่วยงานใด มาทำไม จากนั้นก็ลงทะเบียนเกษตรกรที่เข้าร่วมประชุม และมีการแจกเอกสารที่จะใช้สำหรับบรรยาย รวมถึง การสาธิตวิธีการปลูก การขยายพันธุ์ในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

(2) การจัดการประชุมจะเริ่มจากการให้เกษตรกรผู้นำกลุ่มตามสามชิก ในกลุ่มว่าต้องการความรู้หรือคำแนะนำในเรื่องใด โดยเกษตรกรจะเป็นผู้กำหนดหัวข้อปัญหา และ จึงนำเรื่องส่งให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัด เป็นผู้จัดทำหลักสูตร สรุปคือ จะ ทำการสื่อสารสองทาง ทั้งกำหนดการของสำนักงานกองทุนฯจังหวัด และความต้องการทางวิชาการ ของชาวบ้าน

(3) สถานที่ ระยะเวลา และบุคลากรที่ใช้ในการอบรม แต่ละพื้นที่จะมี สถานที่ในการจัดฝึกอบรมแตกต่างกัน บางพื้นที่ใช้ศาลาประชาคมหมู่บ้าน วัด โรงเรียน องค์การ บริหารส่วนตำบล หรือบ้านพื้นที่มีสำนักงานสหกรณ์กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา โดยพิจารณาว่า สถานที่ใดมีความเหมาะสมต่อหลักสูตรที่ฝึกอบรม ในเรื่องของอุปกรณ์สำหรับใช้ในการประชุม รวมถึงความสะดวกในการเดินทางของเกษตรกร เจ้าหน้าที่จะดูที่ความเหมาะสมของบ้านพะนาณที่ ได้รับการจัดสรร ส่วนการกำหนดช่วงระยะเวลาหนึ่งจะเป็นในลักษณะการตรวจสอบ ปีละ 2 รอบ การจัดประชุมชี้แจง อีก 2 รอบ รวมปีละ 4 รอบ จะมีเพิ่มเติมการตรวจเยี่ยมช่วงต้นฝน และปลายฝน อีก 2 รอบ ซึ่งรวมทั้งหมด 6 รอบ โดยในแต่ละรอบนั้นจะใช้เวลาประมาณ 3 วันในส่วนของการ ขยายพันธุ์ยาง การติดตายาง การใส่ปุ๋ยปรับวัชพืช และสำหรับรอบที่ใช้การฝึกอบรม 7 วัน คือ การ กrückiyang และบุคลากรที่ใช้ในการฝึกอบรม คือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวน ยาง (สกย.) ของแต่ละจังหวัด รวมถึงการจัดหาวัสดุปูกระเบื้อง ปุ๋ย และเคมีภัณฑ์น้ำที่น้ำให้เกษตรกรเป็น ผู้รับผิดชอบจัดหาตามด้วยตนเอง

(4) การติดตามตรวจสอบและการดำเนินการของเกษตรกร ทาง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ให้ข้อมูลว่า ทางสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) จะมี ข้อกำหนดที่จะต้องมีการติดตามผลการปลูกและผลการดำเนินงานของเกษตร อย่างน้อยปีละ 6 รอบ แบ่งเป็น ตรวจสอบ 2 รอบการจัดประชุมชี้แจง 2 รอบ และการตรวจเยี่ยมช่วงต้นฝน และปลายฝน 2 รอบ

การແນະນຳຈະເບ່ງອອກເປັນ 2 ຮູปແບບ ຄືອ

(1) ຕາມກຳນົດການປະຈຳປົງທາງໜ່ວຍງານ ເຊັ່ນ ກາຮຂາຍພັນຖຸຢາງ
ກາຮຕິດຕາຍາງ ກາຮໄສ່ປູ່ຢ ກາຮປຣາບວັນພື້ນ ກາຮກົດຍາງ ເປັນຕົ້ນ

(2) ກາຮໃຫ້ຜູ້ນຳກຳລຸ່ມຮັບທຽບຄວາມຕ້ອງກາຮຂອງເກຍຕຽກວ່າຕ້ອງກາຮ
ກຳນຳນຳຫຼືກວາມຮູ້ໃນເຮືອງໄກ

2) ກາຮດຳເນີນງານຂອງ ສກຍ. ໃຫ້ເກຍຕຽກໃຫ້ເທັກໂນໂລຢີທີ່ເໝາະສົມ ໃນ
ກາຮເພີ່ມພລພລິຕແລະຄຄຕັ້ນຖຸນກາຮພລິຕ ແລະກາຮດຳເນີນກາຮໃນເຮືອງຂອງພລພລິຕຍ່າງມີປະສິທິກາພ
ຕຽກຕາມຄວາມຕ້ອງກາຮຂອງຕລາດຈາກກາຮສັນກາຍຟ້າພວ່າ ໜ່ວຍງານນີ້ແນວທາງໃນກາຮດຳເນີນງານ ໂດຍ
ແນະນຳກາຮໃໝ່ສຸຄປລູກທີ່ມີຄຸນກາພມາຕຽບສູານແລະພລິຕກັນທີ່ຢາງຫລາກຫລາຍພັນຖຸເພື່ອກະຈາກກາຮປລູກ
ໃຫ້ເໝາະສົມກັນພື້ນທີ່ຕາມຄວາມຕ້ອງກາຮຂອງເກຍຕຽກ ເຈົ້າໜ້າທີ່ປະຈຳພື້ນທີ່ກາຮຮ່ວງຮັບປັບປຸງ
ສ່ວນຍາງເກົ່າທີ່ໜ້າຢາງເສີຍຫາຍ ທີ່ສ່ວນຍາງທີ່ໃຫ້ພລພລິຕນ້ອຍ ສ່ວນຍາງເພີ່ມແລະ
ພັ້ນກາຮພລິຕຍາງຂອງເກຍຕຽກໂດຍໃຫ້ເທັກໂນໂລຢີທີ່ເໝາະສົມຕາມກຳນຳນຳຂອງສຕາບັນວິຈິຍາງ
ກຣນວິຊາກາຮເກຍຕຽກ ແລະຕຽກຕາມຄວາມຕ້ອງກາຮຂອງເກຍຕຽກ ພັ້ນາຄຸນກາພພລິຕຍາງຂອງສຕາບັນ
ເກຍຕຽກແລະສຕາບັນເກຍຕຽກ ໃຫ້ແປປະປຸງພລພລິຕເປົ່ອງຕົ້ນດ້ວຍວິທີກາຮທີ່ຄູກຕ້ອງແລະເໝາະສົມ

ກາຮຄ່າຍທອດເທັກໂນໂລຢີໂດຍກາຮືກອບຮນໃຫ້ກວາມຮູ້ແກ່ເກຍຕຽກ
ໜ້າສ່ວນຍາງທີ່ເຂົ້າວ່າມໂຄຮກກາຮ ສກຍ. ຈັງຫວັດຕ່າງໆ ເນື່ອງຕັ້ງແຕ່ບັນດອນກາຮປລູກສ້າງສ່ວນຍາງ
ຈນກະທັ່ງ ຕົ້ນຍາງໃຫ້ພລພລິຕ ໄດ້ຕອດຈົນພັ້ນາພລພລິຕຍາງ ທີ່ໄດ້ໄນ້ຄຸນກາພທີ່ຕີ ຕຽກຕາມຄວາມ
ຕ້ອງກາຮຂອງຕລາດ ເພື່ອໃຫ້ ເກຍຕຽກສາມາຮດ ທຳອັນສ່ວນຍາງໄດ້ຍ່າງເໝາະສົມທັ້ງໃນດ້ານ ກາຮລົດ
ຕັ້ນຖຸນກາຮພລິຕກາຮເພີ່ມຮາຍ ໄດ້ກາຮສ້າງໜຸ່ນໃຫ້ເຂັ້ມແໜ້ງແລະສາມາຮດພັ້ນາຕານເອງໄດ້ແບບຍັ້ງຍືນໂດຍ
ເນັ້ນກາຮືກອບຮນໃຫ້ກວາມຮູ້ຕາມຫ່ວງອາຍຸຕົ້ນຍາງແລະຕາມຄວາມຕ້ອງກາຮຂອງເກຍຕຽກໜ້າສ່ວນຍາງໃນ
ພື້ນທີ່ເປັນຫລັກດັ່ງນີ້

(1) ຫ່ວງອູ່ຮ່ວ່າກາຮສົງເຄຣະທີ່ເປັນຫ່ວງທີ່ຢາງຍັດເລັກ ບັງໄມ້ໃຫ້ພລພລິຕ
ຈະເນັ້ນໃຫ້ກວາມຮູ້ໃນດ້ານ ກາຮຄູແລນໍາຮູກຍາສ່ວນຍາງກາຮໄສ່ປູ່ຢາງກາຮປລູກພື້ນຍາງກາຮທຳອັນສ່ວນຍາງ
ເສີຍຫາຍ ເພີ່ມຮາຍໃຫ້ຕົ້ນຍາງແລະຫລັກສູ່ຕຽບອື່ນໆ ທີ່ເປັນກາຮພັ້ນາກາຮພລິຕເຊັ່ນກາຮທຳຍາງແພັນ
ຫຼັກດີກາຮຮ່ວມກຸ່ມຍາຍຍາງ ກາຮພສນ່ຳຢູ່ໃຫ້ເອງ ກາຮໃໝ່ຢູ່ເນີນກັນຢູ່ຢືນທີ່ ແລະຫລັກສູ່ຕຽບທີ່ເປັນກາຮ
ເພີ່ມນູລຄ່າຍາງພາຮ່າເຊັ່ນ ຫລັກສູ່ຕຽບກາຮທຳພລິຕກັນທີ່ຈາກນ້ຳຢາງກາຮພລິຕເພື່ອຮົນເຂົ້າຈາກໄນ້ຢາງກາຮທຳ
ຄອກໄນ້ໃນຍາງໆລາ

(2) ຫ່ວງພັ້ນກາຮສົງເຄຣະທີ່ເປັນຫ່ວງທີ່ຢາງເຮັມໃຫ້ພລພລິຕ ໄດ້ແລ້ວຈະເນັ້ນ
ໃຫ້ກວາມຮູ້ໃນຫລັກສູ່ຕຽບກາຮກົດຍາງເປັນອັນດັບແຮກເພື່ອເປັນກາຮພີ່ມພລິຕຮົກຍາຫຼາກກົດໄນ້ໃຫ້
ເສີຍຫາຍແລະເປັນກາຮຢືນທີ່ອັນດັບ ທີ່ເປັນກາຮພັ້ນາກາຮພລິຕເຊັ່ນກາຮທຳຍາງແພັນ
ຫຼັກດີກາຮຮ່ວມກຸ່ມຍາຍຍາງ ກາຮພສນ່ຳຢູ່ໃຫ້ເອງ ກາຮໃໝ່ຢູ່ເນີນກັນຢູ່ຢືນທີ່ ແລະຫລັກສູ່ຕຽບທີ່ເປັນກາຮ
ເພີ່ມນູລຄ່າຍາງພາຮ່າເຊັ່ນ ຫລັກສູ່ຕຽບກາຮທຳພລິຕກັນທີ່ຈາກນ້ຳຢາງກາຮພລິຕເພື່ອຮົນເຂົ້າຈາກໄນ້ຢາງກາຮທຳ
ຄອກໄນ້ໃນຍາງໆລາ

การดำเนินงานการเพิ่มผลผลิต มีกิจกรรม ดังนี้ ให้การส่งเคราะห์ ปลูกแทนยางเก่าด้วยยางพันธุ์ดีและไม้ยืนต้นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ การจัดหาพันธุ์ยางเพื่อผลิตพันธุ์ยางที่มีคุณภาพจ่ายให้กับเกษตรกร ให้การส่งเคราะห์ปลูกยางพันธุ์ดีแก่เกษตรกรผู้ซึ่งไม่มีสวนยางมาก่อนและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และการแปรรูปผลผลิตยางให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด

การดำเนินงานถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร มีกิจกรรม ดังนี้ การเตรียมการช่วงก่อนโคลน หลักสูตรวัสดุปลูก และการติดตากายาง เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการจัดการตลาดไม่ข้างพารา การเตรียมวัสดุปลูกใหม่ และการขยายพันธุ์ยาง การฝึกอบรมพนักงานด้านการเกษตรตามความจำเป็น มีหลักสูตรการผลิตและการขยายพันธุ์ยางหลักสูตรการปลูกสวนยางในพื้นที่ปลูกยางใหม่ เพื่อให้พนักงานมีความรู้และทักษะในการผลิตและขยายพันธุ์ยาง รวมถึงให้ความรู้ความเข้าใจในการปลูกสร้างสวนยางตามหลักวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ สามารถนำไปถ่ายทอดแก่เกษตรกรได้

3) การดำเนินงานของ สกย. ในการเพิ่มรายได้และเก็บผลประโยชน์อย่างคุ้มค่าจากสวนยางพาราจากการสัมภาษณ์ พบร่วม หน่วยงานมีแนวทางในการดำเนินงาน โดยการแนะนำการเปิดครีดยางตามขนาดเปิดครีดหลักเลี้ยงการเปิดครีดตันเล็กเพื่อให้ได้ผลผลิตสูง ส่งเสริมให้มีการปลูกยางอย่างถูกวิธีและให้ความรู้ในการเก็บผลผลิตน้ำยางอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมการดำเนินงานดังนี้ ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานและให้ความรู้การบำรุงรักษาสวน และการกรีดยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกร ในแหล่งปลูกยางรายใหม่ เป็นการถ่ายทอดความรู้การปลูกสวนยางและการกรีดยางอย่างถูกวิธีเพื่อไม่ให้เกษตรกรกรีดยางตันเล็ก พัฒนาความรู้ของเกษตรกรที่เหมาะสมและเป็นรูปแบบที่ทำให้เกษตรกรสนใจนำไปประยุกต์ต่อขอดใช้ประโยชน์ได้จริง ให้มีการศึกษาดูงาน และศึกษาดูงานร่วมกับเกษตรกร

การบริหารงานของสำนักงานกองทุนส่งเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยมีรายละเอียดของแผนงานตลอดจนกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานเพื่อยกระดับรายได้และสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีรายละเอียด ดังนี้

(1) หลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรจะต้องมีที่ดินอยู่ในเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพาราใน 30 ตารางกิโลเมตรจะต้องมีพื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 5,000 ไร่ สำหรับเกษตรกรที่ไม่เคยมีสวนยางมาก่อน จะได้รับอนุมัติให้ปลูกได้ไม่น้อยกว่า 7 ไร่ แต่ไม่เกิน 30 ไร่ ส่วนเกษตรกรที่เคยปลูกยางมาก่อนแล้ว จะได้รับอนุมัติให้ปลูกได้

ตามจำนวนเนื้อที่ที่ต้องการปลูกใหม่ เมื่อร่วมกับสวนเดิมต้องไม่น้อยกว่า 30 ไร่ มีสิทธิรับสินเชื่อ อัตราดอกเบี้ยต่ำจากธนาคารเพื่อการเกษตร (ธ.ก.ส.) ในวงเงินถูกระยะไม่เกิน 5,360 บาท แบ่งจ่ายเงิน กีให้เป็นงวดๆ ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) กำหนด และ สกย. เป็นหน่วยงานหลักในการให้คำแนะนำด้านวิชาการปลูกยางพารา ถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูก และการคุ้นเคยรักษางานสวนยาง ตลอดระยะเวลาที่เกณฑ์รกรเข้าร่วมโครงการกับ สกย. โดยมีกรรมวิชาการ เกษตรสนับสนุนด้านวิชาการ กรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนการจัดเกณฑ์รกร และทั้ง 3 หน่วยงาน รวมทั้งกรมส่งเสริมสหกรณ์ จะต้องร่วมกันสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อ พัฒนาการผลิต การปรับเปลี่ยนและการตลาด

(2) การสมัครเข้าร่วมโครงการสงเคราะห์การทำสวนยาง เกษตรกร ต้องมีสัญชาติไทย ยื่นใบสมัครพร้อมหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ราชการออก ให้ใช้แทนบัตรประจำตัว พร้อมสำเนาหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์การครอบครองที่ดิน หรือสัญญา เช่าที่ดินที่ทางราชการเป็นผู้ออกให้ อาทิ โฉนด, นส.3 ก, นส.3, สค.1, สปก., สทก. หรือหลักฐานที่ นิคมสร้างตนเองออกให้ กรณีมีใบเสียภาษีบำรุงท้องที่ (กบท.) เพียงอย่างเดียวไม่สามารถนำมายื่น สมัครเข้าร่วมการสงเคราะห์ได้ หากที่ดินอยู่ในเขตป่าสงวนให้นำหนังสือเช่าที่ทำกินจากการป่าไม้ มายื่นสมัครด้วย

4) การดำเนินงานของ สกย. ให้เกษตรกรและสถาบันการเกษตรกรเห็น ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนยางในแนวทางที่เกื้อกูลกับระบบนิเวศและ สิ่งแวดล้อม จากการสัมภาษณ์ พนวจหน่วยงานมีแนวทางในการดำเนินงาน โดยการแนะนำส่งเสริม สนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางมีส่วนร่วมในการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ส่งเสริมและ สนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางปรับเปลี่ยนวิธีการทำสวนยาง เพื่อนรักช์คิน และสนับสนุนการ ปลูกพืชร่วมยาง

กิจกรรมในการดำเนินงาน ดังนี้ สนับสนุนปัจจัยการผลิตและ ถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร ลดต้นทุนการผลิตโดยการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์คิน การใช้ปุ๋ย อินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี และการปลูกพืชคลุมตระกูลถ้วนในสวนยาง บริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ของ หน่วยงานในแนวทางอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรในพื้นที่ โดยส่งเสริมให้ สงเคราะห์มีแผนการป้องกันการชะล้างของน้ำคิด เช่น การปลูกแนวระดับและทำขั้นบันได การ ปลูกพืชคลุมดิน หญ้าเฝกทำแนวป้องกันไปในฤดูแล้ง ไม่ตัดต้นไม้หรือพืชธรรมชาติในบริเวณที่มี ลักษณะ และส่งเสริมให้มีการปลูกพืชคลุมดิน ลดการใช้สารเคมี โดยให้คำแนะนำสวนสงเคราะห์ที่ ไม่ได้ปลูกพืชแซนให้ปลูกพืชคลุม เพื่อควบคุมวัชพืชและเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับคิน และลดการใช้ สารเคมีในการกำจัดวัชพืชในสวนยาง

ส่วนการส่งเสริมมาตรการด้านการผลิต ให้คำแนะนำชาวสวนยางรายบ่อypรับเปลี่ยนสวนยางพาราที่พึงพาพืชเศรษฐกิจชนิดเดียวไปสู่ระบบเกษตรกรรมที่หลากหลายทางชีวภาพและพัฒนาระบบที่เกือบหนุนชึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์โดยธรรมชาติ ซึ่งจะลดต้นทุนในการด้านการบำรุงรักษา ลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามเดียวแต่ทำให้เป็นแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เน้นการใช้ทรัพยากร่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในลักษณะฟาร์มผสมผสาน มีการปลูกพืชหลากหลายชนิดผสมผสานกับการปลูกยางพาราเพื่อผลทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

5) ปัญหา อุปสรรคของ สกย. ในการดำเนินงานด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จากการสัมภาษณ์ พนว่า ส่วนใหญ่จะเป็นด้านการประสานงานร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดปัญหานี้เรื่องของการขาดเครื่อมพันธุ์ยาง จำนวนพันธุ์ยาง (กรมวิชาการเกษตร) และปัญหาด้านความคิดเห็นไม่ตรงกันด้านความเหมาะสมในการอนุมัติการปล่อยเงินกู้ระหว่างความเห็นของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) และยังมีความล่าช้าในการพิจารณา_r่วมกันอีกด้วย เช่น การพิจารณาที่คินร่วมกันทำให้การอนุมัติมีความล่าช้าบ้าง

การกู้เงินของเกษตรกร พนว่า ชาวบ้านไม่สามารถกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ ทำให้ขาดเงินทุนจากแหล่งที่มีคอกเบี้ยต่ำ อาจทำให้ต้องไปกู้เงินจากแหล่งเงินกู้คอกเบี้ยสูงมากด้านงาน ทำให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นโดยไม่จำเป็น

ปัญหาอุปสรรคในด้านการบริหารจัดการของเกษตรกร พนว่า ผลผลิตยางพารา เช่น ยางแผ่นดิน น้ำยางสด มีราคาสูงเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรจะลดการโค่นปลูกแทน ราคายางพันธุ์ยาง(ยางชำรุด) มีราคาสูง และขาดแคลน และสาเหตุจากภัยธรรมชาติ ไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่ง สกย. ต้องดำเนินการการกิจสวนประสบภัยธรรมชาติให้กับเกษตรกร

4.1.2.2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันการเกษตรกร

1) การดำเนินงานของ สกย. ให้เกิดการรวมตัวของเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกร และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายให้เกษตรกรพึงพาซึ่งกันและกันทั้งในด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และสร้างอำนาจในการเจรจาต่อรองจากการสัมภาษณ์พนว่า หน่วยงานมีแนวทางในการดำเนินงาน โดยการพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายสถาบันเกษตรกรเพื่อให้สถาบันเกษตรกรพึงพาซึ่งกันและกันได้ รวมทั้งสร้างอำนาจการผลิต การตลาด และการเจรจาต่อรองต่างๆ สนับสนุนให้

สถาบันเกษตรกรผลิตภัณฑ์ยางเพื่อเพิ่มนูลค่า แนะนำการเข้าถึงแหล่งทุน และจัดหาแหล่งเงินทุนต่างๆ ให้เกษตรกร

กิจกรรมในการดำเนินงาน ดังนี้ เชื่อมโยงเครือข่ายสถาบันเกษตรกร ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระหว่างจังหวัด จัดเงินทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือผู้รับการส่งเสริม มีการดำเนินงานให้เกษตรกรและสถาบันการเกษตรกรได้รับความรู้ และมีพัฒนาการ ประกอบอาชีพการปลูกสวนยาง โดยการแนะนำ ให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการปรับรูปเพื่อเพิ่มนูลค่ายาง ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางรวมกันในรูปกลุ่มพัฒนาสวนยาง kra ที่ปรับปรุงผลผลิตให้มีคุณภาพดีตามมาตรฐาน และสร้างอำนาจการต่อรองในด้านราคา ยกระดับรายได้ของเกษตรกรชาวสวนยางให้เพิ่มสูงขึ้น

2) การดำเนินงานของ สกย. ให้เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และสถาบันเกษตรกรมีการดำเนินการที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่องจากการสัมภาษณ์ พบร่วมกัน หน่วยงานมีแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาเกษตรกรและผู้นำเกษตรกร/สหกรณ์/สถาบันเกษตรกรให้มีคุณภาพมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน โดยการจัดฝึกอบรมสัมมนาพร้อมศึกษาดูงานด้านการผลิตการปรับรูป และการตลาดตลอดจน สนับสนุน การสร้างเครือข่าย และ พัฒนาเครือข่าย เชื่อมโยงสถาบันเกษตรกร ให้เข้มแข็ง เช่น หลักสูตรระบบสหกรณ์การทำบัญชีครัวเรือน และ เสริมสร้างเกษตรกร ชาวสวนยางยุคใหม่ เพื่อสืบทอดอาชีพ การทำสวนยางสู่คนรุ่นหลังต่อไปโดยกำหนดมาตรการการเสริมประสิทธิภาพสถาบันเกษตรกร ส่งเสริม พัฒนากลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจในด้านการผลิต การปรับรูป และการตลาด หน่วยงานจำแนกกลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรตามศักยภาพ เพื่อกำหนดวิธีการส่งเสริม ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สมการจัดตั้งกลุ่มชาวสวนยาง ให้มีการรวมตัวเป็นสถาบันเกษตรกรให้มีการดำเนินการงานต่อเนื่อง และเป็นศูนย์กลางการพัฒนา จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ยางพารา เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านยางพาราของเกษตรกรและผู้สนใจ จัดตั้งโรงงานต้นแบบผลิตภัณฑ์ยาง ตั้งหมู่บ้านเกษตรกรชาวสวนยางพัฒนาในท้องถิ่น และกิจกรรมในการดำเนินงาน สกย. ได้ฝึกอบรมเกษตรกร ชาวสวนยางหลักสูตร การลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมอาชีพเสริมและการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

3) การดำเนินงานของ สกย. ให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง และดำเนินการในการส่งเสริมและพัฒนาจากการสัมภาษณ์ พบร่วมกัน หน่วยงานมีแนวทางในการดำเนินงาน โดยสนับสนุนผู้นำสถาบันการเกษตรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป็นกรรมการต่างๆ เกี่ยวกับยางพารา กิจกรรมในการดำเนินงานสกย. ได้พัฒนาครุยาง และครุยางใหม่ รวมถึงการคุ้มครองน้ำดื่มและ การสร้างวิทยากรรักษายาง จากเกษตรกรที่เป็นครุยางเนื่องจากพนักงานของสำนักงานฯ มีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อการ

ให้บริการเกณฑ์กร ได้อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะการติดตามให้คำแนะนำรายตัวแก่เกษตรกรดังนี้ สำนักงานฯ จึงแก้ไขปัญหาโดยการจัดให้มีครุย่างทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยพนักงานสภ.y ในด้านการให้คำแนะนำในเรื่องการทำสวนยางเบื้องต้นสภ.y ได้พัฒนาความรู้เบื้องต้นของครุย่างโดยการฝึกอบรมความรู้เรื่องยางพาราการตรวจสอบสวนยางไปแล้ว แต่ก็ยังไม่เพียงพอแต่เนื่องจากครุย่างเป็นเสมือนตัวแทนของสำนักงานฯ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องยางพาราเป็นอย่างดีที่สำคัญ จะต้องนำเรื่องถือของเกษตรกรทั่วไป

4) การดำเนินงานของ สภ.y ให้มีผู้นำเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ เพิ่มขึ้นจากการสัมภาษณ์ พบร่วม หน่วยงานมีแนวทางในการดำเนินงาน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ เข้าสู่อาชีพการทำสวนยางและอาชีพเกี่ยวกับยางพารา ปลูกฝังและสร้างแรงจูงใจให้รักอาชีพการทำสวนยางเนื่องจากพนักงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สภ.y) ไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองชาวสวนยาง การให้เกษตรกรชาวสวนยางคุ้มครองเอง ก็จะทำให้ สภ.y ไม่ต้องเพิ่มนักการแต่เกษตรกรชาวสวนยางที่มองมีความรู้ในเรื่องยางพาราระดับครุ จึงสามารถเป็นผู้ช่วยพนักงานของ สภ.y ได้ การสร้างเกษตรกรชาวสวนยางให้เป็น “ครุย่าง” ได้ จะต้อง ได้รับการฝึกอบรมอย่างเข้มให้มีความรู้ที่สามารถถ่ายทอดได้และต้องมีพนักงานของ สภ.y คอยเป็นพี่เลี้ยงตลอดระยะเวลาปฏิบัติงาน ปัจจุบัน สภ.y มีภาระหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองสวนยาง โครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกร โครงการขยายเวลาส่งเคราะห์ปลูกยางในที่แห้งใหม่ระดับที่ 1 โครงการส่งเคราะห์ปลูกยางในที่แห้งใหม่ (ระดับที่ 2) และโครงการบำรุงรักษารากสวนและการปรับปรุงอุปกรณ์เพื่อเพิ่มผลผลิตดังนี้ ครุย่างจึงต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านยางพาราอย่างครบวงจรเพื่อให้ครุยาง มีความสามารถในการทำหน้าที่แนะนำ ส่งเสริมอาชีพการทำสวนยางแทนพนักงานของ สภ.y ได้ จึงจำเป็นต้องให้การฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ทักษะให้แก่ครุยาง ให้มีความเชี่ยวชาญยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติการกิจดังกล่าวโดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ ด้านยางพาราอย่างครบวงจรให้แก่ครุยางเพิ่มเติม ทักษะด้านการปฏิบัติงานภาคสนามแก่ครุยางและให้ครุยางสามารถนำความรู้และทักษะไปปฏิบัติงานให้คำแนะนำแก่เกษตรกร ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพกิจกรรมในการพัฒนาของ สภ.y คือ การดำเนินงานฝึกอบรมเกษตรกรชาวสวนยางในหลักสูตร การพัฒนาผู้นำ และเสริมสร้างเกษตรกรบุคใหม่

5) ปัญหา อุปสรรคของ สภ.y ในการดำเนินงานด้านการสร้างความมั่นคง ให้กับเกษตรกร และสถาบันการเกษตรกรจากการสัมภาษณ์พบร่วม ปัญหาภายในหน่วยงานพนักงาน ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สภ.y) ไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองชาวสวนยาง สภ.y ได้สนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความกระตือรือร้น

เจ้าหน้าที่ต้องอยู่ในบ้านให้เกิดการตื่นตัว ส่วนปัญหาที่เกิดจากเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการส่วนใหญ่จ้างแรงงานที่มีคุณภาพในการดูแลสวนยาง และกรีดยางพารา เกษตรกรส่วนใหญ่จ้างแรงงาน และประสบปัญหาค่าจ้างสูงและทักษะแรงงานในการกรีดยางไม่มีคุณภาพ ทำให้ได้ผลผลิตน้ำยาง ไม่เต็มที่ โดยการแนะนำฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี การบำรุงรักษา การกรีดยาง การเก็บเกี่ยวและปรับปรุงการผลิต

4.1.2.3 ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบทลอดยางพารา

1) การดำเนินงานของ สภย. ให้เกษตรกรชาวสวนยางขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาน้ำยางที่เป็นธรรมและให้มีตลาดประมูลยางพาราระดับห้องถัง จากการสัมภาษณ์พบว่า หน่วยงานมีแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมสถาบันเกษตรกรให้เป็นแหล่งรวมยางและซื้อขายยางเอง เป็นการพัฒนาภารกิจเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจในด้านการผลิต การปรับปรุง และการตลาด โดยสภย.ดำเนินงานขัดตลาดประมูลยางและมีบทบาทประสานงานดำเนินการให้ความสะดวกแก่ทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ รวมทั้งเป็นพยานในการซื้อขายในการทำข้อตกลง การทำสัญญาในการซื้อขายน้ำยาง คั่งน้ำ

- จัดสถานที่ให้ใช้เป็นตลาดยาง โดยเบื้องต้นจะใช้สถานที่ทำการของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำการสวนยางจังหวัด (สภย.จ.) เป็นที่ตั้งตลาดยาง สภย. เนื่องจาก มีห้องพร้อมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการจัดตลาด มีอุปกรณ์สื่อสาร ตลอดจนมีบุคลากรอยู่พร้อมแล้ว

- จัดหาข้อมูล ข่าวสารในเรื่องยาง ธุรกิจยางการค้ายาง วิเคราะห์สถานการณ์ยาง เพื่อให้ผู้มาติดต่อตลาดได้ทราบเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจซื้อขาย

- มีโครงสร้างบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเรื่องตลาดยางอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ตลาด การนำนิติกรรมสัญญา หรือธุรกิจการตลาด การติดต่อประสานงาน ให้เกิดการซื้อขายหรือตลาดสัมพันธ์ การเก็บข้อมูล การลงทะเบียนตลาด เป็นต้น

- การปฏิบัติงานตลาดยาง สภย. จะต้องมีลักษณะพิเศษแตกต่างจาก การปฏิบัติตามระบบราชการปกติ จะต้องเป็นเชิงธุรกิจ มีความสะดวก รวดเร็ว ในการเดินทางติดต่อ การสื่อสาร สภย. จะต้องมีมาตรฐานการเป็นพิเศษ

- เป็นผู้ประสานงานให้ผู้ซื้อและผู้ขาย ให้มีการติดต่อซื้อขายกันโดยตรง โดยพนักงาน สภย. จะวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย จากนั้นจะติดต่อทั้งสองฝ่ายให้มีการพบปะหรือเจรจาตกลงกันในรายละเอียด และตัดสินใจซื้อขายในที่สุด

- สกย. จะเป็นผู้เก็บข้อมูล ลงทะเบียนทั้งฝ่ายผู้ขาย (ความสามารถในการผลิต ชนิด ปริมาณและคุณภาพ) และฝ่ายผู้ซื้อยา (ความต้องการใช้ยา ชนิด ปริมาณและคุณภาพ)

- เป็นผู้แทนหนึ่งในคณะกรรมการไตรภาคี (ภาคเกษตร ภาคผู้ใช้ หรือภาคธุรกิจ, และภาครัฐ) เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของตลาดและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของตลาด ยาฯ

สกย. เป็นผู้จัดกิจกรรมในการดำเนินงานจัดการตลาดยาพาราเบน ครบวงจร โดยตัวแทนจากไตรภาคี ได้แก่ ภาคเกษตรหรือผู้ขาย ภาคผู้ใช้หรือภาคธุรกิจ และภาครัฐ คือ สกย. เป็นคณะกรรมการในการบริหารงาน ในพื้นที่ๆ ศึกษามิตรตลาดกลางในจังหวัดบุรีรัมย์

2) การดำเนินงานของ สกย. ให้มีตลาดประมูลยาพาราระดับท้องถิ่นไว้ รองรับผลผลิตยาพารา และราคากลางประมูลยาพาราระดับท้องถิ่นของสกย. เป็นราคาอ้างอิงของการซื้อขายยาในตลาดท้องถิ่นจากการสัมภาษณ์ พนวจ หน่วยงานมีแนวทางในการดำเนินงาน โดยใช้ที่ตั้งของ สกย. จังหวัด เป็นที่ตั้งตลาดยาของ สกย. เนื่องจากมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยในการเป็นตลาด คือ เป็นสถานที่ของ สกย. เองอยู่แล้ว และมีเครื่องมือสื่อสาร อาคาร และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีพากัน บางแห่งมีโภคัตยาน ตลอดจนบุคลากรอยู่ ณ ที่ตั้งแล้ว ทำให้ประหัดงบประมาณจะเห็นได้ว่า สกย. เป็นหน่วยงานของภาครัฐ ส่วนภาคเกษตรกรที่เป็นผู้ขายในตลาดยา ที่เป็นหลัก คือกลุ่ม พัฒนาเข้าของสวนยางสังเคราะห์ และกลุ่มสหกรณ์กองทุนฯ สวนยาง ซึ่งบทบาทของเกษตรกร มีดังนี้

- รวมตัวกันให้ความเข้มแข็ง เพื่อเป็นสถาบันเกษตรกร ที่พร้อมจะ พัฒนาตนเอง ในทุกด้านเป็นที่เรื่อถือของผู้ที่เกี่ยวข้อง

- มีกิจกรรมเสริมสร้างให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้าใจ และได้รับ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ถูกต้อง หรือได้รับความรู้วิชาการในการพัฒนาตนเอง และอาชีพให้มีความ มั่นคง แบบยั่งยืน เช่น การประชุมกลุ่มเป็นประจำ การจัดอบรมต่างๆ การร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น

- การรวมตัวกันผลิตยาเป็นสินค้า โดยใช้อุปกรณ์ คือ โรงอบ รนยา โรงเรือนเพื่อผลิตยาแ芬ดิน ยาแ芬นรนควัน ยาแ芬อบแห้ง ยาเจรฟ น้ำยางสค น้ำยางเข้ม หรือยางแท่ง ตามแต่อุปกรณ์จะ mana ได้โดยตนเอง หรือจากส่วนราชการ และจะต้องผลิตให้ได้ ตาม มาตรฐานสากล หรือตรงตามความต้องการของผู้ใช้ยา โดยขอคำแนะนำช่วยเหลือจากผู้ใช้ หรือภาครัฐ

- สมัครเข้าเป็นสมาชิกตลาดยาฯ สกย. เพื่อให้ติดตาม ทราบเบื้องต้นเป็นผู้ขายยา โดยติดต่อแจ้งยอดการผลิตให้เกณฑ์ตกรร และรักษาคุณภาพยาให้สม่ำเสมอ ตามความต้องการของตลาด ปฏิบัติตามข้อตกลง หรือสัญญา ที่ทำไว้กับตลาด หรือผู้ซื้อ เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือของผู้เกี่ยวข้อง และเป็นการรักษาคุ้มครองในระยะยาว อันเป็นการค้าแบบชั่งขึ้น

- เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงตลาด และการแก้ไขปัญหาโดย ส่งผู้แทนฝ่ายผู้ขายเป็นหนึ่งในคณะกรรมการไตรภาคี

ส่วนภาคผู้ใช้ยาหรือภาคธุรกิจส่วนใหญ่ ได้แก่ ผู้ประกอบการโรงงาน พลิตภัณฑ์ยาฯ มีหน้าที่ดังนี้

(1) มีหน้าที่ในการนำยาไปใช้เป็นวัตถุคิบในการทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตามความต้องการของผู้บริโภค และแข่งขันกับสินค้าทั้งในและต่างประเทศ หรือมีหน้าที่ส่งยานออกขายต่างประเทศ

(2) รวมหัวกันเป็นกลุ่มผู้ใช้ยา เช่น กลุ่มโรงงาน พลิตภัณฑ์ยาฯ ในประเทศ เป็นต้น เพื่อให้มีอำนาจในการปกป้องผลประโยชน์และสิทธิอันพึงมีพึงได้ และมีศักยภาพในการพัฒนากลุ่ม

(3) มีการประชุมเป็นประจำเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข่าวสาร

(4) สมัครเป็นสมาชิกผู้ซื้อยาของตลาดยาฯ สกย.

(5) แจ้งความต้องการใช้ยาทั้งชนิด ปริมาณ และคุณภาพ ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ ตามที่ต้องการให้ตลาดยาฯ สกย. ทราบ เพื่อแจ้งให้ผู้ผลิตยาฯ ได้ปรับปรุงการผลิตยาฯ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

(6) ปฏิบัติตามข้อตกลง สัญญาที่ทำไว้กับตลาดหรือผู้ขายยา

(7) เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงตลาดและการแก้ปัญหา โดยส่งตัวแทนผู้ซื้อยาเป็นคณะกรรมการไตรภาคี

การดำเนินงานตลาดยาฯ สกย. มีขั้นตอน ดังนี้ กลุ่มพัฒนาเข้าของสวนยาฯ ลงเคราะห์ และกลุ่มสหกรณ์กองทุนฯ สวนยาฯ ต้องสมัครเป็นสมาชิกของตลาดยาฯ จดทะเบียนผู้ซื้อโดยตลาดยาฯ สกย. ผู้ใช้ยาหรือผู้ซื้อยา ต้องสมัครเป็นสมาชิกผู้ซื้อยาของตลาดยาฯ จดทะเบียนผู้ซื้อโดยตลาดยาฯ สกย. ส่วนตลาดยาฯ สกย. มีหน้าที่ หาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ติดต่อให้มีการพบปะเจรจา กันระหว่าง 3 ฝ่าย จัดให้ทำข้อตกลง และลงนามสัญญาซื้อขายระหว่างผู้ขาย ผู้ซื้อ และ ตลาดยาฯ ในฐานะเป็นพยาน ตลาดยาฯ เป็นผู้รับชำระเงินจากผู้ซื้อและติดต่อให้ผู้ขายส่งมอบยาฯ ติดตามผลเพื่อนำกลับมาใช้ปรับปรุงตลาดและตรวจความเรียบร้อยในการดำเนินงานจากผู้ซื้อและ

ผู้ขาย เมื่อเกิดปัญหา ตลาดบาง ยก. จะตั้งคณะกรรมการไตรภาคี โดยมีผู้แทนจากผู้ขายบาง ผู้ซื้อ บาง และ ยก.

3) การดำเนินงานของ ยก. ให้เกณฑ์กร ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง หรือมีผลกระทบกับราคาก รวดเร็ว ทันเวลา และทั่วถึง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจจาก การสัมภาษณ์ พนักงาน หน่วยงานมีแนวทางในการดำเนินงาน โดยตลาดบางของ ยก. จะใช้รูปแบบ Rubber paper หรือเรียกว่า การค้ายางผ่านกระดาษ โดยส่งผ่านเครื่องมือสื่อสาร คือ โทรศัพท์เป็น ข้อมูลปริมาณและคุณภาพยางของผู้ขายบางแต่ละรายให้ตลาดรับทราบ โดยผู้ขายไม่ต้องขนยางมารอ ขาย ณ ที่ตั้งตลาดอย่างต่อ ก่อน ชั่ว ยก. มีกลุ่มพัฒนาเจ้าของสวนสังเคราะห์ที่จดทะเบียนแล้ว จะ เป็นผู้ผลิตยางออกขายในขณะที่ผู้ซื้อยางที่เป็นโรงงานผลิตภัณฑ์ยางภายในประเทศ จะอื้ออำนวย ประโยชน์ต่อทั้งกลุ่มเกษตรกรที่จะ ได้รับราคายางที่สูงขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ยางที่จะ ได้รับ ยางราคากูอกกว่าซื้อจากผู้ส่งออก ซึ่งบวกค่าต่างๆ ไว้แล้ว และจะ ได้ใช้ยางในคุณภาพและปริมาณที่ ต้องการซึ่งสามารถแจ้งให้ผู้ผลิตปรับคุณภาพ การบรรจุหินห่อ และรายละเอียดอื่นที่ได้ตามความ ต้องการ และในจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีตลาดกลาง ได้ใช้การประมูลยางทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ และ การส่งข้อมูลข่าวสารราคายางทาง SMS

4) ปัญหาอุปสรรคของ ยก. ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบ ตลาดยางพาราจากการสัมภาษณ์พบว่า เนื่องจากเกษตรส่วนใหญ่เป็นผู้ปลูกยางรายย่อย เมื่อลงทุนทำ สวนยางต้องรอระยะเวลาในการเก็บยางอย่างน้อย 5 ปี จึงทำการเก็บยางจากยางต้นเล็กก่อนทำให้ คุณภาพของยางไม่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดบาง ยก. กำหนด และมักจะขายตรงกับผู้ซื้อภายนอก ระบบ และปัญหาที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อตลาดยางเกิดจากราคายางตกต่ำ โดยเฉพาะราคายางแผ่น ดิบ

4.1.2.4 ผลการศึกษาสภาพปัญหาบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการ บริหารจัดการองค์กร

1) การดำเนินงานของ ยก. ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ และพัฒนาระบบธรรมาภินิหารในการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส นั่น ใจ และตรวจสอบได้ จากการสัมภาษณ์พบว่า โครงสร้าง อัตรากำลังและระบบการคัดสรร บุคลากรมีความเหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบ บุคลากรในองค์กรสามารถถ่ายทอดความรู้และ องค์กรซึ่งมีการสร้างแรงจูงใจให้พนักงานที่มีความสามารถ โดยการให้ทุนศึกษาต่อในระดับปริญญา โท และการฝึกอบรมนักบริหารระดับต้น ระดับกลางและระดับสูง เพื่อพัฒนาตนเองเข้าสู่ตำแหน่งที่ สูงขึ้น มีการกำหนดผลตอบแทนให้สอดคล้องกับตำแหน่ง หน้าที่และความรับผิดชอบ

ด้านการปฏิบัติงานจำนวนบุคลากรในพื้นที่มีความเพียงพอต่อการให้บริการ เพราะว่าในปัจจุบันมีเกณฑ์ตกรรที่เข้าร่วมโครงการ และหลังพื้นจากการรับการลงทุนส่งเสริม แล้วจะทำหน้าที่เป็นครุยางในพื้นที่ ปฏิบัติงานร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานกองทุนส่งเสริม การทำสวนยาง (สกย.) ของแต่ละจังหวัด และ สกย. ได้เตรียมความพร้อมสำหรับการขยายงานที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต จากการสำรวจผู้มีความต้องการปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ และในปัจจุบัน มีการจ้างลูกจ้างเพิ่มในระยะสั้น และในระยะยาว

ด้านการศึกษาดูงานเพื่อการพัฒนาบุคลากรมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จและจัดให้เข้าอบรมทุกหลักสูตรของกรมวิชาการเกษตร เนื่องจากเจ้าหน้าที่บางท่านบรรจุในจังหวัดของเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังไม่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์เท่าที่ควร แต่เจ้าหน้าที่บางรายก็มาจากการแล่งพื้นที่ปลูกยางพาราทางภาคใต้มาก่อนทำให้มีประสบการณ์ในการทำงานมาบ้างแล้ว

2) การดำเนินงานของ สกย. ในกระบวนการปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่ง ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันจากการสัมภาษณ์พบว่าด้านบทบาทและการหน้าที่ของ สกย. มีมากกว่ากฎหมายให้เป็นหน่วยงานสนับสนุนการปลูกยางทดแทน ตลอดจนเกษตรกรมีความต้องการปลูกยางเพิ่มมากขึ้นในทุกพื้นที่ และ สกย. เป็นหน่วยงานเดียวที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดการยางในระดับพื้นที่ ซึ่งเกษตรกรมีความคาดหวังกับองค์กรไว้สูงมาก รวมทั้ง บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการยางเข้าด้วยกันและสามารถบริหารงานได้อย่างมีเอกภาพมากยิ่งขึ้น

ปรับปรุงกฎหมายและแก้ไขพระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริม การทำสวนยางให้สามารถใช้ประโยชน์ในการจัดสวัสดิการและรักษาเสถียรภาพราคายางในขอบเขตที่กว้างขวางและเหมาะสมกับสถานการณ์บริหารการเก็บเงินส่งเสริมฯให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ราคายาง ซึ่งต้องรองพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทยที่กำลังเสนอต่อวุฒิสภาอยู่ในขณะนี้

3) การดำเนินงานของ สกย. ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้อง สะดวกและรวดเร็วต่อการใช้เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ในตอนแรกยังไม่มีความพร้อมค้านอุปกรณ์ ซึ่งได้ทำการแก้ไขโดยการหยັນมาจากสำนักงานในจังหวัดໄກสีလັງที่ได้ดำเนินการมาก่อนหน้านี้ ซึ่งภายหลังที่ได้มีการจัดทำรายงานเพียงพอ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โทรสาร และโทรศัพท์ รวมถึง yan พาหนะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ที่ได้มีความสำคัญต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ สิ่งที่เป็นประโยชน์มากที่สุด คือ คอมพิวเตอร์ โดยมีการใช้สำหรับการจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ต่างอำเภอ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากใน

การทำงานของเจ้าหน้าที่และการให้บริการประชาชนที่เข้ามาติดต่อและองค์กรมีน นโยบายพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ใช้ประโยชน์เต็มศักยภาพ และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สะดวก และรวดเร็ว รวมทั้งสนับสนุนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภัยใน และการตรวจสอบภัยใน โดยมีแผนพัฒนาระบบ MIS เพื่อการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กร ได้แก่ โครงการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านบุคลากร เพื่อการคัดสินใจ สำหรับผู้บริหารและพนักงานที่ใช้ข้อมูล ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เพื่อจัดเก็บข้อมูลสวนยาง และเจ้าของสวนยางในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลการทำสวนยางในมิติต่างๆ ที่มีปัจจัยในเรื่องของความสัมพันธ์กับตำแหน่งสภากาแฟล์ล้อมของแหล่งข้อมูล

4) ปัญหา อุปสรรคของ สกย. ในการดำเนินงานด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรจากการสัมภาษณ์พบว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานว่า ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของงานในบางครั้ง เช่น การทำงานของหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล ทำกันเป็นลักษณะของการฝ่ากัน ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระให้แก่กันระหว่างหน่วยงาน โดยไม่จำเป็น และในส่วนของบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร มีหน้าที่ จัดทำพันธุ์ยาง และเอกสารทางวิชาการ ส่วนสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง มีหน้าที่ ทำการนัดหมายพันธุ์ยาง และแนะนำให้บริการด้านวิชาการรวมถึงมีหน้าที่จัดปฐมนิเทศชีวะและอบรมเรื่องระเบียบปฏิบัติต่างๆ ของการสงเคราะห์ วิธีการปลูกยางแก่เกษตรกรในลักษณะการควบคุมการทำสวนยางตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดเป็นวงคा ตลอดระยะเวลา 7 ปีครึ่ง พร้อมมอบหนังสือประจำตัวผู้เข้าร่วมการสงเคราะห์ เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอรับเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร และอีกหน่วยงาน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีหน้าที่ จัดสรรงบประมาณคงเดือนต่อเดือน ให้แก่เกษตรกร

และข้อจำกัดด้านงบประมาณ ซึ่งงบประมาณที่ได้รับจะถูกจัดสรรไปใช้ในการบริหารงานทั่วไป เช่น ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้ต่างๆ การทดสอบมาตรฐาน ประชาสัมพันธ์ และค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการออกสำรวจพื้นที่ ซึ่งเป็นงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลาง ทำการจัดสรรให้แก่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ของแต่ละจังหวัด ตามแผนงานและการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ทั้งนี้ เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางติดตามการปลูกยาง มีการจ่ายเบี้ยเดี่ยงวันละ 300 บาท ค่าที่พัก 700 บาท และค่าพาหนะตามที่จ่ายจริง

4.1.3 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการ ยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จาก การศึกษาพบว่า

4.1.3.1 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาของสกย. ในการบริหารจัดการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จากการสัมภาษณ์ พนวฯ หน่วยงานสำนักงานกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยาง (สกย.) กำหนดที่เป็นตัวกลางประสานในการสร้างโรงงานแปรรูปยางพาราเบื้องต้น จากน้ำยางเป็นยางแผ่นดิน และแผ่นร่มควันให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ ซึ่งจะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ ยางพาราให้เป็นที่ต้องการของการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ส่วนมาตรการด้านอุตสาหกรรมควรให้ อุตสาหกรรมยางพาราเป็นของชุมชน เริ่มตั้งแต่กระบวนการให้ชาวสวนยาง จัดตั้งองค์กรชาวสวน ยาง ให้มีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเพื่อดำเนินการในด้านการผลิต แปรรูป และการตลาดให้ เข้มแข็ง สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านยางพาราระหว่างผู้ปลูกเดิมกับผู้ปลูกใหม่ เพิ่มช่อง ทางการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยให้เกยตระกร มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดเทคโนโลยี องค์กรเกยตระกร ควรสร้างฐานข้อมูลที่เกี่ยวกับยางพาราและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเพิ่ม ผลผลิต ซึ่งจะเป็นการรักษาประโยชน์จากมูลค่าเพิ่มของผลผลิตให้กับเกยตระกรรวมทั้งภาค เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการผลิตร่วมกับองค์กรภาครัฐ

นอกจากนี้ยังต้องดำเนินงานปรับรูปแบบการตรวจสอบ และการ ปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ในพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ให้เกยตระกรเข้าใจการสูญเสียโอกาส ทางเศรษฐกิจหากชะลอการปลูกแทน แนะนำส่งเสริมให้เกยตระกรจัดทำพันธุ์ยางเอง และ สกย. ดำเนินการเพิ่มกำลังการผลิตพันธุ์ยาง เพื่อเพิ่มปริมาณพันธุ์ยางสำหรับบริการเกยตระกรเป็นการรักษา เสถียรภาพด้านราคา และสร้างความมั่นใจให้แก่เกยตระกร

4.1.3.2 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาของสกย. ในการบริหารจัดการ ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกยตระกรและสถาบันเกษตรกร จากการสัมภาษณ์ พนวฯ ต้องมีการ สนับสนุนให้ชาวสวนยางรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่และให้ความรู้ ฝึกอบรมเข้าของสวนยางและแรงงานที่คุ้มครองสวนยาง เกี่ยวกับการลดต้นทุนการปลูกยางพารา อาทิ เช่น แนะนำวิธีการทำต้นกล้าเพื่อสำรองต้นกล้าที่ตายไป หรือการแนะนำแนวทางการทำปุ๋ยเองจากวัสดุที่ หาได้ในท้องถิ่น จะทำให้เกยตระกรมีต้นทุนการลงทุนที่ต่ำลง ส่งเสริมการอบรมเรื่องอาชีพเสริม เพื่อหารายได้ การแนะนำปลูกพืชแซมที่ทดแทนรายได้ระหว่างรอการก่อขยายให้มากขึ้น จัด โครงการฝึกอบรมเกษตรกรและฝึกทักษะการก่อขยายให้แรงงานในสวนยางเพิ่มมากขึ้น และพัฒนา ครุยยางในพื้นที่เพิ่มมากขึ้นให้เกยตระกรบริหารจัดการยางด้วยตนเอง

4.1.3.3 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาของสกย. ในการบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบคลาดบารา จากการสัมภาษณ์พบว่าจากปัญหาราคาบาราตกต่ำ สกย. จึงกำหนดมาตรการรักษาเสถียรภาพราคายางเพื่อรับความผันผวนของราคายาง โดยขอให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ให้สินเชื่อกับสถาบันเกษตรกรเพื่อประรูปยาง และเก็บสต็อกไว้ ขอความร่วมมือเกษตรกรชาวสวนยางลดหรือชะลอเวลากรีดยางจาก 2 วันเป็น 1 วัน เป็นกรีดวันเว้นวัน เพื่อลดปริมาณในท้องตลาด ทำให้ราคาสูงขึ้น และให้เกษตรกรหยุดกรีดยางต้นเล็กที่ยังไม่ได้ขนาดกรีด

ส่วนการแก้ปัญหาของภาคเกษตรกร ได้ขอความร่วมมือให้เกษตรกร ชะลอการกรีดยางหรือลดปริมาณวันกรีดยางในช่วงนี้ลง เพื่อให้ปริมาณยางในท้องตลาดลดลง ดูแลบำรุงรักษารางสวนยางพาราในช่วงชะลอการกรีด เพื่อให้ต้นยางพาราได้มีโอกาสพัก และพร้อมให้ผลผลิตอย่างเต็มที่ในการกรีดรังต่อไป ปรับปรุงผลิตภัณฑ์การแปรรูปการทำยางแผ่นดินหรือยางแผ่นร่มกวัน แทนการขายน้ำยางสด เพื่อสามารถเก็บไว้ขายในช่วงยางมีราคาสูง กรีดยางพาราและทำยางแผ่นดินโดยใช้แรงงานในครอบครัวซึ่งทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจ้างกรีด เกษตรกรรวมกลุ่มขายยางอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์ที่จะมีอำนาจต่อรองราคาและการสร้างกลุ่มเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสารในด้านการผลิตและด้านการตลาด

4.1.3.4 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาของสกย. ในการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรจากการสัมภาษณ์พบว่าพนักงานมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี เป็นผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ และบางคนก็ขยันมากเหลียงพื้นที่ปลูกบ้างเดินในภาคใต้ และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ พบว่า บางคนมีสวนยางเป็นของตนเอง และทำการทดลองปลูกยางตามแนวทางของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) องค์กรควรเร่งรัดพัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้เพิ่มทักษะเกี่ยวกับการจัดการสวนยาง พัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาดให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้รวมถึงการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

4.2 ผลการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ

4.2.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบและสภาพปัญหาอุปสรรคการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ สภาพปัญหาอุปสรรค ความพึงพอใจความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการบริหาร

จัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง โดยจัดทำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาและมีค่าความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อใช้ในการสอบถามกลุ่มชาวบ้านที่อยู่อาศัยที่กำหนดไว้ จำนวน 396 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืนมา 396 ฉบับ กิตเป็นร้อยละ 100 ผลจากการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามตามจำแนกตามเพศ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	272	68.7
หญิง	124	31.3
รวม	396	100.00

จากตารางที่ 4.1 เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 396 คน เมื่อจำแนกข้อมูลตามเพศแล้ว พบร้า เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 272 คน กิตเป็นร้อยละ 68.7 มากกว่าเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีจำนวน 124 คน กิตเป็นร้อยละ 31.3

ตารางที่ 4.2 จำนวนร้อยละ ของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิลำเนา

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภูมิลำเนา		
อุบลราชธานี	137	34.6
ศรีสะเกษ	110	27.8
สุรินทร์	50	12.6
ยโสธร	30	7.5
บุรีรัมย์	69	17.4
รวม	396	100.00

จากตารางที่ 4.2 เกย์ตระกรผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกข้อมูลตามภูมิลำเนา พบร่วมกันว่า เกย์ตระกรผู้ตอบแบบสอบถามมีภูมิลำเนาอยู่ที่อุบลราชธานีมากที่สุด จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมา คือครีสต์เกย์จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 บุรีรัมย์จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 สุรินทร์จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 และน้อยที่สุด คือ ยโสธร จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6

ตารางที่ 4.3 จำนวนร้อยละของเกย์ตระกรผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 21 ปี	5	1.3
21 - 30 ปี	53	13.4
31 – 40 ปี	120	30.3
41 – 50 ปี	150	37.9
51 ปีขึ้นไป	68	17.2
รวม	396	100.00

จากตารางที่ 4.3 เกย์ตระกรผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกข้อมูลตามอายุ พบร่วมกันว่า เกย์ตระกรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41- 50 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมา คือ อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 อายุ 21 - 30 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 และน้อยที่สุด คือ อายุต่ำกว่า 21 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ตารางที่ 4.4 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถามตามจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	74	18.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	125	31.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย/เที่ยบเท่า (ปวช.)	90	22.7
อนุปริญญา/เที่ยบเท่า (ปวส.)	55	13.9
ปริญญาตรี	50	12.6
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.5
รวม	396	100.00

จากตารางที่ 4.4 เกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถาม เมื่อจำแนกข้อมูลตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จะมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/เที่ยบเท่า (ปวช.) จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 ประถมศึกษา จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 อนุปริญญา /เที่ยบเท่า (ปวส.) จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 ปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 และน้อยที่สุด คือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5.

ตารางที่ 4.5 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	125	31.6
5,001 – 10,000 บาท	111	28.0
10,001 – 15,000 บาท	96	24.2
รายได้ต่อเดือน		
15,001 – 20,000 บาท	50	12.6
มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	14	3.5
รวม	396	100.00

จากตารางที่ 4.5 เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกข้อมูลตามรายได้ต่อเดือน พนว่าส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 รองลงมา คือ รายได้ต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 รายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 รายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 และน้อยที่สุด คือ รายได้ต่อเดือน มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

ตารางที่ 4.6 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ประเภทสมาชิก ของเกษตรกร

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภทสมาชิกของเกษตรกร		
อยู่ระหว่างการลงทะเบียน	290	73.2
หลังรับการลงทะเบียน	80	20.2
ผู้ปลูกยางเงอ	26	6.6
รวม	396	100.00

จากตารางที่ 4.6 เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกข้อมูลตามประเภทสมาชิกของเกษตรกร พนว่า ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกประเภทอยู่ระหว่างการลงทะเบียน จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 73.2 รองลงมา คือ หลังการลงทะเบียนจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 และน้อยที่สุด คือ ผู้ปลูกยางเงอ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6

ตารางที่ 4.7 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ลักษณะการถือ ครองที่ดิน

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลักษณะการถือครองที่ดิน		
ที่ดินของตนเอง	280	70.7
เข้าที่ดินจากการป้าไน้	116	29.3
เข้าที่ดินจากนายทุน	-	-
รวม	396	100.00

จากตารางที่ 4.7 เกย์ตกรผู้ต้องแบบสอบถาม เมื่อจำแนกข้อมูลตามลักษณะการถือครองที่คิด พบว่า ส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองที่คิดเป็นที่คิดของคนเอง จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 70.7 รองลงมา คือ เช่าที่ดินจากการป้าไม่ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 และไม่มีเกย์ตกรเช่าที่ดินจากนายทุน

ตารางที่ 4.8 จำนวนร้อยละของเกย์ตกรผู้ต้องแบบสอบถามจำแนกตามเนื้อที่ในการปลูกยางพารา

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เนื้อที่ในการปลูกยางพารา		
น้อยกว่า 15 ไร่	194	49.0
15 -19 ไร่	115	29.0
20 -24 ไร่	42	10.6
25 -29 ไร่	15	3.8
มากกว่า 29 ไร่ขึ้นไป	30	7.6
รวม	396	100.00

จากตารางที่ 4.8 เกย์ตกรผู้ต้องแบบสอบถาม เมื่อจำแนกข้อมูลตามเนื้อที่ในการปลูกยางพารา พบว่า ส่วนใหญ่มีเนื้อที่ในการปลูกยางพาราน้อยกว่า 15 ไร่ จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมา คือ เนื้อที่ในการปลูกยางพารา 15 – 19 ไร่ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29 เนื้อที่ในการปลูกยางพารา 20 – 24 ไร่ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10 เนื้อที่ในการปลูกยางพารามากกว่า 29 ไร่ขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 และน้อยที่สุด คือ เนื้อที่ในการปลูกยางพารา 25 – 29 ไร่ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

**ตารางที่ 4.9 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูบแบบสอบถามตามจำแนกตาม ก่อนทำสวนยาง
เกษตรกรประกอบอาชีพ**

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ก่อนทำสวนยางเกษตรกรประกอบอาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	17	4.3
เกษตรกรรม	335	84.6
พนักงานบริษัทเอกชน	-	-
ข้าราชการ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ	3	0.7
ค้ายา / ธุรกิจส่วนตัว	36	9.1
อื่นๆ (ระบุ)	5	1.3
รวม	396	100.00

จากตารางที่ 4.9 เกษตรกรผู้ดูบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกข้อมูลตามก่อนทำสวนยาง เกษตรกรประกอบอาชีพ พ布ว่า ส่วนใหญ่ก่อนทำสวนยางเกษตรกรประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 335 คน คิดเป็นร้อยละ 84.6 รองลงมา คือ ค้ายา / ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 รับจ้างทั่วไป จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 อื่นๆไม่ได้ระบุ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 และไม่มีเกษตรกรประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

**ตารางที่ 4.10 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ดูบแบบสอบถามตามจำแนกตาม แรงงานใช้ที่ทำให้
เกษตรกรปลูกยางพารา**

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แรงงานใช้ที่ทำให้เกษตรกรปลูกยางพารา		
ต้องการเปลี่ยนอาชีพ	195	49.2
ต้องการสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ	30	7.6
ต้องการพันธุ์ยางพรี	45	11.4
ต้องการสินเชื่อ / ต้นพันธุ์ยาง	25	6.3
เจ้าหน้าที่แนะนำ	96	24.2
อื่นๆ (ระบุ)	5	1.3
รวม	396	100.00

จากตารางที่ 4.10 เกษตรกรผู้ต้องแบบสอบถาม เมื่อจำแนกข้อมูลตาม แรงงาน ใจที่ทำให้เกษตรกรปลูกยางพารา พบว่า ส่วนใหญ่แรงงานใจที่ทำให้เกษตรกรปลูกยางพารา คือ ต้องการเปลี่ยนอาชีพ จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2 รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่แนะนำ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 ต้องการพัฒนาฟาร์ม จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 ต้องการสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 ต้องการสินเชื่อ/ต้นพันธุ์ยาง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 และน้อยที่สุด คือ อาชีพอื่นๆ ไม่ได้ระบุ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ตารางที่ 4.11 จำนวนร้อยละของเกษตรกรผู้ต้องแบบสอบถามจำแนกตาม ปีที่เกษตรกรเริ่มปลูกยางพารา

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปีที่เกษตรกรเริ่มปลูกยางพารา		
ก่อน พ.ศ. 2545	5	1.3
พ.ศ. 2546 – 2548	75	18.9
พ.ศ. 2549 – 2551	114	28.8
พ.ศ. 2552 – 2554	199	50.3
พ.ศ. 2555	3	0.8
รวม	396	100.00

จากตารางที่ 4.11 เกษตรกรผู้ต้องแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตาม ปีที่เกษตรกรเริ่มปลูกยางพารา พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการอนุมัติให้ปลูกยางในปี พ.ศ. 2552 – 2554 จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 รองลงมาคือ พ.ศ. 2549 – 2551 จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 พ.ศ. 2546 – 2548 จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 ก่อน พ.ศ. 2545 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 และน้อยที่สุด คือ พ.ศ. 2555 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

4.2.1.2 ผลการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบและสภาพปัญหาอุปสรรคการบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการตามภารกิจสภาพปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ครอบคลุมการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่ แล้วคำนวณเป็นค่าร้อยละ ผลการศึกษาวิจัยมีดังนี้

**ตารางที่ 4.12 ร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของรูปแบบการบริหาร
จัดการตามภารกิจของกองทุนส่งเสริมการดำเนินการที่ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง**

สภาพการบริหารจัดการ	หน่วย	ร้อยละ	ควรปรับปรุง	ร้อยละ
การบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	326	82.58	69	17.42
การบริหารจัดการด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	353	89.14	43	10.86
การบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบทลอดยาวพารา	323	81.57	73	18.43
การบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การ	356	89.90	40	10.10

จากตารางที่ 4.12 เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการบริหารจัดการตามภารกิจด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การ อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.90 รองลงมา คือรูปแบบการบริหารจัดการด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 89.14 และรูปแบบการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต คิดเป็นร้อยละ 82.58 และน้อยที่สุด คือ รูปแบบการบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบทลอดยาวพารา คิดเป็นร้อยละ 81.57 เป็นรูปแบบที่ควรปรับปรุงมากที่สุด

**ตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคของเกย์ตระกรที่มีต่อการบริหารจัดการ
ยางพาราของกองทุนส่งเสริมการทำการทำสวนยาง**

สภาพปัญหาอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต		
1. เกย์ตระกรไม่มีความรู้เรื่องการปลูกยางที่มีคุณภาพ	262	66.16
2. จำนวนเงินลงเคราะห์ต่อปีไม่เพียงพอต่อการบำรุงรักษาสวนยาง	241	60.86
3. ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการกรีดยาง ติดตายาง และเพาะพันธุ์กล้ายางเอง	211	53.28
4. ขาดแคลนบุปจจัยในการผลิต ได้แก่ ดินยาง น้ำ ยาฆ่าแมลง	165	41.67
5. ไม่มีห้องเก็บยางที่ช่วยให้แห่นยางแห้งเร็วขึ้นและป้องกันเชื้อร้ายที่ เกิดขึ้นในช่วงที่มีความชื้นสูง	112	28.28
6. ขาดแคลนแรงงานเพื่อแปรรูปยางพาราให้เป็นยางแผ่นดินและยาง รัมควันที่มีคุณภาพ	86	21.72
7. ไม่มีเครื่องมืออุปกรณ์ทำยางชั้นดีและไม่สามารถสร้างโรงเรือนเองได้	25	6.31
8. ไม่สามารถจัดหาเครื่องในการทำยางแผ่น เช่น เครื่องนวดยาง เครื่อง รีดยาง	18	4.55
9. เดอาจนแบบเดิมที่ใช้กันอยู่เป็นเวลานาน ไม่เคยมีการปรับปรุงเทคนิค ทำให้มีประสิทธิภาพต่ำ	10	2.53
10. ใช้พื้นจากไม้ยางพาราเป็นเชื้อเพลิง ทำให้สันเปลืองเชื้อเพลิง	10	2.53
ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตร		
1. ขาดความรู้เรื่องการแปรรูปยางพาราเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต ยางพารา	217	54.80
2. ขาดแหล่งเงินทุน /ไม่มีงบประมาณในการลงทุน	205	51.77
3. ระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัวต่ำ	169	42.68
ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา		
1. เกย์ตระกรไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายยาง ให้กับพ่อค้า	285	71.97
2. ไม่มีการประสานงานและความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายในการ พัฒนาตลาดยางท้องถิ่น	125	31.57

**ตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพารา
ของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ต่อ)**

สภาพปัญหาอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร		
1. เจ้าหน้าที่ สภย.ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร	265	66.92
2. สภย.อยู่ห่างไกลจากพื้นที่ปลูกยางของเกษตรกร	133	33.59

ตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาแสดงผลการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง แยกเป็นรายค้านได้ดังนี้

ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พิจารณาจากมากไปน้อยตามลำดับพบว่า ลำดับที่ 1 เกษตรกร ไม่มีความรู้เรื่องการปลูกยางที่มีคุณภาพ ความถี่เท่ากับ 262 คิดเป็นร้อยละ 66.16 ลำดับที่ 2 จำนวนเงินลงทุนที่ต้องใช้ไม่เพียงพอต่อการบำรุงรักษาสวนยาง ความถี่เท่ากับ 241 คิดเป็นร้อยละ 60.86 ลำดับที่ 3 ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์ยาง ติดตายาง และเพาะพันธุ์กล้ายางเอง ความถี่เท่ากับ 211 คิดเป็นร้อยละ 53.28 ลำดับที่ 4 ขาดแคลนปัจจัยในการผลิต ได้แก่ ต้นยาง ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ความถี่เท่ากับ 165 คิดเป็นร้อยละ 41.67 ลำดับที่ 5 ไม่มีห้องเก็บยางที่ช่วยให้แห้งเร็วขึ้นและป้องกันเชื้อรากที่เกิดขึ้นในช่วงที่มีความชื้นสูง ความถี่เท่ากับ 112 คิดเป็นร้อยละ 28.28 ลำดับที่ 6 ขาดแคลนแรงงานเพื่อแปรรูปยางพาราให้เป็นยางแผ่นคิบและยางرمควันที่มีคุณภาพ ความถี่เท่ากับ 86 คิดเป็นร้อยละ 21.72 ลำดับที่ 7 ไม่มีเครื่องมืออุปกรณ์ทำยางชั้นดีและไม่สามารถสร้างโรงเรือนเองได้ ความถี่เท่ากับ 25 คิดเป็นร้อยละ 6.31 ลำดับที่ 8 ไม่สามารถจัดหาเครื่องในการทำยางแผ่น เช่น เครื่องนวดยาง เครื่องรีดยาง ความถี่เท่ากับ 18 คิดเป็นร้อยละ 4.55 และลำดับที่ 9 เตาอบแบบเดิม ที่ใช้กันอยู่เป็นเวลานาน ไม่เคยมีการปรับปรุงเทคนิค ทำให้มีประสิทธิภาพต่ำและใช้พื้นที่ไม่บ้างพาราเป็นเชือเพลิง ทำให้สิ้นเปลืองเชือเพลิงมีค่าเท่ากับความถี่เท่ากับ 10 คิดเป็นร้อยละ 2.53

ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตร พิจารณาจากมากไปน้อยตามลำดับพบว่า ลำดับที่ 1 เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการแปรรูปยางพาราเพื่อเพิ่มนูลค่าให้กับผลผลิตยางพารา ความถี่เท่ากับ 217 คิดเป็นร้อยละ 54.80 ลำดับที่ 2 ขาดแหล่งเงินทุน/ไม่มีงบประมาณในการลงทุนความถี่เท่ากับ 205 คิดเป็นร้อยละ 51.77 และ ลำดับที่ 3 ระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัวต่ำความถี่เท่ากับ 169 คิดเป็นร้อยละ 42.68

ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราพิจารณาจากมากไปน้อยตามลำดับพบว่า ลำดับที่ 1 เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายยางให้กับพ่อค้าความถี่เท่ากับ 285

คิดเป็นร้อยละ 71.997 และลำดับที่ 2 ไม่มีการประสานงานและความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายในการพัฒนาตลาดยางห้องถังความถี่เท่ากับ 125 คิดเป็นร้อยละ 31.57

ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรพิจารณาจากมากไปน้อยตามลำดับพบว่า ลำดับที่ 1 เจ้าหน้าที่ สกย.ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ความถี่เท่ากับ 265 คิดเป็นร้อยละ 66.92 และลำดับที่ 2 สกย.อยู่ห่างไกลจากพื้นที่ปลูกยางของเกษตรกร ความถี่เท่ากับ 133 คิดเป็นร้อยละ 33.59

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 2) การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตร 3) การพัฒนาระบบทดลองพารา และ 4) การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร โดยจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นแบบ 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยระดับความคิดเห็นแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับมาก

3 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับน้อย

1 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับน้อยที่สุด

การแปลงความคิดเห็นกับเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลงหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00	แสดงว่ามีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด
-----------------------------------	----------------------------------

ระดับค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50	แสดงว่ามีค่าอยู่ในระดับมาก
-----------------------------------	----------------------------

ระดับค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50	แสดงว่ามีค่าอยู่ในระดับปานกลาง
-----------------------------------	--------------------------------

ระดับค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50	แสดงว่ามีค่าอยู่ในระดับน้อย
-----------------------------------	-----------------------------

ระดับค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50	แสดงว่ามีค่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด
-----------------------------------	-----------------------------------

ผลจากการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

**ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการยางพารา
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต**

กิจกรรม ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่	4.60	0.46	มากที่สุด
1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่ และปลูกยางพาราเพิ่มในพื้นที่ที่เหมาะสม	4.77	0.42	มากที่สุด
2. ปรับปรุงสวนยางเก่าที่ทรุดโทรม หรือให้ผลผลิตน้อย	4.85	0.35	มากที่สุด
3. ให้ทุนสงเคราะห์ในการโคนต้นยางเก่าแล้วปลูกแทนยางพันธุ์ดี หรือไม่ยืนต้นชนิดอื่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ	4.75	0.44	มากที่สุด
4. ให้การส่งเคราะห์ปลูกยางพาราในพื้นที่แห้งใหม่ด้านพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางมาตรา 21 ทวิ	4.85	0.36	มากที่สุด
5. การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการให้การสังเคราะห์	4.68	0.47	มากที่สุด
6. การชี้แจงในการเตรียมเอกสารหลักฐานของเกษตรกร	4.62	0.49	มากที่สุด
7. การบริการในการยื่นเอกสารขอรับการส่งเคราะห์ปลูกแทน	4.69	0.49	มากที่สุด
8. ความชัดเจนในการชี้แจงรายละเอียด เนื้อหาของแบบฟอร์ม (สิทธิ หน้าที่)	4.63	0.48	มากที่สุด
9. ระยะเวลา/ความรวดเร็วในการกรอกแบบฟอร์มเพื่อยื่นรับการส่งเคราะห์	4.55	0.50	มากที่สุด
10. การชี้แจงรายละเอียดทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถเตรียมความพร้อมให้เจ้าหน้าที่เข้าสำรวจรับด้วย	4.56	0.50	มากที่สุด
11. สถานที่ในการประชุม/ชี้แจงเกี่ยวกับการสำรวจวัดพื้นที่ มีความเหมาะสมและมีสิ่งอำนวยความสะดวก	4.79	0.41	มากที่สุด
12. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการประชุม/ชี้แจงเกี่ยวกับการสำรวจวัดพื้นที่	4.88	0.33	มากที่สุด

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกณฑ์ต่อการบริหารจัดการยางพารา ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ต่อ)

กิจกรรม ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
13. ความพร้อมในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ในการสำรวจสภาพดินยาง สภาพพื้นที่ และการสำรวจรังวัดพื้นที่	4.82	0.38	มากที่สุด
14. ความสะดวกในการติดต่อเจ้าหน้าที่ในการสำรวจรังวัด	4.62	0.49	มากที่สุด
15. ความตรงต่อเวลาของเจ้าหน้าที่ในการสำรวจรังวัดสวนยางตามใบนัด	4.85	0.36	มากที่สุด
16. การทำความเข้าใจในการสำรวจรังวัดพื้นที่ เช่น กรณีพื้นที่ลาดเทเชิงเขาคิดเนื้อที่ตามที่ระบุ	4.79	0.41	มากที่สุด
17. ความถูกต้องแม่นยำของเจ้าหน้าที่ ศกย. ในการสำรวจสภาพดินยาง สภาพพื้นที่ และการรังวัดพื้นที่ตามหลักเกณฑ์	4.79	0.41	มากที่สุด
18. การอนุมัติและการแจ้งผลอนุมัติในการให้การส่งเคราะห์ปลูกแท่น มีความเหมาะสมของระยะเวลาตั้งแต่ปัจจุบันถึงวันแจ้งอนุมัติ	4.87	0.34	มากที่สุด
19. ความรวดเร็วของการแจ้งผลอนุมัติและแจ้งรายละเอียดในการเตรียมหลักฐานการขออนุมัติ	4.55	0.50	มากที่สุด
20. การแนะนำการโคลนดินยางพารา	4.87	0.34	มากที่สุด
21. การแนะนำพันธุ์ยางพาราสำหรับปลูกแท่น	4.65	0.48	มากที่สุด
22. การแนะนำวิธีการวางแผนปลูกสวนยางและการปลูกแท่น	4.75	0.43	มากที่สุด
23. ขั้นตอนการตรวจสอบและแนะนำเจ้าของสวนยางในการนัดตรวจสอบสวน	4.81	0.39	มากที่สุด
24. การตรวจสอบ (ตรวจสอบ) ของเจ้าหน้าที่ ศกย. ตรงตามระยะเวลาตามแผนการปฏิบัติงาน	4.84	0.37	มากที่สุด
25. วิธีการตรวจสอบ (ตรวจสอบ) ของเจ้าหน้าที่ ศกย.	4.87	0.34	มากที่สุด
26. การแนะนำเกณฑ์ต่อการปฏิบัติคู่เลรักษាសวนยางหลังการตรวจสอบสวนยาง	4.86	0.35	มากที่สุด
27. วิธีการจ่ายเงินสงเคราะห์ปลูกแท่นโดยการโอนเงินเข้าบัญชีของเกณฑ์	4.88	0.33	มากที่สุด

**ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการยางพารา
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ต่อ)**

กิจกรรม ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
28. ความถูกต้องครบถ้วนของจำนวนเงินที่จ่ายในแต่ละครั้ง	4.92	0.28	มากที่สุด
29. ความรวดเร็วและตรงต่อกำหนดเวลาในการโอนเงิน	4.50	0.50	มาก
30. การได้รับความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ขั้นตอนการปลูกแทน (งวดที่ 1 เตรียมพื้นที่ โคน ไก เตรียมพื้นที่ วางระยะปลูก บุดหุน พันธุ์ยาง)	4.96	0.20	มากที่สุด
เกษตรกรใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม	4.71	0.58	มาก
31. เกษตรกรใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต	4.59	0.49	มากที่สุด
32. การใช้วัสดุปลูกที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ใช้พันธุ์ยางที่เหมาะสม	4.75	0.43	มากที่สุด
33. ลดการใช้สารเคมี และให้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี	4.80	0.40	มากที่สุด
34. การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์คิน ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับน้ำยาเคมี	4.88	0.33	มากที่สุด
35. กำหนดมาตรการให้มีการเปิดยางตามมาตรฐาน หลักเลี้ยง การเปิดครึ่ดต้นยางเล็ก	4.87	0.33	มากที่สุด
36. ส่งเสริมให้มีการกรีดยางอย่างถูกวิธีและให้ความรู้ในการเก็บผลผลิตน้ำยางอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ	4.83	0.38	มากที่สุด
37. พัฒนาคุณภาพผลผลิตยางของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ให้ปรับเปลี่ยนด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม	4.79	0.41	มากที่สุด
38. เทคโนโลยีในการดูแลรักษาสร้างสวนยาง การดูแลรักษาไส้ปุ๋ย งวดที่ 2-7	4.63	0.48	มากที่สุด
39. พัฒนาระบบและกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของเกษตรกร	4.96	0.20	มากที่สุด

**ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกณฑ์ต่อการบริหารจัดการยางพารา
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต(ต่อ)**

กิจกรรม ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
การเพิ่มรายได้ให้กับผลผลิตของเกณฑ์	4.71	0.58	มากที่สุด
40. การใช้เทคโนโลยีการผลิต ตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของกฎติกาการค้าโลก	4.59	0.49	มากที่สุด
41. การสร้างฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยางพาราและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเพิ่มผลผลิต	4.83	0.38	มากที่สุด
42. การคำนวณการในเรื่องของผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และตรวจสอบความต้องการของตลาด	4.75	0.43	มากที่สุด
43. ส่งเสริมระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม โดยการปลูกพืชคลุมดิน และพืชแซน	4.79	0.41	มากที่สุด
44. สนับสนุนการปลูกพืชคลุมดินตระกูลถ้วนในสวนยาง	4.71	0.45	มากที่สุด
45. พัฒนาคุณภาพผลผลิตยางของเกณฑ์ และสถาบันเกษตรกร ให้เปรียบผลผลิตเบื้องต้นด้วยวิธีการที่ถูกต้อง	4.91	0.28	มากที่สุด
หมายเหตุ			
46. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และการเปรียบผลผลิตยาง ให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด	4.62	0.49	มากที่สุด
47. สนับสนุนสถาบันเกษตรกร ร่วมกันเปรียบผลผลิตยาง เพื่อเพิ่มนูกล่า	4.80	0.40	มากที่สุด
48. การสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน เช่นการใช้ปุ๋ยการป้องกันกำจัดศัตรูพืช/วัชพืช	4.74	0.44	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการยาง	4.70	0.61	มากที่สุด
49. มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนยาง ในแนวทางที่เกี่ยวกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม	4.81	0.40	มากที่สุด
50. การให้โอกาสเข้าของสวนยางมีส่วนร่วมในการวางแผนการโภคภัณฑ์ และกำหนดกิจกรรมต่างๆ เช่น เข้าของสวนกำหนด/วางแผนการโภคภัณฑ์	4.88	0.32	มากที่สุด

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการยางพารา ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ต่อ)

กิจกรรม ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
51. ส่งเสริมพัฒนาความรู้ของเกษตรกรที่เหมาะสม และ เกษตรกรสนใจหรืออนามัยประยุกต์ต่อยอดใช้ประโยชน์ได้จริง	4.80	0.40	มากที่สุด
52. เกษตรกรมีการศึกษาดูงาน และศึกษาวิจัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.88	0.33	มากที่สุด
53. สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านยางพาราระหว่างผู้ปลูกยางเดิมกับผู้ปลูกยางใหม่	4.82	0.39	มากที่สุด
54. คุณภาพการให้บริการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	4.79	0.41	มากที่สุด
รวม ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	4.77	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการยางพารา ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พนวฯ โดยรวมค่าเฉลี่ย 4.77 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.39 อยู่ในระดับมากที่สุด และคุณภาพการให้บริการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ค่าเฉลี่ย 4.79 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.41 อยู่ในระดับมากที่สุด แยกเป็นความคิดเห็นรายกิจกรรมจากระดับมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้

มากที่สุด คือ กิจกรรมการเพิ่มรายได้ให้กับผลผลิตของเกษตรกร ค่าเฉลี่ย 4.71 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.58 อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผลผลิตยางของเกษตรกรและสถานบันเทิง ให้เป็นรูปผลผลิต เป็นองค์ประกอบที่ถูกต้องเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.91 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.28 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 สนับสนุนสถานบันเทิง ร่วมกันเป็นรูปผลผลิตยาง เพื่อเพิ่มนูกล่า ค่าเฉลี่ย 4.80 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.40 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 ส่งเสริมระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม โดยการปลูกพืชคลุมดิน และพืชแซนค่าเฉลี่ย 4.79 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.41 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 4 การดำเนินการในเรื่องของผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของตลาด ค่าเฉลี่ย 4.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.43 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 5 การสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน เช่นการใช้ปุ๋ยการป้องกันกำจัดศัตรูพืช/วัชพืช ค่าเฉลี่ย 4.74 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.44 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 6 สนับสนุนการปลูกพืชคลุมดินตระกูลถ้วนในสวนยาง ค่าเฉลี่ย 4.71 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.45 อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่ 7 การถ่ายทอด

เทคโนโลยีการผลิต และการแปรรูปผลผลิตบางให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด ค่าเฉลี่ย 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.49 อยู่ในระดับมากที่สุด

รองลงมา คือ กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการยาง ค่าเฉลี่ย 4.70 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.61 อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การให้โอกาสเจ้าของสวนยางมีส่วนร่วมในการวางแผนการ โถ่นปูลูกยาง และกำหนดกิจกรรมต่างๆ เช่น เจ้าของสวนกำหนด/วางแผนการ โถ่นเองและเกยตกรรมมีการศึกษาดูงาน และศึกษาวิจัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีค่าเท่ากันค่าเฉลี่ย 4.88 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.33 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านยางพาราระหว่างผู้ปูลูกยางเดิม กับผู้ปูลูกยางใหม่ค่าเฉลี่ย 4.82 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.39 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนยางในแนวทางที่เกือบถูกกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 4.81 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.40 อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่ 4 ส่งเสริมพัฒนา ความรู้ของเกยตกรรมที่เหมาะสม และเกยตกรรมสนใจหรือนำไปประยุกต์ต่อยอดใช้ประโยชน์ได้จริง ค่าเฉลี่ย 4.80 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.40 อยู่ในระดับมากที่สุด

กิจกรรมเกยตกรรมใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมค่าเฉลี่ย 4.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.54 อยู่ในระดับมากที่สุดมีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การพัฒนาระบบและกระบวนการค้ายอดเทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของเกยตกรรมค่าเฉลี่ย 4.96 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.20 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์คิด ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีค่าเฉลี่ย 4.88 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.33 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 กำหนดมาตรการให้มีการเปิดยางตามมาตรฐาน หลักเลี้ยงการเปิดกรีดต้นยางเดิม ค่าเฉลี่ย 4.87 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.33 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 4 ส่งเสริมให้มีการกรีดยางอย่างถูกวิธีและให้ความรู้ในการเก็บผลผลิตน้ำยางอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และการสร้างฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยางพาราและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเพิ่มผลผลิตมีค่าเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.83 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.38 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 5 ลดการใช้สารเคมี และให้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีค่าเฉลี่ย 4.80 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.40 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 6 พัฒนาคุณภาพผลผลิตยางของเกยตกรรมและสถาบันเกยตกรรม ให้แปรรูปผลผลิตเบื้องต้นคัววิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.79 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.41 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 7 การใช้วัสดุปูลูกที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ใช้พันธุ์ยางที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.43 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 8 เทคโนโลยีในการคุ้นเคยรักษาร่างสวนยาง การคุ้นเคยรักษาใส่ปุ๋ย งวดที่ 2-7 ค่าเฉลี่ย 4.63 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.48 อยู่ในระดับมากที่สุดและลำดับที่ 9 เกยตกรรม

ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตการใช้เทคโนโลยีการผลิต ตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของกฎกิจการค้าโลกมีค่าเท่ากันค่าเฉลี่ย 4.59 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.49 อยู่ในระดับมากที่สุด

น้อยที่สุด กือ กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 4.60 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.46 อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การได้รับความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ขั้นตอนการปลูกแทน วงศ์ที่ 1 เตรียมพื้นที่ โคน ไดเตรียมพื้นที่ วางระยะปลูก บุคคลุน พันธุ์ยางค่าเฉลี่ย 4.96 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.20 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 ความถูกต้องครบถ้วนของจำนวนเงินที่จ่ายในแต่ละครั้งค่าเฉลี่ย 4.92 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.28 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการประชุม/ชี้แจงเกี่ยวกับการสำรวจวัดพื้นที่และวิธีการจ่ายเงิน赏เคราะห์ปลูกแทน โดยการโอนเงินเข้าบัญชีของเกษตรกรมีค่าเท่ากันค่าเฉลี่ย 4.88 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.33 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 4 การอนุมัติและการเจ้งผลอนุมัติในการให้การลงเคราะห์ปลูกแทน มีความเหมาะสมของระยะเวลาตั้งแต่ปั้นของจนถึงวันแจ้ง อนุมัติการแนะนำการโคนดันยางพาราและวิธีการตรวจสอบ (ตรวจสอบ) ของเจ้าหน้าที่ ศกย. มีค่าเท่ากันค่าเฉลี่ย 4.87 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.3 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 5 การแนะนำเกษตรกรในการปฏิบัติคุ้ลรักษាសวนยางหลังการตรวจสอบสวนยางค่าเฉลี่ย 4.86 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.35 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 6 ปรับปรุงสวนยางเก่าที่ทรุดโทรม หรือให้ผลผลิตน้อย ให้การลงเคราะห์ปลูกยางพาราในพื้นที่แห้งใหม่ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยางมาตรา 21 ทวิ และความต้องการเวลาของเจ้าหน้าที่ในการสำรวจรังวัดสวนยางตามใบนัดมีค่าเท่ากันค่าเฉลี่ย 4.85 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.36 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 7 การตรวจสอบ (ตรวจสอบ) ของเจ้าหน้าที่ ศกย. ตรงตามระยะเวลาตามแผนการปฏิบัติงานค่าเฉลี่ย 4.84 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.37 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 8 ความพร้อมในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ในการสำรวจสภาพดินยาง สภาพพื้นที่ และการสำรวจรังวัดพื้นที่ค่าเฉลี่ย 4.82 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.38 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 9 ขั้นตอนการตรวจสอบและแนะนำเจ้าของสวนยางในการนัดตรวจสอบค่าเฉลี่ย 4.81 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.39 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 10 สถานที่ในการประชุม/ชี้แจงเกี่ยวกับการสำรวจวัดพื้นที่ มีความเหมาะสมและมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการทำความเข้าใจในการสำรวจรังวัดพื้นที่ เช่น กรณีพื้นที่ลากเทเชิงเขาคิดเนื้อที่ตามที่ทราบและความถูกต้องแม่นยำของเจ้าหน้าที่ ศกย. ใน การสำรวจสภาพดินยาง สภาพพื้นที่ และการรังวัดพื้นที่ตามหลักเกณฑ์มีค่าเท่ากันค่าเฉลี่ย 4.79 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.41 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 11 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วย

พื้นที่ และปลูกยางพาราเพิ่มในพื้นที่ที่เหมาะสมค่าเฉลี่ย 4.77 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.42 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 12 ให้ทุนสังเคราะห์ในการโถ่นดันยางเก่าแล้วปลูกแทนยางพันธุ์ดี หรือไม่มีน้ำดื่มนิดอื่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและการแนะนำวิธีการวางแนวปลูกสวนยางและการปลูกแทนมีค่าเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.43 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 13 การบริการในการยื่นเอกสารขอรับการลงทะเบียนที่ปลูกแทนค่าเฉลี่ย 4.69 ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) 0.46 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 14 การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้ข้อมูล ข่าวสารในการให้การสังเคราะห์ค่าเฉลี่ย 4.68 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.47 อยู่ในระดับมาก ที่สุด ลำดับที่ 15 การแนะนำพันธุ์ยางพาราสำหรับปลูกแทนค่าเฉลี่ย 4.65 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.48 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 16 ความชัดเจนในการซึ่งแจงรายละเอียด เนื้อหาของ แบบฟอร์ม (สิทธิหน้าที่) ค่าเฉลี่ย 4.63 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.48 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 17 การซึ่งแจงในการเตรียมเอกสารหลักฐานของเกษตรกรและความสะดวกในการติดต่อ เจ้าหน้าที่ในการสำรวจวัดค่าเท่ากันค่าเฉลี่ย 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.49 อยู่ใน ระดับมากที่สุด ลำดับที่ 18 การซึ่งแจงรายละเอียดทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถเตรียมความพร้อม ให้เจ้าหน้าที่เข้าสำรวจวัดค่าเฉลี่ย 4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.50 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 19 ระยะเวลา/ความรวดเร็วในการกรอกแบบฟอร์มเพื่อยื่นรับการลงทะเบียนและความ รวดเร็วของการแจ้งผลอนุมัติและแจ้งรายละเอียดในการเตรียมหลักฐานการขออนุมัติค่าเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.50 อยู่ในระดับมากที่สุดและลำดับที่ 20 ความ รวดเร็วและตรงต่อกำหนดเวลาในการโอนเงินค่าเฉลี่ย 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.50 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกณฑ์ต่อการบริหารจัดการยางพารา
ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกณฑ์ต่อการและสถาบันเกษตรกร

กิจกรรม ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและ สถาบันเกษตรกร	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างความ เข้มแข็ง			
1. มีแผนในการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	4.74	0.52	มากที่สุด
2. พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างความ เข้มแข็ง	4.84	0.42	มากที่สุด
3. การพัฒนาระบบกลุ่ม เรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาเองได้	4.73	0.49	มากที่สุด
4. การรวมตัวของเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกร และ เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายสถาบันเกษตรกร	4.30	0.77	มาก
5. มีเครือข่ายสถาบันเกษตรกรระดับอำเภอ จังหวัด และ ระดับประเทศครอบคลุมพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกยาง	4.38	0.69	มาก
6. การพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายสถาบันการเกษตรให้ สามารถพึ่งพาซึ่งกันและกันได้	4.32	0.71	มาก
7. มีกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรที่มีการดำเนินการต่อเนื่องและมี ฐานข้อมูลกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	4.39	0.69	มาก
8. เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และสถาบัน เกษตรกรมีการดำเนินการที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง	4.38	0.70	มาก
9. สนับสนุนผู้นำสถาบันเกษตรกร ให้มีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับยางพารา	4.40	0.63	มาก
10. การให้คำแนะนำ ร่วมพัฒนากลุ่ม/สถาบัน กวาระเบียง สีทิปประโภชน์ กิจกรรมกลุ่ม การบริหารจัดการ	4.55	0.54	มากที่สุด
11. การส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม/สถาบัน เกษตรกร	4.75	0.48	มากที่สุด
12. สนับสนุนให้สถาบันเกษตรกร ผลิตผลิตภัณฑ์ยาง เบื้องต้นเพื่อเพิ่มนูลค่า	4.50	0.57	มาก

**ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการยางพารา
ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร (ต่อ)**

กิจกรรม ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
การพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การปรับปรุง และการตลาด			
13. สถาบันเกษตรกรสามารถพึ่งพาซึ่งกันและกันทั้งในด้านการผลิต ปรับปรุง และการตลาด รวมทั้งสร้างอำนาจในการเจรจาต่อรอง	4.74	0.52	มากที่สุด
14. ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพ และสถาบันการเกษตร ให้มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจในด้านการผลิต การปรับปรุง และการตลาด	4.83	0.48	มากที่สุด
15. จำแนกกลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ตามศักยภาพ เพื่อกำหนดวิธีการส่งเสริม ได้ถูกต้องและเหมาะสม	4.72	0.53	มากที่สุด
16. มีแผนในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้	4.30	0.79	มาก
17. สนับสนุนและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ	4.38	0.71	มาก
18. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ จัดหาเงินแหล่งเงินทุน	4.32	0.73	มาก
19. สร้างฐานข้อมูลของกลุ่ม และสถาบันเกษตรกรชาวสวน ของ พร้อมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน	4.40	0.72	มาก
20. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์และอื่นๆ เช่น โรงอบ/รีด เครื่องรีดฯลฯ	4.38	0.72	มาก
21. ความสะดวกสบายของสถานที่ รวมรวมผลผลิตยางพารา ของกลุ่ม/สถาบันเกษตร	4.39	0.66	มาก
22. อบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี การบำรุงรักษาการครีดยาง การเก็บเกี่ยวและปรับปรุงผลผลิต	4.53	0.57	มากที่สุด
23. การให้ความรู้ในการผลิตยางพาราคุณภาพและส่งเสริม กิจกรรมการผลิต	4.74	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกย์ตระกรต่อการบริหารจัดการยางพารา
ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกย์ตระกรและสถาบันเกย์ตระกร (ต่อ)

กิจกรรม ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกย์ตระกรและ สถาบันเกย์ตระกร	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
24. การให้ความรู้ในการซื้อขายปัจจัยการผลิต ผลผลิต น้ำยาง/ผลิตภัณฑ์ยาง	4.51	0.60	มากที่สุด
การเสริมรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกย์ตระกรชาว สวนยาง	4.54	0.66	มากที่สุด
25. ส่งเสริมและสนับสนุนการเก็บอ่อนรายได้ และการ ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของเกย์ตระกร	4.72	0.56	มากที่สุด
26. ส่งเสริมกิจกรรมสร้างเสริมรายได้ การผลิตและแปรรูป (การขายปัจจัยการผลิต การตลาด และกิจกรรมเสริม)	4.82	0.52	มากที่สุด
27. กลุ่ม/สถาบันเกย์ตระกรมีระบบการปันผลคืนให้กับ สมาชิกในการซื้อ-ขาย ผลผลิตยางพารา	4.71	0.57	มากที่สุด
28. เกย์ตระกรได้รับการพัฒนาเป็นครุยาง สามารถถ่ายทอด เทคโนโลยีให้กับเกย์ตระกรรายอื่น และช่วยเหลือการ ดำเนินงานของ สกย.	4.29	0.81	มาก
29. ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ เข้าสู่อาชีพการทำ สวนยางและอาชีพเกี่ยวข้องกับยางพารา	4.38	0.72	มาก
30. ปลูกฝังและสร้างจูงใจให้เกย์ตระกรรักอาชีพการทำ สวนยาง	4.31	0.75	มาก
31. คุณภาพการให้บริการ ด้านสร้างความมั่นคงให้กับ เกย์ตระกร และสถาบันเกย์ตระกร	4.39	0.74	มาก
รวมด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกย์ตระกร และสถาบันเกย์ตระกร	4.53	0.63	มากที่สุด

จากตาราง 4.15 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกย์ตระกรต่อการบริหารจัดการยางพาราด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกย์ตระกรและสถาบันเกย์ตระกร พ布ว่า โดยรวมค่าเฉลี่ย 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.63 อยู่ในระดับมากที่สุด และคุณภาพการให้บริการ

ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรค่าเฉลี่ย 4.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.74 อยู่ในระดับมาก แยกเป็นความคิดเห็นรายกิจกรรมจากระดับมากไปน้อยตามลำดับได้ดังนี้

มากที่สุด คือ กิจกรรมการเสริมรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรชาวสวนยางค่าเฉลี่ย 4.54 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.66 อยู่ในระดับมากที่สุดมีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ลำดับที่ 1 ส่งเสริมกิจกรรมสร้างเสริมรายได้ การผลิตและแปรรูป (การขายปัจจัยการผลิต การตลาด และกิจกรรมเสริม) ค่าเฉลี่ย 4.82 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.52 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเก็บออมรายได้ และการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรค่าเฉลี่ย 4.72 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.56 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 3 กลุ่ม/สถาบันเกษตรกรมีระบบการบันพลัดถิ่นให้กับสมาชิกในการซื้อ-ขาย พลผลิตยางพาราค่าเฉลี่ย 4.71 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.57 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ เข้าสู่อาชีพการทำสวนยางและอาชีพเกี่ยวข้องกับยางพาราค่าเฉลี่ย 4.38 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.72 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 5 ปลูกฝังและสร้างจุงใจให้เกษตรกรรักษาอาชีพการทำสวนยางค่าเฉลี่ย 4.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.75 อยู่ในระดับมาก และลำดับที่ 6 เกษตรกร ได้รับการพัฒนาเป็นครุย่าง สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรรายอื่น และช่วยเหลือการดำเนินงานของ ศกย. ค่าเฉลี่ย 4.29 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.81 อยู่ในระดับมาก

รองลงมา คือ กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็งค่าเฉลี่ย 4.52 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.60 อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็งค่าเฉลี่ย 4.84 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.42 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 มีแผนในการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรค่าเฉลี่ย 4.76 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.48 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 3 การส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรค่าเฉลี่ย 4.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.48 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 4 การพัฒนาระบบกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาองค์ค่าเฉลี่ย 4.73 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.49 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 5 การให้คำแนะนำร่วมพัฒนาองค์ค่าเฉลี่ย 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.54 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 6 สนับสนุนให้สถาบันเกษตรกร ผลิตผลิตภัณฑ์ยางเบื้องต้นเพื่อเพิ่มนูลค่าค่าเฉลี่ย 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.57 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 7 สนับสนุนผู้นำสถาบันเกษตรกร ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับยางพาราค่าเฉลี่ย 4.40 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.63

อยู่ในระดับมากลำดับที่ 8 มีกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรที่มีการดำเนินการต่อเนื่องและมีฐานข้อมูลกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันค่าเฉลี่ย 4.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.69 อยู่ในระดับมากลำดับที่ 9 มีเครือข่ายสถาบันเกษตรกรระดับอำเภอ จังหวัด และระดับประเทศครอบคลุมพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกยางและเกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และสถาบันเกษตรกรมีการดำเนินการที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่องมีค่าเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.38 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.70 อยู่ในระดับมากลำดับที่ 10 การพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายสถาบันการเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาซึ่งกันและกันได้ค่าเฉลี่ย 4.32 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.71 อยู่ในระดับมาก และลำดับที่ 11 การรวมตัวของเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกร และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายสถาบันเกษตรกรค่าเฉลี่ย 4.30 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.77 อยู่ในระดับมาก

และน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการพัฒนาเชิงความสามารถในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาดค่าเฉลี่ย 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.63 อยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ลำดับที่ 1 ส่งเสริมพัฒนากลุ่มเกษตรกร และสถาบันการเกษตร ให้มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด ค่าเฉลี่ย 4.83 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.48 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 สถาบันเกษตรกรสามารถพึ่งพาซึ่งกันและกันทั้งในด้านการผลิต แปรรูป และการตลาด รวมทั้งสร้างอำนาจในการเจรจาต่อรองและการให้ความรู้ในการผลิตยางพาราคุณภาพและส่งเสริมกิจกรรมการผลิตมีค่าเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.74 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.52 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 3 จำแนกกลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ตามศักยภาพ เพื่อกำหนดวิธีการส่งเสริม ได้ถูกต้องและเหมาะสมค่าเฉลี่ย 4.72 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.53 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 4 อบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี การนำร่องรักษาการกรีดยาง การเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลผลิตค่าเฉลี่ย 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.57 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 5 การให้ความรู้ในการซื้อขายปัจจัยการผลิต ผลผลิตน้ำยาง/ผลิตภัณฑ์ยางค่าเฉลี่ย 4.51 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.60 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 6 สร้างฐานข้อมูลของกลุ่ม และสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง พร้อมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศเพิ่มสนับสนุนการดำเนินงานค่าเฉลี่ย 4.40 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.72 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 7 ความสะดวกสบายของสถานที่ รวมรวมผลผลิตยางพาราของกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรค่าเฉลี่ย 4.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.66 อยู่ในระดับมากลำดับที่ 8 สนับสนุนและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์และอื่นๆ เช่น โรงอบ/รีด เครื่องรีดฯ มีค่าเท่ากันค่าเฉลี่ย 4.38 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.71 อยู่ในระดับมากลำดับที่ 9 สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ จัดหาเงินแหล่งเงินทุนค่าเฉลี่ย 4.32 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

0.73 อยู่ในระดับมาก และลำดับที่ 10 มีแผนในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ค่าเฉลี่ย 4.30 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.79 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกณฑ์ต่อการบริหารจัดการยาดယา
ด้านการพัฒนาระบบคลาดยาดယา

กิจกรรม ด้านการพัฒนาระบบคลาดยาดယา	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
ระเบียบปฏิบัติการจัดคลาดยาดယาของ สกย.	4.59	0.62	มากที่สุด
1. ความสะดวกในการประสานงานการซื้อขายระหว่างผู้ขาย และผู้ซื้อ	4.77	0.47	มากที่สุด
2. ผู้ขาย ได้แก่ ห้างร้าน สหกรณ์ สกย. และกลุ่มพัฒนาเข้าของสวน สงเคราะห์ที่ขึ้นทะเบียนไว้กับคลาดยาดယา สกย. และใช้เลข รหัสกลุ่มฯ เป็นเครื่องหมายพิมพ์ลงบน แผ่นยาดယาของกลุ่มฯ	4.85	0.41	มากที่สุด
3. ผู้ซื้อ ได้แก่ บริษัท ห้างร้าน สหกรณ์/ชุมชนสหกรณ์ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ที่ขึ้นทะเบียนไว้กับคลาดยาดယา สกย.	4.77	0.47	มากที่สุด
4. การแจ้งปริมาณยา ให้ผู้ขายแจ้งชนิด ชั้น และปริมาณให้ คลาดยาดယา สกย. ทราบภายในเวลา 9.00 – 11.30 น. ของวัน เปิดซื้อขายยา	4.41	0.75	มาก
5. ความเหมาะสมการจัดคณะกรรมการคลาด ประกอบด้วย ตัวแทนเกณฑ์ต่อไปนี้ ผู้ซื้อยา และพนักงานของ สกย.	4.54	0.64	มาก
6. การเสนอราคา ณ ที่ทำการคลาดยาดယาของ สกย. เวลา 9.00-11.30 น.	4.40	0.70	มาก
7. การทดลองซื้อขายกระทำ ณ ที่ทำการคลาดยาดယาของ สกย. เวลา 9.00-11.30 น.	4.45	0.68	มาก
8. ราคาน้ำหนักยา ไม่รวมค่าขนส่ง	4.44	0.68	มาก
9. ผู้ซื้อยา ได้ ต้องรับยาจากกลุ่มให้เสร็จสิ้นภายในวันซื้อ ขายหรือตามวันที่ทดลองกัน	4.67	0.53	มากที่สุด
10. ผู้ซื้อยา ได้ ต้องถือ券 นำ券 ตามที่ทดลองกับผู้ขาย	4.57	0.53	มากที่สุด

**ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการยางพารา
ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา (ต่อ)**

กิจกรรมด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
11. การเงินผู้ซื้อยาง ได้ต้องจ่าเช็คก้าประกัน คำนวณเงินซื้อขายในวันที่ทำบันทึกข้อตกลงซื้อขาย และเมื่อผู้ขายได้รับเงินแล้ว ผู้ซื้อจะรับเช็คค้าประกันคืนได้	4.76	0.47	มากที่สุด
12. มาตรฐานคุณภาพยางต้องเป็นไปตามมาตรฐานของกรมวิชาการเกษตร	4.53	0.72	มากที่สุด
13. ในกรณีที่ผู้ซื้อยางได้ไม่มาทำบันทึกข้อตกลงซื้อขาย หลังสั่นสุดการซื้อขาย ให้ถือว่าสละสิทธิ์	4.43	0.98	มาก
14. กรณีที่มีปัญหา ข้อพิพาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ให้คณะกรรมการตลาดเป็นผู้ตัดสิน	4.49	0.67	มาก
15. มาตรฐานคุณภาพยางในตลาด สกย. เป็นไปตามมาตรฐานของกรมวิชาการเกษตร	4.57	0.75	มากที่สุด
16. ความถูกต้อง ความสะอาด ความรวดเร็วในการรับมอบยางและน้ำหนักยาง	4.78	0.46	มากที่สุด
17. ความยุติธรรมในการตัดสินข้อพิพาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย	4.58	0.55	มากที่สุด
การพัฒนาระบบตลาดยางพารา	4.61	0.61	มากที่สุด
18. เกษตรกรชาวสวนยางขายผลผลิตยางพาราได้ในราคายอดรวม โดยระดับราคาสูงกว่าต้นทุนการผลิตของเกษตรกร	4.76	0.51	มากที่สุด
19. ตลาดยางพาราระดับท้องถิ่นรองรับผลผลิตยางพาราครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ส่งเสริมการปลูกยาง	4.84	0.47	มากที่สุด
20. ราคازื้อ-ขายในตลาดยางพาราระดับท้องถิ่นของ สกย. สูงกว่าราคازื้อ-ขาย ยางในตลาดท้องถิ่น และสามารถใช้เป็นราคาอ้างอิง	4.76	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกณฑ์ต่อการบริหารจัดการยาสูบ
ด้านการพัฒนาระบบตลาดยาสูบ (ต่อ)

กิจกรรม ด้านการพัฒนาระบบตลาดยาสูบ	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
21. ส่งเสริมตลาดประมูลยาสูบระดับห้องถัง ให้เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ โดยให้เกณฑ์และสถาบันเกณฑ์ต่อไปนี้	4.39	0.77	มากที่สุด
ส่วนรวม			
22. สถาบันเกณฑ์ใช้กลไกในการซื้อ-ขายยาสูบในตลาด ศินค้าเกษตรล่วงหน้ามาประกันความเสี่ยง	4.53	0.67	มากที่สุด
23. สนับสนุนการสร้างเครือข่ายการตลาดในห้องถัง การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด	4.39	0.72	มาก
24. โอกาสการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดของ เกณฑ์	4.75	0.56	มากที่สุด
25. พัฒนากลไกการวิเคราะห์สถานการณ์เร่งด่วนให้มี ประสิทธิภาพ	4.83	0.52	มากที่สุด
26. คุณภาพการให้บริการ ด้านการพัฒนาระบบตลาด ยาสูบ	4.75	0.56	มากที่สุด
รวม ด้านการพัฒนาระบบตลาดยาสูบ	4.68	0.58	มากที่สุด

จากตาราง 4.16 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกณฑ์ต่อการบริหารจัดการยาสูบด้านการพัฒนาระบบตลาดยาสูบพบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ย 4.68 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.58 อยู่ในระดับมากที่สุดและคุณภาพการให้บริการ ด้านการพัฒนาระบบตลาดยาสูบ ค่าเฉลี่ย 4.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.56 อยู่ในระดับมากที่สุด แยกเป็นความคิดเห็นรายกิจกรรมจากระดับมากไปน้อยตามลำดับได้ดังนี้

มากที่สุด คือ กิจกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดค่าเฉลี่ย 4.79 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.54 อยู่ในระดับมากที่สุดมีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 พัฒนากลไกการวิเคราะห์สถานการณ์เร่งด่วนให้มีประสิทธิภาพค่าเฉลี่ย 4.83 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.52 อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับที่ 2 โอกาสการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดของเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 4.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.56 อยู่ในระดับมากที่สุด

รองลงมา คือ กิจกรรมการพัฒนาระบบตลาดยาสูบค่าเฉลี่ย 4.61 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.61 อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่

รองลงมา คือ กิจกรรมการพัฒนาระบบตลาดยางพาราค่าเฉลี่ย 4.61 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.61 อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ตลาดยางพาราระดับห้องถินรองรับผลผลิตยางพารากรอบคลุ่มทุกพื้นที่ที่ส่งเสริมการปลูกยางค่าเฉลี่ย 4.84 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.47 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 เกษตรกรชาวสวนยางขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาน้ำเงิน โคงไร้ระดับราคาสูงกว่าดันทุนการผลิตของเกษตรกรและราคازื้อ-ขายในตลาดยางพาราระดับห้องถินของ สกย. สูงกว่าราคازื้อ-ขาย ยางในตลาดห้องถิน และสามารถใช้เป็นราคากลางอิงมีค่าเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.76 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.51 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 สถานบันเกษตรกรใช้กลไกในการซื้อ-ขายยางในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้ามีประกำณความเสี่ยงค่าเฉลี่ย 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.67 อยู่ในระดับมากที่สุดและลำดับที่ 4 ส่งเสริมตลาดประมูลยางพาราระดับห้องถิน ให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพโดยให้เกษตรกรและสถานบันเกษตรกรมีส่วนร่วมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการตลาดในห้องถินมีค่าเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.77 อยู่ในระดับมาก

และน้อยที่สุด คือ กิจกรรมระเบียบปฏิบัติการจัดตลาดยางของ สกย. ค่าเฉลี่ย 4.59 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.62 อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ผู้ขาย ได้แก่ ห้างร้าน สกย. และกลุ่มพัฒนาเจ้าของสวนยางเคราะห์ที่ขึ้นทะเบียนไว้กับตลาดยาง สกย. และใช้เดชรหัสกลุ่มฯ เป็นเครื่องหมายพิมพ์ลงบน แผ่นยางของกลุ่มฯ ค่าเฉลี่ย 4.85 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.41 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 ความถูกต้อง ความสะดวก ความรวดเร็วในการรับมอบยางและนำหานักยางค่าเฉลี่ย 4.78 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.46 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 ความสะดวกในการประสานงานการซื้อขายระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ และผู้ซื้อ ได้แก่ บริษัท ห้างร้าน ห้างร้าน สหกรณ์/ชุมชนห้างร้าน ผู้ประกอบการอุดสาಹกรรม ที่ขึ้นทะเบียนไว้กับตลาดยาง สกย. ค่าเฉลี่ย 4.77 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.47 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 4 การเงิน ผู้ซื้อยาง ได้ต้องจ่ายเช็คค้าประกัน ตามวงเงินซื้อยางในวันที่ทำบันทึก ข้อตกลงซื้อยาง และเมื่อผู้ขายได้รับเงินแล้ว ผู้ซื้อยังรับเช็คค้าประกันคืน ได้ค่าเฉลี่ย 4.76 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.47 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 5 ผู้ซื้อยาง ได้ต้องรับยางจากกลุ่มให้เสร็จสิ้นภายในวันซื้อยางหรือตามวันที่ตกลงกันค่าเฉลี่ย 4.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.53 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 6 ความยุติธรรมในการตัดสินข้อพิพาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายค่าเฉลี่ย 4.58 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.55 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 7 ผู้ซื้อยาง ได้ต้องถือหนังยางตามที่ตกลงกับผู้ขายและมาตรฐานคุณภาพยางในตลาด สกย. เป็นไปตามมาตรฐานของกรมวิชาการเกษตรมีค่าเท่ากันค่าเฉลี่ย 4.57 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.53 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 8 ความเหมาะสมการจัดคณะกรรมการตลาด ประกอบด้วยตัวแทนเกษตรกรผู้ซื้อยาง และพนักงานของ

(SD) 0.72 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 10 กรณีที่มีปัญหา ข้อพิพาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ให้คณะกรรมการตลาดเป็นผู้ตัดสินค่าเฉลี่ย 4.49 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.67 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 11 การตกลงซื้อขายกระทำ ณ ที่ทำการตลาดยางของ สกย. เวลา 9.00-11.30 น. ค่าเฉลี่ย 4.45 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.68 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 12 ราคากีฬาสนับสนุนรวมค่าขนส่ง ค่าเฉลี่ย 4.44 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.68 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 13 ในการนิ่งผู้ซื้อย่างໄด ไม่นำมาบันทึก ข้อตกลงซื้อขายหลังสื้นสุดการซื้อขาย ให้ถือว่าสละสิทธิ์ค่าเฉลี่ย 4.43 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.98 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 14 การแจ้งปริมาณยางให้ผู้ขายแจ้งชนิด ชั้น และปริมาณให้ตลาดยาง สกย. ทราบภายในเวลา 9.00 – 11.30 น. ของวัน เปิดซื้อยาวย่างค่าเฉลี่ย 4.41 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.75 อยู่ในระดับมาก และลำดับที่ 15 การเสนอราคา ณ ที่ทำการตลาดยางของ สกย. เวลา 9.00-11.30 น. ค่าเฉลี่ย 4.40 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.70 อยู่ในระดับมาก

**ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกณฑ์ต่อการบริหารจัดการองค์กร
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร**

กิจกรรมด้านการเพิ่มประสิทธิภาพใน การบริหารจัดการองค์กร	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
การบริหารจัดการองค์กรของ สกย.	4.59	0.58	มากที่สุด
1. โครงสร้างกรอบอัตรากำลังมีความเหมาะสม	4.26	0.88	มาก
2. ทรัพยากรบุคคลมีความสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็ม ศักยภาพ	4.87	0.39	มากที่สุด
3. นำระบบสมรรถนะ (Competency) มาใช้ในการสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง พนักงาน	4.67	0.51	มากที่สุด
4. มีการพัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน โปร่งใส มั่นใจ และตรวจสอบได้	4.20	0.93	มาก
5. มีการส่งเสริมด้านระบบคุณธรรม จริยธรรม และวินัย การ ทำงานด้วยความซื่อสัตย์	4.67	0.51	มากที่สุด

**ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกณฑ์การต่อการบริหารจัดการยางพารา
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร (ต่อ)**

กิจกรรมด้านการเพิ่มประสิทธิภาพใน การบริหารจัดการองค์กร	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
6. มีระบบการบริหารความเสี่ยง ควบคุมภายใน และ ตรวจสอบภายในให้ไปเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน	4.61	0.53	มากที่สุด
7. การบริหารจัดการองค์กรตามระบบประเมินผลบริหารอย่าง มีประสิทธิภาพ	4.67	0.51	มากที่สุด
8. ประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ให้มีบทบาทในการสร้าง ภาพลักษณ์ให้แก่องค์กร	4.61	0.52	มากที่สุด
9. บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับ บุคคลภายนอก	4.52	0.54	มากที่สุด
10. ปรับปรุง พ.ร.บ.กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กฎระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่ง ให้เหมาะสมกับแนวทางการ ใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ปัจจุบัน	4.50	0.54	มาก
11. มีการพัฒนานักศึกษาโดยให้ทุนศึกษาต่อ ส่งอบรม ภายนอก จัดฝึกอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน	4.41	0.82	มาก
12. มีระบบข้อมูลสารสนเทศให้ประโยชน์เต็มศักยภาพและ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว	4.87	0.40	มากที่สุด
13. มีพัฒนาระบบในการคุ้มครองทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพใน การบริหารจัดการ	4.80	0.45	มากที่สุด
การให้บริการของ สกย.	4.56	0.63	มากที่สุด
14. กระบวนการการให้บริการมีการให้บริการตามลำดับการ มาตรฐาน	4.26	0.89	มาก
15. กระบวนการการให้บริการมีความรวดเร็วในการ ให้บริการ (ระยะเวลา)	4.86	0.46	มากที่สุด
16. กระบวนการการให้บริการมีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกที่จำเป็น	4.66	0.55	มากที่สุด

**ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกณฑ์ต่อการบริหารจัดการยางพารา
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร (ต่อ)**

กิจกรรมด้านการเพิ่มประสิทธิภาพใน การบริหารจัดการองค์กร	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
17. การให้บริการของเจ้าหน้าที่มีการซื่อสัมภึ้นตอน ให้คำแนะนำและตอบข้อข้อความเป็นที่เข้าใจ	4.19	0.95	มาก
18. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความละเอียด รวดเร็ว ตามเวลา	4.66	0.55	มากที่สุด
19. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ เต็มใจให้บริการ สุภาพ เป็นมิตร	4.60	0.57	มากที่สุด
20. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่ผู้ให้บริการมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ	4.66	0.55	มากที่สุด
21. การให้บริการของเจ้าหน้าที่มีเอกสาร/แผ่นพับ แนะนำ ข้อมูลให้เกณฑ์	4.61	0.56	มากที่สุด
22. สถานที่มีความเหมาะสม และมีความพร้อมในการรับบริการ	4.51	0.57	มากที่สุด
23. สถานที่ขอรถมีเพียงพอ สำหรับผู้มาติดต่อ	4.49	0.58	มาก
24. มีสิ่งอำนวยความสะดวก น้ำที่นั่งรอ มีห้องน้ำ	4.39	0.84	มาก
25. มีสื่อให้ความรู้ (โปสเตอร์ บอร์ดวิชาการ อุปกรณ์ สื่อต่างๆ ที่จำเป็น)	4.86	0.46	มากที่สุด
ผลจากการให้บริการของ สกย.	4.48	0.74	มากที่สุด
26. เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และครัวเรือน	4.87	0.34	มากที่สุด
27. เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม/สถานบันเทิง	4.89	0.32	มากที่สุด
28. เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม	4.86	0.35	มากที่สุด
29. กิจกรรมที่ สกย. บริการ มีความสอดคล้องกับต้องการของ เกณฑ์	4.50	0.50	มาก
30. คุณภาพการให้บริการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการ บริหารจัดการองค์กร	4.87	0.34	มากที่สุด
รวม ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร	4.61	0.63	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.17 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกณฑ์การต่อการบริหารจัดการของพาราด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร พบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ย 4.61 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.63 อยู่ในระดับมากที่สุดและคุณภาพการให้บริการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรค่าเฉลี่ย 4.87 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.34 อยู่ในระดับมากที่สุด แยกเป็นความคิดเห็นรายกิจกรรมจากระดับมากไปน้อยตามลำดับได้ดังนี้

มากที่สุด คือ กิจกรรมการบริหารจัดการองค์กรของ สภย. ค่าเฉลี่ย 4.59 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.58 อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ลำดับที่ 1 ทรัพยากรบุคคลมีความสามารถสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพและมีระบบข้อมูลสารสนเทศให้ประโยชน์เต็มศักยภาพและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว มีค่าเท่ากันค่าเฉลี่ย 4.87 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.39 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 มีพันธมิตรในการคุ้มครอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการค่าเฉลี่ย 4.80 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.45 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 3 นำระบบสมรรถนะ (Competency) มาใช้ในการสร้าง บรรจุแต่งตั้ง พนักงานมีการส่งเสริมด้านระบบคุณธรรม จริยธรรม และวินัย การทำผิดวินัยลดลง และการบริหารจัดการองค์กรตามระบบประเมินผลบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.51 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 4 ประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ให้มีบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ให้แก่องค์กรค่าเฉลี่ย 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.52 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 5 มีระบบการบริหารความเสี่ยง ควบคุมภายใน และตรวจสอบภายในให้ไปเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานค่าเฉลี่ย 4.61 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.539 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 6 บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างองค์กรกับบุคคลภายนอกค่าเฉลี่ย 4.52 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) 0.54 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 7 ปรับปรุง พ.ร.บ. กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กฎระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งให้เหมาะสมกับแนวทางการใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ปัจจุบันค่าเฉลี่ย 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.546 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 8 มีการพัฒนาบุคลากร โดยให้ทุนศึกษาต่อ ส่งอบรมภายนอก จัดฝึกอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานค่าเฉลี่ย 4.41 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) 0.82 อยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 9 โครงการสร้างกรอบอัตรากำลังมีความเหมาะสมค่าเฉลี่ย 4.26 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.88 อยู่ในระดับมาก และ ลำดับที่ 10 มีการพัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน โปร่งใส มั่นใจ และตรวจสอบได้ ค่าเฉลี่ย 4.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) 0.93 อยู่ในระดับมาก

รองลงมา คือ กิจกรรมการให้บริการของ สภย. ค่าเฉลี่ย 4.56 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.63 อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 กระบวนการการให้บริการมีความรวดเร็วในการให้บริการ (ระยะเวลา) และมีสื่อให้ความรู้

(โปสเตอร์ บอร์ดวิชาการ อุปกรณ์ สื่อต่างๆที่จำเป็น) มีค่าเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.86 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.646 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 2 กระบวนการการให้บริการมีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นการให้บริการของเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว ตามเวลาและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีค่าเท่ากัน ค่าเฉลี่ย 4.66 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.55 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 3 การให้บริการของเจ้าหน้าที่มีเอกสาร/แผ่นพับ แนะนำข้อมูลให้เกยตบรรยายค่าเฉลี่ย 4.61 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.56 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 4 การให้บริการของเจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ เต็มใจให้บริการสุภาพ เป็นมิตร ค่าเฉลี่ย 4.60 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.57 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 5 สถานที่มีความเหมาะสม และมีความพร้อมในการรับบริการค่าเฉลี่ย 4.51 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.57 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 6 สถานที่จอดรถมีเพียงพอ สำหรับผู้มาติดต่อค่าเฉลี่ย 4.49 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.58 อยู่ในระดับมากลำดับที่ 7 มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่นั่งรอ มีห้องน้ำค่าเฉลี่ย 4.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.84 อยู่ในระดับมากลำดับที่ 8 กระบวนการการให้บริการมีการให้บริการตามลำดับการมาติดต่อค่าเฉลี่ย 4.26 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.89 อยู่ในระดับมาก และลำดับที่ 9 การให้บริการของเจ้าหน้าที่มีการชี้แจงขั้นตอน ให้คำแนะนำและตอบข้อสงสัย เป็นที่เข้าใจค่าเฉลี่ย 4.19 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.95 อยู่ในระดับมาก

น้อยที่สุด คือ กิจกรรมผลจากการให้บริการของ ศกษ.ค่าเฉลี่ย 4.48 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.63 อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม/สถาบันเกยตบรรยายค่าเฉลี่ย 4.89 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.32 อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 2 เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และครัวเรือนค่าเฉลี่ย 4.87 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.34 อยู่ในระดับมากที่สุดลำดับที่ 3 เป็นประโยชน์ต่อมุขชน และสังคมค่าเฉลี่ย 4.86 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.35 อยู่ในระดับมากที่สุดและลำดับที่ 4 กิจกรรมที่ ศกษ. บริการ มีความสอดคล้องกับต้องการของเกยตบรรยายค่าเฉลี่ย 4.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.50 อยู่ในระดับมาก

**ตารางที่ 4.18 ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการ
ยางพารา**

กิจกรรมการบริหารจัดการ	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
1. ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	4.77	0.39	มากที่สุด
2. ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบัน เกษตรกร	4.53	0.63	มากที่สุด
3. ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา	4.68	0.58	มากที่สุด
4. ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร	4.61	0.63	มากที่สุด
รวม กิจกรรมการบริหารจัดการ	4.65	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.18 แสดงภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามการกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางເບີພື້ນທີ່ການຕະວັນອອກເນື້ອງຕອນດໍາລັງທັງ 4 ด้านพบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ย 4.65 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.56 อยู่ในระดับมากที่สุด แยกเป็นรายกิจกรรมมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ด้านนี้ มากที่สุด คือ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ค่าเฉลี่ย 4.77 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.39 อยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา ค่าเฉลี่ย 4.68 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.58 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร ค่าเฉลี่ย 4.61 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.63 อยู่ในระดับมากที่สุดและน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ค่าเฉลี่ย 4.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.63 อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.19 ภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อคุณภาพการให้บริการ ทั้ง 4 ด้าน

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	อยู่ในระดับ
1. คุณภาพการให้บริการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	4.79	0.41	มากที่สุด
2. คุณภาพการให้บริการ ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	4.39	0.74	มาก
3. คุณภาพการให้บริการ ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา	4.75	0.56	มากที่สุด
4. คุณภาพการให้บริการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร	4.87	0.63	มากที่สุด
รวม	4.70	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.19 แสดงภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อคุณภาพการให้บริการทั้ง 4 ด้านพบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ย 4.70 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.59 อยู่ในระดับมากที่สุดแยกเป็นรายกิจกรรมมากไปน้อยตามลำดับ ได้ดังนี้ มากที่สุด คือคุณภาพการให้บริการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรค่าเฉลี่ย 4.87 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.63 อยู่ในระดับมากที่สุดคุณภาพการให้บริการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ค่าเฉลี่ย 4.79 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.41 อยู่ในระดับมากที่สุดคุณภาพการให้บริการ ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราค่าเฉลี่ย 4.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.56 อยู่ในระดับมากที่สุดและน้อยที่สุด คือ คุณภาพการให้บริการ ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรค่าเฉลี่ย 4.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 0.74 อยู่ในระดับมาก

4.2.3 ผลการศึกษาข้อมูลเบรี่ยนเทียนความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการตามภารกิจในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนาและประเภทสมาชิกของเกษตรกร

4.2.3.1 เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราซึ่งมีความหลากหลายทั้งด้านพื้นที่และสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง จากความหลากหลายดังกล่าว ผู้วิจัย จึงศึกษาเบรี่ยนเทียนความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออ้วนว่ามีความคิดเห็นสอดคล้อง หรือแตกต่างกันอย่างไร เมื่อจำแนกตามภูมิลำเนา จึงใช้การทดสอบทางสถิติเพื่อเบรี่ยนเทียนค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติ One-Way ANOVA ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้าน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนา

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต	ระหว่างกลุ่ม	5	0.003	0.001		
					0.171	0.953
	ภายในกลุ่ม	391	1.607	0.004		
	รวม	396	1.610			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า เกษตรกรรมภูมิลำเนาต่างๆ มีความคิดเห็นด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้าน การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถานบันกเงยตกรในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนา

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถานบันกเงยตกร	ระหว่างกลุ่ม	5	0.181	0.045		
					3.243	0.012*
	ภายในกลุ่ม	391	5.461	0.014		
	รวม	396	5.642			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า เกษตรกรรมตามภูมิลำเนาต่างๆ มีความคิดเห็นด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้าน การพัฒนาระบบตลาดยางพาราในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนา

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา	ระหว่างกลุ่ม	5	0.048	0.012		
					2.620	0.035*
	ภายในกลุ่ม	391	1.806	0.005		
	รวม	396	1.855			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า เกษตรกรรมภูมิลำเนาต่างๆ มีความคิดเห็นด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้าน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนา

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพใน การบริหารจัดการองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	5	0.056	0.014		
					1.588	0.177
	ภายในกลุ่ม	391	3.445	0.009		
	รวม	396	3.501			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวมจำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า เกษตรกรรมภูมิลำเนาต่างๆ มีความคิดเห็นในภาพรวมด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จะเห็นว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการตามภารกิจในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามภูมิลำเนาพบว่า ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร เกษตรกรรมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร และด้านการพัฒนาระบบทลอด ยางพาราเกษตรมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏผลดังตารางดังนี้

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบความแตกต่างด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนาเป็นรายคู่

ภูมิลำเนา	ค่าเฉลี่ย	อุบลราชธานี	ศรีสะเกษ	สุรินทร์	ยโสธร	บุรีรัมย์
		4.72	4.77	4.76	4.77	4.75
อุบลราชธานี	4.72		0.044	0.040	0.047	0.048
ศรีสะเกษ	4.77			0.004	0.003	0.004
สุรินทร์	4.76				0.007	0.008
ยโสธร	4.77					0.001
บุรีรัมย์	4.75					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.24 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในภาพรวมจำแนกตามภูมิลำเนา เป็นรายคู่พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ไม่พนรายคู่ใดที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.25 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา ในภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนาเป็นรายคู่

ภูมิลำเนา	ค่าเฉลี่ย	อุบลราชธานี	ศรีสะเกษ	สุรินทร์	ยโสธร	บุรีรัมย์
		4.77	4.77	4.77	4.77	4.74
อุบลราชธานี	4.77		0.002	0.001	0.004	0.029
ศรีสะเกษ	4.77			0.002	0.006	0.027
สุรินทร์	4.77				0.005	0.028
ยโสธร	4.77					0.033
บุรีรัมย์	4.74					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.25 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา ในภาพรวมจำแนกตามภูมิลำเนา เป็นรายคู่พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ไม่พบ รายคู่ใดที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .055

จึงสรุปได้ว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของ เกษตรกรต่อการบริหารจัดการตามภารกิจในภาพรวมทั้ง 4 ด้านจำแนกตามภูมิลำเนา พบว่ากลุ่ม เกษตรกรตัวอย่างเต็ลังหัวด้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

4.2.3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มี ต่อการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตันที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือว่ามีความคิดเห็นสอดคล้อง หรือแตกต่างกันอย่างไร เมื่อจำแนกตามการศึกษา ของเกษตรกร ผลการศึกษาวิจัยมีดังนี้

**ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาพรวม จำแนกตามการศึกษาของเกย์ตระกร**

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต	ระหว่างกลุ่ม	5	0.004	0.001		
					0.183	0.969
	ภายในกลุ่ม	391	1.610	0.004		
	รวม	396	1.610			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.26 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาพรวมจำแนกตามการศึกษาของเกย์ตระกร พบว่า การศึกษาของเกย์ตระกร กลุ่มต่างๆ มีความคิดเห็นด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกย์ตระกรและสถาบันเกย์ตระกรในภาพรวม
จำแนกตามการศึกษาของเกย์ตระกร**

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการสร้างความมั่นคง ให้กับเกย์ตระกรและสถาบัน เกย์ตระกร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.043	0.009		
					0.595	0.704
	ภายในกลุ่ม	391	5.599	0.014		
	รวม	396	5.642			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.27 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกย์ตระกรและสถาบันเกย์ตระกรในภาพรวมจำแนกตามการศึกษาของเกย์ตระกรพบว่า การศึกษาของเกย์ตระกรกลุ่มต่างๆ มีความคิดเห็นด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกย์ตระกรและสถาบันเกย์ตระกรในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราในภาพรวม จำแนกตามการศึกษาของเกษตรกร**

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการพัฒนาระบบ ตลาดยางพารา	ระหว่างกลุ่ม	5	0.005	0.001		
					0.192	0.966
	ภายในกลุ่ม	392	1.850	0.005		
	รวม	396	1.855			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.28 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราในภาพรวม จำแนกตามการศึกษาของเกษตรกร พบว่า การศึกษาของเกษตรกรกลุ่มต่างๆ มีความคิดเห็นด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตารางที่ 4.29 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวม
จำแนกตามการศึกษาของเกษตรกร**

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพใน การบริหารจัดการองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	5	0.026	0.005		
					0.581	0.714
	ภายในกลุ่ม	391	3.475	0.009		
	รวม	396	3.501			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.29 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวม จำแนกตามการศึกษาของเกษตรกร พบว่า ตามการศึกษาของเกษตรกรกลุ่มต่างๆ มีความคิดเห็นด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2.3.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่ามีความคิดเห็นสอดคล้อง หรือแตกต่างกันอย่างไร เมื่อจำแนกตามรายได้ของเกษตรกร ผลการศึกษาวิจัยมีดังนี้

ตารางที่ 4.30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาพรวม จำแนกตามรายได้ของเกษตรกร

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต	ระหว่างกลุ่ม	4	0.003	0.001		
					1.178	0.950
	ภายในกลุ่ม	392	1.607	0.004		
	รวม	396	1.610			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.30 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตในภาพรวมจำแนกตามรายได้ของเกษตรกรพบว่า รายได้ของเกษตรกรกลุ่มต่างๆ มีความคิดเห็นด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.31 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในภาพรวม จำแนกตามรายได้ของเกษตรกร

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการสร้างความมั่นคง ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในภาพรวม เกษตรกร	ระหว่างกลุ่ม	4	0.049	0.012		
					0.862	0.487
	ภายในกลุ่ม	392	5.593	0.014		
	รวม	396	5.642			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.31 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในภาพรวมจำแนกตามรายได้ของเกษตรกรพบว่า รายได้ของเกษตรกรกลุ่มต่างๆ มีความคิดเห็นด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราในภาพรวม จำแนกตามรายได้ของเกษตรกร

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการพัฒนาระบบ ตลาดยางพารา	ระหว่างกลุ่ม	4	0.004	0.001		
					0.227	0.923
	ภายในกลุ่ม	392	1.850	0.005		
	รวม	396	1.855			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.32 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราในภาพรวมจำแนกตามรายได้ของเกษตรกรพบว่า รายได้ของเกษตรกรกลุ่มต่างๆ มีความคิดเห็นด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.33 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวม จำแนกตามรายได้ของเกษตรกร

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพใน การบริหารจัดการองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	4	0.016	0.004		
					0.435	0.784
	ภายในกลุ่ม	392	3.485	0.009		
	รวม	396	3.501			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.33 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวมจำแนกตามรายได้ของเกณฑ์กรอบว่ารายได้ของเกณฑ์กรอบกลุ่มต่างๆ มีความคิดเห็นด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2.3.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกณฑ์กรอบที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่ามีความคิดเห็นสอดคล้อง หรือแตกต่างกันอย่างไร เมื่อจำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกร ผลการศึกษาวิจัยมีดังนี้

ตารางที่ 4.34 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกร

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต	ระหว่างกลุ่ม	3	0.014	0.007		
					1.675	0.189
	ภายในกลุ่ม	393	1.596	0.004		
	รวม	396	1.610			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 4.34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกร พบว่า กลุ่มประเภทสมาชิกของเกษตรกรทั้งระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มมีความพึงพอใจในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 4.35 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการ ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร จำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกร

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการสร้างความมั่นคง ให้กับเกษตรกรและสถาบัน เกษตรกร	ระหว่างกลุ่ม	3	0.027	0.014		
					0.958	0.385
	ภายในกลุ่ม	393	5.615	0.014		
	รวม	396	5.642			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 4.35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการ ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรจำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกร พบว่า กลุ่มประเภทสมาชิกของเกษตรกร ทั้งระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่ม มีความพึงพอใจในด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.36 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา จำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกร

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการพัฒนาระบบตลาด ยางพารา	ระหว่างกลุ่ม	3	0.011	0.006		
					1.219	0.297
	ภายในกลุ่ม	393	1.843	0.005		
	รวม	396	1.855			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 4.36 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบคลาดยางพารา จำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกร พนว่า กลุ่มประเภทสมาชิกของเกษตรกรทั้งระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มนิความพึงพอใจในด้านการพัฒนาระบบคลาดยางพารา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.37 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร จำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกร

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	3	0.008	0.004		
					0.435	0.648
	ภายในกลุ่ม	393	3.493	0.009		
	รวม	393	3.501			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร จำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม พนว่า กลุ่มประเภทสมาชิกของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จะเห็นว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการตามภารกิจในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกร พนว่า กลุ่มประเภทสมาชิกของเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามภารกิจในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 4 ด้าน จำแนกตามภูมิลักษณะ การศึกษา รายได้และประเภทของ

สมาชิกของเกษตรกร พบว่า ภาพรวมในทุกด้าน ไม่ว่าจะจำแนกตามข้อแตกต่างตามภูมิลำเนาและประเภทของสมาชิกของเกษตรกร ไม่พบความแตกต่างแต่อย่างไร และมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

จึงอนุมานได้ว่า ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

4.2.4 ผลการศึกษาความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 4.38 ผลการศึกษาความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ความต้องการ และข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต		
1. ต้องการรับการลงเคราะห์เรื่องปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะปัจจัยการปลูกยาง	315	79.55
2. ต้องการรับการลงเคราะห์ด้านปุ๋ยเพิ่มมากขึ้น	285	71.97
3. ต้องการการเพิ่มจำนวนเงินลงเคราะห์ต่อปี (13,000 - 15,000 บาท)	265	66.92
4. ต้องการให้ สกย. จัดอบรมการกรีดยาง ติดตากาง เพาะพันธุ์กล้ายาง เอิง	211	53.28
5. ต้องการปัจจัยการผลิต ได้แก่ ต้นยาง ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง	165	41.67
6. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ สกย. แนะนำวิธีการแก้ปัญหากรณียางเป็นโรค ช่วยซ่อนต้นกล้ายาง	154	38.89
7. พัฒนาโรงงานเพื่อแปรรูปยางพาราให้เป็นยางแผ่นดินและยางรูป涓 ที่มีคุณภาพ	86	21.72
ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตร		
1. ต้องการได้รับความรู้เรื่องอาชีพสวนผลไม้ และการเกษตรอินทร์	224	56.57
2. ต้องการให้ สกย. ให้ความรู้เรื่องการแปรรูปยางพาราเพื่อเพิ่มน้ำค่าให้กับผลผลิตยางพารา	217	54.80

**ตารางที่ 4.38 ผลการศึกษาความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ
ยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา (ต่อ)**

ความต้องการ และข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
3. สกย. ต้องจัดหารบประมาณโดยเร่งด่วนมาใช้ในการฝึกอบรมการคัด ยางให้เกษตรกร	125	31.57
4. ให้ สกย. ถ่ายทอดความรู้กับผู้นำ เพื่อให้ผู้นำไปถ่ายทอดต่อเกษตรกร ในกลุ่มสมาชิก	96	24.24
5. ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม	42	10.61
ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา		
1. ต้องการให้ สกย. เป็นตัวแทนหรือตัวกลางในการจำหน่ายกล้าพันธุ์ ยางดีริคาถูก	285	71.97
2. ต้องการให้ สกย. เป็นตัวแทนหรือตัวกลางในการจำหน่ายกล้าพันธุ์ ยางดีริคาถูก	285	71.97
3. ต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายยาง ให้กับพ่อค้า	267	67.42
4. ต้องการให้ สกย. ช่วยดำเนินขั้นตอนการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายยาง ให้กับพ่อค้า	125	31.57
ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร		
1. ต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ สกย. ใน การให้รับบริการเพิ่ม มากขึ้น	265	66.92
5. ต้องการให้ สกย. จัดอบรมให้ความรู้ภาควิชาการกับสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับความรู้ในการปลูกยาง	11	2.78
6. ต้องการให้ สกย. ศึกษาวิจัยเรื่องรากรเน่า เชื้อร้า เพื่อพัฒนาแก้ไข ปัญหาโรคของยาง	3	0.76

จากตารางที่ 4.38 ผลการศึกษาความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการ
บริหารจัดการยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
แยกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ค้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พิจารณาจากมากไปน้อยตามลำดับ พบว่า ลำดับที่ 1 เกย์ตระกรต้องการรับการส่งเคราะห์ เรื่องปัจจัยการผลิตโดยเฉลี่ยจะบวกจัดการปลูกยางความถี่เท่ากับ 315 กิตเป็นร้อยละ 79.55 ลำดับที่ 2 ต้องการรับการส่งเคราะห์ค้านปุ๋ยเพิ่มมากขึ้น ความถี่เท่ากับ 285 กิตเป็นร้อยละ 71.97 ลำดับที่ 3 ต้องการการเพิ่มจำนวนเงินส่งเคราะห์ต่อปี (13,000 - 15,000 บาท) ความถี่เท่ากับ 265 กิตเป็นร้อยละ 66.92 ลำดับที่ 4 ต้องการให้ สกย. จัดอบรมการกรีดยาง ติดตายาง เพาะพันธุ์กล้ายางเอง ความถี่เท่ากับ 211 กิตเป็นร้อยละ 53.28 ลำดับที่ 5 ต้องการปัจจัยการผลิต ได้แก่ ต้นยาง ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ความถี่เท่ากับ 165 กิตเป็นร้อยละ 41.67 ลำดับที่ 6 ต้องการให้ เจ้าหน้าที่ สกย. แนะนำวิธีการแก้ปัญหาการณ์ยางเป็นโรค ช่วยซ้อมต้นกล้ายางความถี่เท่ากับ 154 กิตเป็นร้อยละ 38.89 และลำดับที่ 7 ไม่พัฒนาโรงงานเพื่อแปรรูปยางพาราให้เป็นยางแผ่นดิบและยาง รวมกันที่มีคุณภาพความถี่เท่ากับ 86 กิตเป็นร้อยละ 21.72

ค้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตร พิจารณาจากมากไปน้อย ตามลำดับ พบว่า ลำดับที่ 1 เกย์ตระกรต้องการได้รับความรู้เรื่องอาชีพสวนผลไม้ และการเกย์ตระกร อื่นๆความถี่เท่ากับ 224 กิตเป็นร้อยละ 56.57 ลำดับที่ 2 ต้องการให้ สกย. ให้ความรู้เรื่องการแปรรูป ยางพาราเพื่อเพิ่มนูลค่าให้กับผลผลิตยางพาราความถี่เท่ากับ 217 กิตเป็นร้อยละ 54.80 ลำดับที่ 3 สกย. ต้องจัดหางบประมาณ โดยเร่งด่วนมาใช้ในการฝึกอบรมการกรีดยางให้เกษตรกรความถี่เท่ากับ 125 กิตเป็นร้อยละ 31.57 ลำดับที่ 4 ให้ สกย. ถ่ายทอดความรู้กับผู้นำ เพื่อให้ผู้นำไปถ่ายทอด ต่อเกษตรกรในกลุ่มสมาชิกความถี่เท่ากับ 96 กิตเป็นร้อยละ 24.24 และลำดับที่ 5 ร่วมมือกับองค์กร ภาคีองค์กรท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมความถี่เท่ากับ 42 กิตเป็นร้อยละ 10.61

ค้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราพิจารณาจากมากไปน้อยตามลำดับ พบว่า ลำดับที่ 1 เกย์ตระกรต้องการให้ สกย. เป็นตัวแทนหรือตัวกลางในการจำหน่ายกล้าพันธุ์ยางดีราคาถูก ความถี่เท่ากับ 285 กิตเป็นร้อยละ 71.97 และลำดับที่ 2 ต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ รวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายยางให้กับพ่อค้าความถี่เท่ากับ 267 กิตเป็นร้อยละ 67.42 และลำดับที่ 3 ต้องการให้ สกย. ช่วยดำเนินขั้นตอนการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายยางให้กับพ่อค้าความถี่เท่ากับ 125 กิตเป็นร้อยละ 31.57

ค้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรพิจารณาจากมากไปน้อย ตามลำดับ พบว่า ลำดับที่ 1 เกย์ตระกรต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ สกย. ใน การให้รับ บริการเพิ่มมากขึ้น ความถี่เท่ากับ 265 กิตเป็นร้อยละ 66.92 และลำดับที่ 2 ต้องการให้ สกย. จัดอบรมให้ความรู้ภาควิชาการกับสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับความรู้ใน การปลูกยาง ความถี่เท่ากับ 11 กิตเป็นร้อยละ 2.78 และลำดับที่ 3 ต้องการให้ สกย. ศึกษาวิจัยเรื่อง ราก嫩่า เชื้อร้า เพื่อพัฒนาแก้ไขปัญหาโรคของยางความถี่เท่ากับ 3 กิตเป็นร้อยละ 0.76

จากการศึกษาข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง “ได้คังนี้”

ตารางที่ 4.39 กรอบแนวทางการพัฒนาของกองทุนส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

การบริหารจัดการของกองทุนส่งเสริมการท่องเที่ยว	แนวทางการพัฒนา
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต <ol style="list-style-type: none"> แผนการขับเคลื่อนพัฒนาการผลิต เกณฑ์การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การเพิ่มรายได้ให้กับผลผลิตของเกษตรกร การส่วนร่วมการบริหารจัดการยาง 	การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต <ol style="list-style-type: none"> พัฒนาโครงสร้างพื้นที่เพียงพอต่อความต้องการ องค์กรชาวสวนยางรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ ควรทำการเกณฑ์ทดสอบผลผลิตโดยยึด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” พัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราในท้องถิ่น เพิ่มช่องทางการค้าขายด้วยเทคโนโลยี พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ตัวแทนภาคเกษตรกรรมมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายร่วมกับองค์กรภาครัฐ
การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถานบันการเกษตร <ol style="list-style-type: none"> แผนการขับเคลื่อนพัฒนาเกษตรกร การพัฒนาขีดความสามารถในการค้า การผลิต การแปรรูป และการตลาด การเสริมรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยาง 	การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถานบันการเกษตร <ol style="list-style-type: none"> ปรับปรุงผลิตภัณฑ์การแปรรูปยางพารา พัฒนาครุยางในพื้นที่โดยให้เกษตรกรบริหารจัดการยางด้วยตนเอง สร้างเครือข่ายที่ความเข้มแข็งมีอำนาจต่อรองราคา ปลูกพืชแซนท์ทคลแทนรายได้ระหว่างรอการก่อขึ้น

ตารางที่ 4.39 กรอบแนวทางการพัฒนาของทุนส่งเสริมการทำสวนยางเขตพื้นที่ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (ต่อ)

การบริหารจัดการของ กองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง	แนวทางการพัฒนา
	5. พัฒนาการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ 6. เพิ่มช่องทางในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
การพัฒนาระบบตลาดยางพารา <ul style="list-style-type: none"> 1. ประเมินปัจจัยตัวแปรที่มีผลต่อการขายยางพารา 2. การพัฒนาระบบตลาดยางพารา 3. การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารค้าน การตลาด 	การพัฒนาระบบตลาดยางพารา <ul style="list-style-type: none"> 1. เกณฑ์รวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายยาง ให้กับผู้ค้าโดยตรง 2. พัฒนาตลาดกลางยางพาราเพื่อการ ส่งออก 3. ตลาดท้องถิ่นต้องครอบคลุมพื้นที่ที่มี 4. มีกฎระเบียบควบคุมการซื้อขายที่เปิด กว้างเป็นธรรมทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย 5. กลุ่มเกษตรกรรมส่วนร่วมในการพัฒนา ตลาดยาง และปัจจัยในการผลิตเพิ่มขึ้น
การเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการ <ul style="list-style-type: none"> 1. การบริหารจัดการองค์กร 2. การให้บริการตามภารกิจ 3. ผลที่ได้จากการให้บริการ 	การเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการ <ul style="list-style-type: none"> 1. พัฒนากฎหมาย โครงสร้างองค์กร และ การจัดการ 2. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการ จัดการสวนยาง 3. พัฒนาบุคลากรศึกษาดูงานทั้งในและ ต่างประเทศ 4. การบูรณาการการดำเนินงานระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5. การหาความร่วมมือกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

จากตารางที่ 4.39 สามารถอธิบายกรอบแนวทางการพัฒนาของทุนสังเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง การ จากการศึกษาบริหารจัดการของกองทุนสังเคราะห์การทำสวนยางทั้ง 4 ด้าน ได้ดังนี้

ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แนวทางการบริหารจัดการ คือมีแผนการขับเคลื่อนพัฒนาการผลิต เกษตรกรใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การเพิ่มรายได้ให้กับผลผลิตของเกษตรกร และการส่วนร่วมการบริหารจัดการยาง ส่วนแนวทางการพัฒนา ได้แก่ พัฒนาโครงงานแปรรูปให้เพียงพอต่อความต้องการ องค์กรชาวสวนยางรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ การทำเกษตรผสมผสานโดยยึด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” พัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราในท้องถิ่น เพิ่มช่องทางการค้ายอดเทคโนโลยี พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และตัวแทนภาคเกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายร่วมกับองค์กรภาครัฐ

ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรและสถาบันการเกษตร แนวทางการบริหารจัดการ คือมีแผนการขับเคลื่อนพัฒนาเกษตรกร การพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การแปรรูป และการตลาด การเสริมรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางส่วนแนวทางการพัฒนา ได้แก่ ปรับปรุงผลิตภัณฑ์การแปรรูปยางพารา พัฒนาครุยยางในพื้นที่ โดยให้เกษตรกร บริหารจัดการยางด้วยตนเอง สร้างเครือข่ายที่ความเข้มแข็งมีอำนาจต่อรองราคา ปลูกพืชแซนที่ ทดแทนรายได้ระหว่างรอการปลูกยางใหม่ก่อน พัฒนาการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ และเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา แนวทางการบริหารจัดการ คือมีระบบปฏิบัติการ จัดตลาดยางพารา การพัฒนาระบบตลาดยางพารา และการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดส่วนแนวทางการพัฒนา ได้แก่ เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายยางให้กับพ่อค้าโดยตรง พัฒนาตลาดกลางยางพาราเพื่อการส่งออก ตลาดท้องถิ่นต้องครอบคลุมพื้นที่ที่มี มีกฎระเบียบควบคุมการซื้อขายที่เปิดกว้าง เป็นธรรมทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย กลุ่มเกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดยางและปัจจัยในการผลิตเพิ่มขึ้น

ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร แนวทางการบริหารจัดการ คือมีการบริหารจัดการองค์กร การให้บริการตามภารกิจ และผลที่ได้จากการให้บริการส่วนแนวทางการพัฒนา ได้แก่ พัฒนาภูมายอด โครงสร้างองค์กร และการจัดการ พัฒนานักคุณภาพให้มีความรู้ด้านการจัดการสวนยางพัฒนาบุคลากรศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการหาความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการยางพาราในปัจจุบันเพื่อประเมินความพึงพอใจและเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจและหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ 2 กลุ่ม คือ

(1) การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจำนวน 10 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Standardized interview) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

(2) การวิจัยเชิงปริมาณ คือ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๕ จังหวัด ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน โดยแยกตามสัดส่วนของพื้นที่ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบสอบถามได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) และความเหมาะสมของแบบสอบถาม พนวจ ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC มีค่าตั้งแต่ 0.943 โดยรายการคำถานทุกรายการมีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนั้นข้อคำถานอื่นๆ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยว่าเหมาะสมดีแล้วจากนั้นนำแบบสอบถามไปสอบถามกลุ่มทดลอง คือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่เข้าอบรมโครงการติดตากางของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้คำและข้อความ เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์ แหล่งที่มาของ cronbach's alpha coefficient) พนวจ ผลการประเมินความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8939 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้อย่างเหมาะสมต่อไป สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ครั้นนี้ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ดูแลแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inductive Statistics) วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variances) แบบจำแนกทางเดียว One-Way ANOVA ร่วมในการวิเคราะห์ผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปผลการดำเนินงานการวิจัยในประเด็นต่างๆ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

5.1.1.1 สรุปผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

5.1.1.2 สรุปผลการศึกษาสภาพปัจ្យุหาการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบัน

5.1.1.3 สรุปผลการศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัจ្យุหาการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

5.1.2 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

5.1.2.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบและสภาพปัจ្យุหาอุปสรรคการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

5.1.2.2 สรุปผลความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

5.1.2.3 สรุปผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการตามภารกิจในภาพรวมจำแนกภูมิลักษณะและประเภทสมาชิกของเกษตรกร

5.1.2.4 สรุปผลการศึกษาความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

5.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

5.1.1.1 สรุปผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการตามภารกิจหลักและนโยบายค่างๆ ในการบริหารจัดการของกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า “กองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง” มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการปลูกแทนที่ยางเก่าที่ให้ผลผลิตน้อย ด้วยยางพันธุ์ดีหรือไม่ดีนั้นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และขังเปิดโอกาสให้เกษตรกรที่ไม่เคยมีสวนยางมาก่อนได้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพการทำสวนยางซึ่งเป็นอาชีพที่มั่นคงยั่งยืนหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง (สกย.) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการดำเนินงาน ดังนี้ งานการส่งเสริม การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการจ่ายเงินส่งเสริม (CESS) ได้กำหนดนโยบาย การดำเนินงานภายใต้แผนวิสาหกิจ เพื่อใช้ ในการพัฒนาเกษตรกร ชาวสวนยาง แบบยั่งยืน 3 ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านบริหารและจัดการ เป็นการพัฒนาเกษตรกรผู้ทำสวนยางในการเพิ่มรายได้ สร้างระบบกลไกให้ตลาดยางพาราแข่งขันกับตลาดโลกได้และเพิ่มศักยภาพขององค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็ง อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อประสิทธิภาพของทรัพยากร่วมถึงปรับปรุงบทบาทการบริหาร และการจัดการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

สำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง (สกย.) ในปัจจุบันได้ดำเนินงานภายใต้แผนวิสาหกิจ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555-2559) ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ แผนวิสาหกิจฉบับนี้ยึดแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างความสมดุลการพัฒนา” ซึ่งครอบคลุมการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง (สกย.) ภายใต้กลยุทธ์ในการดำเนินงาน 4 ยุทธศาสตร์ คือ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 2) การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร และสถาบันการเกษตร 3) การพัฒนาระบบตลาดยางพาราและ 4) การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร

เนื่องจากยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในปัจจุบัน และประเทศไทยผลิตยางพาราเป็นอันดับหนึ่งของโลก ทำให้การบริหารจัดการยางพาราในประเทศไทยปรับปรุงกฎกระทรวงและแก้ไขพระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริมการทำสวนยางให้สามารถใช้ประโยชน์ในการจัดสวัสดิการและรักษาสิ่งแวดล้อมของราคายาง รวมถึงบริหารการเก็บเงินส่งเสริมให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ราคายางในปัจจุบัน ได้ซึ่งภายใต้พระราชบัญญัตินั้น กำหนดให้จัดตั้งองค์กรชื่อเรียกว่า “การยางแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กยท.” จัดตั้ง

กองทุนที่เรียกว่า “กองทุนพัฒนายางพารา” เพื่อเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการยางพาราในประเทศไทย โดยให้มีตัวแทนจากภาคเกษตรกรนำเสนอนโยบายเรื่องราคายาง การกำหนดเสถียรภาพราคายาง และพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังบูรณาการหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการยางพาราเข้าด้วยกันเพื่อให้ดำเนินงานมีเอกภาพมากยิ่งขึ้น

5.1.1.2 สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจัยการบริหารจัดการยางพาราของกองทุน ส่งเสริมการดำเนินการทำสวนยางเพื่อที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ในปัจจุบัน

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบันด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พบว่า ขาดการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหานักทบทวนน้ำที่ในด้านการพัฒนาการผลิตมีความช้าช้อนกัน ความล่าช้าในการพิจารณาการลง闳เคราะห์แก่เกษตรกร เกษตรกรขาดแหล่งเงินทุนในการลงทุนและการเพิ่มผลผลิตและสาเหตุจากภัยธรรมชาติ ที่ สกย. ไม่สามารถดำเนินการได้ ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร และสถาบันการเกษตรกร พบว่า พนักงาน สกย. มีไม่เพียงพอที่จะคูแลเกษตรกรชาวสวนยาง สกย. ได้สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกยาง แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความกระตือรือร้น และเกษตรกรส่วนใหญ่จ้างแรงงาน แต่ประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพในการคูแลสวนยาง และกรีดยางพารา เกษตรกรส่วนใหญ่จ้างแรงงาน ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา พบว่า สกย. ได้จัดสำนักงานงานของ สกย. เองเป็นตลาดซื้อขายในระดับท้องถิ่น แต่ก็พบว่า เกษตรส่วนใหญ่เป็นผู้ปลูกยางรายย่อย เมื่อลงทุนทำสวนยางต้องรอระยะเวลาในการกรีดยางอย่างน้อย 5 ปี จึงทำการกรีดยางจากยางต้นเล็กก่อนทำให้คุณภาพของยางไม่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดยาง สกย. กำหนด และมักจะขายตรงกับผู้ซื้อภายนอกระบบ และปัญหาที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อตลาดยางเกิดจากการคายางตกค้าโดยเฉพาะราคายางแผ่นดิน ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร พบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานว่า ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระให้แก่กันระหว่างหน่วยงาน โดยไม่จำเป็น และในส่วนของนักทบทวนน้ำที่ของแต่ละหน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร มีหน้าที่ จัดทำพันธุ์ยาง และเอกสารทางวิชาการ สกย. มีหน้าที่ ทำการนัดหมายพันธุ์ยาง และแนะนำให้บริการด้านวิชาการ และชนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีหน้าที่ จัดสรรเงินทุนคอกเบี้ยคำให้แก่เกษตรกรและข้อจำกัดด้านงบประมาณ ซึ่งงบประมาณที่ได้รับส่วนใหญ่จะถูกจัดสรรไปใช้ในการบริหารงานทั่วไป

5.1.1.3 สรุปผลการศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษา ดังนี้ ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหาของสกย. ใน การบริหารจัดการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พบว่า สกย. ต้องเป็นตัวกลางประสานเรื่องรัฐให้มีการสร้างโรงงานแปรรูปยางพาราเบื้องต้นจากน้ำยางเป็นยางแผ่นคิบ และแผ่นร่มครัวเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ยางพาราให้เป็นที่ต้องการของการแปรรูป สกย. สนับสนุนให้อุตสาหกรรมยางพาราเป็นของชุมชน โดยให้องค์กรชาวสวนยางรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเพื่อดำเนินการในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านยางพาราระหว่างผู้ปลูกเดิมกับผู้ปลูกใหม่ สร้างฐานข้อมูลที่เกี่ยวกับยางพารา และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเพิ่มผลผลิต ซึ่งจะเป็นการรักษาประโยชน์จากมูลค่าเพิ่มของผลผลิตให้กับเกษตรกรนอกรัฐน้ำที่สกย. บังประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเข้าใจการสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจหากขาดการปลูกแทน แนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำพันธุ์ยางเอง และ สกย. ดำเนินการเพิ่มกำลังการผลิตพันธุ์ยาง เพื่อเพิ่มปริมาณพันธุ์ยางสำหรับบริการเกษตรกร เป็นการรักษาเสถียรภาพด้านราคา ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร พบว่า สกย. มีหน้าที่ในการสนับสนุนให้ชาวสวนยางรวมกลุ่มสร้างเครือข่าย และให้ความรู้ฝึกอบรม เข้าของสวนยางและแรงงานที่คุ้มครองสวนยาง เกี่ยวกับการลดต้นทุนการปลูกยางพารา ส่งเสริมการอบรมเรื่องอาชีพเสริมเพื่อหารายได้ การแนะนำปลูกพืชแซมที่ทดแทนรายได้ระหว่างรอการเก็บยาง ให้มากขึ้น จัดโครงการฝึกอบรมเกษตรกรและแรงงานเก็บยางเพิ่มมากขึ้น และพัฒนาครุยยางในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา พบว่าจากปัญหาราคายางตกต่ำ สกย. จึงกำหนด มาตรการรักษาเสถียรภาพราคายางเพื่อรับรักษาความผันผวนของราคายาง เช่น การหาแหล่งเงินกู้ให้เกษตรกรขอความร่วมมือเกษตรกรชาวสวนยางลดหรือชะลอเวลาเก็บยาง เพื่อลดปริมาณในท้องตลาด ทำให้ราคางูขึ้น ขอร้องให้เกษตรกรหยุดเก็บยางต้นเล็กที่ยังไม่ได้ขนาดเก็บ เกษตรกรรวมกลุ่มขายยางอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์ที่จะมีอำนาจต่อรองราคาและการสร้างกลุ่มเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสารในด้านการผลิตและด้านการตลาด ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรพบว่าพนักงานมีความรู้ความสามารถและทักษะเป็นอย่างดี เป็นผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ แต่องค์กรก็ควรรับรักพัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้และเพิ่ม

ทักษะเกี่ยวกับการจัดการสวนยางให้มากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการปลูกยางและบำรุงรักษาสวนใหม่ ความรู้ด้านตลาดยางเพิ่มขึ้น รวมถึงการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ

5.1.2 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

5.1.2.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบและสภาพปัญหาอุปสรรคการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้สรุปผลจากการศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สรุปผลภาพรวมของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41- 50 ปี จบมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท เป็นสมาชิกประเภทอยู่ระหว่าง การลงทะเบียนและการถือครองที่ดินเป็นที่ดินของตนเอง มีเนื้อที่ที่ได้รับการอนุมัติน้อยกว่า 15 ไร่ ก่อนทำการสำรวจเกษตรกรประกอบอาชีพเกษตรกรรม แรงงานใช้ทำให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการสงเคราะห์ คือ ต้องการเปลี่ยนอาชีพ เกษตรกรได้รับอนุมัติให้ปลูกยางปี พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2554 จึงสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีความเหมาะสม และสามารถให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี

2) สรุปผลการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบและสภาพปัญหาอุปสรรคการบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษา ดังนี้ เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการบริหารจัดการตามภารกิจด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.90 และน้อยที่สุด คือรูปแบบการบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา คิดเป็นร้อยละ 81.57

ส่วนผลการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางผู้วิจัยสรุปแยกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สภาพปัญหาที่พบมากที่สุดคือ เกษตรกรไม่มีความรู้เรื่องการปลูกยางที่มีคุณภาพ ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตร พนับว่า เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการแปรรูปยางพาราเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตยางพารา ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราพบว่า เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายยางให้กับพ่อค้าและค้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรพบว่า เข้าหน้าที่ ศกย. ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

สรุปได้ว่า การศึกษาแนวคิดการบริหารจัดการยางพาราของสำนักงานส่งเสริมการทำการทำสวนยาง (สกย.) จากกระบวนการการให้บริการ นโยบายการดำเนินงาน แผนพัฒนาเกษตรกร สาระสำคัญของแผนวิชาหกใจฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2555-2559) และสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการยางพาราตรวจสอบความเหมาะสมสมกับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ผลจากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า รูปแบบมีความเหมาะสมสมต่อการบริหารจัดการของกองทุนส่งเสริมการทำการทำสวนยางเบตันที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

5.1.2.2 สรุปผลความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนส่งเสริมการทำการทำสวนยางเบตันที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนส่งเสริมการทำการทำสวนยางเบตันที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า อุปนิสัยในระดับมากที่สุด แยกสรุปเป็นรายด้าน ได้ดังนี้ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เกษตรกรพึงพอใจต่อภารกิจกรรมการเพิ่มรายได้ให้กับผลผลิตของเกษตรกรมากที่สุดเกษตรกรมีความเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพผลผลิตยางของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้แปรรูปผลผลิตเบื้องต้นด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมทำให้เกษตรกรมีการผลิตเพิ่มมากขึ้น ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เกษตรกรพึงพอใจต่อภารกิจกรรมการเสริมรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางมากที่สุด เกษตรกรมีความเห็นว่าการส่งเสริมภารกิจกรรมสร้างเสริมรายได้ การผลิตและแปรรูป เช่น การขาย ปัจจัยการผลิต การตลาด และภารกิจกรรมเสริมเป็นพื้นฐานที่จะทำให้สถาบันเกษตรกรมีความมั่นคง ด้านการพัฒนาระบบทดลองยางพารา เกษตรกรพึงพอใจต่อภารกิจกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดมากที่สุด เกษตรกรมีความเห็นว่าการเกษตรมีความเห็นว่าการพัฒนากลไกการวิเคราะห์สถานการณ์ร่วงค่อนให้มีประสิทธิภาพทำให้เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารทันต่อสถานการณ์ และสามารถแก้ปัญหาได้ทันท่วงที และด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร เกษตรกรพึงพอใจต่อภารกิจกรรมการบริหารจัดการองค์กรของสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำการทำสวนยาง (สกย.) มากที่สุด เกษตรกรมีความเห็นว่า ทรัพยากรบุคคลของ สกย. มีความสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพและมีระบบข้อมูลสารสนเทศให้ประโยชน์เต็มศักยภาพและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อคุณภาพการให้บริการทั้ง 4 ด้านพบว่า โดยรวมเกษตรกรพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการอุปนิสัยในระดับมากที่สุด

โดยด้านที่มีระดับมากที่สุด คือด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรองลงมา คือ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรอยู่ในระดับมาก

5.1.2.3 สรุปผลการศึกษาข้อมูลเบรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการตามภารกิจในการรวมจำแนกภูมิลำเนาและประเภทสมาชิกของเกษตรกร

สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเบรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการตามภารกิจในการรวมทั้ง 4 ด้านจำแนกตามภูมิลำเนาพบว่า ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร เกษตรกรมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร และด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราเกษตรกร มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ไม่พบรายคู่ใดที่มีข้อมูลแตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการตามภารกิจในการรวมทั้ง 4 ด้านจำแนกตามประเภทสมาชิกของเกษตรกรผู้ดูบอนแบบสอบถาม พบร่ว่า ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน อ忙ั่มนั้นสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จึงอนุมานได้ว่า ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

5.1.2.4 สรุปผลการศึกษาความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิด นำมาแจกแจงเป็นความถี่เพื่อหาระดับของความสำคัญ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุด ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เกษตรกรต้องการรับการสนับสนุนที่เรื่องปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะปัจจัยการปลูกยาง ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เกษตรกรต้องการได้รับความรู้เรื่องอาชีพสวนผลไม้ และการเก็บรังน้ำ ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราเกษตรกรต้องการให้ สกย. เป็นตัวแทนหรือตัวกลางในการจำหน่ายกล้าพันธุ์ยางดีราคาถูก และด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรเกษตรกรต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ สกย. ใน การให้รับบริการเพิ่มมากขึ้น

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารของสำนักงานกองทุนส่งเสริมการดำเนินงาน แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการผู้ดูแลด้านการพัฒนาชุมชน ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อนั้น ที่มีผลลัพธ์ของการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการ จัดการองค์กร ที่ส่งเสริมการดำเนินงานในครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

5.2.1 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พนวิฯ ผลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า สกย. มีการดำเนินงานการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่มีการประชาสัมพันธ์ให้เกยตระกรรับทราบถึงข้อมูลข่าวสาร จัดทำคู่มือที่ใช้สำหรับแยกเกณฑ์เป็นเอกสารคู่มือการปลูกยาง นับตั้งแต่เริ่มต้นปลูกจนถึงการรีดยางและการทำยางแผ่นชั้นดี ทำให้เกยตระกรรผู้ดูแลด้านการพัฒนาชุมชน ที่มีความเหมาะสมรวมถึงการหาแหล่งเงินทุนให้กับเกยตระกรร เป็นการสร้างแรงจูงใจทำให้เกยตระกรรเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow (1954; ข้างต้นจาก ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2541) ในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ Maslow ที่กล่าวว่า ความปรารถนาของมนุษย์นั้น ติดตัวมาแต่กำเนิดและความปรารถนาเหล่านี้จะเรียงลำดับขั้นของความปรารถนาตั้งแต่ขั้นแรกไปสู่ ความปรารถนาขั้นสูงขึ้น ไปเป็นลำดับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (The Need – Hierarchy Conception of Human Motivation) Maslow ได้ศึกษาความต้องการของมนุษย์จากขั้นต้นไปสู่ความต้องการขั้นลำดับต่อไปว่า มนุษย์มีความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) ความปลอดภัย (Safety needs) ความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and love needs) การได้รับความนับถือยกย่อง (Esteem needs) และสุดท้ายความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-actualization needs) เป็นการเรียงลำดับขั้นความต้องการที่อยู่ในขั้นต่ำสุด คือ จะต้องได้รับความพึงพอใจเชิงก่อนบุคคลเชิงความสามารถผ่านพื้นไปสู่ความต้องการที่อยู่ในขั้นสูงขึ้น ตามลำดับการประชาสัมพันธ์ให้เกยตระกรรเข้าร่วมโครงการอย่างทั่วถึง และมีเงินลงทุนในการประกอบอาชีพทำให้เกยตระกรรปลูกยางเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาความพึงพอใจต่อ กิจกรรม พนวิฯ เกยตระกรรพึงพอใจกิจกรรมการเพิ่มรายได้ให้กับผลผลิตของเกยตระกรรมากที่สุด เกยตระกรรมีความเห็นว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพผลผลิตยางของเกยตระกรรและสถาบันเกษตรกร ให้แปรรูปผลผลิตเบื้องต้นด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้เกยตระกรรมีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น การบริหารจัดการของ สกย. ในการเพิ่มผลผลิต เริ่มตั้งแต่การให้การส่งเสริมที่ปลูกแทนยางเก่าด้วย ยางพันธุ์ดีขึ้น ซึ่งไม่มีสวนยางมาก่อนถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย และการแปรรูป ผลผลิตยางให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด ทำให้เกยตระกรรเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพชีวิต เกษตร 2) พัฒนาศักดิ์ความสามารถในการผลิตการจัดการสินค้าเกษตรและความมั่นคงด้านอาหาร 3) พัฒนาการแพทย์การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน และยุทธศาสตร์พัฒนายางพารา พ.ศ. 2552-2556 ที่กำหนดภาระในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันโดย การพัฒนาการผลิต การพัฒนาการปรับรูป และตลาด การพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง ทำให้เกิดกรอบราเวส่วนยาง และผู้ประกอบการ พึงพาคนเอง ได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเพิ่มนูกลคำยางธรรมชาติของไทย และแข่งขันในการดำเนินธุรกิจกับต่างประเทศได้

ดังนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาดังกล่าว สำนักงานกองทุนสนับสนุนเพื่อการพัฒนาชุมชน (สกย.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางเก่าในการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีหรือไม้ยืนต้นอื่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เกษตรกรที่ไม่สวนยางมาก่อน ได้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพการทำสวนยาง จึงได้ศึกแนวทาง ดังกล่าวมาเป็นกรอบในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต เกษตรกรขายผลผลิต ได้ในราคาน้ำดื่มที่เป็นธรรม โดยระดับราคาสูงกว่าต้นทุนการผลิตของเกษตรกร เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ได้รับการพัฒนามีความเข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดี รักษารากฐานสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร บุคลากรสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ สร้างรับกับการเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ

5.2.2 ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรพบว่าผลจากการประเมินเกษตรกรเพียงพอใจต่อ กิจกรรมการเสริมรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางมากที่สุด การให้ความรู้ด้านการผลิตและปรับรูป เช่น การขาย ปัจจัยการผลิต การตลาด และกิจกรรมเสริม เป็นพื้นฐานที่จะทำให้สถาบันเกษตรกรมีความมั่นคง ข้อเสนอแนะผู้บริหารของ สกย. ต้องพัฒนาครุยยางในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น โดยการสนับสนุนผู้นำสถาบันการเกษตรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเป็นกรรมการต่างๆ เกี่ยวกับยางพารา ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะเชื่อต่อผู้นำกลุ่ม หากถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางและการดูแลรักษาสวนยาง เป็นการสร้างครุยยางไว้ให้เกษตรกรภายใต้มาตรฐานที่ดี หรือถือเป็นปัญหาต่างๆ ที่พบในการปลูก จึงสอดคล้องกับแนวคิด DuBrin (1998; อ้างอิงจาก รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544) กล่าวถึงผู้นำ (Leader) ว่าเป็นบุคคลที่ทำให้องค์การเจริญก้าวหน้าและบรรลุผลสำเร็จ โดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา หรือเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดความมั่นคงและช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มนอกจากนี้ วิภาดา คุปตานนท์ (2544 : 237) ให้ความหมายของผู้นำ

(Leader) หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการที่จะทำให้ห้องค์การดำเนินไปอย่างก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมาย โดยการใช้อิทธิพลเนื้อหัศคิดและการกระทำการของผู้อื่นจากแนวคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในปัจจุบันยังมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำอยู่ตลอดเวลา ในปัจจุบันยังมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเกิดเป็นแนวคิดที่สำคัญๆ (มัลลิกา ตันสอน, 2544 : 54) เช่น กระแสในปัจจุบันได้มุ่งให้ความสนใจกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และภาวะผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Charismatic leadership) ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ได้พยาบยามอธิบายว่า ผู้นำประสบความสำเร็จในระดับสูงในการชูใจสมาชิก ความผูกพันต่องค์การ ความเคร่งครัดอ่อนน้อมถ่อมตน ความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นตัวผู้นำ การอุทิศตนในการทำงาน ความจริงรักภักดี และการปฏิบัติงานของสมาชิกได้อย่างไร และยังพยาบยามอธิบายอีกว่า ผู้นำบางคนสามารถนำองค์การหรือหน่วยงานของตนประสบความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยมได้อย่างไร เนื่องจากการดำเนินธุรกิจขององค์การในยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการลงทุนหรือดำเนินธุรกิจข้ามประเทศ ทำให้หลายๆองค์การมุ่งสร้างผู้นำที่สามารถบริหารและจัดการคนในประเทศที่ไม่ใช่ประเทศไทย ทำให้หลายๆองค์การมุ่งสร้างผู้นำที่สามารถบริหารและจัดการคนในประเทศที่ไม่ใช่ประเทศไทย ประเสริฐศรี (2544 : 55) กล่าวว่า ผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ ควรมีลักษณะดังนี้ ก็คือ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถด้านทักษะการสื่อสาร ความสามารถที่ทำให้ผู้อื่นไว้วางใจ ความสามารถที่ทำให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองมีความสามารถ มีพลังและมุ่งการปฏิบัติให้บรรลุผล แสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมและเอื้ออาทรแก่ผู้อื่น ขอบที่เตียง สร้างกลยุทธ์ใหม่ๆเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการโฆษณาตัวเอง และทำให้การขัดแย้งภายในเกิดขึ้นน้อยที่สุด กระแสในปัจจุบันได้มุ่งให้ความสนใจกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และภาวะผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Charismatic leadership) ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ได้พยาบยามอธิบายว่า ผู้นำประสบความสำเร็จในระดับสูงในการชูใจสมาชิก ความผูกพันต่องค์การ ความเคร่งครัดอ่อนน้อมถ่อมตน ความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นตัวผู้นำ การอุทิศตนในการทำงาน ความจริงรักภักดี และการปฏิบัติงานของสมาชิกได้อย่างไร และยังพยาบยามอธิบายอีกว่า ผู้นำบางคนสามารถนำองค์การหรือหน่วยงานของตนประสบความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยมได้มากน้อยแค่ไหน สถาบันฯ ศึกษาด้านคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น มีเพียงนิดเดียวคือค่านิยมที่สัมภพน์ที่ตัวคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เนื่องจากการดำเนินชีวิตในชุมชนชนบทยังคงมีความช่วยเหลืออื่นๆอยู่ในชีวิต ในชุมชนที่มีสังคมที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับความก่อตัวของชีวิตในสังคมนี้ แต่ชีวิตในสังคมเมือง และกันชีวิตในชุมชนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับความก่อตัวของชีวิตในสังคมนี้ แต่ชีวิตในสังคมเมือง

5.2.3 ค้านการพัฒนาระบบตลาดยางพาราพบว่าผลจากการประเมินเกณฑ์พึงพอใจต่อกิจกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารค้านการตลาดมากที่สุด ได้แก่ การบริการข้อมูลค้านราคากลางและข้อมูลสถานการณ์ข้อข่ายที่ถูกต้องและทันสมัย ระบบข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงระหว่างตลาดกลางและตลาดท้องถิ่น ผลการวิจัยของ Parasuraman Zeithaml and Berry (1988) กล่าวถึงปัจจัยการกำหนดคุณภาพการบริการ ว่า ต้องสร้างการบริการให้เป็นรูปธรรม (Tangibles) ลักษณะที่ปรากฏให้เห็น หรือสิ่งที่จับจ้องได้ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ อาคารสถานที่ บุคลากร มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) ความสามารถที่จะแสดงผลงานและให้บริการที่สัญญาไว้อย่างคุณภาพและถูกต้องแม่นยำ การตอบสนองความต้องการ ได้อย่างรวดเร็ว (Responsiveness) ความเต็มใจที่จะช่วยเหลือและสามารถให้บริการผู้ใช้หรือถูกค้าอย่างทันท่วงที มีความมั่นใจ (Assurance) ได้จากการรวมปัจจัยทางค้านความสามารถ (Competence) ความสุขภาพ (Courtesy) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ความปลอดภัย (Security) และการดูแลเอาใจใส่ (Empathy) ได้มาจากการรวมปัจจัยทางค้านความสะดวก (Access) การติดต่อสื่อสาร (Communication) และความเข้าใจลูกค้า (Understanding Customers) เช่นเดียวกับผลการวิจัย พบว่าเกณฑ์ต้องการตลาดยางพาราระดับท้องถิ่นเพื่อรับผลผลิตยางพาราครองคลุมทุกพื้นที่ที่ส่งเสริมการปลูกยางและเกณฑ์ชาวสวนยางต้องการขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาน้ำที่เป็นธรรมโดยระดับราคาสูงกว่าต้นทุนการผลิตของเกณฑ์ต้องการและราคาก๊อช-ขายในตลาดยางพาราระดับท้องถิ่น เพื่อการสร้างบริการอย่างทั่วถึงและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ซื้อและผู้ขาย ได้อย่างรวดเร็ว

5.2.4 ค้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร พบว่าเกณฑ์พึงพอใจต่อกิจกรรมการบริหารจัดการองค์กรของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) มากที่สุด จากการบริหารจัดการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ขององค์กร และเป้าหมายของการบริการสาธารณะที่มุ่งเน้นไปที่การสร้างประโยชน์สาธารณะ ตอบสนองความต้องการของประชาชน และเพื่อการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มีเสถียรภาพพึ่งในด้านคุณภาพเชิงประชานิเวศ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ Hughes (1994) ว่า ด้วยการกิจหนักของรัฐในการให้บริการสาธารณะมี 7 ประการ คือ ทำหน้าที่ในการจัดโครงสร้างทางค้านเศรษฐกิจของประเทศ (providing economic infrastructure) เพื่อทำนุบำรุง ส่งเสริมค้านสาธารณะปโภคและสาธารณูปการต่าง ๆ เช่น ศินค้านบริการที่ให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง (provision of various collective goods and service) การกิจค้านความยุติธรรมในสังคมและการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในกลุ่มสังคม (the resolution and adjustment of group conflict) คุ้มครองและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ค้านธุรกิจการแข่งขันที่ให้โอกาสอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม (the maintenance of competition) รัฐจะมีการควบคุมธุรกิจทางค้านต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยเอกชน การออกกฎหมายที่การดำเนินธุรกิจต่าง ๆ

รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับการจ้างแรงงานที่เป็นธรรมด้วยมนุษยธรรมรักษาทรัพยากรของประเทศ (protection of natural resource) รัฐจะมีการออกกฎหมายควบคุมการรักษาทรัพยากรของประเทศ การป้องกันไม่ให้ทำลายทรัพยากร และการไม่สร้างผลกระทบให้เกิดกับสิ่งแวดล้อมช่วงเหลือบุคคล ในสังคมให้สามารถเข้าถึงการบริการสาธารณะที่รัฐจัดบริการให้ (provision of minimum access by individuals to the goods and service of the economy) !! ลักษณะการรักษาและรักษาเศรษฐกิจของประเทศ (stabilization of the economy) คือ การทำให้น้ำที่ของรัฐในการรักษาและรักษาด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้โดยเน้นทางด้านการเงิน การคลัง ด้านงบประมาณของประเทศ รวมถึงนโยบายด้านเศรษฐกิจ ค่าจ้างแรงงาน และการควบคุมราคาสินค้าภายในประเทศจากผลการวิจัย พบว่า ทรัพยากรด้านบุคคลขององค์กร มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ เริ่มตั้งแต่ระบบสมรรถนะ (Competency) มาใช้ในการสร้าง บรรจุ แต่งตั้ง พนักงาน มีการพัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน โปร่งใส มั่นใจ และตรวจสอบได้ และส่งเสริมด้านระบบคุณธรรม จริยธรรม และวินัย การทำงานวินัยลดน้อยลง รวมถึงการปรับปรุงกฎกระทรวงและแก้ไขพระราชบัญญัติองทุน สงเคราะห์การทำสวนยางเพื่อความเหมาะสมต่อสถานการณ์ เป็นการกิจขององค์กรที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และรักษาและรักษาด้านเศรษฐกิจของประเทศให้มีอำนาจในการต่อรอง

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อคุณภาพการให้บริการในภาพรวม ทั้ง 4 ด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพการให้บริการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร และคงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ สถาคัลล์องค์กรของ John D. Millett (1954; อ้างอิงจาก วิกา เกิดเจริญ, 2548 : 19) กล่าวว่า เป้าหมายสำคัญของการบริการ คือ การสร้างความพึงพอใจในการให้บริการแก่ประชาชน โดยมีหลักหรือแนวทาง ดังนี้การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) ทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในมุมมองของกฎหมาย ไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการให้บริการประชาชนจะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นปัจจัยบุคคลที่ใช้มาตรการให้บริการ เดียวกันการให้บริการที่ตรงเวลา (Timely Service) การปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐจะมีประสิทธิผลถ้ามีความตรงต่อเวลาการให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) จำนวนการให้บริการ และสถานที่บริการมีความเหมาะสม (The Right Quantity at the Right Geographical Location) มิลล์เลตท์เห็นว่าความเสมอภาคหรือการตรงเวลาจะไม่มีความหมายเลย ถ้ามีจำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอและสถานที่ตั้งที่ไม่ให้บริการสร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) ต้องสมำเสมอ โดยยึดประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลักและการให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) การบริการต้องมีการปรับปรุงคุณภาพ

และผลการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหรือความสามารถที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้จากการเก็บรวบรวมด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และแบบสอบถามเกย์ตระกรผู้ปลูกยางพาราเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้ข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยนำไปเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเชิงนโยบายของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ดังนี้

5.3.1 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

5.3.1.1 สร้างโรงงานแปรรูปยางพาราเบื้องต้นจากน้ำยางเป็นยางแผ่นคิบ และแผ่นรวมกันให้ทั่วถึงทุกพื้นที่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

5.3.1.2 สนับสนุนให้ชาวสวนยางและองค์กรชาวสวนยางรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายเพื่อกำหนดบทบาทในการบริหารจัดการในการผลิตที่สำคัญ อาทิ การปรับพื้นที่เพื่อการผลิตรูปแบบการผลิต และการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

5.3.1.3 ควรส่งเสริมให้เกย์ตระกรรายย่อยปรับเปลี่ยนสวนยางพาราที่พื้นที่พื้นาทีเศรษฐกิจชนิดเดียวไปสู่ระบบการเกษตรกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งลดต้นทุนในการนำร่องรักษา ลดความเสี่ยงจากการผลิตพืชชนิดเดียว

5.3.1.4 ควรส่งเสริมให้ยางพาราเป็นอุตสาหกรรมในชุมชนเริ่มตั้งแต่กระบวนการให้ชาวสวนยาง จัดตั้งองค์กรชาวสวนยาง ให้มีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเพื่อดำเนินการในด้านการผลิต แปรรูป และการตลาดให้เข้มแข็ง

5.3.1.5 เพิ่มช่องทางการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยให้เกย์ตระกรมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดเทคโนโลยีและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านยางพาราระหว่างผู้ปลูกเดิมกับผู้ปลูกใหม่

5.3.1.6 องค์กรเกษตรกรควรสร้างฐานข้อมูลที่เกี่ยวกับยางพาราและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนการเพิ่มผลผลิต

5.3.1.7 ควรมีตัวแทนภาคเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการผลิตร่วมกับองค์กรภาครัฐ

5.3.2 ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันการเกษตร

5.3.2.1 สกย. ควรให้ความรู้เรื่องการแปรรูปยางพาราเพื่อเพิ่มนูลค่าให้กับผลผลิตยางพารา เพราะ โรงงานที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อการแปรรูปยางพาราเป็นต้นจะช่วยทั้งนาตามมาตรฐานของยางแห่นคิดจากเกษตรกรให้เป็นยางแห่นคิดและยางรนควันที่มีคุณภาพ

5.3.2.2 ควรเร่งรัดพัฒนาครุยยาง โดยพัฒนาสามาชิกกลุ่มเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถสูง มีลักษณะเป็นวิทยากรช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการยาง

5.3.2.3 เกษตรกรควรรวมกลุ่มด้วยตนเองและสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เพื่อมีอำนาจต่อรองราคาและแยกเปลี่ยนความรู้ข่าวสารในด้านการผลิตและค้านการตลาด

5.3.2.4 ปลูกพืชแซมที่ทดแทนรายได้ระหว่างรอการกreditยางให้มากขึ้น

5.3.2.5 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน ให้เป็นแหล่งฝึกอบรมเจ้าของสวนยาง และแรงงานที่ดูแลสวนยาง เกี่ยวกับการลดต้นทุนการปลูกยาง การจัดการสวนยาง การบำรุงรักษาสวน และความรู้เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาโรคของยางเพิ่มมากขึ้น

5.3.2.6 สกย. ควรเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงแหล่งทุนต่างๆ เนื่องจากเกษตรกรมักขาดสภาพคล่องในระหว่างรอการกreditยาง

5.3.3 ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา

5.3.3.1 เกษตรกรควรรวมกลุ่มด้วยตนเอง เพื่อขานร่ายยางให้กับพ่อค้าโดยตรงให้ สกย. ช่วยดำเนินการติดต่อประสานงานกับพ่อค้า

5.3.3.2 ควรพัฒนาตลาดกลางยางพาราเพื่อการส่งออก และเป็นตัวกลางในการซื้อขายในปัจจุบันและการซื้อขายล่วงหน้า

5.3.3.3 ขยายตลาดระดับท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และควรพัฒนาตลาดยางที่ให้เป็นของชุมชนหรือกลุ่มเกษตรกรเองนำไปสู่การกำหนดราคาและมีอำนาจต่อรองกับผู้ซื้อได้

5.3.3.4 ปรับปรุงกฎระเบียบควบคุมการซื้อขาย ป้องกันการผูกขาดตัดตอนเป็นกิรังให้เกษตรกรประมูลยาง โดยตรงกับผู้รับซื้อ และควรขยายเวลาในการเสนอราคายางให้มากขึ้น

5.3.3.5 ควรบริการข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ แก่ลูกค้า วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ซื้อขายที่ถูกต้องและทันสมัย มีระบบข้อมูลเชื่อมโยงระหว่างตลาดกลางและตลาดท้องถิ่น

5.3.3.6 เกษตรกรควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดยาง ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น เกษตรกรควรละลอกการกreditยางหรือลดปริมาณวันกreditยางลง เพื่อให้ปริมาณยางในห้องตลาดลดลงส่งผลให้ราคาสูงขึ้น

5.3.4 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร

5.3.4.1 ควรพัฒนาภูมาย โครงสร้างองค์กรเกี่ยวกับบทบาทและการหน้าที่ในการให้การสนับสนุน ให้ชัดเจน ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงาน

5.3.4.2 เร่งรัดพัฒนาบุคลากร ในพื้นที่ให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการส่วนย่าง นอกเหนือจากการป้องกันและปราบปรามยาเสื่อม ให้มีความรู้ด้านตลาดย่างเพิ่มขึ้น

5.3.4.3 ควรให้มีการศึกษาดูงาน ณ ประเทศไทยเพื่อนบ้าน เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรสามารถอธิบายภาวะอุปสงค์ อุปทานทางธรรมชาติ และการคาดการณ์ถึงสถานการณ์ทางการตลาดได้

5.3.4.4 การหาความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อนำใช้ในการฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

5.4.1 ค้านสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ควรให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับ การแปรรูปยางเบื้องต้นจากน้ำยางเป็นยางแผ่นดินและแผ่นร่มควันเป็นการเพิ่มนูลค่าให้ยางพาราเป็น ที่ต้องการของการแปรรูปในประเทศไทย สนับสนุนให้อุตสาหกรรมยางพาราเป็นของชุมชน ด้วยการให้ ชาวสวนยางและองค์กรชาวสวนยางรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายเพื่อดำเนินการในการผลิต แปรรูป และ การตลาด เป็นการรักษาผลประโยชน์จากมูลค่าเพิ่มของการผลิต

5.4.2 ด้านการพัฒนาเกณฑ์ครรภ์และสถาบันเกณฑ์ครรภ์ชาวสวนยาง ควรสนับสนุนให้ชาวสวนยางและองค์กรชาวสวนยางรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายพลังความคิด เพื่อกำหนดบทบาทในการบริหารจัดการในกิจกรรมการผลิตที่สำคัญ เช่น การปรับพื้นที่เพื่อการผลิต รูปแบบการผลิต และการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ควรให้มีการอบรมการลดต้นทุนการปลูกยาง เช่น การแนะนำวิธีการปลูกต้นกล้าเพื่อสำรองต้นกล้าที่ตายไป ควรปรับปรุงการสื่อสารองค์กร (Corporate Communication) เพื่อให้เกณฑ์ครรภ์เข้าถึงการประสานพันธ์ของชาวสารแบนมวลชนกับผู้นำกลุ่ม

5.4.3 ค้านการพัฒนาระบบระบบคลาดยางพารา rate คับท้องถิ่นควรพัฒนาคลาดกลาง
ยางพาราเพื่อการส่งออก จัดตั้งและพัฒนาตลาดกลางในแหล่งที่สำคัญให้ทั่วถึง ออกกฎหมาย
ควบคุมการซื้อขายป้องกันการผูกขาดตัดตอน บริการข้อมูลข่าวสารต่างๆแก่ลูกค้า ทั้งข้อมูลค่าน้ำ
และข้อมูลสถานการณ์ซื้อขายที่ถูกต้องทันสมัย ควรขยายตลาดท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกพื้นที่มี

ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกับตลาดกลาง และมีกฎระเบียบควบคุมการซื้อขายที่เปิดกว้างเป็นธรรมทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

5.4.4 ด้านสนับสนุนให้เกณฑ์ราชการส่วนย่างมีส่วนร่วมในการจัดการส่วนย่างอย่างยั่งยืน ควรส่งเสริมให้ชาวส่วนย่างรายย่อยปรับเปลี่ยนส่วนย่างพาราที่พึงพาพืชเศรษฐกิจชนิดเดียวไปสู่ระบบการเกษตรกรรมที่หลากหลาย โดยยึดรูปแบบที่เกือบหนุนซึ่งกันและกันก่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์โดยธรรมชาติ ซึ่งจะลดต้นทุนในด้านการบำรุงรักษา ลดความเสี่ยงจากการผลิตพืชชนิดเดียว แต่กลับเพิ่มพูนอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและห้องถิน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

5.4.5 พัฒนาระบบบริหารจัดการในองค์กร ควรเร่งรัดพัฒนาครุย่าง โดยพัฒนาสามารถกู้ภัยและประสบการณ์สูง มีลักษณะเป็นวิทยากร เพื่อให้การช่วยเหลือสนับสนุนเจ้าหน้าที่ของ สกย. ในกรณีที่ขาดความรู้เกี่ยวกับการปลูกยาง การคุ้มครองยาง ตลอดจนราคายาง และเป็นผู้ประสานระหว่างเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ของ สกย. ในพื้นที่ เนื่องจากบทบาทและการหน้าที่ของ สกย. เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน่วยสนับสนุนการปลูกยางทดแทนตลอดจนเกษตรกรในพื้นที่มีความต้องการปลูกยางเพิ่มมากขึ้น แต่มีข้อจำกัดทรัพยากรไม่เพียงพอทั้งบุคลากรและงบประมาณ จึงควรพิจารณาพัฒนากฎหมาย โครงสร้างองค์กร และการจัดการ ให้สามารถดำเนินการตามที่ประชาชนคาดหวังได้

5.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบูรณาการ (Integrated research) ผู้วิจัยนำผลการศึกษาข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.5.1 การศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรฐานสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ตลอดจนศึกษาแกนท์การประเมินการปฏิบัติหน้าที่ในการเข้าสู่การดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้การพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

5.5.2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR –Participatory Action Research) โดยนำอาเกณฑ์กรผู้ปลูกยาง และเจ้าหน้าที่สกย. ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยทุกขั้นตอน

นับตั้งแต่การกำหนดปัญหา การดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการส่งเสริมกิจกรรม ที่ได้เรียนรู้จากการวิจัย

5.5.3 การวิจัยเปรียบเทียบวัด (Benchmarking) เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการระหว่างรัฐวิสาหกิจที่การกิจเกี่ยวข้องกับการเกษตร และนำผลการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรของตน และค้นหาแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในด้านต่างๆที่เกี่ยวกับพัฒนาองค์กร

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

กอบชัย ชีวิญญา. การประเมินผลโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางพาราใหม่ ระยะที่ 1 : ศึกษากรณีจังหวัดนครราชสีมา.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2550.

คณะกรรมการธุการเกษตรและสหกรณ์. “ร่างพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย”, กระทรวงการเกษตรและสหกรณ์. http://www.senate.go.th/w3c/senate/comm.php?comm_id=55.
มีนาคม, 2555.

ฉัตรชัย ยอดอุดม. การจัดการสภาพแวดล้อมในการนำบัคฟืนฟูและแก้ไขพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552.

ชาญชัย แสงวงศ์. องค์การมหาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2542.
องค์การมหาชนและหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
นิติธรรม, 2549.

ชุม กาญจนประกร. หลักรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2549.

ทองดี ชีวพฤกษ์. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิเทศสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุดมศึกษากรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าพระนครเหนือ, 2551.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. ทฤษฎีองค์กรสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร : บริษัท แซกฟอร์พรินติ้ง
จำกัด, 2547.

ธงชัย สันติวงศ์. ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.
ธีรกิติ นวรัตน์ อบุรยา. การตลาดสำหรับบริหาร : แนวคิดและกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

นันทวัฒน์ บรรمانันท์. หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญาณ, 2547.

นพปฎล สุนทรนนท์. การจัดการคุณภาพโดยรวมในโรงพยาบาลภาครัฐของไทย.
สำนักหอสมุดกลาง : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.

บุญชุม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาส์น, 2543.
พลิน ภู่จรุณ. การจัดการธุรกิจร่วมสมัย : ครอบแนวคิดใหม่ทางการจัดการในการสร้างและการ
พัฒนาผลิตภัณฑ์ในการเปลี่ยน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เอกไทย, 2548.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

ฝ่ายวิจัยและแผน สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ร่วมกับสถาบันวิจัยและประเมินผลการพัฒนาประเทศ : ศึกษาสวนยางพันธุ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ร่วมกับสถาบันวิจัยและประเมินผลการพัฒนาประเทศ, 2552.

พิพya บวรวัฒนา. รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและแนวการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

พรพิพย์ อัยยามาพันธ์. "Leadership for Organizational Effectiveness", การบริหารคน. 24(3) : 65-68; 2547.

พูลศักดิ์ อินทร์โยธา และคณะ. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมฯปลูกแทนของเกษตรกรชาวสวนยาง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนส่งเสริมฯการทำสวนยาง, 2552.

พิสณุ ฟองศรี. เทคนิคปรับเปลี่ยนโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : บริษัทค่าณสุทธิการพิมพ์ จำกัด, 2551.

ภัคคี บุญเจริญ และคณะ. คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนส่งเสริมฯการทำสวนยาง, 2552.

นัชวะพ สุวรรณเรือง. ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องปราบฯจัดตั้งของโครงการ ท.ม.ก.ไปปฏิบัติ : กรณีวิจัยปฏิบัติการ เขตเลือกตั้ง ค. จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536.

มัลลิกา ตันสอน. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทค่าณสุทธิการพิมพ์ จำกัด, 2544.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์. สาระน่ารู้เกี่ยวกับการปฏิรูปธุรกิจวิสาหกิจ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.

ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตสถาน, 2542.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธนาชัยการพิมพ์ จำกัด, 2544.

วิชิต สุวรรณปรีชา. โครงการให้การส่งเสริมฯปลูกยางพันธุ์ในพื้นที่ใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนส่งเสริมฯการทำสวนยาง, 2553.

วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. รายงานวิจัยการประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนส่งเสริมฯการทำสวนยาง ปี พ.ศ. 2554. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนส่งเสริมฯการทำสวนยาง, 2554.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

วิภา กีคเจริญ. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของศูนย์กลางการเรียนรู้ไฮชีท แห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต :

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548.

วิภาดา คุปตานนท์. การจัดการและพัฒนาองค์กร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต, 2544.

ศิริชัย พงษ์ศิริ. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ไนมอน อิน นิสสิเน็ตเวิลด์ จำกัด, 2545(ก).

_____ . กระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร. กรุงเทพมหานคร : วิสิทธิ์พัฒนา, 2545(ข).

สาคร สุขศรีวงศ์. การจัดการ : จากมนมองนักบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

สุจิตรra บุญยรัตน์พันธุ์. ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรู้ประศาสนศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2546.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. การประเมินผลโครงการ : หลักการและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : เพื่องฟ้าการพิมพ์, 2547.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพาณิช, 2546.

สุวิมล ศิริกานนท์. การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

สุรพล นิติไกรพจน์. การปรับปรุงโครงสร้างทางกฎหมายจัดตั้งองค์กรของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2541.

สุรัสวดี ราชกุลชัย. การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ จามจุรี, 2543.

เสาวนีย์ ก่อวุฒิกุลรังสี. การผลิตบางช่วงชาติ. ปีตานี : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปีตานี, 2547.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. “ข้อมูลพื้นที่การปลูกยางพาราภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ”. สถิติยางไทย.

http://www.rubberthai.com/statistic/stat_index.htm, ธันวาคม 2553.

- _____ . “ขั้นตอนการพิจารณาให้การส่งเคราะห์”, วิชาการยางพารา. <http://www.rubber.co.th/web/about11.php>. สิงหาคม, 2554(ก).
- _____ . “บทบาท ภารกิจและวัตถุประสงค์”, วิชาการยางพารา. <http://www.rubber.co.th/web/about11.php>. สิงหาคม, 2554(ข).

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ. “การประเมินผลรัฐวิสาหกิจ”, ระบบการประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ. <http://www.sepo.go.th/pes.html?menu=28>. มิถุนายน, 2555.

โภษณ ทองปาน. นโยบายสนับสนุนการเกษตร. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสงเคราะห์
การทำสวนยาง, 2536.

องค์กรการยาง. “ประวัติยางพารา”, มนวิชาการ. <http://www.reothai.co.th/Para1.htm>.
ตุลาคม, 2554.

ฤทธิ์ เดชาวิชัย. รัฐประศาสนศาสตร์ ลักษณะวิชาและมิติต่างๆ. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมธอรัม, 2543.

อมร รักษาสัตย์ และขัดดิยา กรรมสูตร. ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545.

อรรถพล กาญจนพงษ์พร. การบริหารจัดการสำหรับคนรุ่นใหม่ (เล่มที่ 2). กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.

Christensen, T., & Laegreid, P. New Public service management: The transformation of ideas and
practice. Hampshire, England: Ashgate, 2003.

Easton, D.A. The political system. New York: Alfred A.Knoff, 1960.

Fayol, H. General and Industrial Management. London: Pitman and Sons. 1974.

Gibson, J.L., Ivancevich, J.M., & Donnelly, J.H. Organization Behavior Structure Process. (9th ed.).
New York: McGraw-Hill. 1997.

Guglielmi, G. JIntroduction au droit des service publics. Paris: L.G.D.J., 1994.

Gulick and Urwick. Papers on the science of administration (3rd ed.). New York: Institute of
Public Administration, 1937.

ເອກສາຮ້າງອີງ (ຕ່ອ)

- Hughes, B.B. Continuity and change in world politics :The clash of perspectives (2nd ed).
Enlewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall, 1994.
- Kast, F.E. & Rosenzweig, J. E. Organization and Management : A system and Contingency approach (4th ed.). Singapore: Singapore Nation Printer (pte), 1997.
- Kotler, P. Marketing management: Analysis. Planning implementation and control. (8th ed.).
Englewood cliffs: Prentice Hall, 1994.
- Kroll, M. Policy and administration.In F. J. Lyden, G. A. Shipman, & M. Koll (Eds). Politics and organization. New York: Meredith Coporation, 1969.
- Lasswell, H. D. & Kaplan. A. Power and society. New Haven, CT: Yale University Press, 1970.
- Locke, J. Two treatises of government (2nd ed.). NewYork: Hafner University Press, 1960.
- Mayo, H.B. An introduction to democratic theory. New York: Oxford University Press, 1960.
- McKevitt, D. Managing core public service. Oxford, England: Blackwell, 1998.
- Nelson, D.L.,&Quick, J.C. Organizational Behavior : Foundations Realities, and Challenges.
New York: West Publishing Company, 1997.
- Oliver, Richard. “A Cognitive Model of the Antecedents and Consequences of Satisfaction Decision”, Journal of Marketing Research. 17(4) : November, 1980.
- Parasuraman, A., Zeithaml. V. A. & Berry, L. L. SERVQUAL: A multiple-item scale for measuring consumer perceptions of service quality. Journal of Retailing, 1985.
- Rousseau, J.J. Thailand : The modernization of a bureaucratic policy. Honolulu, HI: East-West Center Press, 1966.
- Schermerhorn, J. R. Management for Productivity. New York: John Wiley & Sons, 1986.
- Scott, W.R. Organization : Ration, natural, and open system (4th ed.). Upper Saddle River,
New Jersey: Prentice-Hall, 1990.
- Stephen p.Robbins. Organization Theory : Structure, design and application (3rd ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1997.
- Weber, M. The theory of Social and economic organization (6th ed.). New York: Oxford University Press, 1996.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ขั้นตอนการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. ผู้วิจัยทำการทบทวน ทำความเข้าใจ วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวความคิดในการวิจัย และประเด็นคำถามของการสัมภาษณ์เชิงลึกให้ชัดเจนในแต่ละข้อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย มุ่งที่จะศึกษา 1) รูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในปัจจุบัน 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรในการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 4) เพื่อหาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

คำถามหลัก (Main Question) เป็นคำถามตามประเด็นที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดของการวิจัย คำถามซักไช่/ไถ่เดิบ (Probe Question) เป็นคำถามเพื่อให้ผู้ตอบระบุถึงความรู้สึกเกี่ยวกับประเด็นนั้นๆ เพื่อจะตอบให้จบประเด็น ส่วนคำถามติดตาม (Follow Question) เป็นการซักถามค่อเนื่องสาระขยายความมีข้อสำคัญของสิ่งที่พูดไว้แล้ว

2. ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อประสานงาน ขอความร่วมมือ การเข้าสู่สถานที่นัดหมาย และแนะนำต้นรองกับผู้ให้สัมภาษณ์

3. ผู้วิจัยได้ทำการซึ่งเจอนัดหมาย วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยครั้งนี้ ให้ผู้สัมภาษณ์ได้รับทราบพร้อมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์ ประมาณเวลาที่ใช้ แล้วจึงเริ่มการสัมภาษณ์

4. เริ่มต้นการสัมภาษณ์ด้วยการตั้งคำถามอย่างชัดเจน และเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบอย่างเต็มที่ โดยผู้วิจัย

5. ขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถามเป็นการศึกษาสภาพการบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง 4 ด้าน ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร และสถาบันการเกษตร การพัฒนาระบบตลาดยางพารา และการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร

กรอบคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

สำหรับผู้บริหารของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในพื้นที่ที่ทำการศึกษา

1. สภาพปัจจัยการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

1.1 การดำเนินงานของ สกย. ใน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่ และปลูกยางพาราในพื้นที่ที่เหมาะสม เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

1.2 การดำเนินงานของ สกย. ให้เกียรติใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต และการดำเนินการในเรื่องของผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

1.3 การดำเนินงานของ สกย. ใน การเพิ่มรายได้และเก็บผลประโยชน์อย่างคุ้มค่าจากสวนยางพารา เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

1.4 การดำเนินงานของ สกย. ให้เกียรติและสถาบันการเกษตรให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสวนยางในแนวทางที่เกือบถูกนับบนนิเวศและสิ่งแวดล้อม เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

1.5 ปัจจัย อุปสรรคของ สกย. ในการดำเนินงานด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

1.6 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาของ สกย. ในการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต คือ

.....
.....
.....

2. สภาพปัญหาการบริหารจัดการด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรรม

2.1 การดำเนินงานของ สกย. ให้เกิดการรวมตัวของเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกร และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายให้เกษตรกรพึ่งพาซึ่งกันและกันทั้งในด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และสร้างอำนาจในการเจรจาต่อรอง เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

2.2 การดำเนินงานของ สกย. ให้เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และสถาบันเกษตรกรมีการดำเนินการที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

2.3 การดำเนินงานของ สกย. ให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง และดำเนินการในการส่งเสริมและพัฒนา เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

2.4 การดำเนินงานของ สกย. ให้มีผู้นำเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

2.5 ปัญหา อุปสรรคของ สกย. ในการดำเนินงานด้านการสร้างความมั่นคงให้กับ เกษตรกร และสถาบันการเกษตรกร เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

2.6 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาของ สกย. ในการบริหารจัดการด้านการสร้าง ความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันการเกษตรกร คือ

.....
.....
.....

3. สภาพปัญหาการบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา

3.1 การดำเนินงานของ สกย. ให้เกษตรกรชาวสวนยางขายผลผลิตยางพาราได้ในราคาน้ำที่ เป็นธรรม และให้มีตลาดประมูลยางพาราระดับห้องถัง คือ เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

3.2 การดำเนินงานของ สกย. ให้มีตลาดประมูลยางพาราระดับห้องถัง ได้ ไ้วร่องรับผลผลิต ยางพารา และราคาตลาดประมูลยางพาราระดับห้องถัง ของ สกย. เป็นราคาก้อนอิฐของการซื้อขาย ยางในตลาดห้องถัง คือ เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

3.3 การดำเนินงานของ สกย. ให้เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง หรือมี ผลกระทบกับราคาราคาน้ำที่ เก็บไว้ ทันเวลา และทั่วถึง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจ เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

3.4 ปัญหา อุปสรรคของ สกข. ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบคลาด雅งพารา เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

3.5 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาของ สกข. ในการบริหารจัดการด้านการ พัฒนาระบบคลาด雅งพารา กือ

.....
.....
.....

4. สภาพปัญหานบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร

4.1 การดำเนินงานของ สกข. ใน การพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สามารถปฏิบัติงานได้ อย่างเต็มศักยภาพ และพัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส มั่นใจ และ ตรวจสอบได้ เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

4.2 การดำเนินงานของ สกข. ใน การปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และ คำสั่ง ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

4.3 การดำเนินงานของ สกข. ใน การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้อง สะดวก และรวดเร็วต่อการใช้เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็น อย่างไร

.....
.....
.....

4.4 ปัญหา อุปสรรคของ สกย. ในการดำเนินงานด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

4.5 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาของ สกย. ในการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร คือ

.....
.....
.....

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “ แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ”

กำชี้แจง

1. ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรครุภูมิบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ ขอนแก่น และบุรีรัมย์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการของเกษตรกรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านกรุณาได้ให้ข้อมูลที่ครบถ้วน ตรงกับความจริง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์งานวิชาการ และขอรับรองว่าผลการศึกษาจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

2. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ ขอนแก่น และบุรีรัมย์

3. แบบสอบถามที่ทั้งหมด 3 ตอน กรุณาตอบให้ครบถ้วนทั้ง 3 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 สภาพปัจจัยการบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 141 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 4 ข้อ

ขอความกรุณาตอบให้ครบถ้วน และตรงกับความเป็นจริงที่สุด
ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

นางสาววิชชุดา วงศ์พาณิชย์
นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรครุภูมิบัณฑิต¹
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเกณฑ์ครกรผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตามความเป็นจริง

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง

2. ภูมิลำเนาของเกณฑ์ครกรผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1) อุบลราชธานี
- 2) ศรีสะเกษ
- 3) สุรินทร์
- 4) ขอนแก่น
- 5) บุรีรัมย์

3. อายุของเกณฑ์ครกรผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1) ต่ำกว่า 21 ปี
- 2) 21 – 30 ปี
- 3) 31 – 40 ปี
- 4) 41 – 50 ปี
- 5) 51 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษาของเกณฑ์ครกรผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1) ประถมศึกษา
- 2) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า (ปวช.)
- 4) อนุปริญญา/เทียบเท่า (ปวส.)
- 5) ปริญญาตรี
- 6) สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้ต่อเดือนของเกณฑ์ครกรผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1) ต่ำกว่า 5,000 บาท
- 2) 5,001 – 10,000 บาท
- 3) 10,001 – 15,000 บาท
- 4) 15,001 – 20,000 บาท
- 5) มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป

6. ประเภทสมาชิกของเกย์ตระกรผู้ดูดอนแบบสอนตาม

- 1) อุบัติห่วงการสังเคราะห์
- 2) หลังรับการสังเคราะห์
- 3) ผู้ปลูกยางอ่อน

7. ลักษณะการถือกรองที่คิดในของเกย์ตระกรผู้ดูดอนแบบสอนตาม

- 1) ที่คิดของคนเอง
- 2) เช่าที่คิดจากกรมป่าไม้
- 3) เช่าจากนายทุน
- 4) อื่นๆ ระบุ.....

8. เม็ดที่ได้รับการอนุมัติของเกย์ตระกรผู้ดูดอนแบบสอนตาม

- 1) น้อยกว่า 15 ไร่
- 2) 15 – 19 ไร่
- 3) 20 – 24 ไร่
- 4) 25 – 29 ไร่
- 5) มากกว่า 29 ไร่ขึ้นไป

9. ก่อนทำสวนยางเกย์ตระกรผู้ดูดอนแบบสอนตามประกอบอาชีพ

☐ 1) รับจ้างทั่วไป	☐ 2) เกษตรกร
☐ 3) ทำงานโรงงาน	☐ 4) พนักงาน บริษัทเอกชน
☐ 5) ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ	☐ 6) ค้ายา/ธุรกิจส่วนตัว
☐ 7) อื่นๆ ระบุ.....	

10. แรงจูงใจที่ทำให้เกย์ตระกรผู้ดูดอนแบบสอนตามปลูกยางพารา

☐ 1) ต้องการเปลี่ยนอาชีพ	☐ 2) ต้องการสินเชื่ออัตราดอกเบี้ย ต่ำ
☐ 3) ต้องการพันธุ์ยางพารา	☐ 4) ต้องการสินเชื่อ / ต้นพันธุ์ยาง
☐ 5) เจ้าหน้าที่แนะนำ	☐ 6) อื่นๆ ระบุ.....

11. เกณฑ์การผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้รับอนุมัติให้ปลูกยางในปี พ.ศ. ....

- 1) ก่อน พ.ศ. 2545
- 2) พ.ศ. 2546 – 2548
- 3) พ.ศ. 2549 – 2551
- 4) พ.ศ. 2552 – 2554
- 5) พ.ศ. 2555

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการบริหารจัดการของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง

คำชี้แจง กรุณาระบุเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความเป็นจริง

1. สภาพการบริหารจัดการตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

1.1 สภาพการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นอย่างไร

- 1) เหมาะสม 2) ควรปรับปรุง

1.2 สภาพการบริหารจัดการด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถานบันเกณฑ์ เป็นอย่างไร

- 1) เหมาะสม 2) ควรปรับปรุง

1.3 สภาพการบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบคลาดยางพารา เป็นอย่างไร

- 1) เหมาะสม 2) ควรปรับปรุง

1.4 สภาพการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การ เป็นอย่างไร

- 1) เหมาะสม 2) ควรปรับปรุง

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาอุปสรรคการบริหารจัดการของ สกย.

2.1 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นอย่างไร

2.2 ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถานบันเกณฑ์ เป็นอย่างไร

2.3 ด้านการพัฒนาระบบตลาดยางพารา เป็นอย่างไร

2.4 ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การ เป็นอย่างไร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการยางพาราตามภารกิจของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเบพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

คำชี้แจง

1. กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยระดับความคิดเห็น แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรในระดับน้อยที่สุด

2.1 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามในการบริหารจัดการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

กิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่					
1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่ และปลูกยางพาราเพิ่มในพื้นที่ที่เหมาะสม					
2. ปรับปรุงสวนยางเก่าที่ทรุดโทรม หรือให้ผลผลิตน้อย					
3. ให้ทุนสงเคราะห์ในการโคนดันยางเก่าแล้วปลูกแทนยางพันธุ์ดี หรือไม่ขันดันชนิดอื่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ					
4. ให้การส่งเสริมปักปลูกยางพาราในพื้นที่แห้งใหม่ตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง มาตรา 21 ทวิ					
5. การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการให้การสังเคราะห์					

กิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
6. การซึ้งในการเตรียมเอกสารหลักฐานของเกษตรกร					
7. การบริการในการชี้แจงเอกสารขอรับการสงเคราะห์ปููกแทน					
8. ความชัดเจนในการชี้แจงรายละเอียด เนื้อหาของแบบฟอร์ม (สีเทา หน้าที่)					
9. ระยะเวลา/ความรวดเร็วในการกรอกแบบฟอร์มเพื่อขอรับการสงเคราะห์					
10. การชี้แจงรายละเอียดทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถเตรียมความพร้อมให้เจ้าหน้าที่เข้าสำรวจวัด					
11. สถานที่ในการประชุม/ชี้แจงเกี่ยวกับการสำรวจวัดพื้นที่ มีความเหมาะสมและมีสิ่งอำนวยความสะดวก					
12. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการประชุม/ชี้แจงเกี่ยวกับการสำรวจวัดพื้นที่					
13. ความพร้อมในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ในการสำรวจสภาพดินย่าง สภาพพื้นที่ และการสำรวจวัดพื้นที่					
14. ความสะดวกในการติดต่อเจ้าหน้าที่ในการสำรวจวัด					
15. ความตรงต่อเวลาของเจ้าหน้าที่ในการสำรวจวัดสวนยางตามใบนัด					
16. การทำความเข้าใจในการสำรวจวัดพื้นที่ เช่น กรณีพื้นที่ลาดเทเชิงเขาคิดเนื้อที่ตามที่ระบุ					
17. ความถูกต้องแม่นยำของเจ้าหน้าที่ ศกย. ใน การสำรวจสภาพดินย่าง สภาพพื้นที่ และการรังวัดพื้นที่ตามหลักเกณฑ์					
18. การอนุมัติและการแจ้งผลอนุมัติในการให้การสงเคราะห์ปููกแทน มีความเหมาะสมของระยะเวลาตั้งแต่ปัจจุบันถึงวันแจ้งอนุมัติ					
19. ความรวดเร็วของการแจ้งผลอนุมัติและแจ้งรายละเอียดในการเตรียมหลักฐานการขออนุมัติ					
20. การแนะนำการ โคนต้นยางพารา					
21. การแนะนำพันธุ์ยางพาราสำหรับปููกแทน					
22. การแนะนำวิธีการวางแผนปููกสวนยางและการปููกแทน					
23. ขั้นตอนการตรวจสอบและแนะนำเจ้าของสวนยางในการนัดตรวจสอบสวน					
24. การตรวจสอบ (ตรวจสอบ) ของเจ้าหน้าที่ ศกย. ตรงตามระยะเวลาตามแผนการปฏิบัติงาน					
26. การแนะนำเกษตรกรในการปฏิบัติคุ้ลลรักษางานย่างหลังการตรวจสอบสวนยาง					
27. วิธีการจ่ายเงินสงเคราะห์ปููกแทนโดยการโอนเงินเข้าบัญชีของเกษตรกร					
28. ความถูกต้องครบถ้วนของจำนวนเงินที่จ่ายในแต่ละครั้ง					
29. ความรวดเร็วและตรงต่อกำหนดเวลาในการโอนเงิน					
30. การได้รับความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ขั้นตอนการ					

กิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
50. การให้โอกาสเจ้าของสวนยางมีส่วนร่วมในการวางแผนการโค่นปลูกแทน และกำหนดกิจกรรมต่างๆ เช่น เจ้าของสวนกำหนด/วางแผนการโค่นเอง					
51. ส่งเสริมพัฒนาความรู้ของเกษตรกรที่เหมาะสม และเกษตรกรสนใจหรือนำไปประยุกต์ต่อโดยใช้ประโยชน์ได้จริง					
52. เกษตรกรมีการศึกษาดูงาน และศึกษาวิจัยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
53. สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านยางพาราระหว่างผู้ปลูกยางเดิมกับผู้ปลูกยางใหม่					
54. คุณภาพการให้บริการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต					

2.2 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามในการบริหารจัดการ ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

กิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็ง					
1. มีแผนในการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร					
2. พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็ง					
3. การพัฒนาระบบกลุ่ม เว็บไซต์ร่วมกันพัฒนาองค์ได้					
4. การรวมตัวของเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกร และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายสถาบันเกษตรกร					
5. มีเครือข่ายสถาบันเกษตรกรระดับอำเภอ จังหวัด และระดับประเทศครอบคลุมพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกยาง					
6. พัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายสถาบันการเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาชึ้นกันและกันได้					
7. มีกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรที่มีการดำเนินการต่อเนื่องและมีฐานข้อมูลกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน					
8. เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และสถาบันเกษตรกรมีการดำเนินการที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง					
9. สนับสนุนผู้นำสถาบันเกษตรกร ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับยางพารา					
10. การให้คำแนะนำ ร่วมพัฒนาแก่กลุ่ม/สถาบัน กฎระเบียบสิทธิประโยชน์ กิจกรรมกลุ่ม การบริหารจัดการ					
11. การส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร					

กิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
12. สนับสนุนให้สถาบันเกษตรกร พลิตผลิตภัณฑ์บางเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่า					
13. สถาบันเกษตรกรสามารถพัฒนาชีวิตและกันทั้งในด้านการผลิต ปรับรูป และการตลาด รวมทั้งสร้างอาชญาในการเจรจาต่อรอง					
14. ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพเกษตร และสถาบันการเกษตร ให้มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด					
15. จำแนกกลุ่มเกษตรและสถาบันเกษตร ตามศักยภาพ เพื่อกำหนดวิธีการส่งเสริม ให้ถูกต้องและเหมาะสม					
16. มีแผนในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้					
17. สนับสนุนและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ					
18. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่างๆ จัดหาเงินแหล่งเงินทุน					
19. สร้างฐานข้อมูลของกลุ่ม และสถาบันเกษตรชาวสวนยาง พร้อมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศเพิ่มสนับสนุนการดำเนินงาน					
20. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์และอื่นๆ เช่น โรงอบ/รีด เครื่องรีดฯลฯ					
21. ความตระหนักรู้ของสถานที่ รวบรวมผลผลิตยางพาราของกลุ่ม/สถาบันเกษตร					
22. อบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี การบำรุงรักษากิจกรรมกรีดยาง การเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลผลิต					
23. การให้ความรู้ในการผลิตยางพาราคุณภาพและส่งเสริมกิจกรรมการผลิต					
24. การให้ความรู้ในการซื้อขายปัจจัยการผลิต ผลผลิตน้ำยาง/ผลิตภัณฑ์ยาง การเสริมรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรชาวสวนยาง					
25. ส่งเสริมและสนับสนุนการเก็บอ่อนราบได้ และการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร					
26. ส่งเสริมกิจกรรมสร้างเสริมรายได้ การผลิตและแปรรูป (การขาย ปัจจัยการผลิต การตลาด และกิจกรรมเสริม).					
27. กลุ่ม/สถาบันเกษตรกรมีระบบการบันทึกคืนให้กับสมาชิกในการซื้อ-ขาย ผลผลิตยางพารา					
28. เกษตรกร ได้รับการพัฒนาเป็นครุยาง สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรรายอื่น และช่วยเหลือการดำเนินงานของ สกข.					
29. ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ เข้าสู่อาชีพการทำสวนยางและอาชีพเกี่ยวข้อง กับยางพารา					
30. ปลูกฝังและสร้างจูงใจให้เกษตรกรรักอาชีพการทำสวนยาง					
31. คุณภาพการให้บริการ ด้านสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร					

2.3 ความพึงพอใจของเกณฑ์ต่อแบบสอบถามในการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาระบบตลาดยาวยพารา

กิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ประเมินปฏิบัติการจัดตลาดยาวยพารา					
1. ความสะดวกในการประสานงานการซื้อขายระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ					
2. ผู้ขาย ให้แก่ ทางกรณี ศกย. และกลุ่มพัฒนาเข้าของสวนสวัสดิ์ที่เข้าทะเบียนไว้กับตลาดยาวยพารา และใช้เลขรหัสกลุ่มฯ เป็นเครื่องหมายพิมพ์ลงบนแผ่นยางของกลุ่มฯ					
3. ผู้ซื้อ ได้แก่ บริษัท ห้างร้าน ทางกรณี/ชุมชนทางกรณี ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ที่เข้าทะเบียนไว้กับตลาดยาวยพารา					
4. การแจ้งปริมาณยาง ให้ผู้ขายแจ้งชนิด ชั้น และปริมาณให้ตลาดยาวยพารา ทราบภายในเวลา 9.00 – 11.30 น. ของวัน เปิดซื้อขายยาง					
5. ความเหมาะสมการจัดคณะกรรมการตลาด ประกอบด้วยตัวแทนเกษตรกร ผู้ซื้อยาง และพนักงานของศกย.					
6. การเสนอราคาน้ำหนัก ที่ทำการตลาดยาวยพารา เวลา 9.00-11.30 น.					
7. การตกลงซื้อขายกระทำ ที่ทำการตลาดยาวยพารา เวลา 9.00-11.30 น.					
8. ราคาน้ำหนัก ไม่รวมค่าขนส่ง					
9. ผู้ซื้อยาง ได้ ต้องรับยางจากกลุ่มให้เสร็จสิ้นภายในวันซื้อขายหรือตามวันที่ตกลงกัน					
10. ผู้ซื้อยาง ได้ ต้องถือหน้า嫩กยางตามที่ตกลงกับผู้ขาย					
11. การเงิน ผู้ซื้อยาง ได้ต้องเช็คค้างรับ ก่อนจะเงินซื้อขายในวันที่ทำการตลาด เช็คก่อนซื้อขาย และเมื่อผู้ขายได้รับเงินแล้ว ผู้ซื้อจะรับเช็คค้างรับก่อนได้					
12. มาตรฐานคุณภาพยางด้องเป็นไปตามมาตรฐานของกรมวิชาการเกษตร					
13. ในกรณีที่ผู้ซื้อยาง ได้ไม่มาทำการตลาด ข้อตกลงซื้อขายหลังสิ้นสุดการซื้อขาย ให้ถือว่า สละสิทธิ์					
14. กรณีที่มีปัญหา ข้อพิพาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ให้คณะกรรมการตลาดเป็นผู้ตัดสิน					
15. มาตรฐานคุณภาพยางในตลาด ศกย. เป็นไปตามมาตรฐานของกรมวิชาการเกษตร					
16. ความถูกต้อง ความสะดวก ความรวดเร็วในการรับมอบยางและนำหนักยาง					
17. ความยุติธรรมในการตัดสินข้อพิพาทระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย					
การพัฒนาระบบตลาดยาวยพารา					
18. เกษตรกรชาวสวนยางขายผลผลิตยางพารา ได้ในราคาน้ำหนักที่เป็นธรรม โดยระดับราคาสูง กว่าต้นทุนการผลิตของเกษตรกร					
19. ตลาดยาวยพารา ระดับท้องถิ่นรองรับผลผลิตยางพาราครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ส่งเสริม การปลูกยาง					

กิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
20. ราค้าซื้อ-ขายในตลาดย่างพาระดับท้องถิ่นของ สกย. สูงกว่าราค้าซื้อ-ขาย ย่างในตลาดท้องถิ่น และสามารถใช้เป็นราคาก่อตัว					
21. ตั่งเสริมตลาดประมูลย่างพาระดับท้องถิ่น ให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ โดยให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรรมมีส่วนร่วม					
22. สถาบันเกษตรกรใช้กลไกในการซื้อ-ขายย่างในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้ามา ประกอบความเสี่ยง					
23. สนับสนุนการสร้างเครือข่ายการตลาดในท้องถิ่น					
การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด					
24. โอกาสการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดของเกษตรกร					
25. พัฒนากลไกการวิเคราะห์สถานการณ์เร่งด่วนให้มีประสิทธิภาพ					
26. คุณภาพการให้บริการ ด้านการพัฒนาระบบตลาดย่างพารา					

2.4 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามในการบริหารจัดการ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร จัดการองค์กร

กิจกรรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
การบริหารจัดการองค์กรของ สกย.					
1. โครงสร้างกรอบอัตรากำลังมีความเหมาะสม					
2. ทรัพยากรบุคคลมีความสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ					
3. นำระบบสมรรถนะ (Competency) มาใช้ในการสรรหาบรรจุ แต่งตั้ง พนักงาน					
4. มีการพัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน โปร่งใส มั่นใจ และตรวจสอบได้					
5. มีการส่งเสริมด้านระบบคุณธรรม จริยธรรม และวินัย การทำผิดวินัยคงน้อยลง					
6. มีระบบการบริหารความเสี่ยง ควบคุมภัยใน และตรวจสอบภัยในให้ไปเป็นไปตาม เกณฑ์มาตรฐาน					
7. การบริหารจัดการองค์กรตามระบบประเมินผลบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ					
8. ประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ให้มีบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ให้แก่องค์กร					
9. บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างองค์กรกับบุคคลภายนอก					
10. ปรับปรุง พ.ร.บ.กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กฎหมายชี้อับจัน คำสั่ง ให้เหมาะสมกับแนวทางการใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ปัจจุบัน					

**ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการบริหาร
จัดการยางพาราของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเชดพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่าง**

1. ความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิต คือ

.....
.....
.....
.....
.....

2. ความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการด้านการสร้างความมั่นคง
ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร คือ

.....
.....
.....
.....
.....

3. ความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการด้านการพัฒนาระบบทลอด
ยางพารา คือ

.....
.....
.....
.....
.....

4. ความต้องการ และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อการบริหารจัดการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพ
การบริหารจัดการองค์กร คือ

.....
.....
.....
.....
.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ประวัติการศึกษา	นางสาววิชุดา วงศ์พานิชย์ ศิลปศาสตรบัณฑิต (การพัฒนาชุมชน) สถาบันราชภัฏสกลนคร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประวัติการวิจัย	งานวิจัย เรื่อง “การศึกษาการจัดการองค์กรท้องถิ่น เทศบาลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ” ปี 2553 ทุนจาก สำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สว.) งานวิจัย เรื่อง “ความคาดหวังของประชาชนต่อการจัด สวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองครก อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ” ปี 2554 ทุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ งานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ” ปี 2555 ทุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ประวัติการทำงาน ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม (เดิม) พ.ศ. 2549 – ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการรัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ